

ICD-11

Clasificarea
internațională
a funcționării,
dizabilității
și sănătății

**Versiunea
pentru
copii & tineri**

Organizația Mondială a Sănătății
Geneva

ICD-10

Clasificarea
internațională a
funcționării,
dizabilității
și
sănătății

**Versiunea pentru
copii & tineri**

**Organizația Mondială a Sănătății
Geneva**

WHO Library Cataloguing-in-Publication data

Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății: versiunea pentru copii și tineri: CIF-CT.

1. Dezvoltarea copilului – clasificare. 2. Dezvoltarea adolescentului - clasificare 3. Structura organismului. 4. Evaluarea dizabilității. 5. Starea de sănătate. 6. Cauzalitatea. 7. Clasificarea. 8. Manuale: I. Organizația Mondială a Sănătății. II. Titlu: CIF-CT.

ISBN978 92 4 154732 1

(Clasificarea NLM: W 15)

© Organizația Mondială a Sănătății 2007

Toate drepturile rezervate. Publicațiile Organizației Mondiale a Sănătății se pot obține de la WHO Press, World Health Organization, 20 Avenue Appia, 1211 Geneva 27, Elveția (tel.: +41 22 791 3264; fax: +41 22 791 4857; e-mail: bookorders@who.int). Solicitățile privind permisiunea de a reproduce sau traduce publicațiile OMS – fie în scop comercial, fie pentru a fi distribuite fără scop comercial – se vor adresa către WHO Press, la adresa menționată mai sus (fax: +41 22 791 4806; e-mail: permissions@who.int).

Denumirile folosite și modul de prezentare a materialelor din prezenta publicație nu implică și nu exprimă în nici un fel opinia Organizației Mondiale a Sănătății cu privire la statutul juridic al oricărei țări, teritoriu, oraș sau regiune sau al autorităților acestora sau în ceea ce privește delimitarea frontierelor sau granițelor acestora. Liniile punctate marcate pe hărți reprezintă liniile de graniță aproximative pentru care este posibil să nu existe încă un acord deplin.

Menționarea în cuprinsul lucrării a anumitor firme sau produse fabricate de anumiți producători nu înseamnă nici un fel de autorizare sau recomandare preferențială din partea Organizației Mondiale a Sănătății față de alte firme sau produse similare care nu sunt menționate. Erorile sau omisiunile exceptate, denumirile produselor cu titlu de proprietate sunt scrise distinctiv cu majusculă.

Organizația Mondială a Sănătății a luat toate măsurile considerate rezonabile pentru a verifica informația conținută în prezenta publicație. Cu toate acestea, materialul publicat este distribuit fără vreo garanție, de orice fel, implicită sau explicită. Responsabilitatea interpretării și utilizării materialului îi revine cititorului. Organizația Mondială a Sănătății nu-și asumă nici o răspundere pentru eventualele daune rezultate din utilizarea acestuia.

Tehnoredactat pentru tipar în India

Tipărit în România

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

NOTĂ LA EDIȚIA ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății pentru copii și tineri (CIF-CT) derivă din *Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății* (CIF, 2001) și este concepută pentru a evidenția – în plus față de CIF, 2001 - caracteristicile copilului aflat în proces de dezvoltare și influența mediului în care acesta trăiește.

„*Modul de manifestare a dizabilității și stării de sănătate la copii și adolescenți este diferit ca natură, intensitate și impact, comparativ cu adulții. Acestea sunt diferențele de care trebuie să se țină seamă și, de aceea, conținutul clasificării este foarte sensibil la schimbările asociate cu dezvoltarea și include caracteristici ale diferitelor grupe de vârstă și medii de viață.*” (prefață, pg. VII). Copilul trebuie văzut ca o „*țintă mișcătoare*” (Huib ten Napel, 2007) în clasificarea dizabilității. Factori extrem de importanți la copii sunt contextul familial și luarea în considerare a întârzierilor de dezvoltare.

CIF (varianta adoptată de OMS în 2001) a fost preluată pentru a fi tradusă în România la inițiativa Reprezentanței UNICEF, în anul 2002. Datorită acestui proces, precum și grație deschiderii și determinării pentru schimbare a Autorității Naționale pentru Protecția Copilului și Adopție (ANPCA) și a Secretariatului de Stat pentru Persoane cu Handicap, spiritul și elemente însemnate ale CIF au fost introduse deja la revizuirea din 2002 a criteriilor de încadrare în grad de handicap a copiilor (Ordinul comun nr.725/2002).

Traducerea și publicarea integrală a CIF s-au produs în anul 2004, prin grija Reprezentanței UNICEF, în cadrul cooperării dintre Asociația RENINCO România, ANPH, ANPCA, Ministerul Muncii, Solidarității Sociale și Familiei, Ministerul Educației și Cercetării și Ministerul Sănătății.

CIF-CT a fost adoptată de OMS în anul 2007 iar traducerea lucrării (din versiunea în limba engleză) s-a realizat de către traducătorul Gabriela Chiroiu în perioada 2011-2012, cu asistența Reprezentanței UNICEF, ca urmare a inițiativei și colaborării dintre Ministerul Muncii, Familiei și Protecției Sociale (MMFPS), Direcția Protecția Persoanelor cu Handicap (DPPH), Direcția pentru Protecția Copilului (DPC) și Asociația RENINCO România. La grupul de lucru constituit s-au alăturat reprezentanți ai Ministerului Sănătății, Ministerului Educației, Cercetării, Tineretului și Sportului, universități, organizații neguvernamentale și experți independenți.

Validarea traducerii CIF-CT în limba română a fost un proces complex și adesea provocator. S-a reușit în final armonizarea punctelor de vedere sectoriale și legate de specializarea, expertiza și viziunea mai mult sau mai puțin diferite ale membrilor grupului, pentru a păstra perspectiva neutră și relevanța acestui important document internațional. Au fost adoptate prin consens anumite decizii privind termeni importanți ai lucrării. O provocare a constituit traducerea termenului «impairment». În final, s-a adoptat „formula” *deficiența/afectare*, care presupune implicații importante. În CIF, 2001, s-a făcut aceeași traducere prin doi termeni, dar în conținutul lucrării s-a preferat termenul de *afectare*, ceea ce a condus la anumite

confuzii, inclusiv la înțelegerea că ar exista doi termeni diferiți (afectare și deficiență) pentru «impairment», precum și la accentuarea interpretării medicale a conceptului de *dizabilitate*. Utilizarea ambilor termeni este de natură să evidențieze echivalența acestora – faptul că semnifică același lucru - în contextul acestei traduceri. În același timp, se lasă utilizatorului libertatea de alegere, pentru diferite domenii și contexte profesionale.

Grupul de validare a traducerii a cuprins următoarele persoane, menționate aici în ordine alfabetică: Mirela Chiru (Ministerul Sănătății), Adina Codreș (MMFPS-DPC), Adrian Cozma (ISMB și MECTS), Gabriela Dobre (MMFPS-DPPH), Livius Manea (Universitatea București), Dana Petcovici (UNICEF), Izabella Popa (MMFPS-DPC), Voichița Pop (UNICEF), Paulian Sima (MMFPS-DPPH), Aurora Sima (Ministerul Sănătății), Andreea Sorescu (Asociația „Învingem autismul”), Monica Stanciu (expert independent), Ecaterina Vrășmaș, (Asociația RENINCO România și Universitatea București), Traian Vrășmaș (Asociația RENINCO România și Universitatea „Ovidius” Constanța.

Cei care au lucrat la prezenta traducere și validare pentru România își exprimă speranța puternică în legătură cu impactul pozitiv al acestei clasificări – ca document de referință - asupra politicilor, legislației, administrației, managementului și practicilor legate de copii și tineri în general, în mod deosebit în domeniul dizabilității.

Lectura și diseminarea CIF-CT vor putea încuraja promovarea și consolidarea unei viziuni și atitudini adecvate față de copiii și tinerii cu dizabilități, prin valorizarea potențialului acestora, prin încurajarea activităților și a participării, ceea ce va contribui la progresul incluziunii lor sociale.

Grupul de lucru speră de asemenea că acest document va constitui un reper de bază pentru cititori și utilizatori, care își vor exprima opiniile și sugestiile în vederea revizuirii ulterioare. Sugestiile pot fi transmise persoanelor din grupul de lucru de la nivelul MMFPS prin DPPH și DPC.

Cuprins

Prefață CIF-CT	vii
Introducere CIF-CT	xi
1. Prezentare generală	xiii
2. Scopul CIF-CT	xiv
3. Elaborarea CIF-CT	xv
4. Informații pentru utilizatorii CIF-CT	xx
5. Studii de caz	xxiv
6. Contribuții și mulțumiri	xxvii
Introducere CIF	1
1. Prezentare generală	3
2. Obiectivele CIF	5
3. Caracteristicile CIF	7
4. Privire generală asupra componentelor CIF	9
5. Modelul funcționării și dizabilității	16
6. Utilizarea CIF	19
CIF-CT Clasificarea pe un nivel	25
CIF-CT Clasificarea pe două niveluri	29
CIF-CT Clasificarea detaliată cu definiții	43
Funcțiile organismului	45
Structurile corpului	103
Activități și participare	123
Factorii de mediu	179
Anexe CIF	213
1. Probleme de taxonomie și terminologie	215
2. Ghid de codificare pentru CIF	222
3. Posibile utilizări ale listei de activități și participare	236
4. Studii de caz	240
5. CIF și persoanele cu dizabilități	243
6. Ghid etic de utilizare a CIF	245
7. Rezumat al procesului de revizuire	247
8. Direcții viitoare pentru CIF	251

9. Propuneri de cerințe de date CIF pentru sisteme de informare sau studii privind sănătatea ideală sau minimă	253
10. Contribuții și mulțumiri	254
Index CIF-CT la introducere și anexe	267
Index CIF-CT la categoriile din cadrul clasificărilor	275

CIF-CT

Prefață

Primele două decenii de viață sunt caracterizate de o creștere rapidă și de schimbări semnificative în dezvoltarea fizică, socială și psihologică a copiilor și tinerilor. Schimbări paralele definesc natura și complexitatea mediilor în care copiii își petrec primele luni de viață, copilăria mică, copilăria mijlocie și adolescența. Fiecare dintre aceste modificări este asociată cu creșterea competențelor, participării în societate și independenței fiecărui individ.

Clasificarea Internațională a funcționării, dizabilității și sănătății pentru copii și tineri (CIF-CT) derivă din *Clasificarea Internațională a funcționării, dizabilității și sănătății (CIF)* (OMS, 2001) și este concepută pentru a evidenția caracteristicile copilului aflat în proces de dezvoltare și influența mediului în care acesta trăiește.

CIF-CT poate fi utilizată de furnizorii de servicii, consumatori și orice alte persoane preocupate de sănătatea, educația și bunăstarea copiilor și tinerilor. Aceasta oferă un limbaj comun și universal pentru aplicații din domeniul clinic, al sănătății publice și cercetării pentru a facilita documentarea și măsurarea sănătății și dizabilității la copii și tineri.

CIF-CT are la bază cadrul conceptual al CIF și folosește un limbaj și o terminologie comune pentru a înregistra problemele care implică funcțiile și structurile organismului, limitările de activitate și restricțiile de participare care se manifestă în primele luni de viață, în copilărie și adolescență, precum și factorii de mediu relevanți.

CIF-CT aparține „familiei” de clasificări internaționale realizate de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) pentru a fi aplicate diverselor aspecte legate de sănătate. „Familia” clasificărilor internaționale ale OMS (OMS–FCI) reprezintă un cadru general de codificare a unei largi diversități de informații legate de sănătate (de exemplu, diagnostic, funcționare și dizabilitate, dar și motivul pentru care trebuie contactate serviciile de sănătate) și utilizează un limbaj unitar, standardizat, prin care se asigură o comunicare adecvată pe tema sănătății și a îngrijirii sănătății în întreaga lume, în abordările diverselor discipline și științe. În clasificările internaționale realizate de OMS, stările de sănătate (bolile, tulburările, traumatismele, etc.) sunt clasificate, în principal, în CIM - 10 (abreviere a Clasificării Internaționale a Maladiilor, rev.10), care asigură cadrul etiologic. Funcționarea și dizabilitatea asociate cu starea de sănătate sunt clasificate în CIF. Aceste două clasificări sunt complementare și trebuie folosite împreună. CIF-CT este de ajutor clinicienilor, educatorilor, cercetătorilor, administratorilor, factorilor de decizie politică și părinților pentru a documenta caracteristicile copiilor și tinerilor care sunt importante în susținerea creșterii, sănătății și dezvoltării acestora.

CIF-CT a fost realizată ca răspuns la nevoia unei versiuni a CIF care să poată fi utilizată universal pentru copii și tineri, în sectoarele de sănătate, educație și social. Modul de manifestare a dizabilității și stării de sănătate la copii și adolescenți este diferit ca natură, intensitate și impact, comparativ cu adulții. Acestea sunt diferențele de care trebuie să se țină seamă și, de aceea, conținutul clasificării este foarte sensibil la schimbările asociate cu dezvoltarea și include caracteristici ale diferitelor grupe de vârstă și medii de viață.

Între 2002 și 2005, un grup de lucru¹ al OMS, constituit pentru realizarea CIF-CT, a avut o serie de întâlniri² și a organizat studii pe teren pentru a revizui codurile CIF existente și pentru

¹Principalii membri ai grupului de lucru au fost Eva Bjorck-Akesson din Suedia, Judith Hollenweger (Elveția), Don Lollar (S.U.A.), Andrea Martinuzzi (Italia) și Huib Ten Napel (Olanda) împreună cu Matilde Leonardi (Italia) și Rune J. Simeonsson (S.U.A.), în calitate de vicepreședinte și, respectiv, președinte. Nenad Kostanjsek a condus și coordonat activat grupului din partea OMS, sub îndrumarea generală a lui T. Bedirhan Üstün. Principalul sprijin financiar pentru activitățile grupului de lucru a fost asigurat de National Center on Birth

a identifica noi coduri care să descrie caracteristicile copiilor și tinerilor. Prezenta publicație este rezultatul acestui proces³ și include dimensiunile, clasele / categoriile și codurile pentru a documenta funcțiile și structurile organismului, activitățile și participarea copiilor și tinerilor, precum și a mediului în care trăiesc, pe parcursul etapelor de dezvoltare. Având la bază instrucțiunile din Anexa 8 a clasificării CIF, versiunea pentru copii și tineri, este în concordanță cu și respectă modul de organizare și structura volumului principal.

Activitățile de dezvoltare sunt prezentate ca:

- (a) modificare și extindere a descrierilor;
- (b) atribuire de conținut nou unor coduri neutilizate;
- (c) modificare a criteriilor de includere și excludere; și
- (d) extindere a calificatorilor pentru a include aspecte de dezvoltare.

Astfel, prezenta versiune CIF pentru copii și tineri extinde ariile de acoperire a volumului principal CIF prin oferirea de conținut specific și detalii suplimentare pentru a acoperi mult mai complet funcțiile și structurile organismului, activitățile și participarea și mediul care sunt, în mod particular, importante pentru sugari, copii mici, copii și adolescenți⁴. Punând accent pe funcțional, CIF-CT folosește un limbaj comun care poate fi aplicat inter-disciplinar și transnațional pentru a îmbunătăți și promova serviciile, politicile și cercetarea în ceea ce îi privește pe copii și tineri.

Defects and Developmental Disabilities din cadrul Centers for Disease Control and Prevention (CDC), SUA. Grupul de lucru s-a bucurat de sprijin suplimentar din partea ministerelor naționale din Italia și Suedia, UNESCO, OMS și universitățile de proveniență a membrilor grupului de lucru.

²Prima întâlnire a fost legată de prezentarea oficială a CIF de către OMS în cadrul reuniunii mondiale a miniștrilor sănătății de la Trieste, Italia din primăvara anului 2002. Următoarele întâlniri au avut loc între 2002 și 2005 în diverse țări, ca sesiuni de lucru cu participare locală a reprezentanților comunităților de beneficiari / utilizatori, furnizori de servicii, ai grupurilor de politici și cercetare.

³Schița unei prime variante a CIF-CT s-a realizat în 2003 și s-a testat în practică în 2004. Ulterior, s-a realizat o a doua variantă a CIF-CT, care s-a testat în practică în 2005. O variantă pre-finală a CIF-CT a fost depusă la OMS la sfârșitul anului 2005 pentru a fi revizuită de experți. Recomandările din acest proces de revizuire au fost incorporate în versiunea finală, prezentată în cadrul întâlnirii anuale a Rețelei de Centre de colaborare pentru „familia” de clasificări internaționale a OMS (OMS – FCI), din Tunis din toamna anului 2006. În noiembrie 2006, Clasificarea CIF – CT a fost oficial acceptată pentru publicare, ca prima clasificare derivată din CIF.

⁴Deși adăugarea de noi coduri și modificarea codurilor existente s-au realizat în mod specific pentru copii și tineri, acestea rămân relevante și pentru CIF. De aceea, codurile, noi sau modificate ale CIF - CT, au fost incorporate în procesul de actualizare a CIF.

CIF-CT

Introduzione

1. Prezentare generală

Prezenta lucrare conține *Clasificarea Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, pentru Copii și Tineri* cunoscută sub denumirea de CIF-CT. CIF-CT derivă din și este compatibilă cu *Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății* (CIF) (OMS, 2001). Ca atare, include mai multe informații detaliate cu privire la aplicarea CIF atunci când se documentează caracteristicile copiilor și tinerilor sub 18 ani. Introducerea originală și anexele CIF sunt incorporate în acest volum.

Ca o clasificare derivată, CIF-CT s-a elaborat prin „adoptarea structurii și categoriilor de referință, oferind detalii suplimentare, dincolo de cele existente în clasificarea de referință” (OMS-FCI, 2004, pag. 5). Având la bază instrucțiunile din Anexa 8 a CIF, versiunea CIF-CT a fost elaborată pentru a fi compatibilă cu modul de organizare și structura volumului principal.

Activitățile de dezvoltare sunt prezentate ca:

- (a) modificări sau extinderi ale descrierilor;
- (b) atribuirii de conținut nou unor coduri neutilizate;
- (c) modificări ale criteriilor de includere și excludere; și
- (d) extinderi ale calificatorilor pentru a include aspecte de dezvoltare⁵.

Astfel, CIF-CT extinde ariile de acoperire a volumului principal prin adăugiri la conținut și prin detalii suplimentare pentru a acoperi funcțiile și structurile organismului, activitățile și participarea și mediile specifice pentru sugari, copii mici, copii și adolescenți.

Intervalul de vârstă acoperit de CIF-CT este de la naștere până la 18 ani, respectând același interval de vârstă menționat în alte convenții ale Națiunilor Unite (de exemplu, Convenția ONU privind Drepturile copilului, 1989). Ca membră a familiei clasificărilor internaționale ale OMS (OMS - FCI), CIF-CT este complementară CIM-10 (Clasificarea Internațională a Maladiilor - rev.10), precum și altor clasificări derivate și conexe, oferind un cadru și un limbaj standard de descriere a sănătății și a stărilor legate de sănătate la nivelul copiilor și tinerilor.

⁵Deși adăugarea de noi coduri și modificarea codurilor existente s-au realizat în mod specific pentru copii și tineri, acestea rămân relevante și pentru CIF. De aceea, codurile, noi sau modificate ale CIF - CT, au fost incorporate în procesul de actualizare a CIF.

2. Scopul CIF-CT

CIF-CT este destinată utilizării de către clinicieni, educatori, factori de decizie politică, membri ai familiei, beneficiari/utilizatori și cercetători pentru a documenta caracteristicile de sănătate și funcționare pentru copii și tineri. CIF-CT oferă un cadru conceptual și folosește un limbaj și o terminologie comune pentru a înregistra problemele care apar în primele luni de viață, în copilărie și adolescență și care implică funcții și structuri ale organismului, limitări de activitate și restricții de participare și factori de mediu, importanți pentru copii și tineri. Punând accent pe funcțional, CIF-CT se poate utiliza interdisciplinar, în sectoare guvernamentale și la nivel transnațional pentru a defini și documenta sănătatea, funcționarea și dezvoltarea copiilor și tinerilor.

3. Elaborarea CIF-CT

Procesul de elaborare a CIF-CT se poate rezuma în jurul următoarelor raționamente:

- (a) raționamente de ordin practic și filozofic; și
- (b) asigurarea de informații cheie pe parcursul procesului de elaborare.

În prefață este prezentată o scurtă istorie a activităților din procesul de elaborare a prezentei clasificări.

3.1 Fundamentarea CIF-CT

Elaborarea CIF-CT este justificată de și are la bază considerente de natură practică, filozofică, taxonomică și de sănătate publică.

A. Considerente practice

Din punct de vedere practic, deși de ceva timp este recunoscută nevoia unei clasificări comprehensive a dizabilității care să se refere la perioada copilăriei și care să poată fi utilizată în toate sistemele de servicii, aceasta nu s-a realizat. Mai mult, implementarea drepturilor copilului sub formă de acces la îngrijiri de sănătate, educație și servicii sociale și de abilitare impune un sistem de clasificare sensibil la caracteristicile fizice, sociale și psihice unice ale copiilor și tinerilor. Astfel, CIF-CT s-a realizat pentru a descrie universul funcționării la copii și tineri. În plus, manifestările funcționării, dizabilității și stării de sănătate în perioada copilăriei și adolescenței diferă ca natură, intensitate și impact de cele ale adulților. Acestea sunt diferențele de care s-a ținut seamă iar CIF-CT s-a realizat într-o manieră sensibilă la schimbările asociate cu creșterea și dezvoltarea.

B. Considerente filosofice

Din punct de vedere filosofic, a fost esențial ca o clasificare care definește sănătatea și funcționarea la copii și tineri să încorporeze drepturile fundamentale ale omului definite de Convenția Națiunilor Unite privind Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (ONU, 2007). Ca taxonomie derivată din CIF, CIF-CT descrie stările de funcționare și sănătate în coduri cu o structură mai detaliată care servesc drept precursori ale unei funcționări în acord cu stadiile dezvoltării umane. Argumentul care ține de cadrul sănătății publice a avut la bază promisiunea de a aborda populația cu scopul de a preveni dizabilitatea în perioada copilăriei. Întregul conținut al CIF-CT este în conformitate cu convențiile și declarațiile internaționale din perspectiva drepturilor copilului. Prin urmare, documentarea pe categoriile și codurile cuprinse în CIF-CT pot servi ca dovezi ale asigurării drepturilor copiilor și tinerilor.

În cele ce urmează, sunt prezentate pe scurt temele majore ale acestor convenții și declarații, cu accent pe cei mai vulnerabili copii și tineri – copiii și tinerii cu dizabilități.

1989 Convenția ONU cu privire la Drepturile Copilului, cu referire specială la articolul 23.

„Unui copil, cu dizabilități fizice sau psihice, trebuie să i se asigure o viață deplină și decentă în condiții care să-i garanteze demnitatea, să-i promoveze autonomia și să faciliteze participarea activă a copilului în comunitate” (Articolul 23(1)).

În acest articol al Convenției se specifică faptul că toți copiii cu dizabilități au dreptul la îngrijiri speciale, cu asistență acordată copiilor și celor care-i îngrijesc, adecvate pentru starea copilului. Asistența se acordă gratuit și are ca scop asigurarea accesului efectiv la educație, formare profesională, servicii de sănătate și de reabilitare pentru a promova integrarea socială și dezvoltarea personală a copilului.

Regulile standard privind egalitatea de șanse (1993)

Regula 6 recunoaște principiul de șanse egale la educație primară, secundară și terțiară pentru copiii, tinerii și adulții cu dizabilități în unități școlare integrate. Mai mult, se accentuează importanța intervenției timpurii și atenția specială ce trebuie acordată pentru copiii foarte mici și preșcolarii cu dizabilități.

Educația pentru toți: Forumul Mondial al Educației din Dakar (2000)

Forumul a militat pentru extinderea îngrijirilor și educației pentru copiii mici și pentru asigurarea educației obligatorii și gratuite pentru toți. Între obiectivele suplimentare ale Forumului se numără și promovarea învățării și formarea deprinderilor / competențelor pentru tineri și adulți, creșterea gradului de alfabetizare în rândul adulților, realizarea egalității și parității de gen și îmbunătățirea calității educației.

Declarația de la Salamanca cu privire la dreptul la educație (1994)

În Declarația de la Salamanca se afirmă că orice copil are dreptul fundamental la educație și că cerințele educaționale speciale decurg din dizabilități sau dificultăți de învățare. În Declarație se mai afirmă că toți copiii trebuie să-și găsească locul în pedagogia centrată pe copil. În plus, Declarația pune accent pe accesul copiilor cu dizabilități într-un sistem școlar obișnuit, cu orientare incluzivă și pe importanța educației timpurii în promovarea dezvoltării și pregătirii pentru școală.

Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Persoanelor cu Dizabilități (2006)

„[...] copiii cu dizabilități trebuie să beneficieze pe deplin, în măsură egală cu alți copii, de toate drepturile și libertățile fundamentale ale omului, reamintind, în acest sens, obligațiile asumate de Statele participante la Convenția privind Drepturile Copilului [...]” (Preambul).

„1. Statele participante vor lua toate măsurile necesare pentru a asigura exercitarea tuturor drepturilor și libertăților fundamentale ale omului pentru copiii cu dizabilități, în măsură egală cu alți copii. 2. În toate acțiunile referitoare la copiii cu dizabilități se va ține cont în primul rând de interesul suprem al copilului. 3. Statele participante vor asigura dreptul copiilor cu dizabilități la liberă exprimare a opiniilor cu privire la chestiunile care îi afectează, opiniile acestora fiind luate în considerație în conformitate cu vârsta și maturitatea acestora, în măsură egală cu alți copii, și li se va asigura asistența corespunzătoare vârstei și dizabilității, pentru exercitarea acestui drept.” (Articolul 7).

Articolul 30 al Convenției se concentrează pe participarea pe baze egale cu ceilalți și subliniază importanța participării copiilor cu dizabilități la jocuri, activități sportive și la viața culturală. „Participarea la viața culturală, activități de recreere, de timp liber și sportive: 1. Statele participante recunosc dreptul persoanelor cu dizabilități de a participa în mod egal cu ceilalți la viața culturală [...], de a avea șansa de a-și dezvolta și utiliza potențialul creativ, artistic și intelectual, nu numai în beneficiul propriu, ci și pentru îmbogățirea întregii societăți; [...], de a se asigura că legile care protejează drepturile de proprietate intelectuală nu constituie o barieră nerezonabilă și discriminatorie pentru accesul persoanelor cu dizabilități la materialele culturale [...], pentru recunoașterea și sprijinirea identității lor lingvistice și

culturale, inclusiv pentru limbajul semnelor și cultura persoanelor cu deficiențe de auz [...], de a participa, pe baze egale cu ceilalți, la activități recreative, de petrecere a timpului liber și sportive [...], copiii cu dizabilități au acces egal cu ceilalți copii în ceea ce privește participarea la jocuri, activități recreative și de timp liber, activități sportive, inclusiv la activitățile care se desfășoară în sistemul școlar.” (Articolul 30).

3.2 Aspecte care privesc copiii și tinerii în CIF-CT

Creșterea și dezvoltarea copiilor reprezintă temele centrale pe care se ghidează identificarea și adaptarea conținutului CIF-CT. Multe din aceste aspecte au oferit informații pe baza cărora s-au făcut adăugiri sau extinderi ale conținutului, inclusiv natura cunoașterii și a limbajului, jocul, dispoziția și comportamentul unui copil aflat în dezvoltare. La realizarea clasificării derivate CIF-CT, sunt patru aspecte cheie cărora li s-a acordat o atenție specială.

Copilul în context familial

Dezvoltarea este un proces dinamic prin care copilul trece, în mod treptat, de la dependența de ceilalți pentru toate activitățile din perioada copilăriei, la maturitatea fizică, socială și psihologică în perioada adolescenței. În acest proces dinamic, funcționarea copilului este dependentă de interacțiunea continuă cu familia sau alte persoane care au grijă de el, într-un mediu apropiat, social. De aceea, funcționarea copilului nu poate fi văzută în mod izolat ci, mai degrabă, din perspectiva copilului aflat în contextul sistemului familial. Acest aspect este foarte important atunci când se fac aprecieri care privesc funcționarea copilului în situații de viață. Influența interacțiunilor cu familia asupra funcționării copilului este mai mare în această etapă de dezvoltare decât în orice alt moment ulterior din viața sa individuală. Mai mult, pentru că pe baza acestor interacțiuni se construiește însușirea diverselor deprinderi în primii douăzeci de ani de viață, rolul mediului fizic și social este crucial.

Întârzierea în dezvoltare

În cazul copiilor și tinerilor există variații ale momentului apariției funcțiilor organismului, structurilor corpului și însușirii de deprinderi asociate cu diferențele individuale în creștere și dezvoltare. Rămănerile în urmă în ceea ce privește apariția funcțiilor, structurilor și capacităților pot să nu fie permanente dar ele reflectă o dezvoltare întârziată. Dezvoltarea întârziată se poate manifesta în orice domeniu (de exemplu, în cazul funcțiilor cognitive, funcțiilor vorbirii, mobilității și comunicării), sunt specifice și sunt influențate de factori fizici, dar și psihologici din mediu.

Aceste variații în apariția funcțiilor organismului, structurilor sau în manifestarea deprinderilor de dezvoltare așteptate definesc conceptul de întârziere în dezvoltare și, deseori, servesc ca bază de identificare a copiilor cu risc crescut de dizabilitate. Un aspect important în realizarea CIF-CT ține de natura calificatorului utilizat pentru a documenta severitatea sau magnitudinea/amploarea unei probleme în ceea ce privește Funcțiile organismului, Structurile corpului, precum și Activitățile și Participarea. În volumul CIF principal, calificatorul universal de severitate pentru toate cele patru domenii cuprinde cinci niveluri de la (0) nici o deficiență/afectare, dificultate sau barieră la (4) deficiență/afectare, dificultate sau barieră completă. În cazul copiilor, este important, ca atunci când este atribuit un calificator de severitate, să se țină seamă de conceptul de rămânere în urmă sau întârziere în apariția funcțiilor, structurilor, activităților și participării. Din acest motiv, CIF-CT include termenul și conceptul de întârziere pentru a defini un calificator generic / universal pentru Funcțiile organismului, Structurile corpului și Activitățile și Participarea. Acesta permite documentarea extinderii sau magnitudinii rămănerilor în urmă sau întârzierilor în apariția funcțiilor,

structurii și capacității, dar și în realizarea de activități și participare de către un copil, recunoscând faptul că severitatea codurilor calificatorului se poate modifica în timp.

Participarea

Participarea este definită ca fiind „implicarea unei persoane într-o situație de viață” și reprezintă perspectiva socială a funcționării. Întrucât natura și cadrul situațiilor de viață la copii și tineri diferă semnificativ de cele ale adulților, în clasificarea CIF-CT s-a acordat o atenție deosebită participării. Odată cu dezvoltarea, situațiile de viață se schimbă radical, ca număr și complexitate, de la relația cu persoana principală de îngrijire și jocul solitar al copilului foarte mic, la jocul social, la relațiile cu colegii și viața de școală la vârste mai mari. Cu cât copilul este mai mic, cu atât este mai posibil ca oportunitățile de participare să fie stabilite de părinți, persoanele care-l îngrijesc sau prestatorii de servicii. Rolul mediului familial și al celorlalte persoane din mediul imediat apropiat este fundamental pentru a înțelege participarea, mai ales în perioada copilăriei mici.

Abilitatea de a se angaja și interacționa social se dezvoltă prin relațiile apropiate ale copilului mic cu ceilalți, cum sunt părinți, frați / surori și alți copii din mediul imediat apropiat. Mediul social rămâne semnificativ - ca factor - pe toată durata perioadei de dezvoltare, dar natura și complexitatea mediului se modifică din perioada primei copilării până la adolescență.

Factorii de mediu

Factorii de mediu sunt definiți ca „mediul fizic, social și atitudinal în care oamenii trăiesc și își duc viața”. În cazul copiilor și tinerilor, interacțiunea persoană-mediul, implicit în paradigma trecerii de la modelul medical la modelul biopsihosocial mai larg, impune acordarea unei atenții speciale factorilor de mediu. Unul din aspectele principale este că natura și complexitatea mediilor copiilor se schimbă radical pe măsură ce aceștia trec prin fazele de dezvoltare, de la naștere până la adolescență. Schimbările din mediile de viață ale copiilor și tinerilor sunt asociate cu independență și competențe din ce în ce mai mari.

Mediile de viață ale copiilor și tinerilor pot fi considerate ca niște serii de sisteme succesive, care se află în jurul lor de la foarte aproape la foarte departe, fiecare sistem deosebindu-se prin influențe în funcție de vârsta sau etapa de dezvoltare a copilului. Mediile restricționate ale sugarului și copilului mic reflectă mobilitatea lor limitată și nevoia de a le asigura siguranța și securitatea. Copilul mic este total dependent de persoanele din imediata apropiere. Produsele de uz personal trebuie adaptate la nivelul de dezvoltare a copilului. De exemplu, obiectele cu care se joacă și accesul la copii de aceeași vârstă sunt componente esențiale ale situațiilor majore de viață ale copiilor mici. Pentru copiii mai mari, mediile în care-și petrec viața de zi cu zi sunt strâns legate de casă și școală iar pentru tineri, mediile se diversifică din ce în ce mai mult în contextul mai larg al comunității și societății.

Pe fondul dependenței copilului aflat în proces de dezvoltare, elementele fizice și sociale ale mediului au un impact semnificativ asupra funcționării sale. Factorii de mediu negativi au deseori un impact mai puternic asupra copiilor decât asupra adulților. De exemplu, lipsa unei alimentații corespunzătoare, a accesului la apă curată și a condițiilor sanitare și de siguranță nu numai că poate contribui la apariția bolilor și la punerea în pericol a sănătății, dar poate afecta funcționarea și capacitatea de a învăța a copilului. De aceea, eforturile de prevenire și intervenție pentru promovarea sănătății și bunăstării copiilor se concentrează pe modificarea sau îmbunătățirea mediului fizic, social sau psihologic.

Prin modificarea mediului fizic din imediata apropiere a copilului se înțelege asigurarea de hrană, adăpost și condiții de siguranță. Asigurarea de dispozitive / mijloace tehnice de sprijin și tehnologie asistivă reprezintă modificări ale mediului care pot facilita funcționarea unui copil cu deficiențe fizice semnificative.

Modificarea elementelor sociale și psihologice ale mediului din imediata apropiere a copilului poate implica sprijin social pentru familie și educație pentru persoanele care se ocupă de îngrijirea copilului.

Natura și dimensiunile sprijinului din perspectiva mediului variază în funcție de vârsta copilului, în măsura în care nevoile copilului foarte mic diferă de nevoile unui copil mai mare sau ale unui adolescent. Modificările care privesc mediul la nivel general se pot regăsi în forma legislației și a politicilor naționale prin care se asigură acces la îngrijiri de sănătate, servicii sociale și la educație.

4. Informații pentru utilizatorii CIF-CT

4.1 Utilizatorii CIF-CT

CIF-CT definește componentele de sănătate și componentele stării de bine aferente sănătății. În ceea ce-i privește pe copii și tineri, aceste componente cuprind funcțiile mentale ale atenției, memoriei și percepției, precum și activitățile care implică jocul, învățarea, viața de familie și educația în diferite domenii. Domeniile CIF-CT sunt definite prin două concepte-umbrelă. „Funcționarea” este un concept care cuprinde toate funcțiile organismului, activitățile și participarea. „Dizabilitatea” este un concept care cuprinde deficiențele, limitările de activitate și restricțiile de participare. Factorii de mediu definesc barierele sau elementele care facilitează funcționarea.

CIF-CT utilizează un sistem de codificare alfanumeric. Literele „b” pentru funcția organismului, „s” pentru structura corpului, „d” pentru activități / participare și „e” pentru factorii de mediu, sunt urmate de un cod numeric care începe cu numărul capitolului (o cifră), urmat de numărul corespunzător celui de-al doilea nivel (două cifre) și de numărul corespunzător celui de-al treilea și al patrulea nivel (fiecare câte o cifră). Calificatorul generic, cu valori de la 0 = nici o problemă, până la 4 = problemă completă, este introdus după zecimală pentru a specifica măsura în care funcția sau activitatea diferă de o stare așteptată sau tipică. Aspectele negative ale factorilor de mediu sunt calificate drept bariere, în timp ce valorile pozitive ale calificatorului generic sunt folosite pentru a indica rolul lor de facilitare.⁶

Informațiile din CIF-CT se pot folosi într-o diversitate de moduri, inclusiv în aplicații clinice, în administrație, monitorizare, politici sau cercetare. Categoriile din CIF-CT se pot folosi pentru a înregistra, pentru fiecare caz în parte, o singură problemă sau un profil al dificultăților de sănătate și funcționare a copilului.

În aplicațiile clinice, categoriile din CIF-CT pot oferi un rezumat al constatărilor unei evaluări, informații de clarificare a unui diagnostic și pot servi ca bază pentru intervențiile planificate.

Din punct de vedere administrativ, informațiile referitoare la eligibilitate, furnizare de servicii, rambursare și follow-up (monitorizare) se pot înregistra cu codurile din CIF-CT. În ceea ce privește aplicațiile în monitorizare, se poate selecta un set limitat de categorii din CIF-CT pentru a standardiza procedurile de colectare de date, pe instrumente și pe interval de timp, pentru a documenta predominanța unor stări, nevoile de servicii și modele / tipare de utilizare a serviciilor.

Dacă se aplică în domeniul politicilor, cadrul conceptual al CIF-CT se poate utiliza pentru a structura și formula un anume element particular pe care să se axeze politicile, ca de exemplu, dreptul copiilor la educație.

În cercetare, categoriile selectate din CIF-CT se pot utiliza pentru a standardiza caracteristicile participanților, pentru selectarea indicatorilor de evaluare și pentru definirea rezultatelor.

Părinții, copiii și tinerii trebuie incluși în toate aceste domenii de aplicare a CIF-CT, ori de câte ori este posibil.

⁶ Informațiile detaliate care privesc structura de codificare sunt date în Anexa 2 – Ghid de codificare pentru CIF.

4.2. Pași în utilizarea clasificării CIF-CT

Clasificarea și codificarea dimensiunilor dizabilității la copii și tineri este o activitate complexă care necesită considerarea unor limitări semnificative ale funcțiilor organismului, structurilor corpului, activităților și participării în dezvoltarea fizică, socială și psihologică. Ghidul general de codificare este prezentat în Anexa 2 din prezentul volum și oferă informații referitoare la procesul de atribuire a codurilor pentru stările de sănătate și stările aferente sănătății. Se recomandă cu tărie ca utilizatorii să citească acest ghid și să fie instruiți în scopul utilizării clasificării CIF-CT înainte de a începe orice activitate de clasificare. Codificarea cu exactitate a dizabilității la copii și tineri necesită cunoașterea schimbărilor în funcționare asociate cu procesul de creștere și dezvoltare, precum și abilitatea de a face diferența între schimbările în dezvoltare care se încadrează în limitele normale și schimbările care sunt atipice. Schimbarea în funcționare face parte din „funcționarea tipică” a unui copil. De aceea, este important să se recunoască că „normalitatea” este dependentă de vârstă și că implică o înțelegere a „funcționării normale” la un anumit moment dat, precum și a rolului de mediator al acesteia în ceea ce privește mediul în care trăiesc copiii și tinerii.

Unitatea de clasificare din CIF-CT nu este un diagnostic pentru un copil, ci un profil al funcționării acestuia. Scopul CIF-CT este de a descrie natura și severitatea limitărilor funcționării copilului și de a identifica factorii de mediu care influențează această funcționare. Deși codificarea se poate face pentru o diversitate de scopuri (în conformitate cu ghidul etic din Anexa 6), pentru a ajunge la niște date **valide și sigure** este nevoie să se respecte o abordare consecventă. Ori de câte ori se utilizează CIF-CT, este obligatoriu ca atribuirea codurilor să se facă pe baza unei informații primare obținute prin măsurare directă, observare, interviu, evaluare profesională. Este recunoscut faptul că scopul utilizării CIF-CT este de a defini prin codificare nivelul de detalii, care variază de la condițiile clinice la aplicațiile de cercetare / studiu. Următorii pași îi vor ghida pe utilizatorii CIF-CT în atribuirea de categorii și coduri legate de problemele copiilor și tinerilor.

- (1) Definirea informației disponibile pentru codificare și stabilirea dacă aceasta are legătură cu domeniile Funcțiile organismului, Structurile corpului, Activități / Participare și Factori de mediu.
- (2) Identificarea capitolului (codul format din 4 cifre) din cadrul domeniului aferent care corespunde cel mai bine cu informația ce urmează a fi codificată.
- (3) Citirea descrierii codului format din 4 cifre și a notelor suplimentare legate de respectiva descriere.
- (4) Revizuirea notelor care se referă la orice includeri sau excluderi aplicabile și procedarea în consecință.
- (5) Stabilirea dacă informația ce urmează a fi codificată este în concordanță cu nivelul din 4 cifre sau dacă trebuie să se analizeze o descriere mai detaliată corespunzătoare unui cod de 5 sau 6 cifre.
- (6) Găsirea nivelului de cod care corespunde cel mai bine cu informația ce urmează a fi codificată. Citirea descrierii și a notelor care se referă la orice includeri sau excluderi aplicabile respectivului cod.
- (7) Selectarea codului și citirea informației pentru a atribui o valoare calificativului generic prin care se definește amploarea deficienței în ceea ce privește funcțiile organismului și structura corpului, limitarea în activitate, restricția de participare (de

la 0 = nici o deficiență/afectare sau dificultate la 4 = deficiență/afectare sau dificultate completă) sau bariera de mediu (de la 0 = nici o barieră la 4 = barieră completă) sau facilitatorul (de la 0 = nici un facilitator la +4 = facilitator complet).

- (8) Atribuirea codului cu calificator la nivelul 2, 3 sau 4. De exemplu, d115.2 (dificultate moderată la ascultare).
- (9) Repetarea pașilor de la 1 la 8 pentru fiecare manifestare a funcției sau dizabilității avute în vedere pentru a o codifica în cazul în care există informații disponibile.
- (10) Părinții și beneficiarii pot participa în tot acest proces prin a completa o serie de chestionare-teste, adecvate vârstei, și prin care se pot evidenția ariile specifice de funcționare avute în vedere, dar care trebuie făcute înainte ca profesioniștii sau echipele de profesioniști să realizeze o evaluare completă și să atribuie un cod.

4.3. Convenții

Principalele convenții pentru prezenta clasificare sunt descrise în Introducerea și Anexele de la CIF, care urmează după prezenta introducere CIF-CT. Se recomandă citirea cu atenție a acestor convenții înainte de a utiliza CIF-CT. Aceste convenții cuprind note, termeni de excludere, termeni de includere și definiții pentru denumirile codului Altele specificate sau Nespecificate. În plus, în CIF-CT apar câteva convenții suplimentare.

1. În ceea ce privește definițiile unui aspect negativ din Funcțiile organismului, Structurile corpului și Activități / Participare, s-a adăugat termenul „întârziere” pentru a indica faptul că o problemă, din oricare din domeniile amintite, poate indica și o rămânere în urmă în dezvoltare.
2. Într-una din convențiile aferente, conceptul de întârziere denotă și niveluri ale calificatorului de la 0 = nici o întârziere la 4 = întârziere completă.

4.4. Documentarea în scopul codificării

CIF-CT este o clasificare a Funcțiilor organismului, Structurilor corpului, Activităților și Participării și a Factorilor de mediu formulată în termeni neutri. Documentarea asupra problemelor unui copil prin atribuirea de coduri are la bază utilizarea calificatorului generic. Atribuirea codurilor nu trebuie să se întemeieze pe deducții / presupuneri ci pe informații explicite legate de problemele de funcționare a copilului în respectivele domenii.

După cum s-a arătat anterior, dovezile în sprijinul codificării pot avea forma unor măsurători directe, observații, interviuri, evaluări ale profesioniștilor. Deși forma acestor dovezi depinde de caracteristicile funcționării avute în vedere și de scopul codificării, trebuie depuse toate eforturile pentru a obține cele mai obiective informații cu putință. Măsurătoarea directă în laborator, datele biomedicale sau antropometrice reprezintă informații adecvate pentru Funcțiile organismului și Structurile corpului. Pentru Activități și Participare, măsurarea directă se poate face printr-o multitudine de instrumente standardizate și alte tipuri de măsurători care oferă date specifice unui anumit domeniu de interes. În ambele situații, măsurarea care se bazează pe date normative poate facilita transpunerea nivelurilor calificatorului corespunzător în forma unor valori procentuale sau a unor unități de deviație standard. În prezent, există instrumente și măsurători care pot fi utilizate pentru a documenta atribuirea de coduri. Cu toate acestea, corespondența cu domeniile specifice CIF-CT este

limitată. Atunci când își identifică instrumentele adecvate, utilizatorului i se recomandă să selecteze acele instrumente care sunt cel mai aproape de corespondența cu domeniile de interes și care au deja o fiabilitate demonstrată.

Descrierile calitative ale copilului, bazate pe observarea directă, pot fi utile în strângerea de dovezi în domeniile de funcționare pentru care instrumentele nu sunt adecvate sau nu există. Unul din obiectivele majore ale CIF și CIF-CT este de a implica respondenții în definirea naturii și dimensiunilor propriei funcționări în contextul mediului în care aceștia trăiesc. Acest lucru este foarte important, în special pentru codificarea participării. Ori de câte ori este posibil, se recomandă interviul direct cu copiii sau tinerii. În cazul copiilor mici și a celor cu deprinderi verbale limitate, persoana care-l îngrijește poate fi cel mai apropiat respondent. În sfârșit, dovezile pentru codificare se pot întemeia și pe evaluarea profesioniștilor, precum și pe alte diverse surse de informare, cum sunt înregistrările, observarea și alte forme de contact cu beneficiarul /utilizatorul de servicii.

Există și alte resurse care pot fi folosite pentru documentarea în vederea atribuirii unei codificări. Acest volum nu-și propune indicarea unei liste cu astfel de instrumente și măsurători care pot fi folosite în evaluare, dar utilizatorilor li se recomandă să alcătuiască o astfel de listă. Această listă poate fi de ajutor în revizuirea instrumentelor de măsurare existente în literatura de specialitate în care este identificată o gamă largă de evaluare pentru Funcțiile organismului și Structurile corpului, Activități și Participare și Factori de mediu. Se recomandă utilizatorilor să consulte literatura de referință în care sunt descrise instrumentele acceptate în țara în care lucrează. Interesul din ce în ce mai mare pentru aplicarea CIF și CIF-CT contribuie la identificarea de instrumente aplicabile, precum și la dezvoltarea de noi metode de măsurare în conformitate cu cadrul CIF-CT. Una din resursele foarte utile, poate fi *Ghidul Practic de evaluare psihiatrică a adulților* (1995), realizat de American Psychological Association pentru a fi utilizat în unitățile de servicii. Acest manual de practică vizează o utilizare multidisciplinară și oferă instrucțiuni cuprinzătoare cu privire la natura informației necesare la atribuirea unui cod în fiecare din domeniile menționate. În final, odată cu adoptarea CIF-CT de către diverse unități / instituții, este din ce în ce mai posibil să apară manuale și cursuri de formare.

5. Studii de caz

Informațiile succinte prezentate în studiile de caz de mai jos au ca scop să ilustreze sursa de informații care poate fi folosită la atribuirea de coduri în CIF-CT pentru probleme care se manifestă la copii. În practică, natura și complexitatea informației existente despre un copil trebuie, în mod cert, să fie mult mai cuprinzătoare decât cea ilustrată prin studiile de caz prezentate. Cu toate acestea, pentru a ilustra modul de utilizare a CIF-CT, utilizatorilor li se recomandă să analizeze cazurile prezentate și să identifice codurile care reflectă problemele caracteristice fiecărui copil din fiecare caz în parte. Ca un prim pas, este util să se reflecteze asupra întrebărilor generale de mai jos și să se identifice problemele observate în descrierea cazurilor. Apoi, utilizatorii pot urma succesiunea de pași, descrisă în secțiunile anterioare referitoare la atribuirea de coduri CIF-CT pe baza informațiilor disponibile despre copil. Primul lucru pe care trebuie să-și se concentreze atenția trebuie să fie identificarea codurilor relevante, pentru că studiile de caz prezentate nu oferă suficiente informații pentru a atribui nivelul calificatorului.

1. Manifestă copilul sau adolescentul probleme legate de funcțiile ale organismului?
2. Are copilul sau adolescentul probleme cu organele, membrele sau alte structuri ale corpului?
3. Are copilul sau adolescentul probleme în efectuarea unor sarcini sau acțiuni?
4. Are copilul sau adolescentul probleme în a se implica în situații de viață adecvate vârstei?
5. Sunt factori de mediu care restricționează sau facilitează funcționarea copilului sau adolescentului?

Studiu de caz Fetiță, vârsta 3 ani

C. este o fetiță de 3 ani care s-a născut ca urmare a unei sarcini normale, lipsită de evenimente. Are un istoric de probleme cardiace congenitale, care au fost corectate prin două intervenții chirurgicale, atunci când era foarte mică. Fetița continuă să aibă frecvent infecții la nivelul căilor respiratorii superioare și la nivelul urechii, care par să-i fi afectat auzul.

C. locuiește împreună cu mama sa într-un apartament din centrul unui mare oraș și se află sub îngrijirea medicală a unei clinici dintr-unul din spitalele municipale. Tatăl le-a părăsit imediat după nașterea fetiței și nu asigură nici un ajutor financiar familiei. În timpul zilei, când mama este la serviciu la un magazin local, C. rămâne în grija vecinilor. Când mama lucrează și la sfârșit de săptămână, C. merge, împreună cu frații ei, la bunica din partea mamei. C. este un copil serios, care nu zâmbește și nu râde cu ușurință. Petrece foarte mult timp jucându-se singură cu diverse obiecte, fără să interacționeze prea mult cu alți copii. Îi plac lucrurile care produc zgomote dacă sunt împinse sau trase și se poate juca cu astfel de lucruri foarte mult timp. În afară de acestea, poate fi foarte ușor distrasă. Dacă nu-și concentrează atenția, are tendința de a-și legăna corpul. A început să meargă numai cu trei luni în urmă și nu poate urca singură scările fără a fi ținută de mână. Vocabularul ei cuprinde cam 20 de cuvinte inteligibile, cum sunt „al meu”, „mai mult”, „cub”, „suc”, și mai multe cuvinte care nu sunt inteligibile. Una din activitățile sale preferate este să stea în brațele mamei și să i se citească o poveste. Ea arată cu degetul imaginile pe care le cunoaște dar are dificultăți în a învăța cum se

numesc obiectele din imagini. I se întâmplă frecvent să nu răspundă când cineva o strigă și, deseori, pare să nu cunoască persoanele care vorbesc în jurul ei. Cauzele acestor comportamente nu sunt foarte clare dar se pot datora pierderii auzului din cauza deselor infecții ale urechii. O evaluare care i s-a făcut la vârsta de 24 de luni a arătat că nivelul său de dezvoltare era echivalent cu vârsta de 17 luni. Era evidentă întârzierea în a recepta și a se exprima prin limbaj. Din evaluarea auzului a reieșit o pierdere ușoară, bilaterală a auzului.

Pornind de la cele 5 întrebări de mai sus, problemele manifestate de acest copil conduc către coduri din Capitolele 1, 2, 4 și 7 din componenta Funcții ale organismului. Pentru Activități și Participare, codurile aplicabile sunt cele din Capitolele 1, 3, 4, 7 și 8. Codurile care definesc natura de barieră sau de element de facilitare (facilitator) în situația copilului din acest caz, se regăsesc în Capitolele 1 și 3 din componenta Factori de mediu.

Studiu de caz Băiat, vârsta 10 ani

T. este un băiat de 10 ani care a fost trimis la o clinică pentru o evaluare după ce, în primii doi ani de școală, s-a confruntat cu dificultăți de învățare la toate disciplinele. Pe baza observației, s-a evidențiat că băiatul are serioase probleme de concentrare asupra sarcinilor de învățare și poate fi distras foarte ușor. Părinții au menționat că T. este totdeauna „pe fugă” și aveau impresia că nu este atent. Conform opiniilor părinților și profesorilor, băiatul are probleme în a sta liniștit un timp mai îndelungat, și acasă și la școală. În acest moment, acest lucru înseamnă că întâmpină dificultăți la rezolvarea sarcinilor de lucru în clasă. Îi este, în special, foarte greu să-și aducă aminte lucrurile pe care le-a studiat deja. Nu a reușit să ia note de trecere la nici o disciplină iar performanțele sale de scris și citit sunt la nivelul clasei a doua. De asemenea, prezintă dificultăți în a se adapta la situații sociale, alături de alți copii.

Profesorii și părinții lui T. sunt îngrijorați de nivelul hiperactivității sale și de faptul că nu pare capabil să gândească înainte de a acționa. Aceste lucruri sunt evidente în comportamentul său social atunci când nu poate aștepta să-i vină rândul la jocuri sau jocuri sportive și, acasă când merge cu bicicleta pe străzi mai aglomerate fără a se uita în jur. S-au încercat câteva intervenții care să-l ajute pe T. să-și îmbunătățească performanțele la școală, dar nu au dat nici un rezultat. În timp ce familia păstrează o anume reticență în ceea ce privește un tratament cu medicamente, medicul pediatru, care l-a consultat recent, i-a prescris un medicament-stimulent pentru hiperactivitatea sa. În paralel cu administrarea de probă a tratamentului medicamentos, la școală i s-a întocmit un plan cuprinzător, care să-l ajute la clasă.

Problemele prezentate de acest copil de 10 ani pot fi cuprinse într-o serie de coduri din Capitolul 1 din componenta Funcțiile organismului. Pentru componenta Activitate și Participare, capitolele 1, 2, 3, 7 și 8 conțin coduri aplicabile pentru a justifica încadrarea sa în hiperactivitate și dificultăți în a face față la solicitări sociale și de învățare la clasă. Codurile aplicabile pentru a descrie Factorii de mediu relevanți, pot fi găsiți în Capitolele 1 și 5.

Studiu de caz Adolescentă, vârsta 14 ani

J. este o fată de 14 ani care locuiește cu părinții într-un orașel. Suferă de un astm sever, depistat de la o vârstă foarte fragedă. În plus, are niște reacții puternice la anumiți alergeni iar crizele de astm sunt declanșate de efort fizic, aer rece și anxietate. Aceste crize durează 1-2 ore și se produc de câteva ori pe săptămână. În prezent, i se administrează un bronhodilatator și, profilactic, folosește un pulverizator (nebulizator). Cu toate acestea, faptul că pe parcursul

anului anterior, J. nu a respectat întocmai tratamentul cu medicamente, a dus la producerea mai frecventă și mai acută a crizelor astmatice. De când a început să meargă la grădiniță și până în prezent, J. a lipsit foarte frecvent de la grădiniță și școală. Ca urmare, nivelul său de performanțe școlare a fost întotdeauna foarte slab și, chiar dacă a reușit să promoveze, ea este din ce în ce mai în urmă față de colegii săi de clasă.

În prezent, este în clasa a opta la școala generală locală. Pentru că efortul fizic îi declanșează crize puternice, ea nu poate participa la orele de educație fizică de la școală și nu face nici un alt fel de activitate fizică. Absentează de la școală în mod regulat, rămâne acasă unde se uită la televizor și mănâncă snack-uri. În ultimul an s-a îngrășat destul de mult. Faptul că lipsește foarte mult de la școală, nu i-a permis să-și facă un grup de prieteni acolo. J. spune că se simte altfel decât ceilalți copii și că este izolată de colegii ei. Părinții săi sunt din ce în ce mai îngrijorați de starea ei de sănătate fizică și emoțională și merg cu ea la consultații la un medic.

Starea de sănătate cronică a acestei adolescente se manifestă prin probleme care pot fi, mai întâi, înscrise în codurile din Capitolele 1, 4 și 5 din componenta Funcții ale organismului. Pentru Activități și Participare, codurile cu cea mai bună aplicabilitate sunt la 2, 5, 7, 8 și 9. Și, în sfârșit, pentru rolul important al mediului natural de viață și medicația administrată pentru astm, precum și pentru consecințele asociate izolării sociale, Capitolele 1, 2 și 3 din componenta Factori de mediu conțin codurile adecvate pentru a documenta barierele cu care se confruntă această tânără persoană.

6. Contribuții și mulțumiri

Membrii Grupului de lucru recunosc și aduc mulțumiri pentru sprijinul și contribuțiile aduse de:

Christian Care Foundation for Children with Disabilities in Thailand (CCD) (Fundația Creștină pentru Copii cu Dizabilități), Nonhaburi, Tailanda;

Centrele de Colaborare pentru Familia OMS a Clasificărilor Internaționale (OMS-FCI) și agențiile afiliate din Australia, Canada, Danemarca, Finlanda, Franța, Germania, Islanda, Japonia, Olanda, Norvegia, Republica Populară Chineză, Suedia și S.U.A.;

EducAid, Rimini, Italia;

Instituto Nazionale Neurologico Carlo Besta, Fondazione IRCCS [Institutul Național de Neurologie Italian – Fundația Carlo Besta IRCCS], Milano, Italia;

Gruppo di Ricerca, Istituto di Ricovero e Cura a Carattere Scientifico (IRCCS) „Eugenio Medea”, Associazione la Nostra Famiglia [Grupul de Cercetare al Institutului Științific „Eugenio Medea” în domeniul cercetării, spitalizării și îngrijirii medicale, Asociația „La Nostra Famiglia”], Costamasnaga, Italia;

Secția de neuropsihiatrie a Spitalului Treviglio, Treviglio, Italia;

Organismo Volontari Cooperazione Internazionale (OVCI-La Nostra Famiglia) [Organizație de voluntari pentru cooperare internațională], Usratuna, Juba, Sudan;

Persoane asociate cu agenții guvernamentale, programe publice și private pentru copii și tineri din întreaga lume care au participat la activitățile de testare în teren; reprezentanții regionali care au participat la întrunirile Grupului de lucru al OMS în Africa de Sud, Suedia, Elveția, Tailanda și S.U.A.;

Centrul de epidemiologie, Consiliul Național Suedez de Sănătate și Asistență Socială (Swedish National Board of Health and Welfare), Stocholm, Suedia;

Centrul Național pentru Malformații Congenitale și Dizabilități de Dezvoltare a Centrelor din Statele Unite pentru controlul și prevenirea bolilor, Atlanta, GA, S.U.A.;

Universitatea din Carolina de Nord din Chapel Hill, Chapel Hill NC, S.U.A.;

Universitatea din Zurich, Zurich, Elveția.

Persoane:

Argentina

Christian Plebst
Markku Leskinen

Africa de Sud

Erna Alant

Australia

Sharynne McLeod

Brazilia

Heloisa Dinubila

Canada

Diane Caulfield
Patrick Fougeyrollas
Janice Miller

China

Qiu Zhuoying

Danemarca

Tora Dahl

Egipt

Mohammed El Banna

Elveția

Simon Haskell

Franța

Catherine Barral
Jean-Yves Barreyre
Marie Cuenot

Finland

Markku Leskinen

Ghana

Kofi Marfo

Islanda

Halla Tulinius

Italia

Daniela Ajovalasit

Francesca Albanesi

Luigi Barruffo

Mariamalia Battaglia

Daniela Beretta

Debora Bonacina

Gabriella Borri

Giovanni Cattoni

Giovanni Cattoni

Elisa Ceppi

Alessio Chiusso

Annalisa Colpo

Maria Antonella Costantino

Guido Corona

Antonella Dimo

Enrico Gruppi

Guido Fusaro

Felicia Licciardi

Bertilla Magagnin

Elena Maria Mauri

Barbara Orlandi

Sabrina Pasqualotti

Alfredo Pisacane

Camilla Pisoni

Gianni de Polo

Monica Pradal

Alberto Raggi

Daria Riva

Lia Rusca

Emanuela Russo

Carlo Sorella

Antonella Vaudano

Anna Zana

Japonia

Yutaka Sakai

Akio Tokunaga

Kuwait

Hashem Taqi

Macedonia – fosta Republică Iugoslavă

Bilijana Ancevska

Anica S. Apceva

Sande S. Bojkovski

Katerina Dimitrova

Vasilka S. Dimovska

Ivan S. Dvojakov

Joanis Gajdazis

Teuta Jakupi

Nikola Jankov

Olga Jotovska

Mirjana P. Kjaeva

Saso S. Kocankovski

Petre S. Krstev

Oliviera Lekovska

Lidja S. Parlic

Snezana D. Pejkovska

Anastasija S. Petrova

Marina S. Pop-Lazarova

Marija Raleva

Fulvia V. Tomatis

Milka S. Vancova

Juliya S. Vasileva

Mexic

Fabiola Barron

Peru

Liliana Mayo

Portugalia

Joaquim Bairrao

Maria Isabel Felgueiras

Spain

Jaime Ponte

Satele Unite ale Americii

Stephen Bagnato

Scott Brown

Wendy Coster

Marjorie Greenberg

Heidi Feldman

Anita Scarborough

Travis Threats

Sudan

Sanson Baba

Marco Sala

Suedia

Margareta Adolfsson
Lars Berg
Kristina Bränd Persson
Lilly Eriksson
Mats Granlund
Nina Ibragimova
Mia Pless
Regina Ylvén

Tailandia

Wasan Saenwian
Chariya Saenwian
Ko-Chih Tung

Zambia

Elisa Facelli
Sister Irina
Paolo Marelli

CIF

Introducere

1. Prezentare generală

Prezenta lucrare conține *Clasificarea internațională a funcționării, dizabilității și sănătății*, cunoscută sub denumirea de CIF⁷. Obiectivul general al Clasificării CIF este de a oferi un limbaj standardizat și unitar, precum și un cadru general de descriere a stării de sănătate și a celorlalte stări asociate stării de sănătate. Sunt definite componentele sănătății și câteva din componentele asociate stării de bine (cum sunt educația și munca). De aceea, domeniile incluse în CIF pot fi considerate deopotrivă *domenii de sănătate*, cât și *domenii asociate sănătății*. Aceste domenii sunt descrise din perspectiva organismului, individului și societății și sunt grupate în două liste principale: (1) Structuri și Funcții ale organismului, și (2) Activități și Participare⁸.

Ca și clasificare, CIF grupează, sistematic, anumite domenii⁹ în care se poate încadra o anumită persoană aflată într-o anumită stare de sănătate (de exemplu, ce poate să facă sau să nu facă o persoană cu o anumită boală sau tulburare). *Funcționarea* este un termen general în care sunt incluse toate funcțiile, activitățile și participarea organismului; în mod similar, *dizabilitatea* este termenul general pentru deficiențe /afectări, limitări de activitate sau restricții de participare. De asemenea, CIF cuprinde și o listă a factorilor de mediu care interacționează cu toate aceste constructe. În acest fel, utilizatorul poate să alcătuiască un profil util privind funcționarea, dizabilitatea și sănătatea unui individ, în mai multe domenii.

CIF aparține „familiei” de clasificări internaționale realizate de Organizația Mondială a Sănătății (OMS) pentru a fi aplicate la diverse aspecte legate de sănătate. „Familia” clasificărilor internaționale OMS reprezintă un cadru general de codificare a unei largi diversități de informații legate de sănătate (de exemplu, diagnostic, funcționare și dizabilitate, motivul pentru care este necesar un contact cu serviciile de sănătate, etc.) și utilizează un limbaj unitar, standardizat, prin care se asigură o comunicare adecvată pe tema sănătății și a îngrijirii sănătății în plan mondial, atunci când este abordat de diversele discipline sau științe.

În clasificarea internațională OMS, stările de sănătate (bolile, tulburările, traumatismele, etc.) sunt clasificate în principal în CIM (abreviere pentru lucrarea Clasificarea Internațională a Maladiilor, rev.10)¹⁰, care furnizează un cadru etiologic. Funcționarea și dizabilitatea asociate cu starea de sănătate sunt clasificate în CIF. De aceea, CIM-10 și CIF sunt complementare¹¹

⁷ Textul reprezintă o revizuire a Clasificării internaționale a afectărilor, dizabilităților și handicapurilor (ICIDH), publicată prima oară în 1980 de Organizația Mondială a Sănătății cu scop experimental. Experimentată sistematic și beneficiind de consultanță internațională în ultimii 5 ani, clasificarea a fost adoptată și aprobată la data de 22 mai 2001 de cea de-a 24-a Sesiune Generală a OMS (prin Rezoluția WHA54.21)

⁸ Acești termeni, care înlocuiesc termenii de „afectare”, „dizabilitate” și „handicap” utilizați anterior, largesc sfera de aplicare a clasificării pentru a permite și descrierea unor experiențe pozitive. Acești termeni noi sunt definiți în Introducere și detaliați în conținutul cărții. Trebuie reținut că acești termeni sunt utilizați cu anumite sensuri, care pot să fie diferite de sensul acestora în utilizarea lor curentă

⁹ Prin domeniu se înțelege un set practic și cu o anumită semnificație de funcționări fiziologice, structuri anatomice, acțiuni, sarcini sau arii de viață.

¹⁰ Clasificare statistică internațională a bolilor și a problemelor de sănătate asociate, rev. 10, Vol. 1-3, OMS, Geneva, 1992 – 1994

¹¹ Este foarte important să se identifice suprapunerile dintre CIM-10 și CIF. Ambele clasificări încep cu sistemele organismului. Afectările se referă la funcțiile și structurile corpului care sunt de obicei părți ale „procesului de îmbolnăvire” și, ca urmare sunt utilizate și în CIM (rev.10). Cu toate acestea sistemul CIM (rev.10) utilizează termenul de afectare (ca semne și simptome) ca fiind parte din constelația ce reprezintă o

iar utilizatorii sunt încurajați să utilizeze ambele ramuri ale familiei clasificărilor internaționale OMS. Prin CIM-10 (rev.10) se asigură un „diagnostic” al bolii, tulburării sau altor stări de sănătate, aceste informații fiind îmbogățite cu datele suplimentare oferite de elementele de funcționare ale CIF¹². Prin utilizarea atât a informațiilor privind diagnosticul, cât și a celor referitoare la funcționare se poate ajunge la o imagine mai clară a stării de sănătate a populației, care poate fi ulterior considerată și utilizată în procesul de luare a deciziilor.

Familia clasificărilor internaționale OMS reprezintă un instrument valoros pentru a descrie și a compara sănătatea populațiilor la nivel mondial. Informațiile referitoare la mortalitate (oferite prin CIM-10) și informațiile referitoare la consecințele stării de sănătate (oferite prin CIF) se pot combina într-o evaluare generală a stării de sănătate a populației, pentru a monitoriza starea de sănătate a populației și pentru a vedea cum este acesta repartizată, dar și pentru a estima contribuțiile pe care diversele cauze le pot avea asupra mortalității și ratei de morbiditate.

CIF nu mai este doar o clasificare a „consecințelor unei boli” (versiunea din 1980), ci devine o clasificare a „componentelor de sănătate”. „Componentele de sănătate” identifică elementele constitutive ale sănătății, în timp ce „consecințele” se concentrează pe impactul sau pe rezultatul ulterior al bolilor sau al altor stări de sănătate. Astfel, CIF se situează pe o poziție neutră în ceea ce privește etiologia, așa încât cercetătorii, folosind metode științifice adecvate, pot deduce implicațiile cauzale. Similar, o astfel de abordare diferă de abordarea pe baza „factorilor de determinare a stării de sănătate” sau a „factorilor de risc”. Pentru a facilita studierea factorilor de risc, CIF cuprinde o listă de factori de mediu care descriu contextul în care trăiesc indivizii.

„boală” sau, uneori, drept motiv pentru a se apela la servicii de sănătate, în timp ce în sistemul CIF afectările sunt utilizate cu sensul de probleme ale funcționării și structurilor organismului asociate cu stările de sănătate.

¹² Două persoane cu aceeași boală pot prezenta niveluri de funcționare diferite, după cum două persoane cu același nivel de funcționare nu trebuie să aibă neapărat aceeași stare de sănătate. Din această cauză, prin utilizarea ambelor clasificări crește calitatea datelor utilizate în scop medical. Utilizarea clasificării CIF nu trebuie să ocolească procedurile obișnuite de diagnosticare. Pentru alte situații, se poate utiliza doar CIF.

2. Obiectivele CIF

CIF este o clasificare cu scopuri multiple, concepută pentru a servi unor variate discipline și domenii. Obiectivele sale specifice sunt prezentate, pe scurt, în cele ce urmează:

- Asigurarea unei baze științifice pentru înțelegerea și studierea stării de sănătate și a stărilor asociate acesteia, a deznodământului și a factorilor determinanți;
- Stabilirea unui limbaj comun pentru a descrie starea de sănătate și stările asociate acesteia cu scopul de a îmbunătăți comunicarea dintre diferiți utilizatori, cum ar fi lucrători ai serviciilor de sănătate, cercetători, cei care stabilesc politicile și publicul larg, inclusiv persoanele cu dizabilități;
- Realizarea unor comparații între țări a datelor de sănătate, a disciplinelor și serviciilor de îngrijiri medicale într-o anumită perioadă;
- Asigurarea unei scheme de codificare sistematice privind sistemele de informații legate de sănătate.

Aceste obiective se inter-relaționează, în principal pentru că necesitatea și utilizarea CIF impun construirea unui sistem coerent și practic care să poată fi utilizat de cei implicați în politicile de sănătate, în asigurarea calității sănătății și în evaluarea rezultatelor din diverse culturi.

2.1. Aplicații ale CIF

Încă de la publicarea versiunii experimentale din 1980, ICIDH (Clasificarea internațională a afecțiilor, dizabilităților și handicapurilor) a servit unor scopuri diverse, între care:

- Ca instrument statistic – pentru colectarea și înregistrarea de date (de exemplu, în studiile și în sondajele demografice sau în managementul sistemelor informaționale);
- Ca instrument de cercetare – pentru a evalua și măsura rezultate, calitatea vieții sau factorii de mediu;
- Ca instrument de investigație clinică – în evaluarea nevoilor, adecvarea tratamentelor la anumite condiții, evaluarea profesională, reabilitare și evaluare a rezultatelor;
- Ca instrument de politică socială – pentru planificarea securității / protecției sociale, sistemelor de compensație, în conceperea și implementarea politicilor;
- Ca instrument de educație – în conceperea curriculum-ului, în sensibilizarea opiniei publice și în adoptarea unor acțiuni.

Pentru că este la origine o clasificare a stării de sănătate și a stărilor asociate acesteia, CIF se poate aplica și în alte sectoare, ca de exemplu, în asigurări, protecție socială, domeniul muncii, educației, economiei, politicii sociale și elaborării legislației generale dar și în modificările de mediu. Este acceptată ca una din clasificările sociale ale Națiunilor Unite, făcând trimiteri la și incorporând *Regulile Standard cu privire la egalizarea șanselor persoanelor cu dizabilități*¹³.

¹³ *Regulile Standard cu privire la egalizarea șanselor persoanelor cu dizabilități* Rezoluție adoptată de Adunarea Generală a ONU, sesiunea 48 din 28 decembrie 1993 (Hotărârea 48/96), New York, Departamentul de informații al ONU.

Astfel, CIF reprezintă un instrument adecvat de implementare a drepturilor omului, așa cum sunt ele stipulate la nivel internațional și mandatate prin legislațiile naționale.

CIF este utilă și adecvată unui spectru larg de aplicare, de exemplu, protecție socială, evaluările din domeniul îngrijirii de sănătate, sondajele demografice la nivel local, național și internațional. CIF oferă acel cadru conceptual de informare, aplicabil la problemele personale de sănătate, inclusiv la prevenirea îmbolnăvirii, la promovarea sănătății și îmbunătățirea participării prin eliminarea sau diminuarea obstacolelor și prin încurajarea asigurării de sprijin și factori de facilitare în plan social. De asemenea, este utilă și pentru analizarea sistemelor de sănătate, atât din perspectiva evaluării, cât și a formulării politicilor acestora.

3. Caracteristicile CIF

Orice clasificare trebuie mai întâi să definească ceea ce clasifică, respectiv: sfera de cuprindere, sfera de aplicare, unitățile de clasificare, organizarea și modul în care aceste elemente sunt structurate din punct de vedere a interconectării dintre ele. În secțiunile ce urmează sunt explicate principalele caracteristici ale CIF.

3.1. Universul CIF

CIF cuprinde toate aspectele sănătății umane și unele din componentele adiacente acestora care țin de bunăstare, componente care sunt descrise ca *domenii de sănătate* și ca *domenii asociate sănătății*¹⁴. Clasificarea se menține în contextul larg al sănătății și nu acoperă circumstanțele care nu au legătură cu sănătatea, de exemplu, cele determinate de factorii socio-economici, care nu au legătură cu sănătatea. De exemplu, datorită faptului că oamenii aparțin unei rase, unui gen, unei religii sau unor grupuri cu alte caracteristici socio-economice, se pot crea restricții în ceea ce privește îndeplinirea unor sarcini în mediul în care aceștia trăiesc dar, conform clasificării internaționale a funcționării, aceste restricții de participare nu sunt legate de sănătate.

CIF nu se referă doar la persoanele cu dizabilități: de fapt, CIF se referă la *toți oamenii*. Cu ajutorul CIF se pot descrie sănătatea și stările asociate sănătății, corelate cu oricare stare de sănătate, deci CIF are o sferă de aplicare universală¹⁵.

3.2. Scopul CIF

CIF oferă o descriere a situațiilor legate de funcționare și dizabilitate și restricțiile acestora și servește drept cadru de organizare a acestor informații. Informațiile sunt structurate în manieră accesibilă, ca sens și ca inter-relaționare.

În CIF informațiile sunt organizate în două părți. Partea 1 se ocupă de Funcționare și Dizabilitate, iar Partea 2 acoperă Factorii contextuali. Fiecare parte are două componente:

Componentele Funcționării și Dizabilității

Componenta **Organism** cuprinde, la rândul ei, două clasificări: una referitoare la funcțiile sistemelor organismului și una la structurile corpului. În ambele clasificări, capitolele sunt organizate în conformitate cu sistemele organismului.

Componenta **Activități și Participare** acoperă gama completă de domenii care evidențiază aspecte ale funcționării, atât din punct de vedere individual, cât și social.

Componentele factorilor contextuali

Prima componentă a factorilor contextuali este o **listă a factorilor de mediu**. Factorii de mediu au un impact asupra tuturor componentelor funcționării și dizabilității și sunt organizați, în manieră succesivă, începând de la mediul din imediata apropiere a individului, până la mediul general.

¹⁴ Exemple de domenii de sănătate: văz, auz, mers, învățare și memorie; exemple de domenii adiacente sănătății: transport, educație, interacțiuni sociale.

¹⁵ Bickenbach JE, Chatterji EM, Ustun TB, Models of disablement, universalism and the ICIDH (Modele de dizabilitate, universalism și ICIDH), *Social Science and Medicine*, 1999, 48:1173-1187.

Factorii personali reprezintă o componentă a factorilor contextuali, dar aceștia nu sunt detaliați în CIF, datorită marilor variații culturale și sociale asociate acestora.

Componentele funcționării și dizabilității din Partea 1 a clasificării CIF se pot exprima în două moduri. Pe de-o parte, pot fi utilizați pentru a indica niște probleme (de exemplu, deficiență/afectarea, limitarea de activitate sau restricția de participare – elemente descrise prin termenul de *dizabilitate*); sau, pe de altă parte, pot indica aspecte neutre, legate de sănătate și de stările asociate acestora – elemente descrise prin termenul de *funcționare*).

Aceste componente ale funcționării și dizabilității sunt interpretate cu ajutorul a patru *constructe* distincte, dar intercorelate. Aceste *constructe* sunt operaționalizate prin utilizarea de *calificatori*. Funcțiile și structurile organismului pot fi interpretate cu ajutorul schimbărilor de la nivelul sistemelor fiziologice sau ale structurilor anatomice. În ceea ce privește componenta Activități și Participare, există două concepte: *capacitate* și *performanță* (vezi secțiunea 4.2).

Funcționarea și dizabilitatea unei persoane este văzută ca o interacțiune dinamică¹⁶ între stările de sănătate (boli, tulburări, leziuni, traumatisme, etc.) și factorii contextuali. După cum s-a arătat anterior, factorii contextuali cuprind atât factori personali, cât și factori de mediu. În clasificare este introdusă o listă cuprinzătoare a factorilor de mediu ca și componentă esențială a CIF. Factorii de mediu interacționează cu toate celelalte componente ale funcționării și dizabilității. Înțelesul de bază al componentei Factori de mediu este acela de facilitare sau obstrucționare a impactului caracteristicilor lumii fizice, sociale sau atitudinale.

Unitatea de clasificare

CIF clasifică sănătatea și stările asociate ale acesteia. De aceea, ca unitate de clasificare se folosesc *categoriile* din cadrul domeniilor de sănătate și domeniilor asociate sănătății. Ca urmare, este de reținut faptul că *prin CIF nu sunt clasificate persoane, ci se descrie situația fiecărei persoane într-o anumită zonă din domeniul sănătății sau al stărilor asociate sănătății. Mai mult, descrierea se face întotdeauna în contextul factorilor de mediu și al factorilor personali.*

Prezentarea CIF

CIF este prezentată în două variante pentru a satisface cerințele diverșilor utilizatori și pentru a se putea diferenția pe niveluri de detalii.

Varianta integrală a CIF, respectiv, cea prezentată în volumul de față, oferă o clasificare detaliată pe patru niveluri. Aceste patru niveluri pot fi agregate într-un sistem de clasificare de nivel superior, care cuprinde toate domeniile din cel de-al doilea nivel. Acest sistem pe două niveluri reprezintă *varianta prescurtată* a CIF.

¹⁶ În funcție de utilizator, interacțiunea poate fi considerată ca *proces* sau ca *rezultat*.

4. PRIVIRE GENERALĂ ASUPRA COMPONENTELOR CIF

DEFINIȚII¹⁷

În contextul sănătății:

Funcțiile organismului – funcții fiziologice ale sistemelor organismului (inclusiv funcțiile psihice).

Structurile corpului – părțile anatomice ale organismului (organe, membre și componentele acestora).

Deficiențele/afectările – probleme ale funcțiilor sau structurilor organismului, cum sunt pierderile sau devierile semnificative.

Activitatea – executarea unei sarcini sau a unei acțiuni de către un individ.

Participarea – implicarea în situații de viață.

Limitările activității – dificultăți pe care un individ le poate avea în a executa activități.

Restricțiile de participare – probleme pe care un individ le poate întâmpina prin implicarea în situații de viață.

Factorii de mediu – constituie mediul fizic, social și atitudinal în care oamenii trăiesc și își duc propria existență.

Acești termeni sunt prezentați în general în Tabelul 1 și explicați în termeni operaționali în secțiunea 5.1. După cum este ilustrat în tabelul 1:

- CIF are două părți, fiecare cu ***două componente***:
 - Partea 1. Funcționare și Dizabilitate
 - (a) Funcțiile și structurile organismului
 - (b) Activități și participare
 - Partea 2. Factori contextuali
 - (c) Factori de mediu
 - (d) Factori personali
- Fiecare componentă poate fi exprimată atât în termeni ***pozitivi***, cât și în termeni ***negativi***.
- Fiecare componentă constă din diverse domenii și, în cadrul fiecărui domeniu, sunt incluse categorii care reprezintă unitățile de clasificare. Sănătatea și stările adiacente sănătății unui individ pot fi evidențiate prin alegerea corespunzătoare a codului sau codurilor categoriei, la care apoi se adaugă ***calificatorii***, care sunt niște coduri numerice care specifică amplitudinea sau dimensiunile funcționării sau dizabilității din

¹⁷ Vezi anexa 1, Aspecte de taxonomie și terminologie

respectiva categorie, sau măsura în care un factor de mediu este un element de facilitare sau o barieră în calea funcționării.

Tabel 1. Prezentare generală a CIF

Componente	Partea 1: Funcționare și dizabilitate		Partea 2: Factori contextuali	
	Funcții și structuri ale organismului	Activități și participare	Factori de mediu	Factori personali
Domenii	Funcții ale organismului Structuri ale corpului	Arii de viață (sarcini, acțiuni)	Influențe externe asupra funcționării și dizabilității	Influențe interne asupra funcționării și dizabilității
Constructe	Schimbări ale funcțiilor organismului (fiziologice) Schimbări ale structurilor organismului (anatomice)	Capacitate Executarea de sarcini într-un mediu standard Performanță Executarea de sarcini în mediul curent	Facilitarea sau obstrucționarea impactului caracteristicilor realității fizice, sociale și atitudinale	Impactul caracteristicilor personale
Aspect pozitiv	Integritate funcțională și structurală	Activități Participare	Elemente de facilitare	Nu e cazul
	Funcționare			
Aspect negativ	Deficiență / afectare	Limitare de activitate Restricție de participare	Bariere / obstacole	Nu e cazul
	Dizabilitate			

4.1. Funcțiile, structurile organismului și deficiențele / afectările

Definiții: Funcțiile organismului sunt funcțiile fiziologice ale sistemelor organismului (inclusiv funcțiile psihologice).

Structurile corpului sunt părțile anatomice ale organismului, ca organele, membrele și componentele acestora.

Deficiențele/afectările sunt probleme ale funcțiilor sau structurilor organismului, ca deviații semnificative sau pierderi.

- (1) Funcțiile și structurile organismului sunt clasificate în două secțiuni diferite. Aceste două încadrări sunt gândite pentru a fi folosite în paralel. De exemplu, funcțiile

organismului cuprind simțurile de bază, cum ar fi „funcții ale vederii”, corelate la nivel structural sub forma „ochiului și a structurilor asociate acestuia”.

- (2) „Organism” se referă la organismul uman ca întreg; cuprinde, deci, și creierul și funcțiile acestuia, de exemplu, intelectul. Ca urmare, funcțiile mintale (sau psihice) sunt subsumate funcțiilor organismului.
- (3) Funcțiile și structurile organismului sunt clasificate după sistemele organismului; de aceea, structurile corpului nu sunt considerate ca fiind organe¹⁸.
- (4) Deficiențele/afectările structurii implică o anormalitate, un defect, o pierdere sau altă deviație semnificativă a structurilor organismului. Deficiențele/afectările au fost conceptualizate în legătură cu ceea ce se cunoaște din punct de vedere biologic la nivelul țesuturilor și la nivel subcelular și molecular. Cu toate acestea, din motive practice, aceste niveluri nu apar pe listă¹⁹. Fundamentările biologice ale deficiențelor/afectărilor au orientat clasificarea și este posibil să mai existe posibilități de extindere a acestuia la nivel celular și molecular. Pentru utilizatorii medicali, trebuie menționat că deficiențele/afectările nu se identifică cu patologia care stă la baza lor, ci sunt manifestări ale acestei patologii.
- (5) Deficiențele/afectările reprezintă o deviere de la anumite standarde umane, general acceptate, în ceea ce privește statutul biomedical al organismului și funcțiilor sale, iar definirea constituenților este abordată în primul rând de persoanele în măsură (calificate) să judece funcționarea fizică și psihică în conformitate cu aceste standarde.
- (6) Deficiențele/afectările pot fi temporare sau permanente; evolutive, regresive sau staționare; intermitente sau continue. Deviația de la normele umane obișnuite poate fi ușoară sau severă și poate fluctua în timp. În descrierile următoare se vor prezenta aceste caracteristici, mai ales în forma lor codificată, cu ajutorul calificatorilor corespunzători punctului respectiv.
- (7) Deficiențele/afectările nu sunt condiționate de etiologie sau de evoluție; de exemplu, pierderea vederii sau a unui membru poate fi consecința unei anomalii genetice sau a unui accident. Dar faptul că o deficiență/afectare există, se datorează neapărat unei cauze; cu toate acestea, pentru a explica deficiența/afectarea apărută, cauza poate să nu fie suficientă. De asemenea, acolo unde există o deficiență/afectare, există și o disfuncție a funcțiilor sau structurilor organismului, dar această disfuncție poate fi legată de o serie de alte boli, tulburări sau stări fiziologice.
- (8) Deficiențele/afectările sunt o parte sau o formă de expresie a unei stări de sănătate dar nu indică în mod necesar că boala există sau că individul trebuie considerat bolnav.

¹⁸ Deși nivelul organelor a fost menționat în versiunea ICDH din 1980, definiția „organului” nu este foarte clară. Tradițional, ochiul și urechea sunt considerate organe; cu toate acestea, identificarea și definirea granițelor este foarte dificilă, același principiu aplicându-se și extremităților și organelor interne. CIF înlocuiește termenul de „organ”, care implică existența unei entități sau unități din cadrul organismului, cu termenul de „structură a organismului”.

¹⁹ Astfel, deficiențele codificate folosind versiunea integrală a CIF pot fi detectate și observate și de ceilalți sau chiar de persoanele în cauză, prin observare directă sau prin deducție din observație.

- (9) Deficiențele/afectările sunt, din punct de vedere a sferei de aplicare, mult mai largi și mult mai incluzive decât tulburările și bolile; de exemplu, pierderea unui picior este o deficiență/afectare care ține de anatomia organismului, fără a fi o tulburare sau o boală.
- (10) Deficiențele/afectările pot atrage după sine alte deficiențe/afectări; de exemplu, atrofierea unui mușchi poate afecta funcționarea care ține de mișcare, funcționarea inimii poate avea consecințe asupra funcțiilor respiratorii, iar deficiențele/afectările percepției pot fi legate de funcționarea gândirii.
- (11) Unele din categoriile incluse în componenta Funcții și Structuri ale organismului par să se suprapună cu unele din categoriile incluse în Clasificarea Internațională a Maladiilor, CIM-10, mai ales în ceea ce privește semnalmentele și simptomele. Cu toate acestea, cele două clasificări au scopuri diferite. În CIM-10 sunt clasificate simptomele, în capitole speciale pentru a documenta rata de mortalitate și utilizarea serviciilor, în timp ce CIF prezintă aceste simptome ca parte componentă a funcțiilor organismului, care pot fi utilizate pentru a preveni sau pentru a veni în întâmpinarea nevoilor pacientului. Dar, cel mai important este că clasificarea Funcțiilor și Structurilor organismului din CIF are ca scop utilizarea lor împreună cu și alături de categoriile din componenta Activități și Participare.
- (12) Deficiențele/afectările sunt clasificate în categorii adecvate pe baza utilizării unor criterii de identificare bine definite (de exemplu, prezența sau absența, conform unui nivel limită). Aceste criterii sunt aceleași și pentru componenta Funcții și Structuri ale organismului. Acestea sunt: (a) pierderea sau lipsa; (b) reducerea; (c) adăugarea sau excesul; (d) devierea. Dacă există o deficiență/afectare, aceasta poate fi încadrată pe o scală, în funcție de severitatea acesteia, folosind calificatorii generici indicați în CIF.
- (13) Factorii de mediu interacționează cu funcțiile organismului, cum ar fi interacțiunea dintre calitatea aerului și respirație, lumină și vedere, sunete și auz, stimulii de distragere și atenție, structura terenului și echilibrul, temperatura mediului și reglarea temperaturii organismului.

4.2. Activități și Participare / limitările activității și restricțiile de participare

Definiții: **Activitatea** este executarea unei sarcini sau a unei acțiuni de către o persoană.

Participarea este implicarea într-o situație de viață.

Limitarea activității reprezintă dificultățile unei persoane în a executa activități.

Restricțiile de participare sunt problemele pe care le poate întâmpina o persoană prin implicarea în anumite situații de viață.

- (1) Domeniile componente Activități și Participare sunt indicate într-o *singură listă* care acoperă întreaga gamă a ariilor vieții (de la învățarea de bază sau observarea unor arii alcătuite din mai multe elemente, cum ar fi relațiile interpersonale sau relațiile de muncă). Componenta poate fi utilizată pentru a desemna activități (a) sau participare (b) sau ambele. Domeniile acestei componente sunt caracterizate prin doi calificatori: *performanță* și *capacitate*. De aceea, cu informațiile colectate din listă se poate alcătui o matrice de date, în care nu apar suprapuneri sau redundanțe (vezi Tabel 2 de mai jos).

Tabel 2 – Activități și participare: matrice informațională

Domenii		Calificatori	
		Performanță	Capacitate
d1	Învățarea și aplicarea cunoștințelor		
d2	Sarcini și solicitări generale		
d3	Comunicare		
d4	Mobilitate		
d5	Autoîngrijire		
d6	Viața de familie		
d7	Interacțiuni și relații interpersonale		
d8	Arii majore de viață		
d9	Comunitate, viață socială și civică		

- (2) Calificatorul *performanță* descrie ceea ce face un individ în mediul său obișnuit. Dar, pentru că mediul obișnuit cuprinde și o relaționare socială, prin performanță se poate înțelege și „implicarea într-o situație de viață” sau „experiența trăită” de oameni în contextul real în care aceștia trăiesc.²⁰ Acest context include factorii de mediu – toate aspectele care țin de realitatea fizică, socială și atitudinală care pot fi codificate utilizând componenta Factori de mediu.
- (3) Calificatorul *capacitate* descrie abilitatea unui individ de a executa o sarcină sau o acțiune. Acest construct urmărește să indice cel mai înalt nivel posibil de funcționare pe care-l poate atinge o persoană într-un anumit domeniu, la un anumit moment dat. Pentru a evalua capacitatea deplină a unui individ, trebuie să se creeze un mediu „standardizat” care să neutralizeze impactul variabil al unor medii asupra capacității individului. Acest mediu standardizat poate fi: (a) un mediu real utilizat în general pentru evaluarea capacității în condiții de testare; sau (b) în cazul în care acesta nu este posibil, un mediu creat în care se consideră că impactul este uniform. Acest din urmă mediu creat se poate numi mediu „uniform” sau „standard”. Astfel, capacitatea va reflecta abilitatea individului adaptată la mediu. Această adaptare trebuie să fie la fel pentru toți oamenii din orice țară pentru a se putea realiza o comparație între țări. Caracteristicile unui mediu uniform sau standard pot fi codificate folosind clasificarea componentei Factori de mediu. Diferența dintre capacitate și performanță reflectă diferența dintre impacturile mediilor obișnuite și uniforme, oferind astfel o orientare utilă privind intervenția asupra mediului respectiv pentru a îmbunătăți performanțele individului.

²⁰ Definiția „participării” introduce conceptul de implicare. Unele dintre definițiile propuse pentru „implicare” includ a lua parte, a fi inclus sau angajat într-o arie de viață, a fi acceptat sau a avea acces la resursele necesare. Între informațiile din Tabelul 2, singurul posibil indicator de participare este codificarea prin performanță. Aceasta nu înseamnă că între participare și performanță se pune automat semnul egalității. De asemenea, se impune distingerea conceptului de implicare de experiența subiectivă a implicării (în sensul de „a aparține”). Utilizatorii care doresc să codifice implicarea separat, trebuie să consulte îndrumările din Anexa 2.

- (4) Atât calificatorii de capacitate și cât și cei de performanță pot fi utilizați ulterior, cu sau fără mijloace ajutătoare sau asistență personală. Având în vedere că nici mijloacele ajutătoare, nici asistența personală nu elimină deficiențele/afectările, acestea pot în schimb să elimine limitările funcționării în anumite domenii. Acest tip de codificare este util mai ales pentru a identifica cât de mult este limitată funcționarea individului în lipsa utilizării respectivelor mijloace ajutătoare (vezi instrucțiunile de codificare din Anexa 2).
- (5) Dificultățile sau problemele în aceste domenii pot să apară atunci când există modificări calitative sau cantitative în modul în care un individ realizează funcționarea în domeniul respectiv. *Limitările sau restricțiile* sunt evaluate pe baza unui standard de populație, general acceptat. Standardul sau norma pe baza căroră se realizează comparația dintre capacitatea și performanța unui individ este aceea a unui individ care nu are aceeași stare de sănătate (aceeași boală, tulburare, vătămare, etc.). Limitările sau restricțiile indică discordanța dintre performanța observată și cea așteptată. Performanța așteptată este aceea în conformitate cu norma în populație, care reprezintă experiența oamenilor ce nu au o stare specifică de sănătate. Aceeași normă este aplicată și în cazul calificatorilor de capacitate astfel încât să se poată interveni asupra mediului în care trăiește un individ în sensul creșterii performanței.
- (6) Problemele legate de performanță pot să decurgă direct din mediul social, chiar și în cazul unui individ fără deficiențe/afectări. De exemplu, o persoană seropozitivă HIV, fără nici un alt simptom sau boală, sau o persoană cu predispoziție genetică față de anumite boli, poate să nu aibă nici o deficiență/afectare sau poate dispune de capacitate de muncă, dar nu poate realiza acest lucru datorită faptului că i se refuză accesul la servicii, sau datorită discriminării sau stigmatizării.
- (7) Pe baza domeniilor din componenta Activități și Participare este foarte dificil să se facă o distincție foarte clară între „Activități” și „Participare”. Situația este similară și în cazul diferențierii clare între perspectiva „individuală” și cea „socială”, pe baza domeniilor, diferențierea nefiind posibilă datorită diversității internaționale și diferențelor de abordare a profesioniștilor și dintre structurile teoretice. De aceea, CIF oferă o singură listă care poate fi utilizată, dacă utilizatorii doresc acest lucru. Explicații suplimentare sunt oferite în Anexa 3. Există patru posibile modalități de utilizare a listei:
 - (a) desemnarea unor domenii ca fiind activități și a altor domenii ca fiind participare, fără suprapuneri;
 - (b) similar cu punctul (a) de mai sus dar cu suprapuneri parțiale ;
 - (c) desemnarea tuturor domeniilor, în detaliu, ca activități și a categoriilor mai largi ca participare;
 - (d) utilizarea tuturor domeniilor și ca activități și ca participare.

4.3. Factori contextuali

Factorii contextuali reprezintă cadrul general de viață și de condiții de viață ale unui individ. Factorii contextuali au două componente: Factori de mediu și Factori personali – care pot avea un impact asupra unui individ care are o anumită stare de sănătate sau asupra stării de sănătate și a stărilor adiacente de sănătate ale acestuia.

Factorii de mediu alcătuiesc mediul fizic, social și atitudinal în care trăiesc oamenii. Acești factori se află în afara individului și pot influența, negativ sau pozitiv, performanțele unui individ ca membru al societății, capacitatea individului de a executa acțiuni sau sarcini, sau funcțiile și structura organismului.

- (1) Factorii de mediu sunt structurați în categorii de clasificare care se concentrează pe diverse niveluri:
 - (a) *Individual* – mediul din imediata apropiere a individului, inclusiv locuri ca: locuința, locul de muncă sau școala. Din acest nivel fac parte acele caracteristici fizice și materiale ale mediului cu care individul se confruntă direct, precum și contactul direct cu alte elemente, cum sunt: familie, cunoștințe, colegi și persoane necunoscute.
 - (b) *Social* – structuri sociale, formale sau informale, servicii și abordări și sisteme generale din comunitate sau societate care pot avea un impact asupra individului. Din acest nivel fac parte organizațiile și serviciile aferente locului de muncă, activitățile comunitare, agențiile guvernamentale, serviciile de comunicație și transport, rețelele informale cu caracter social, precum și legislația, reglementările, regulamentele, oficiale sau neoficiale, atitudinile și ideologiile.
- (2) Factorii de mediu interacționează cu componenta Funcții și Structuri ale organismului și cu componenta Activități și Participare. Pentru fiecare componentă, se poate stabili natura și măsura acestei interacțiuni prin activități științifice ulterioare. Dizabilitatea este caracterizată ca fiind un rezultat sau efect al unor relații complexe dintre starea de sănătate a individului, factorii personali și factorii externi, care reprezintă circumstanțele de viață ale aceluiași individ. Ca urmare a acestei relații, impactul diverselor medii asupra aceluiași individ, cu o anumită stare de sănătate, poate fi extrem de diferit. Astfel, un mediu, care are bariere sau care nu oferă elemente de facilitare, va restricționa performanța individului; iar alte medii, care oferă elemente de facilitare, pot duce la creșterea performanței individului. Societatea poate obstrucționa performanța unui individ, fie pentru că, pe de o parte, creează bariere (de exemplu, clădiri inaccesibile), fie că nu oferă acele elemente de facilitare (de exemplu, lipsa dispozitivelor tehnice de sprijin).

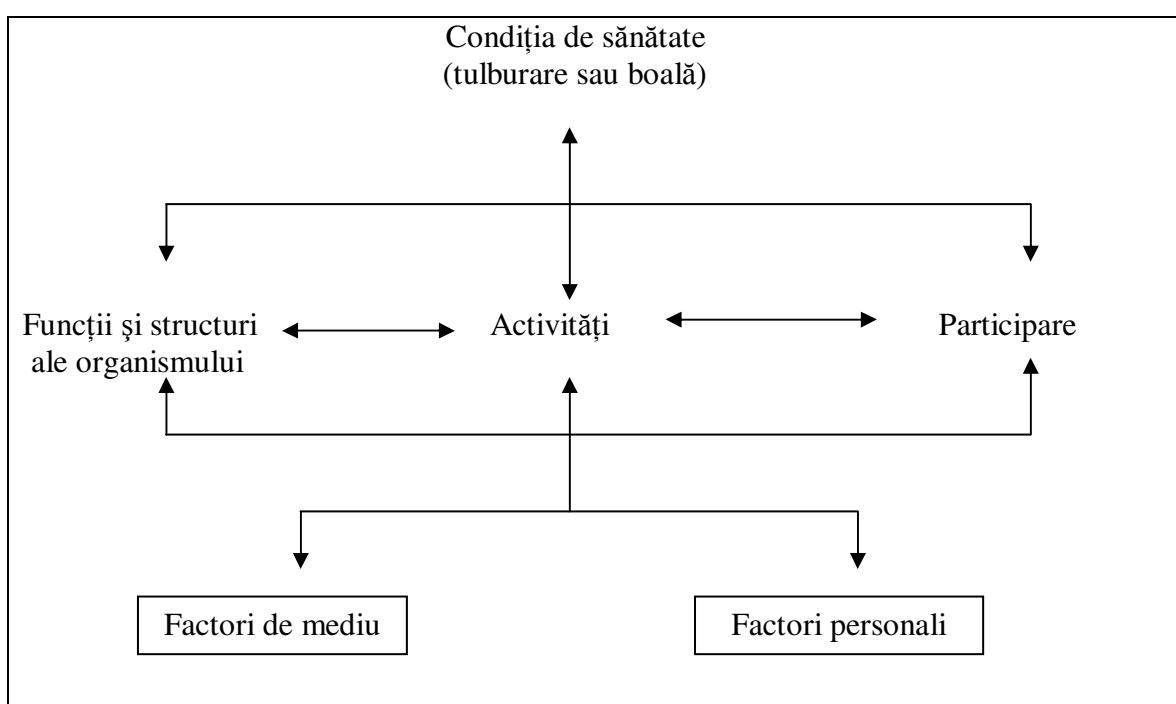
Factorii personali reprezintă acel context particular al vieții și condițiilor de viață ale unui individ și cuprinde caracteristicile individului care nu fac parte din starea sa de sănătate sau din stările adiacente acesteia. Acești factori pot fi: sexul, rasa, vârsta, alte stări de sănătate, forma fizică, stilul de viață, obiceiurile, modul în care a fost crescut, modul de adaptare, mediul social din care provine, educația, profesia, experiența prezentă sau anterioară (evenimente din viața actuală sau din trecut), modelul general de comportament și caracterul, experiențele individuale și alte caracteristici, care, parțial sau total, pot juca un rol, la orice nivel, în ceea ce privește dizabilitatea. Factorii personali nu sunt detaliați în CIF. Cu toate acestea, acești factori sunt incluși în Fig. 1 pentru a arăta contribuția acestora, care poate avea un impact asupra rezultatelor diverselor intervenții.

5. Modelul funcționării și dizabilității

5.1. Procesul de funcționare și dizabilitatea

Ca instrument de clasificare, CIF nu prefigurează un „proces” al funcționării și dizabilității. Totuși, CIF se poate utiliza pentru a descrie un proces prin furnizarea de mijloace de cartografiere a diferitelor constructe și domenii. CIF oferă o abordare a clasificării funcționării și dizabilității din mai multe perspective, ca fiind un proces interactiv și în continuă evoluție. Clasificarea oferă piesele necesare utilizatorilor care doresc să creeze modele și să studieze diverse aspecte ale acestui proces. În acest sens, CIF poate fi considerată un limbaj: textele care se pot crea pe baza CIF depind de utilizatori, de creativitatea acestora și de orientarea lor științifică. Reprezentarea grafică din figura de mai jos este foarte utilă pentru a vizualiza înțelegerea curentă a interacțiunii dintre diversele componente²¹:

Fig. 1. Interacțiuni între componentele CIF

În schema de mai sus, funcționarea unui individ într-un anumit domeniu este o interacțiune sau o relație complexă între condiția de sănătate a acestuia și factorii contextuali (respectiv, factorii de mediu și factorii personali). Între aceste entități există o interacțiune dinamică: intervenția asupra unei entități are capacitatea de a modifica una sau multe din celelalte entități. Aceste interacțiuni sunt specifice, fără ca relația dintre una și cealaltă să fie întotdeauna predictibilă. Interacțiunea funcționează în două direcții; prezența dizabilității poate modifica chiar starea de sănătate propriu-zisă. Poate fi, deseori, justificată acțiunea de a

²¹ CIF diferă fundamental de versiunea din 1980 a ICIDH în ceea ce privește descrierea inter-relațiilor dintre funcționare și dizabilitate. Este de observat că orice reprezentare grafică poate fi incompletă și greșit interpretată datorită complexității interacțiunilor unui model multidimensional. Modelul este conceput pentru a ilustra interacțiuni multiple. Este posibilă orice altă reprezentare grafică pentru a accentua alte elemente importante pentru proces. Interpretarea interacțiunilor dintre diferitele componente și constructe poate și ea să difere (de exemplu, impactul factorilor ambientali asupra funcțiilor organismului este cu siguranță diferit de impactul aceluiași factori asupra participării).

deduce limitarea de capacitate din una sau mai multe deficiențe/afectări sau restricția de performanță din una sau mai multe limitări. Cu toate acestea, este foarte important să se colecteze date despre toate aceste constructe independent și, după aceea, să se exploreze asocierile și legăturile cauzale dintre acestea. Dacă se urmărește descrierea unei experiențe de sănătate complete, atunci toate componentele sunt importante. De exemplu, se poate ca un individ:

- să aibă niște deficiențe/afectări fără a avea și limitări de capacitate (de exemplu, desfigurarea produsă de lepră poate să nu afecteze capacitatea persoanei);
- să aibă probleme de performanță și limitări de capacitate fără a avea o deficiență/afectare evidentă (de exemplu, performanță redusă în realizarea activităților zilnice asociată cu multe boli);
- să aibă probleme de performanță fără a avea deficiențe/afectări sau limitări de capacitate (de exemplu, persoanele seropozitive HIV sau pacienții recuperați după diverse boli psihice, din cauza faptului că intervine stigmatizarea sau discriminarea la nivelul relațiilor inter-personale sau de serviciu);
- să aibă limitări de capacitate, din cauza lipsei unor mijloace de sprijin, dar să nu aibă probleme de performanță în mediul său obișnuit de viață (de exemplu, un individ cu limitări de mobilitate poate fi sprijinit de societate prin oferirea de echipament adecvat care să-i permită deplasarea);
- să se confrunte cu efectul advers al unei situații (de exemplu, lipsa folosirii membrelor poate duce la atrofierea mușchilor; instituționalizarea poate duce la pierderea deprinderilor sociale).

În Anexa 4 sunt prezentate exemple concrete de cazuri care ilustrează posibilele interacțiuni dintre aceste constructe.

Reprezentarea grafică de mai sus demonstrează rolul pe care factorii contextuali (respectiv, factorii de mediu și factorii personali) îl joacă în acest proces. Acești factori interacționează cu individul care are o anumită stare de sănătate și stabilesc natura și măsura funcționării aceluiași individ. Factorii de mediu sunt exteriori individului (de exemplu, atitudinea societății, caracteristicile arhitecturale, sistemul juridic) și sunt clasificați în capitolul care se ocupă de clasificarea Factorilor de mediu.

În versiunea actuală a CIF nu se face însă nici o clasificare a factorilor personali. Acești factori țin de: sex, rasă, vârstă, forma fizică, stil de viață, obiceiuri, mod de adaptare și de alte asemenea elemente. Evaluarea și aprecierea lor este lăsată la latitudinea utilizatorului, după cum este necesar.

5.2. *Modele medicale și sociale*

Pentru a înțelege și a explica dizabilitatea și funcționarea s-au propus mai multe modele conceptuale²². Acestea pot fi exprimate ca o relație dialectică de „modelul medical” *versus* „modelul social”. **Modelul medical** consideră dizabilitatea ca pe o problemă a persoanei, cauzată direct de boală, traumă sau altă stare de sănătate, care necesită o îngrijire medicală, oferită ca tratament individual de către profesioniști. Managementul dizabilității are ca scop

²² Termenul „model” înseamnă aici construct sau paradigmă care diferă de sensul în care același termen este folosit în secțiune anterioară.

vindecarea sau adaptarea și schimbarea comportamentului individului. Îngrijirea medicală devine, în acest sens, subiectul principal, iar – la nivel politic – principalul răspuns este unul de modificare sau reformare a politicii de îngrijire medicală. Pe de altă parte, **modelul social** al dizabilității consideră dizabilitatea ca fiind în principal o problemă creată social și o chestiune care ține, în primul rând, de integrarea completă a individului în societate. Dizabilitatea nu este un atribut al unui individ, ci un amestec complex de condiții, din care multe sunt create de mediul social. Prin urmare, managementul acestei probleme necesită acțiune socială și este responsabilitatea comună a întregii societăți de a realiza acele schimbări de mediu necesare participării depline a persoanelor cu dizabilități în toate domeniile vieții sociale. Așadar, managementul dizabilității este o problemă de atitudine sau de ideologie, care implică o schimbare socială, ceea ce - în termeni de politici – devine o problemă care ține de drepturile omului. Pentru acest model, dizabilitatea este o problemă politică.

CIF se bazează pe integrarea acestor două modele opuse. Pentru a reda esența integrării diverselor perspective ale funcționării, este utilizat un model „**biopsihosocial**”. De aceea, pentru a oferi un punct de vedere coerent, CIF încearcă să realizeze o sinteză pentru a putea oferi o viziune coerentă asupra diferitelor perspective ale sănătății: din punct de vedere biologic, individual și social²³.

²³ Vezi Anexa 5 – „CIF și persoanele cu dizabilități”

6. Utilizarea CIF

CIF este o clasificare a funcționării și dizabilității individului. Această clasificare grupează sistematic stările de sănătate și domeniile asociate stărilor de sănătate. Domeniile sunt din nou grupate în cadrul fiecărei componente, în funcție de caracteristicile comune (de exemplu, originea, tipul sau similitudinile dintre ele). Clasificarea este structurată pe baza unui set de principii (vezi Anexa 1). Aceste principii se referă și la inter-relaționarea dintre niveluri, și la ierarhizarea clasificării (seturi de niveluri). Cu toate acestea, unele dintre categoriile CIF nu sunt structurate ierarhic și nu sunt puse într-o anumită ordine, dar au valoarea egală în cadrul unei ramuri.

În cele ce urmează sunt listate caracteristicile structurale ale clasificării, utile în folosirea acesteia:

- (1) CIF oferă definiții operaționale standard ale stării de sănătate și ale domeniilor asociate stării de sănătate ca fiind opuse definițiilor exprimate în limbi „naționale sau dialecte” ale stării de sănătate. Aceste definiții descriu atributele esențiale ale fiecărui domeniu (de exemplu, calități, proprietăți și relații) și conțin informații despre ce anume este inclus în sau exclus din respectivul domeniu. Definițiile conțin punctele de referință folosite în mod curent în evaluare, astfel încât acestea să poată fi transpuse în chestionare. Viceversa, rezultatele obținute ca urmare a utilizării instrumentelor de evaluare existente pot fi codificate în termenii CIF. De exemplu, „funcțiile vederii” sunt definite ca fiind funcții de distingere a formei și conturului, de la diverse distanțe, folosind unul sau ambii ochi, astfel încât severitatea dificultății de a vedea poate fi codificată ca fiind ușoară, moderată, severă sau, în funcție de acești parametri, totală.
- (2) CIF utilizează un sistem alfanumeric în care literele „b”, „s”, „d” și „e” sunt utilizate pentru a denota Funcțiile organismului, Structurile corpului, Activități și Participare și Factori de mediu. Aceste litere sunt urmate de un cod numeric, unde primul număr este numărul capitolului (o cifră), urmat de al doilea nivel (două cifre) și de nivelurile trei și patru (câte o cifră fiecare).
- (3) Categoriile CIF sunt „compartimentate” astfel încât categoriile mai largi să se poată defini prin includerea unor sub-categorii mai detaliate ale categoriei principale. (De exemplu, în Capitolul 4 - componenta Activități și Participare – categoria Mobilitate, include sub-categorii separate pentru: stat în picioare, stat jos, mers, capacitatea de a duce obiecte și altele). Versiunea prescurtată acoperă două niveluri, în timp ce versiunea integrală (detaliată) se extinde la patru niveluri. Codurile din ambele versiuni corespund iar versiunea prescurtată poate fi agregată din versiunea detaliată.
- (4) La fiecare nivel, pentru fiecare individ se poate atribui o gamă de diverse de coduri. Acestea pot fi independente sau interconectate.
- (5) Codurile CIF sunt considerate complete numai prin prezența *calificatorului* care indică amplitudinea nivelului stării de sănătate (de exemplu, gradul de severitate a problemei respective). Calificatorii sunt codificați cu ajutorul cifrelor (una, două sau mai multe) care urmează după un punct (sau *separator*). Utilizarea oricărui cod trebuie însoțită de cel puțin un calificator. Fără asocierea cu calificatori, codurile nu au nici o semnificație inerentă.

- (6) Primul calificator pentru Funcțiile și structurile organismului, calificatorii de capacitate și performanță pentru Activități și Participare, și primul calificator pentru Factorii de mediu descriu amploarea problemelor din respectiva componentă.
- (7) Toate aceste trei componente clasificate în CIF (Funcțiile și structurile organismului, Activități și Participare, Factorii de mediu) sunt cuantificate pe baza aceleași scale generale. A avea o problemă poate însemna o deficiență/afectare, o limitare, o restricție sau o barieră, în funcție de concept. În funcție de domeniul clasificării relevante (unde xxx reprezintă numărul domeniului din cel de-al doilea nivel) și pentru o încadrare adecvată, trebuie aleși termenii corespunzători, cum sunt cei exemplificați în parantezele de mai jos. Pentru ca această clasificare să poată fi utilizată într-o manieră universală, cercetarea trebuie să dezvolte proceduri de evaluare. Pentru acele cazuri în care se utilizează instrumente de evaluare calibrate sau pentru care există alte standarde disponibile pentru a cuantifica deficiența/afectarea, limitarea de capacitate, problemele de performanță sau barierele, este pusă la dispoziție o gamă largă de exprimare procentuală. De exemplu, dacă se menționează „nici o problemă” sau „problemă completă”, codificarea oferă o marjă de eroare de până la 5%. O „problemă moderată” este definită ca „mai puțin de jumătate din timp” sau situată până la jumătatea scalei care corespunde problemei complete. Aceste procente se vor calibra pentru diferite domenii, cu referire la standardele umane, tot ca valori procentuale.

xxx.0 NICIO problemă	(inexistent, absent, neglijabil...)	0 – 4%
xxx.1 problemă UȘOARĂ	(ușoară, scăzut(ă), ...)	5 – 24%
xxx.2 problemă MODERATĂ	(mediu, destul de...)	25 – 49%
xxx.3 problemă SEVERĂ	(ridicat, extrem de)	50 – 95%
xxx.4 problemă COMPLETĂ	(în totalitate, ...)	96 – 100%
xxx.8 nu se menționează		
xxx.9 nu e cazul		

- (8) În ceea ce privește Factorii de mediu, acest prim calificator se poate utiliza pentru a denota, fie măsura efectelor pozitive ale mediului, de exemplu, elemente de facilitare, fie măsura influențelor negative ale mediului, de exemplu, barierele. Ambele se servesc de aceeași scală de la 1 la 4 dar, pentru a indica elementele de facilitare, punctul este înlocuit de semnul plus (+): de exemplu, e110+2. Factorii de mediu pot fi puși într-un cod (a) cu referire la fiecare concept în parte sau (b), în general, fără referire la fiecare concept în parte. Este de preferat să se opteze pentru primul caz, deoarece astfel impactul și atribuțiile pot fi identificate mult mai clar.
- (9) În funcție de utilizatori, la codificarea fiecărui element, poate fi adecvat și util să se adauge și alte tipuri de informații. Există, în acest sens, o diversitate de calificatori suplimentari care ar putea fi utili. Tabelul 3 prezintă detaliile calificatorilor pentru fiecare componentă și sugerează și dezvoltarea de calificatori suplimentari.
- (10) Descrierile stării de sănătate și ale domeniilor adiacente stării de sănătate se referă la utilizarea acestora într-un anumit moment (de exemplu, instantaneu). Cu toate acestea, pentru a descrie traiectoria într-o anumită perioadă de timp sau într-un proces, se pot considera mai multe momente.

- (11) În CIF, starea de sănătate și domeniile asociate stării de sănătate ale unui individ sunt oferite printr-o paletă mai largă de coduri care acoperă cele două părți ale clasificării. Astfel, numărul maxim de coduri pentru o persoană poate fi de 34, exprimat printr-o cifră pentru fiecare nivel (8 coduri pentru funcțiile organismului, alte 8 coduri pentru structurile corpului, 9 coduri pentru performanță și 9 coduri pentru capacitate). Similar, pentru elementele cu două niveluri, numărul total de coduri este de 362. Pentru niveluri mai detaliate, aceste coduri pot ajunge chiar până la 1424 de elemente. În aplicarea CIF în situații concrete, este adecvat să se lucreze cu un set de 3 până la 18 coduri pentru a descrie un caz real, într-o limită de precizie pe două niveluri (trei cifre). Variantele mai detaliate pentru patru niveluri se utilizează de către serviciile specializate (de exemplu, rezultatele și efectele reabilitării, în geriatrie, etc.), în timp ce clasificarea pe două niveluri este utilizată pentru analiza și evaluarea rezultatelor și efectelor clinice.

Anexa 2 oferă și alte instrucțiuni și îndrumări cu privire la codificare. Pentru a utiliza acest sistem de codificare se recomandă tuturor utilizatorilor să se perfecționeze prin OMS și rețeaua de colaboratori OMS.

Tabel 3. Calificatori

Componente	Primul calificator	Al doilea calificator
Funcții ale organismului (b)	Calificator generic pe o scală negativă pentru a indica măsura sau amploarea unei deficiențe/afectări Exemplu: b167.3 pentru a indica o deficiență/afectare severă în funcționarea mentală specifică limbajului	Nici unul
Structuri ale corpului (s)	Calificator generic pe o scală negativă pentru a indica măsura sau amploarea unei deficiențe/afectări Exemplu: s730.3 pentru a indica o deficiență/afectare severă a extremității superioare	Utilizat pentru a indica natura schimbării intervenite în structura organismului respectiv: 0 – nici o schimbare în structură 1 – total absent 2 – parțial absent 3 – parte suplimentară 4 – dimensiuni aberante 5 – discontinuitate 6 – abatere de la poziție 7 – schimbări calitative în structură, inclusiv acumulare de lichid 8 – nu se menționează 9 – nu e cazul Exemplu: s730.32 pentru a indica absența parțială a extremității superioare
Activități și participare (d)	Performanță Calificator generic Probleme existente în mediul curent al persoanei Exemplu: d5101.1_ pentru a indica dificultăți ușoare privind activitatea de spălare a întregului corp cu ajutorul unor mijloace ajutătoare de care dispune persoana în mediul său curent de viață.	Capacitate Calificator generic Limitare fără sprijin Exemplu: d5101._2 pentru a indica dificultăți moderate în activitatea de spălare a întregului corp; înseamnă că dificultățile moderate există în absența utilizării unor mijloace ajutătoare sau a ajutorului din partea altei persoane.
Factori de mediu (e)	Calificator generic, pe o scală negativă și pozitivă, pentru a indica barierele și respectiv, elementele de facilitare Exemplu: e130.2 pentru a arăta că produsele destinate educației reprezintă o barieră moderată. Și invers, e130+2 pentru a arăta că produsele destinate educației reprezintă un element de facilitare moderat.	Nici unul

Adoptarea CIF în vederea utilizării internaționale de către cea de-a 54-a Sesiune a OMS

Rezoluția WHA54.21 se va citi după cum urmează:

Cea de-a 54-a Sesiune a OMS

1. AVIZEAZĂ ediția a doua a Clasificării Internaționale a Afectărilor, Dizabilităților și Handicapurilor (ICIDH), sub denumirea de Clasificare Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, la care se va face referire în continuare cu forma prescurtată CIF;
2. CHEAMĂ statele membre să utilizeze CIF în cercetare, supraveghere / monitorizare și raportare, după caz, ținând cont de situațiile specifice din statele membre și, mai ales, având în vedere posibilele revizuri viitoare;
3. SOLICITĂ Directorului General să asigure sprijin pentru statele membre, la cererea acestora, pentru utilizarea CIF.

CIF-CT

Clasificarea pe un nivel

Lista capitolelor din clasificare

Funcțiile organismului

- Capitolul 1: Funcțiile mintale
- Capitolul 2: Funcțiile senzoriale și durerea
- Capitolul 3: Vocea și funcțiile vorbirii
- Capitolul 4: Funcțiile sistemelor cardiovascular, hematologic, imunitar și respirator
- Capitolul 5: Funcțiile sistemelor digestiv, metabolic și endocrin
- Capitolul 6: Funcțiile urogenitale și de reproducere
- Capitolul 7: Funcțiile neuromusculoscheletice și ale mișcărilor aferente
- Capitolul 8: Funcțiile pielii și ale structurilor aferente pielii

Structurile corpului

- Capitolul 1: Structurile sistemului nervos
- Capitolul 2: Ochiul, urechea și structurile aferente
- Capitolul 3: Structurile care intervin în voce și vorbire
- Capitolul 4: Structurile sistemelor cardiovascular, imunitar și respirator
- Capitolul 5: Structurile legate de sistemele digestiv, metabolic și endocrin
- Capitolul 6: Structurile legate de sistemele genital - urinar și reproductiv
- Capitolul 7: Structurile legate de mișcare
- Capitolul 8: Pielea și structurile aferente pielii

Activitățile și participarea

- Capitolul 1: Învățarea și aplicarea cunoștințelor
- Capitolul 2: Sarcini și solicitări generale
- Capitolul 3: Comunicarea
- Capitolul 4: Mobilitatea
- Capitolul 5: Autoîngrijirea
- Capitolul 6: Autogospodărirea
- Capitolul 7: Interacțiunile și relațiile interpersonale
- Capitolul 8: Ariile majore ale vieții
- Capitolul 9: Comunitatea, viața civică și socială

Factorii de mediu

- Capitolul 1: Produce și tehnologii
- Capitolul 2: Mediul natural și schimbările făcute de om asupra mediului
- Capitolul 3: Sprijin și relații
- Capitolul 4: Atitudini
- Capitolul 5: Servicii, sisteme și politici

CIF-CT

Clasificarea pe două niveluri

Lista capitoarelor și a nivelului
primei ramuri din clasificare

FUNCȚIILE ORGANISMULUI

Capitolul 1: Funcțiile mintale

Funcțiile mintale globale (b110-b139)

- b110 Funcțiile conștienței
- b114 Funcțiile de orientare
- b117 Funcțiile intelectuale
- b122 Funcțiile psihosociale globale
- B125 Dispoziția și funcțiile intra-personale
- b126 Funcțiile temperamentului și ale personalității
- b130 Funcțiile energiei și ale impulsului
- b134 Funcțiile somnului
- b139 Funcțiile mintale globale, altele specificate și nespecificate

Funcțiile mintale specifice (b140-b189)

- b140 Funcțiile atenției
- b144 Funcțiile memoriei
- b147 Funcțiile psihomotorii
- b152 Funcțiile emoționale
- b156 Funcțiile de percepție
- b160 Funcțiile gândirii
- b163 Funcțiile cognitive de nivel bază
- b164 Funcțiile cognitive de nivel superior
- b167 Funcțiile limbajului
- b172 Funcțiile de calcul
- b176 Funcțiile mintale ale succesiunii mișcărilor complexe
- b180 Funcțiile legate de experiența de sine și de timp
- b189 Funcțiile mintale specifice, altele specificate și nespecificate
- b198 Funcțiile mintale, altele specificate
- b199 Funcțiile mintale, nespecificate

Capitolul 2: Funcțiile senzoriale și durerea

Funcțiile văzului și alte funcții aferente (b210-b229)

- b210 Funcțiile văzului
- b215 Funcțiile structurilor aferente ochiului
- b220 Senzațiile asociate ochiului și structurilor aferente
- b229 Văzul și funcțiile aferente, altele specificate și nespecificate

Funcțiile auzului și cele vestibulare (b230-b249)

- b230 Funcțiile auzului
- b235 Funcțiile vestibulare
- b240 Senzațiile asociate cu funcția auzului și cu funcția vestibulară
- b249 Funcțiile auzului și funcțiile vestibulare, altele specificate și nespecificate

Funcțiile senzoriale adiționale (b250-b279)

- b250 Funcția gustului
- b255 Funcția mirosului
- b260 Funcția proprioceptivă

- b265 Funcția tactilă
- b270 Funcțiile senzoriale legate de temperatură și de alți stimuli
- b279 Funcțiile senzoriale adiționale, altele specificate și nespecificate

Durerea (b280-b289)

- b280 Senzațiile de durere
- b289 Senzațiile de durere, altele specificate și nespecificate
- b298 Funcțiile senzoriale și durerea, altele specificate
- b299 Funcțiile senzoriale și durerea, nespecificate

Capitolul 3: Vocea și funcțiile vorbirii

- b310 Funcțiile vocii
- b320 Funcțiile de articulare a sunetelor
- b330 Funcțiile de fluentă și ritm ale vorbirii
- b340 Funcțiile de vocalizare alternativă
- b398 Funcțiile vocii și vorbirii, altele specificate
- b399 Funcțiile vocii și vorbirii, nespecificate

Capitolul 4: Funcțiile sistemelor cardiovascular, hematologic, imunitar și respirator***Funcțiile sistemului cardiovascular (b410-b429)***

- b410 Funcțiile inimii
- b415 Funcțiile vaselor de sânge
- b420 Funcțiile tensiunii arteriale
- b429 Funcțiile sistemului cardiovascular, altele specificate și nespecificate

Funcțiile sistemului hematologic și ale sistemului imunitar (b430-b439)

- b430 Funcțiile sistemului hematologic
- b435 Funcțiile sistemului imunitar
- b439 Funcțiile sistemului hematologic și ale sistemului imunitar, altele specificate și nespecificate

Funcțiile sistemului respirator (b440-b449)

- b440 Funcțiile respirației
- b445 Funcțiile mușchilor respiratori
- b449 Funcțiile sistemului respirator, altele specificate și nespecificate

Funcțiile și senzațiile adiționale ale sistemului cardiovascular și ale sistemului respirator (b450-b469)

- b450 Funcțiile respiratorii adiționale
- b455 Funcțiile toleranței la efort
- b460 Senzațiile asociate funcțiilor respiratorii și cardiovasculare
- b469 Funcțiile și senzațiile adiționale ale sistemelor cardiovascular și respirator, altele specificate și nespecificate
- b498 Funcțiile sistemelor cardiovascular, hematologic, imunitar și respirator, altele specificate
- b499 Funcțiile sistemelor cardiovascular, hematologic, imunitar și respirator, nespecificate

Capitolul 5: Funcțiile sistemelor digestiv, metabolic și endocrin

Funcțiile aferente sistemului digestiv (b510-b539)

- b510 Funcțiile ingestiei
- b515 Funcțiile digestive
- b520 Funcțiile de asimilare
- b525 Funcțiile defecației
- b530 Funcțiile de menținere a greutateii
- b535 Senzațiile asociate sistemului digestiv
- b539 Senzațiile asociate sistemului digestiv, altele specificate și nespecificate

Funcțiile legate de metabolism și de sistemul endocrin (b540-b569)

- b540 Funcțiile metabolice generale
- b545 Funcțiile de echilibru al electroliților, mineralelor și apei
- b550 Funcțiile termoreglării
- b555 Funcțiile glandelor endocrine
- b560 Funcțiile de menținere a creșterii
- b569 Funcțiile legate de metabolism și de sistemul endocrin, altele specificate și nespecificate
- b598 Funcțiile sistemelor digestiv, metabolic și endocrin, altele specificate
- b599 Funcțiile sistemelor digestiv, metabolic și endocrin, nespecificate

Capitolul 6: Funcțiile urogenitale și de reproducere

Funcțiile urinare (b610-b639)

- b610 Funcțiile excreției urinei
- b620 Funcțiile actului de urinare
- b630 Senzațiile asociate funcțiilor urinare
- b639 Funcțiile urinare, altele specificate și nespecificate

Funcțiile genitale și reproductive (b640-b679)

- b640 Funcțiile sexuale
- b650 Funcțiile menstruației
- b660 Funcțiile reproducerii
- b670 Senzațiile asociate funcțiilor genitale și reproductive
- b679 Senzațiile asociate funcțiilor genitale și reproductive, altele specificate și nespecificate
- b698 Funcțiile urogenitale și reproductive, altele specificate
- b699 Funcțiile urogenitale și reproductive, nespecificate

Capitolul 7: Funcțiile neuromusculoscheletice și ale mișcărilor aferente

Funcțiile articulațiilor și oaselor (b710-b729)

- b710 Funcțiile mobilității articulațiilor
- b715 Funcțiile stabilității articulațiilor
- b720 Funcțiile mobilității oaselor
- b729 Funcțiile articulațiilor și oaselor, altele specificate și nespecificate

Funcțiile mușchilor (b730-b749)

- b730 Funcțiile forței musculare

- b735 Funcțiile tonusului muscular
- b740 Funcțiile de duranță musculară
- b749 Funcțiile mușchilor, altele specificate și nespecificate

Funcțiile mișcării (b750-b789)

- b750 Funcțiile reflexelor motorii
- b755 Funcțiile reacțiilor de mișcare involuntară
- b760 Funcțiile de control al mișcărilor voluntare
- b765 Funcțiile mișcărilor involuntare
- b770 Funcțiile tipurilor de mers
- b780 Senzațiile legate de funcțiile mușchilor și mișcării
- b789 Funcțiile mișcării, specificate și nespecificate
- b798 Funcțiile neuromusculoscheletale și funcțiile legate de mișcare, altele specificate
- b799 Funcțiile neuromusculoscheletale și funcțiile legate de mișcare, nespecificate

Capitolul 8: Funcțiile pielii și ale altor structuri aferente pielii**Funcțiile pielii (b810-b849)**

- b810 Funcțiile de protecție a pielii
- b820 Funcțiile reparatorii ale pielii
- b830 Alte funcții ale pielii
- b840 Senzațiile legate de piele
- b849 Funcțiile pielii, altele specificate și nespecificate

Funcțiile părului și ale unghiilor (b850-b869)

- b850 Funcțiile părului
- b860 Funcțiile unghiilor
- b869 Funcțiile părului și ale unghiilor, altele specificate și nespecificate
- b898 Funcțiile pielii și ale structurilor aferente pielii, altele specificate
- b899 Funcțiile pielii și ale structurilor aferente pielii, nespecificate

STRUCTURILE CORPULUI

Capitolul 1: Structurile sistemului nervos

- s110 Structura creierului
- s120 Măduva spinării și structurile aferente
- s130 Structura meningelui
- s140 Structura sistemului nervos simpatic
- s150 Structura sistemului nervos parasimpatic
- s198 Structura sistemului nervos, alta specificată
- s199 Structura sistemului nervos, nespecificată

Capitolul 2: Ochiul, urechea și structurile aferente

- s210 Structura orbitelor
- s220 Structura globului ocular
- s230 Structurile din jurul ochiului
- s240 Structura urechii externe
- s250 Structura urechii medii
- s260 Structura urechii interne
- s298 Ochiul, urechea și structurile aferente, altele specificate
- s299 Ochiul, urechea și structurile aferente, nespecificate

Capitolul 3: Structurile care intervin în voce și vorbire

- s310 Structura nasului
- s320 Structura cavității bucale
- s330 Structura faringelui
- s340 Structura laringelui
- s398 Structurile care intervin în voce și vorbire, altele specificate
- s399 Structurile care intervin în voce și vorbire, nespecificate

Capitolul 4: Structurile sistemelor cardiovascular, imunitar și respirator

- s410 Structura sistemului cardiovascular
- s420 Structura sistemului imunitar
- s430 Structura sistemului respirator
- s498 Structurile sistemelor cardiovascular, imunitar și respirator, altele specificate
- s499 Structurile sistemelor cardiovascular, imunitar și respirator, nespecificate

Capitolul 5: Structurile legate de sistemele digestiv, metabolic și endocrin

- s510 Structura glandelor salivare
- s520 Structura esofagului
- s530 Structura stomacului
- s540 Structura intestinului
- s550 Structura pancreasului
- s560 Structura ficatului
- s570 Structura vezicii biliare și a canalelor biliare
- s580 Structura glandelor endocrine
- s598 Structurile legate de sistemele digestiv, metabolic și endocrin, altele specificate
- s599 Structurile legate de sistemele digestiv, metabolic și endocrin, nespecificate

Capitolul 6: Structurile legate de sistemele genito-urinar și reproductiv

- s610 Structura sistemului urinar
- s620 Structura bazinului
- s630 Structura sistemului reproductiv
- s698 Structurile legate de sistemele genital-urinar și reproductiv, altele specificate
- s699 Structurile legate de sistemele genital-urinar și reproductiv, nespecificate

Capitolul 7: Structurile legate de mișcare

- s710 Structura capului și a regiunii gâtului
- s720 Structura regiunii umărului
- s730 Structura extremității superioare
- s740 Structura regiunii pelviene
- s750 Structura extremității inferioare
- s760 Structura trunchiului
- s770 Structurile scheleto-musculare adiacente, legate de mișcare
- s798 Structurile legate de mișcare, altele specificate
- s799 Structurile legate de mișcare, nespecificate

Capitolul 8: Pielea și structurile aferente pielii

- s810 Structura zonelor pielii
- s820 Structura glandelor pielii
- s830 Structura unghiilor
- s840 Structura părului
- s898 Pielea și structurile aferente pielii, altele specificate
- s899 Pielea și structurile aferente pielii, nespecificate

ACTIVITĂȚI ȘI PARTICIPARE

Capitolul 1: Învățarea și aplicarea cunoștințelor

Experiențele senzoriale cu scop (d110-d129)

- d110 Urmăritul cu privirea
- d115 Ascultarea
- d120 Alte experiențe senzoriale cu scop
- d129 Experiențele senzoriale cu scop, altele specificate și nespecificate

Învățarea de bază (d130-d159)

- d130 Copierea
- d131 Învățarea prin acțiuni cu obiecte
- d132 Dobândirea de informații
- d133 Dobândirea limbajului
- d134 Dobândirea limbajului suplimentar
- d135 Repetarea
- d137 Dobândirea de concepte
- d140 Învățarea cititului
- d145 Învățarea scrisului
- d150 Învățarea socotitului
- d155 Dobândirea deprinderilor
- d159 Învățarea de bază, altele specificate și nespecificate

Aplicarea cunoștințelor (d160-d179)

- d160 Concentrarea atenției
- d161 Direcționarea atenției
- d163 Gândirea
- d166 Cititul
- d170 Scrisul
- d172 Socotitul
- d175 Rezolvarea de probleme
- d177 Luarea deciziilor
- d179 Aplicarea cunoștințelor, altele specificate și nespecificate
- d198 Învățarea și aplicarea cunoștințelor, altele specificate
- d199 Învățarea și aplicarea cunoștințelor, nespecificate

Capitolul 2: Sarcinile și solicitările generale

- d210 Îndeplinirea unei sarcini unice
- d220 Îndeplinirea unor sarcini multiple
- d230 Realizarea programului zilnic obișnuit
- d240 A face față stresului
- d250 Autocontrolul comportamentului
- d298 Sarcinile și solicitările generale, altele specificate
- d299 Sarcinile și solicitările generale, nespecificate

Capitolul 3: Comunicarea

Comunicarea - receptarea (d310-d329)

- d310 Comunicarea cu/ prin receptare de mesaje verbale

- d315 Comunicarea cu/ prin receptare de mesaje non-verbale
- d320 Comunicarea cu/ prin receptarea mesajelor prin limbajul formal al semnelor
- d325 Comunicarea cu/ prin receptare de mesaje scrise
- d329 Comunicarea - receptarea, altele specificate și nespecificate

Comunicarea – producerea (d330-d349)

- d330 Vorbirea
- d331 Pre-vorbirea
- d332 Cântatul
- d335 Producerea de mesaje non-verbale
- d340 Producerea de mesaje în limbajul formal al semnelor
- d345 Scrierea mesajelor
- d349 Comunicarea - producerea, altele specificate

Conversația și utilizarea instrumentelor și tehnicilor de comunicare (d350-d369)

- d350 Conversația
- d355 Discuția
- d360 Utilizarea instrumentelor și tehnicilor de comunicare
- d369 Conversația și utilizarea instrumentelor și tehnicilor de comunicare, altele specificate și nespecificate
- d398 Comunicarea, alta specificată
- d399 Comunicarea, nespecificată

Capitolul 4: Mobilitatea

Schimbarea și menținerea poziției corpului (d410-d429)

- d410 Schimbarea poziției de bază a corpului
- d415 Menținerea poziției corpului
- d420 Schimbarea locului unei persoane
- d429 Schimbarea și menținerea poziției corpului, altele specificate și nespecificate

Ducerea, deplasarea și manipularea obiectelor (d430-d449)

- d430 Ridicarea și ducerea obiectelor
- d435 Deplasarea obiectelor cu ajutorul extremităților inferioare ale corpului
- d440 Motricitatea fină a mâinii
- d445 Folosirea mâinii și brațului
- d446 Motricitatea fină a piciorului
- d449 Ducerea, deplasarea și manipularea obiectelor, altele specificate și nespecificate

Mersul (pe jos) și deplasarea (d450-d469)

- d450 Mersul pe jos
- d455 Deplasarea
- d460 Deplasarea în diferite locuri
- d465 Deplasarea folosind echipamente
- d469 Mersul pe jos și deplasarea, altele specificate și nespecificate

Deplasarea cu mijloace de transport (d470-d489)

- d470 Folosirea mijloacelor de transport
- d475 Conducerea vehiculelor
- d480 A călări animale pentru a se deplasa
- d489 Deplasarea cu mijloace de transport, altele specificate și nespecificate

- d498 Mobilitatea, alta specificată
- d499 Mobilitatea, nespecificată

Capitolul 5: Autoîngrijirea

- d510 Spălatul
- d520 Îngrijirea părților corpului
- d530 Toaleta intimă
- d540 Îmbrăcatul
- d550 Mâncatul
- d560 Băutul
- d570 Îngrijirea propriei sănătăți
- d571 Grija pentru propria siguranță
- d598 Autoîngrijirea, alta specificată
- d599 Autoîngrijirea, nespecificată

Capitolul 6: Auto-gospodărirea

Achiziționarea celor necesare (d610-d629)

- d610 Achiziționarea unei locuințe
- d620 Achiziționarea de bunuri și servicii
- d629 Achiziționarea celor necesare, altele specificate și nespecificate

Sarcinile din gospodărie (d630-d649)

- d630 Pregătirea mâncării
- d640 Îndeplinirea treburilor casnice
- d649 Sarcinile din gospodărie, altele specificate și nespecificate

Îngrijirea obiectelor de uz casnic și ajutorul pentru ceilalți (d650-d669)

- d650 Îngrijirea obiectelor de uz casnic
- d660 Ajutorul pentru ceilalți
- d669 Îngrijirea obiectelor din gospodărie și ajutorul pentru ceilalți, altele specificate și nespecificate
- d698 Autogospodărirea, alta specificată
- d699 Autogospodărirea, nespecificată

Capitolul 7: Interacțiunile și relațiile interpersonale

Interacțiunile interpersonale generale (d710-d729)

- d710 Interacțiunile interpersonale de bază
- d720 Interacțiunile interpersonale complexe
- d729 Interacțiunile interpersonale generale, altele specificate și nespecificate

Relațiile interpersonale particulare (d730-d779)

- d730 Relaționarea cu persoane necunoscute
- d740 Relațiile formale
- d750 Relațiile sociale informale
- d760 Relațiile de familie
- d770 Relațiile intime
- d779 Relațiile interpersonale particulare, altele specificate și nespecificate
- d798 Interacțiunile și relațiile interpersonale, altele specificate
- d799 Interacțiunile și relațiile interpersonale, nespecificate

Capitolul 8: Ariile majore ale vieții

Educația (d810-d839)

- d810 Educația informală
- d815 Educația preșcolară
- d816 Viața preșcolară și activități aferente
- d820 Educația școlară
- d825 Învățământul profesional
- d830 Învățământul superior
- d835 Viața școlară și activitățile aferente
- d839 Educația, alta specificată și nespecificată

Munca și angajarea în muncă (d840-d859)

- d840 Ucenicia (pregătirea pentru muncă)
- d845 Dobândirea, păstrarea și încetarea activității la un loc de muncă
- d850 Angajarea remunerată
- d855 Angajarea neremunerată
- d859 Munca și angajarea în muncă, altele specificate și nespecificate

Viața economică (d860-d879)

- d860 Tranzacțiile economice de bază
- d865 Tranzacțiile economice complexe
- d870 Independența economică
- d879 Viața economică, alta specificată și nespecificată
- d880 Implicarea în joc
- d898 Aree majore ale vieții, altele specificate
- d899 Aree majore ale vieții, nespecificate

Capitolul 9: Comunitatea, viața civică și socială

- d910 Viața comunitară
- d920 Recrearea și petrecerea timpului liber
- d930 Religie și spiritualitate
- d940 Drepturile omului
- d950 Viața politică și calitatea de cetățean
- d998 Comunitatea, viață civică și socială, altele specificate
- d999 Comunitate, viață civică și socială, nespecificate

FACTORII DE MEDIU

Capitolul 1: Produse și tehnologii

- e110 Produse sau substanțe pentru consum personal
- e115 Produse și tehnologii pentru uz personal în viața cotidiană
- e120 Produse și tehnologii pentru mobilitate și transport personal în interior și în exterior
- e125 Produse și tehnologii de comunicare
- e130 Produse și tehnologii pentru educație
- e135 Produse și tehnologii pentru locul de muncă
- e140 Produse și tehnologii pentru cultură, recreere și sport
- e145 Produse și tehnologii pentru practicarea religiei și spiritualității
- e150 Produse și tehnologii de proiectare și construcție a clădirilor de uz public
- e155 Produse și tehnologii de proiectare și construcție a clădirilor de uz privat
- e160 Produse și tehnologii de amenajare a terenurilor
- e165 Bunuri
- e198 Produse și tehnologii, altele specificate
- e199 Produse și tehnologii, nespecificate

Capitolul 2: Mediul natural și schimbările realizate de om asupra mediului

- e210 Geografia fizică
- e215 Populația
- e220 Flora și fauna
- e225 Clima
- e230 Evenimente naturale
- e235 Evenimente cauzate de om
- e240 Lumina
- e245 Schimbările legate de timp
- e250 Sunetul
- e255 Vibrațiile
- e260 Calitatea aerului
- e298 Mediul natural și schimbările realizate de om asupra mediului, altele specificate
- e299 Mediul natural și schimbările realizate de om asupra mediului, nespecificate

Capitolul 3: Sprijin și relații

- e310 Mediul familial imediat
- e315 Familia extinsă
- e320 Prieteni
- e325 Cunoștințe, colegi, vecini și membri ai comunității
- e330 Persoane cu funcții de conducere
- e335 Persoane în funcții de subordonare
- e340 Însoțitori și asistenți personali
- e345 Persoane necunoscute
- e350 Animale domestice
- e355 Profesioniști în domeniul sănătății
- e360 Alți profesioniști
- e398 Sprijin și relații, altele specificate
- e399 Sprijin și relații, nespecificate

Capitolul 4: Atitudini

- e410 Atitudini individuale ale membrilor din mediul familial imediat
- e415 Atitudini individuale ale membrilor familiei extinse
- e420 Atitudini individuale ale prietenilor
- e425 Atitudini individuale ale cunoștințelor, colegilor, vecinilor și membrilor comunității
- e430 Atitudini individuale ale persoanelor în funcții de conducere
- e435 Atitudini individuale ale persoanelor în funcții subordonate
- e440 Atitudini individuale ale îngrijitorilor și asistenților personali
- e345 Atitudini individuale ale persoanelor necunoscute
- e450 Atitudini individuale ale profesioniștilor din domeniul sănătății
- e455 Atitudini individuale ale profesioniștilor din domenii conexe sănătății
- e460 Atitudini ale societății
- e465 Norme, practici și ideologii sociale
- e498 Atitudini, altele specificate
- e499 Atitudini, nespecificate

Capitolul 5: Servicii, sisteme și politici

- e510 Servicii, sisteme și politici pentru producerea de bunuri de consum
- e515 Servicii, sisteme și politici de arhitectură și construcții
- e520 Servicii, sisteme și politici pentru spații deschise
- e525 Servicii, sisteme și politici privind locuirea
- e530 Servicii, sisteme și politici privind utilitățile
- e535 Servicii, sisteme și politici de comunicații
- e540 Servicii, sisteme și politici de transport
- e545 Servicii, sisteme și politici de protecție civilă
- e550 Servicii, sisteme și politici în domeniul justiției
- e555 Servicii, sisteme și politici ale asociațiilor și organizațiilor
- e560 Servicii, sisteme și politici media
- e565 Servicii, sisteme și politici economice
- e570 Servicii, sisteme și politici de protecție socială
- e575 Servicii, sisteme și politici generale de asistență socială
- e580 Servicii, sisteme și politici de sănătate
- e585 Servicii, sisteme și politici de educație și formare
- e590 Servicii, sisteme și politici de muncă și angajare în muncă
- e595 Servicii, sisteme și politici în domeniul politicului
- e598 Servicii, sisteme și politici, altele specificate
- e599 Servicii, sisteme și politici, nespecificate

CIF-CT

Clasificarea detaliată cu definiții

Toate categoriile din clasificare cu definiții,
incluși și excluși

FUNȚIILE ORGANISMULUI

Definiții: *Funcțiile organismului sunt funcțiile fiziologice ale sistemelor corpului (inclusiv funcțiile psihologice)*

Deficiențele / afectările sunt probleme ale funcțiilor sau structurilor corpului, ca deviație semnificativă sau pierdere.

Pe perioada copilăriei și adolescenței, pe durata de dezvoltare, deficiențele/afectările pot lua și forma unor întârzieri sau rămânări în urmă în apariția funcțiilor organismului.

Calificativ

Calificativul generic, pe o scală negativă, folosit pentru a indica întinderea sau magnitudinea unei deficiente/afectări:

xxx.0 NICIO deficiență/afectare	(inexistent, absent, neglijabil...)	0 – 4%
xxx.1 deficiență/afectare UȘOARĂ	(ușoară, scăzut(ă), ...)	5 – 24%
xxx.2 deficiență/afectare MODERATĂ	(mediu, destul de...)	25 – 49%
xxx.3 deficiență/afectare SEVERĂ	(ridicat, extrem de)	50 – 95%
xxx.4 deficiență/afectare COMPLETĂ	(în totalitate, ...)	96 – 100%
xxx.8 nu se menționează		
xxx.9 nu e cazul		

Pentru acele cazuri în care se utilizează instrumente de evaluare calibrate sau pentru care există alte standarde disponibile pentru a cuantifica funcțiile organismului, este pusă la dispoziție o gamă largă de exprimare procentuală. De exemplu, dacă se codifică „nicio afectare” sau „afectare totală”, codificarea oferă o marjă de eroare de până la 5%. O „afectare moderată” este situată, în general, până la jumătatea scalei care corespunde deficienței/afectării totale. Aceste procente se vor calibra în diferite domenii cu referire la standardele umane, tot ca valori procentuale. Pentru ca aceasta cuantificare să fie folosită în manieră unitară, procedurile de evaluare trebuie să fie dezvoltate prin activități de cercetare.

Pentru explicații suplimentare privind convențiile de codificare din clasificarea CIF, vezi Anexa 2.

Capitolul 1

Funcțiile mintale

Acest capitol este despre funcțiile creierului: atât funcțiile mintale globale, cum sunt funcțiile conștiinței, energiei și mișcării, precum și funcțiile mintale specifice, cum sunt memoria, limbajul și calculul.

Funcții mintale globale (b110-b139)

b110 Funcțiile conștienței

Funcțiile mintale generale ale stării de conștiență și vigilență incluzând luciditatea și continuitatea stării de veghe.

Includ: funcțiile stării de conștiență, continuitatea și calitatea conștienței; pierderea conștienței, starea de comă, stările vegetative, fugile, stările de transă, stările de posesie, modificări ale conștienței induse farmacologic (de consumul de droguri, medicamente) delirul, stupoarea.

Exclud: funcțiile de orientare (b114); funcțiile energiei și impulsului (b130); funcțiile somnului (b134).

B1100 Starea de conștiență

Funcțiile mintale care, atunci când sunt modificate, generează stări cum sunt înțeșoșarea conștienței, stupoarea sau coma.

b1101 Continuitatea conștienței

Funcțiile mintale ce susțin starea de conștiență, de vigilitate și de veghe și care, dacă sunt întrerupte, pot genera stări de fugă de idei, transă sau alte stări similare.

b1102 Calitatea conștienței

Funcțiile mintale care, dacă se modifică, induc modificări ale stării de veghe, de vigilitate, alertă și de receptivitate conștientă, cum sunt stările modificate induse de consumul de droguri sau de delir.

b1103 Reglarea stării de veghe

Funcții mintale care reglementează organizarea stărilor stabile de veghe și conștientizare.

b1108 Funcții ale conștienței, altele specificate

b1109 Funcții ale conștienței, nespecificate

b114 Funcțiile de orientare

Funcții mintale generale de cunoaștere și stabilire / recunoaștere a relației unei persoane în raport cu sine, cu alții, cu timpul și cu mediul și spațiul înconjurător

Includ: funcții de orientare în timp, spațiu, loc și la persoană; orientare în raport cu sine și cu ceilalți; dezorientare în timp, spațiu și la persoană.

Exclud: funcțiile conștienței (b110); funcțiile atenției (b140); funcțiile memoriei (b144).

b1140 Orientarea în timp

Funcții mintale care generează conștientizarea de către o persoană a noțiunilor de azi, mâine, ieri, a datei, lunii și anului.

b1141 Orientarea în spațiu

Funcții mintale care generează conștientizarea de către o persoană a locului în care se află, cum sunt mediul din imediata apropiere, orașul sau țara.

b1142 Orientarea în raport cu sine și cu alte persoane din apropiere

Funcții mintale care generează conștientizarea de către o persoană a propriei identități și a identității persoanelor din imediata sa apropiere.

b11420 Orientarea în raport cu sine

Funcții mintale care generează conștientizarea de către o persoană a propriei identități.

b11421 Orientarea în raport cu alte persoane

Funcții mintale care generează conștientizarea de către o persoană a identității altor persoane din imediata sa apropiere.

b11428 Orientarea în raport cu sine și cu alte persoane, altele specificate**b11429 Orientarea în raport cu sine și cu alte persoane, nespecificate****b1143 Orientarea în raport cu obiectele**

Funcții mintale care generează conștientizarea unui obiect sau a caracteristicilor / proprietăților unui obiect.

b1144 Orientarea în spațiu

Funcții mintale care generează conștientizarea de către o persoană a propriului organism în raport cu spațiul fizic din imediata apropiere.

b1148 Funcțiile de orientare, altele specificate**b1149 Funcțiile de orientare, nespecificate**

b117 Funcțiile intelectuale

Funcții mentale generale, necesare pentru a înțelege și integra constructiv diverse funcții mentale, inclusiv toate funcțiile cognitive și dezvoltarea acestora pe întreaga durată a vieții.

Includ: funcții ale dezvoltării intelectuale; retardarea intelectuală, retardarea mintală, demența.

Exclud: funcțiile memoriei (b144); funcțiile gândirii (b160); funcțiile cognitive de nivel de bază (b163); funcțiile cognitive de nivel superior (b164)

b122 Funcțiile psihosociale globale

Funcții mentale generale, așa cum se dezvoltă ele pe întreaga durată a vieții, necesare pentru înțelegerea și integrarea constructivă a funcțiilor mentale care conduc către formarea de deprinderi interpersonale necesare pentru stabilirea de interacțiuni sociale reciproce, atât în ceea ce privește sensul / înțelesul, cât și scopul.

Includ: orice dificultate în relația dintre sine și ceilalți, inclusiv atașamentul.

b125 Dispoziția și funcțiile intra-personale

Dispoziția de a acționa sau reacționa într-un anumit fel particular, care caracterizează stilul personal, comportamental al unui individ care este diferit de ceilalți. Aceste stiluri comportamentale și de răspuns / reacție sunt, prin natura lor, de dezvoltare și pot reprezenta fundamentul unor modele ulterioare de funcții de temperament și de personalitate.

Observație: Codurile aferente funcțiilor de dispoziție și intra-personale pot fi legate de codurile care privesc exprimarea funcțiilor de temperament și de personalitate (b126). Utilizatorii le pot folosi pe fiecare în parte sau împreună. Caracteristicile taxonomice ale acestor coduri și a relațiilor dintre ele trebuie dezvoltate prin activități de cercetare.

Includ: funcții de adaptabilitate, de reacție / răspuns, de nivel de activitate, predictibilitate, persistență și abordabilitate.

Exclud: funcțiile intelectuale (b117); funcțiile energiei și impulsului / mișcării (b130); funcțiile psihomotorii (b147); funcțiile emoționale (b152).

b1250 Adaptabilitatea

Dispoziția de a acționa sau reacționa la obiecte sau experiențe noi mai degrabă într-o manieră de acceptare, decât într-o manieră de rezistență.

b1251 Capacitatea de reacție / răspuns

Dispoziția de a reacționa mai degrabă într-un mod pozitiv decât într-unul negativ la o solicitare reală sau percepută.

b1252 Nivelul de activitate

Dispoziția de a acționa sau reacționa mai degrabă energic și activ decât prin letargie și pasivitate.

b1253 Predictibilitatea

Dispoziția de a acționa sau reacționa mai degrabă în mod previzibil și constant decât în mod eronat sau imprevizibil.

b1254 Persistența

Dispoziția de a acționa mai degrabă printr-un efort susținut adecvat decât printr-un efort limitat.

b1255 Modul de abordare

Dispoziția de a acționa mai degrabă în mod deschis, îndreptându-se către persoane sau lucruri decât prin retragere sau închidere în sine.

b1258 Dispoziția și funcțiile intra-personale, altele specificate.**b1259 Dispoziția și funcțiile intra-personale, nespecificate.****b126 Funcțiile temperamentului și ale personalității**

Funcții mintale globale ale felului constituțional al individului de a reacționa în mod particular la situații, inclusiv setul de caracteristici mintale care îl deosebesc pe individ de ceilalți indivizi.

Observație: Codurile aferente funcțiilor temperamentului și personalității pot fi legate de codurile care privesc exprimarea funcțiilor de dispoziție și intra-personale (b125). Utilizatorii le pot utiliza pe fiecare în parte sau împreună. Caracteristicile taxonomice ale acestor coduri și a relațiilor dintre ele trebuie dezvoltate prin activități de cercetare.

Includ: funcțiile de extraversiune, introversiune, caracterul plăcut, conștiinciozitatea, stabilitatea psihică și emoțională și deschiderea către experiență; optimismul; căutarea noului; încrederea; credibilitatea;

Exclud: funcțiile intelectuale (b117); funcțiile energiei și impulsului (b130); funcțiile psihomotorii (b147); funcțiile emoționale (b152).

b1260 Extraversiunea

Funcțiile mintale care generează înclinația personală spre a fi deschis, sociabil și demonstrativ, ca opusă tendinței de a fi timid, retras și inhibat.

b1261 Caracterul plăcut / agreabil

Funcții mintale care generează înclinația personală spre a fi cooperant, prietenos și conciliant / adaptabil, opusă tendinței de a fi neprietenos, în contradictoriu și sfidător.

b1262 Conștiinciozitatea

Funcții mintale care generează înclinația personală spre a fi harnic, metodic și scrupulos ca opuse funcțiilor mintale care generează înclinația spre a fi leneș, iresponsabil și de a nu inspira încredere.

b1263 Stabilitatea psihică

Funcțiile mintale care generează înclinația personală spre a fi echilibrat, calm și cu stăpânire de sine, ca opusă tendinței de a fi iritabil, neliniștit, ezitant, nehotărât și capricios.

b1264 Deschiderea către experiență

Funcțiile mintale care generează înclinația personală spre a fi curios, imaginativ, iscoditor, și în căutare de experiențe, ca opusă tendinței de a fi inactiv, neatent și inexpressiv emoțional.

b1265 Optimismul

Funcțiile mintale care generează înclinația personală spre a fi vesel, plin de viață, încrezător ca opusă tendinței de a fi trist, abătut și deznădăjduit.

b1266 Încrederea în sine

Funcțiile mintale care generează înclinația personală spre a fi încrezător în sine, curajos și pozitiv, ca opusă tendinței de a fi timid, nesigur și retras.

b1267 Credibilitatea

Funcții mintale care generează înclinația personală spre a fi de încredere și principial, ca opusă tendinței de a fi nesincer și antisocial.

b1268 Funcțiile temperamentului și ale personalității, altele specificate**b1269 Funcțiile temperamentului și ale personalității, nespecificate****b130 Funcțiile energiei și ale impulsului**

Funcții mintale generale ale mecanismelor fiziologice și psihologice care determină un individ să se îndrepte către satisfacerea unor nevoi specifice și scopuri generale, în mod persistent.

Includ: funcții ale nivelului energetic, motivației, apetitului, poftelor, (inclusiv pofta pentru substanțe de care se poate face abuz) și control al impulsurilor.

Exclud: funcțiile conștienței (b110); funcțiile temperamentului și personalității (b126); funcțiile somnului (b134); funcțiile psihomotorii (b147); funcțiile emoționale (b152).

b1300 Nivelul energetic

Funcțiile mintale care generează vigoarea și vitalitatea.

b1301 Motivația

Funcțiile mintale care generează stimulentele de acțiune; forța impulsului conștient sau inconștient pentru acțiune.

b1302 Apetitul

Funcții mintale care generează o dorință sau o pornire naturală, în special dorința naturală și recurentă de a mânca și a bea.

b1303 Impulsul (a se vedea b130)

Funcții mintale care generează un impuls / dorință puternică de a consuma substanțe, inclusiv substanțe de care se poate abuza.

b1304 Controlul impulsului

Funcții mintale care reglează și rezistă la dorințele / impulsurile puternice și neașteptate de a face ceva anume.

b1308 Funcțiile energiei și ale impulsului, altele specificate

b1309 Funcțiile energiei și ale impulsului, nespecificate

b134 Funcțiile somnului

Funcțiile mintale generale de detașarea fizică și mentală periodică, reversibilă și selectivă a unui individ de mediul curent însoțită de modificări fiziologice caracteristice.

Includ: funcțiile cantității somnului, adormirii, menținerii și calității somnului; funcții care implică ciclul somnului, ca în cazul insomniei, hipersomniei și narcolepsiei.

Exclud: funcțiile conștiinței (b110); funcțiile energiei și impulsului (b130); funcțiile atenției (b140); funcțiile psihomotorii (b147).

b1340 Cantitatea de somn

Funcțiile mintale însemnând timpul petrecut în starea de somn pe durata unui ciclu diurn sau ritm circadian (24 ore).

b1341 Adormirea

Funcțiile mintale care generează trecerea de la starea de veghe la starea de somn.

b1342 Menținerea somnului

Funcțiile mintale care mențin starea de somn.

b1343 Calitatea somnului

Funcțiile mintale care generează somnul natural care are ca rezultat odihna fizică și mentală optimă și relaxarea.

b1344 Funcțiile care implică ciclul de somn

Funcții mintale care generează un somn cu mișcări oculare rapide (MRO) (asociat cu vise) și somn fără mișcări oculare rapide (FMRO) (caracterizat prin conceptul tradițional al somnului ca perioadă de activitate fiziologică și psihologică scăzută).

b1348 Funcțiile somnului, altele specificate

b1349 Funcțiile somnului, nespecificate

b139 Funcțiile mintale globale, altele specificate și nespecificate

Funcțiile mintale specifice (b140-b189)

b140 Funcțiile atenției

Funcțiile mintale specifice de concentrare asupra unui stimul extern sau a unei experiențe interioare, pentru o perioadă de timp dată.

Includ: funcțiile de menținere a atenției, de schimbare a atenției, de atenție profundă, de atenție distributivă, concentrare și distragerea atenției.

Exclud: funcțiile conștiinței (b110); funcțiile energiei și impulsului (b130); funcțiile somnului (b134); funcțiile memoriei (b144); funcțiile psihomotorii (b147); funcțiile perceptivă (b156).

b1400 Menținerea atenției

Funcțiile mintale care generează concentrarea pe o perioadă de timp dată.

b1401 Schimbarea atenției

Funcțiile mintale care permit schimbarea concentrării atenției de la un stimul la altul.

b1402 Atenție distributivă

Funcțiile mintale care permit concentrarea pe doi sau mai mulți stimuli în același timp.

b1403 Atenție comună

Funcții mintale care permit concentrarea a două sau mai multor persoane asupra aceluiași stimul, de exemplu, un copil și un adult concentrându-și atenția împreună asupra unei jucării.

b1408 Funcțiile atenției, altele specificate

b1409 Funcțiile atenției, nespecificate

b144 Funcțiile memoriei

Funcțiile mintale specifice de înregistrare și stocare a informației și de utilizare a acesteia când este necesar.

Includ: funcții ale memoriei de scurtă durată și de lungă durată, ale memoriei imediate, recente și îndepărtate; capacitatea de memorare; extragerea informațiilor din memorie; amintirile funcții utilizate în reamintire și învățare, ca în cazul amneziei nominale, selective și disociative.

Exclud: funcțiile conștiinței (b110); funcțiile de orientare (b114); funcțiile intelectuale (b117); funcțiile atenției (b140); funcțiile perceptivă (b156); funcțiile gândirii (b160); funcțiile cognitive de nivel superior (b164); funcțiile mintale ale limbajului (b167); funcțiile de calcul (b172).

b1440 Memoria de scurtă durată

Funcțiile mintale ce generează depozitarea în memorie a informației, temporar și fragmentar, timp de aproximativ 30 de secunde după care informația se pierde, dacă nu este consolidată în memoria de lungă durată.

b1441 Memoria de lungă durată

Funcții mintale care generează un sistem al memoriei ce permite stocarea pe termen lung a informației din memoria de scurtă durată, cât și memorarea autobiografică a evenimentelor din trecut și memoria semantică legată de limbaj și realitate.

b1442 Extragerea și prelucrarea informației din memorie

Funcțiile mintale specifice ale extragerii informațiilor stocate în memoria de lungă durată și aducerii acestora în actualitate.

b1448 Funcțiile memoriei, altele specificate**b1449 Funcțiile memoriei, nespecificate****b147 Funcțiile psihomotorii**

Funcțiile mintale specifice de control atât asupra evenimentelor motorii cât și asupra celor psihice de la nivelul organismului.

Includ: funcțiile controlului psihomotor de poziție dominantă și manualitate ca în cazul întârzierilor psihomotorii, excitației și agitației, adoptării unei posturi, stereotipurilor, perseverării motorii, catatoniei, negativismului, ambivalenței, ecopraxiei și ecolaliei; calitate a funcției psihomotorii.

Exclud: funcțiile conștienței (b110); funcțiile de orientare (b114); funcțiile intelectuale (b117); funcțiile energiei și ale impulsului (b130); funcțiile atenției (b140); funcțiile cognitive de bază (b163) funcțiile limbajului (b167); funcțiile de control ale mișcărilor voluntare (b760).

b1470 Controlul psihomotor

Funcțiile mintale care reglează viteza de reacție sau timpul de răspuns care implică atât componente motorii, cât și psihice, ca de exemplu, întreruperea controlului care generează lentoarea psihomotorie (vorbire și mișcare greoaie; diminuarea gesticii și spontaneității) sau excitația psihomotorie (comportament și activitate cognitivă exagerată, de obicei neproductivă și, deseori, ca răspuns la o tensiune interioară, de exemplu, mersul pe vârfuri, răsucitul mâinilor, agitația sau neliniștea).

b1471 Calitatea funcțiilor psihomotorii

Funcții mintale care generează un comportament non-verbal, într-o succesiune și cu subcomponentele sale adecvate, de exemplu, coordonarea mâna-ochi sau mersul.

b1472 Organizarea funcțiilor psihomotorii

Funcții mintale care generează secvențe direcționate către un scop complex al mișcării.

b1473 Dominanța manuală

Dezvoltarea și preferința pentru utilizarea mâinilor.

b1474 Dominanța laterală

Dezvoltarea și preferința pentru utilizarea ochilor și a membrilor.

b1478 Funcțiile psihomotorii, altele specificate**b1479 Funcțiile psihomotorii, nespecificate**

b152 Funcțiile emoționale

Funcții mintale specifice referitoare la sentimente și componentele afective ale proceselor minții.

Includ: funcții de adecvare a emoțiilor, reglarea și varietatea emoțiilor; afectul; tristețea, fericirea, dragostea, teama, furia, ura, încordarea, anxietatea, bucuria, supărarea, labilitatea emoțională; indiferența afectivă.

Exclud: funcțiile de temperament și personalitate (b126); funcțiile energiei și impulsului (b130).

b1520 Adecvarea emoției

Funcții mintale ce generează congruența sentimentului sau afectului cu situația, de exemplu, fericire la primirea unei vesti bune.

b1521 Reglarea emoției

Funcțiile mintale care controlează experiența și manifestarea afecțiunii.

b1522 Varietatea emoțiilor

Funcțiile mintale care generează spectrul de trăiri de manifestare a afectului sau sentimentelor, cum sunt dragostea, ura, anxietatea, supărarea, bucuria, teama și furia.

b1528 Funcțiile emoțiilor, altele specificate**b1529 Funcțiile emoțiilor, nespecificate****b156 Funcțiile de percepție**

Funcțiile mintale specifice de recunoaștere și interpretare a unui stimul senzorial.

Includ: funcții ale percepției auditive, vizuale, olfactive, gustative, tactile și vizual-spațiale, ca de exemplu halucinațiile sau iluzia.

Exclud: funcțiile conștienței (b110); funcțiile de orientare (b114); funcțiile atenției (b140); funcțiile memoriei (b144); funcțiile limbajului (b167); văzul și funcțiile aferente acestuia (b210 - b229); auzul și funcțiile vestibulare (b230 - b249); funcțiile senzoriale adiționale (b250 - b279).

b1560 Percepția auditivă

Funcțiile mintale implicate în discriminarea sunetelor, tonurilor, intensităților și a altor stimuli acustici.

b1561 Percepția vizuală

Funcțiile mintale implicate în discriminarea formei, dimensiunii, culorii și a altor stimuli vizuali.

b1562 Percepția olfactivă

Funcțiile mintale implicate în distingerea diferențelor de miros.

b1563 Percepția gustativă

Funcțiile mintale implicate în distingerea diferențelor de gust, ca de exemplu, stimuli dulci, acri, sărați și amari, detectați cu ajutorul limbii.

b1564 Percepția tactilă

Funcții mintale implicate în distingerea diferențelor în textură, precum stimuli de netezime sau asprime, detectați prin pipăit / atingere.

b1565 Percepția vizual – spațială

Funcțiile mintale implicate în distingerea prin vază a poziției relative a obiectelor din spațiul înconjurător sau în raport cu individul în cauză.

b1568 Funcțiile de percepție, altele specificate.**b1569 Funcțiile de percepție, nespecificate.****b160 Funcțiile gândirii**

Funcții mintale specifice referitoare la componenta ideatică a gândirii.

Includ: funcții ale ritmului, formei, controlului și conținutului gândirii; funcții ale gândirii direcționate către un scop, funcții ale gândirii nedirecționate către un scop, funcții ale gândirii logice, de exemplu, presiunea gândirii, fuga de idei, blocarea gândirii, incoerența gândirii, tangențialitatea, circumstanțialitatea, delirurile / iluziile, obsesiile și compulsiiile.

Exclud: funcțiile intelectuale (b117); funcțiile memoriei (b144); funcțiile psihomotorii (b147); funcțiile perceptive (b156); funcțiile cognitive de nivel superior (b164); funcțiile limbajului (b167); funcțiile de calcul (b172).

b1600 Ritmul gândirii

Funcțiile mintale care guvernează rapiditatea procesului de gândire.

b1601 Forma gândirii

Funcțiile mintale care organizează procesul de gândire, în funcție de coerența și logica aferentă.

Includ: deficiente/afectări precum perseverare ideatională, tangențialitate și circumstanțialitate.

b1602 Conținutul gândirii

Funcțiile mintale care constau în ideile existente în procesul de gândire și care sunt conceptualizate.

Includ: deficiente/afectări precum delirurile, idei de supraevaluare și somatizare.

b1603 Controlul gândirii

Funcțiile mintale care asigură control volitiv asupra gândirii și sunt recunoscute ca atare de către individ.

Includ: deficiente/afectări de ruminație, obsesia, deficiente/afectări de transmitere a gândirii și de inserție a gândirii.

b1608 Funcțiile gândirii, altele specificate

b1609 Funcțiile gândirii, nespecificate

b163 Funcțiile cognitive de bază

Funcțiile mintale implicate în dobândirea de cunoștințe despre obiecte, evenimente și experiențe; precum și în organizarea și aplicarea respectivelor cunoștințe în sarcini de lucru care necesită activitate mentală.

Includ: funcții ale dezvoltării cognitive de reprezentare, cunoaștere și raționament.

Exclud: funcțiile cognitive de nivel superior (b164).

b164 Funcțiile cognitive de nivel superior

Funcțiile mintale specifice care depind în special de lobiile frontali ai creierului, inclusiv comportamentele complexe direcționate către un scop, cum sunt luarea deciziilor, gândirea abstractă, planificarea și realizarea planurilor, flexibilitatea mintală și decizia cu privire la care comportamente sunt adecvate și în ce situații; funcții deseori numite funcții executive.

Includ: funcțiile de abstractizare și organizare a ideilor, de gestionare a timpului, introspecția și judecata; formarea de concepte, categorizarea și flexibilitatea cognitivă.

Exclud: funcțiile memoriei (b144); funcțiile gândirii (b160); funcțiile limbajului (b167); funcțiile de calcul (b172).

b1640 Abstractizarea

Funcțiile mintale de creare a ideilor generale, calităților sau caracteristicilor din afară și distincte de realitățile concrete, obiectele specifice sau aspectele reale.

b1641 Organizarea și planificarea

Funcțiile mintale de coordonare a părților dintr-un întreg, de sistematizare; funcția mentală implicată în crearea unei metode de lucru sau de acțiune.

b1642 Managementul timpului

Funcțiile mintale de ordonare a evenimentelor într-o succesiune cronologică, cu alocare de timp pe evenimente și activități

b1643 Flexibilitatea cognitivă

Funcțiile mintale de schimbare de strategii, sau de schimbare a organizării mintale, așa cum se întâmplă, în special, în rezolvarea de probleme.

b1644 Introspecția

Funcțiile mintale de conștientizare și înțelegere de sine și a propriului comportament.

b1645 Judecata

Funcțiile mintale ce intervin în diferențierea dintre și în evaluarea diferitelor opțiuni, ca de exemplu, în formarea unei opinii.

b1646 Rezolvarea de probleme

Funcțiile mintale de identificare, analiză și integrare a informației incongruente sau contradictorii într-o soluție.

b1648 Funcțiile cognitive de nivel superior, altele specificate**b1649 Funcțiile cognitive de nivel superior, nespecificate****b167** **Funcțiile limbajului**

Funcțiile mintale specifice de recunoaștere și utilizare a semnelor, simbolurilor și a altor componente ale unui limbaj.

Includ: funcțiile de receptare și decriptare a limbajului scris, vorbit sau a altor forme de limbaj, ca de exemplu, limbajul semnelor; funcțiile de exprimare a limbajului scris sau vorbit sau prin alte forme de limbaj; funcții lingvistice integrative, vorbite și scrise, ca cele implicate în receptare, exprimare, afazie de conducere, afazie motorie (Broca) și senzorială (Wernicke).

Exclud: funcțiile atenției, (b140); funcțiile memoriei (b144); funcțiile perceptive (b156); funcțiile gândirii (b160); funcțiile cognitive de nivel superior (b164); funcțiile de calcul (b172); funcțiile mintale ale mișcărilor complexe (b176); Capitolul 2: Funcțiile senzoriale și Durerea; Capitolul 3: Vocea și Funcțiile Vorbirii.

b1670 Receptarea limbajului

Funcțiile mintale specifice de decodificare a mesajelor vorbite, scrise sau exprimate prin alte forme de limbaj, ca de exemplu, limbajul semnelor, pentru a obține înțelesul acestora.

b16700 Receptarea limbajului vorbit

Funcțiile mintale de decodificare a mesajelor vorbite pentru a obține înțelesul acestora.

b16701 Receptarea limbajului scris

Funcțiile mintale de decodificare a mesajelor scrise pentru a obține înțelesul acestora.

b16702 Receptarea limbajului semnelor

Funcțiile mintale de decodificare a mesajelor transmise într-un limbaj care folosește semne gesticulate cu mâna sau alte mișcări, pentru a obține înțelesul acestora.

b16703 Receptarea limbajului gestual

Funcții mintale de decodificare a mesajelor transmise prin gesturi nestandardizate făcute cu mâna sau prin alte mișcări pentru a obține înțelesul acestora.

b16708 Receptarea limbajului, alta specificată

b16709 Receptarea limbajului, nespecificată

b1671 Exprimarea limbajului

Funcțiile mintale specifice necesare pentru a genera mesaje cu sens, în limbaj vorbit, scris, al semnelor sau în alte forme de limbaj.

b16710 Exprimarea în limbaj vorbit

Funcțiile mintale necesare pentru a genera mesaje vorbite cu sens.

b16711 Exprimarea în limbaj scris

Funcțiile mintale necesare pentru a genera mesaje scrise cu sens.

b16712 Exprimarea în limbajul semnelor

Funcțiile mintale necesare pentru a genera mesaje cu sens într-un limbaj care folosește semne gesticulate cu mâna sau prin alte mișcări.

b16713 Exprimarea prin limbaj gestual

Funcții mintale necesare pentru a genera mesaje prin gesturi nestandardizate făcute cu mâna sau prin alte mișcări.

b16718 Exprimarea limbajului, alta specificată

b16719 Exprimarea limbajului, nespecificată

b1672 Funcțiile limbajului integrativ

Funcțiile mintale care organizează înțelesul semantic și simbolic, structura gramaticală și ideile pentru a genera mesaje în limbaj vorbit, scris sau în alte forme de limbaj.

b1678 Funcțiile limbajului, altele specificate

b1679 Funcțiile limbajului, nespecificate

b172 Funcțiile de calcul

Funcțiile mintale specifice de determinare, aproximare și utilizare a simbolurilor și procedeele matematice.

Includ: funcțiile de adunare, scădere și alte calcule matematice simple; funcții ale operațiilor matematice complexe.

Exclud: funcțiile atenției (b140); funcțiile memoriei (b144); funcțiile gândirii (b160); funcțiile cognitive de nivel superior (b164); funcțiile limbajului (b167).

b1720 Operații simple de calcul

Funcțiile mintale de calcul cu numere, cum sunt adunarea, scăderea, înmulțirea și împărțirea.

b1721 Operații complexe de calcul

Funcțiile mintale de transpunere a problemelor puse în cuvinte în procedee aritmetice, de transpunere a formulelor matematice în procedee aritmetice și alte operații complexe cu numere.

b1728 Funcțiile de calcul, altele specificate**b1729 Funcțiile de calcul, nespecificate****b176 Funcțiile mintale ale succesiunii mișcărilor complexe**

Funcțiile mintale specifice ale succesiunii și coordonării unor mișcări complexe, cu scop.

Includ: deficiente/afectări ca în cazul mișcărilor ideatice, ideomotorii, de îmbrăcat, oculomotorii și apraxia verbală.

Exclud: funcțiile psihomotorii (b147); funcțiile cognitive de nivel superior (b164); Capitolul 7: Funcțiile neuromusculoscheletale și funcțiile legate de mișcare.

b180 Funcțiile legate de experiența de sine și de timp

Funcțiile mintale specifice legate de conștientizarea de sine, a propriului organism, a propriei poziții în funcție de realitatea înconjurătoare și de timp.

Includ: funcțiile legate de experiența de sine, de imaginea organismului și de timp.

b1800 Experiența de sine

Funcțiile mintale specifice de a fi conștient de propria identitate și de poziția propriei persoane în realitatea înconjurătoare.

Includ: deficiențe/afectări cum sunt depersonalizarea și derealizarea.

b1801 Imaginea corpului

Funcțiile mintale specifice legate de reprezentarea și conștientizarea propriului corp de către o persoană.

Includ: deficiențe/afectări ale membrului fantomă și sentimentul de a fi prea gras sau prea slab.

b1802 Experiența timpului

Funcțiile mintale specifice ale unor experiențe subiective legate de durata și trecerea timpului.

Includ: deficiente/afectări precum *jamais vu* și *déjà vu*.

b1808 Funcțiile legate de experiența de sine și a timpului, altele specificate**b1809 Funcțiile legate de experiența de sine și a timpului, nespecificate**

b189 Funcțiile mintale specifice, altele specificate și nespecificate

b198 Funcțiile mintale, altele specificate

b199 Funcțiile mintale, nespecificate

Capitolul 2

Funcțiile senzoriale și durerea

Prezentul capitol este despre funcțiile simțurilor, văzului, auzului, gustului și altele, precum și despre senzația de durere.

Funcțiile văzului și alte funcții aferente (b210-b229)

b210 Funcțiile văzului

Funcțiile senzoriale legate de sesizarea prezenței luminii, de sesizarea formei, tipului, dimensiunii și culorii stimulilor vizuali.

Includ: funcțiile acuității vizuale; funcțiile câmpului vizual; calitatea vederii; funcțiile de sesizare a luminii și culorii, acuitatea vizuală de la distanță și de aproape, vederea mono - și binoculară; calitatea imaginii vizuale; afectări ca miopia, hipermetropia, astigmatismul, hemianopsia, tulburarea vederii colorate, vedere tubulară, scotom central și periferic, diplopia, nictalopia și afectarea capacității de adaptare la lumină.

Exclud: funcțiile perceptive (b156).

b2100 Funcțiile acuității vizuale

Funcțiile văzului de a sesiza, cu un ochi sau cu ambii ochi, forma și conturul, atât de la distanță cât și de aproape.

b21000 Acuitate vizuală binoculară la distanță

Funcțiile văzului de a sesiza, folosind ambii ochi, dimensiunea, forma și conturul obiectelor aflate la o oarecare distanță de ochi.

b21001 Acuitatea vizuală monoculară la distanță

Funcțiile văzului de a sesiza, folosind fie numai ochiul stâng, fie numai ochiul drept, dimensiunea, forma și conturul obiectelor aflate la o oarecare distanță de ochi.

b21002 Acuitate vizuală binoculară de aproape

Funcțiile văzului, folosind ambii ochi, de a sesiza dimensiunea, forma și conturul obiectelor aflate aproape de ochi.

b21003 Acuitate vizuală monoculară de aproape

Funcțiile văzului de a sesiza, folosind fie numai ochiul drept, fie numai ochiul stâng, dimensiunea, forma și conturul obiectelor aflate aproape de ochi.

b21008 Funcțiile acuității vizuale, altele specificate

b21009 Funcțiile acuității vizuale, nespecificate

b2101 Funcțiile câmpului vizual

Funcțiile văzului legate de întreaga zonă ce poate fi cuprinsă cu vederea.

Includ: deficiențe/afectări precum scotomul, vederea tubulară, anopsia.

b2102 Calitatea vederii

Funcțiile văzului care implică sensibilitatea la lumină, distingerea culorilor, sensibilitatea la contraste, și calitatea globală a imaginii.

b21020 Sensibilitatea la lumină

Funcțiile văzului de sesizare a cantității minime de lumină (lumina minimă) și a diferenței minime de intensitate a luminii (diferență de lumină).

Includ: funcțiile de adaptare la întuneric; afectări ca nictalopia, (hiposensibilitate la lumină) și fotofobia (hipersensibilitate la lumină).

b21021 Vederea culorilor

Funcțiile văzului de diferențiere și asociere a culorilor.

b21022 Sensibilitate la contrast

Funcțiile văzului de separare a figurii de pe un fundal, implicând în mod necesar o cantitate minimă de luminositate.

b21023 Calitatea imaginii vizuale

Funcțiile văzului ce implică calitatea imaginii.

Includ: deficiențele/afectările ca în cazul vederii reflexiilor, afectarea calității imaginii (corpuri flotante sau voalate), distorsiuni ale imaginii și vederea de stele sau de fulgerături.

b21028 Calitatea vederii, alta specificată**b21029 Calitatea vederii, nespecificată****b2108 Funcțiile văzului, altele specificate****b2109 Funcțiile văzului, nespecificate****b215 Funcțiile structurilor aferente ochiului**

Funcțiile structurilor din și din jurul ochiului care facilitează funcțiile văzului.

Includ: funcțiile mușchilor interni ai ochiului, pleoapa, mușchii externi ai ochiului, inclusiv mișcările involuntare și de urmărire și fixare a ochiului, glandele lacrimale, acomodarea, reflexul pupilar; deficiențele/afectările precum nistagmusul, xeroftalmia și ptoza.

Exclud: funcțiile văzului (b210); Capitolul 7: Funcțiile neuromusculoscheletice și funcțiile legate de mișcare.

b2150 Funcțiile mușchilor interni ai ochiului

Funcțiile mușchilor din interiorul ochiului, ca irisul, care reglează forma și dimensiunea pupilei și cristalinelui.

Includ: funcțiile de acomodare; reflexul pupilar.

b2151 Funcțiile pleoapei

Funcțiile pleoapei, ca reflexul de protecție.

b2152 Funcțiile mușchilor externi ai ochiului

Funcțiile mușchilor care sunt antrenați pentru a privi în diferite direcții, a urmări un obiect care traversează câmpul vizual, a produce mișcări sacadate pentru a prinde în privire un obiect care se mișcă și pentru a fixa ochiul.

Includ: nistagmusul; conlucrarea dintre ambii ochi.

b2153 Funcțiile glandelor lacrimare

Funcțiile glandelor și canalelor lacrimare.

b2158 Funcțiile structurilor aferente ochiului, altele specificate**b2159 Funcțiile structurilor aferente ochiului, nespecificate****b220 Senzațiile asociate ochiului și structurilor aferente**

Senzația de oboseală, ochi uscat, mâncărimi ale ochiului și senzațiile aferente.

Includ: senzația de presiune în spatele ochiului, senzația de corp străin în ochi, ochi încordat, de arsuri în ochi, ochi iritat.

Exclud: senzația de durere (b280).

b229 Văzul și funcțiile aferente, altele specificate și nespecificate***Funcțiile auzului și cele vestibulare (b230-b249)*****b230 Funcțiile auzului**

Funcțiile senzoriale legate de sesizarea prezenței sunetelor, discriminarea localizării, înălțimii, intensității și calității acestora.

Includ: funcțiile auzului, discriminarea auditivă, localizarea sursei de sunet, lateralitatea sunetului, discriminarea vorbirii; afectări precum surditatea, deficiențe/afectări ale auzului și pierderea auzului.

Exclud: funcțiile perceptive (b156) și funcțiile limbajului (b167).

b2300 Detectarea sunetului

Funcțiile senzoriale legate de sesizarea prezenței sunetelor.

b2301 Discriminarea sunetelor

Funcțiile senzoriale legate de sesizarea prezenței sunetului implicând diferențierea dintre sunetul de fond și sinteza, separarea și combinarea sunetelor percepute cu ambele urechi.

b2302 Localizarea sursei de sunet

Funcțiile senzoriale legate de localizarea locului sursei de sunet.

b2303 Lateralitatea sunetului

Funcțiile senzoriale legate de identificarea direcției din care vine sunetul, din dreapta sau din stânga.

b2304 Discriminarea vorbirii

Funcțiile senzoriale legate de identificarea limbajului vorbit și distingerea sunetului vocal dintre alte sunete.

b2308 Funcțiile auzului, altele specificate**b2309 Funcțiile auzului, nespecificate****b235** **Funcțiile vestibulare**

Funcțiile senzoriale ale urechii interne legate de poziție, echilibru și mișcare

Includ: funcțiile poziției și ale simțului poziției; funcțiile echilibrului organismului și ale mișcării.

Exclud: senzațiile asociate cu funcțiile auzului și cele vestibulare (b240).

b2350 Funcția vestibulară a poziției

Funcțiile senzoriale ale urechii interne legate de determinarea poziției organismului.

b2351 Funcția vestibulară de echilibru

Funcțiile senzoriale ale urechii interne legate de determinarea echilibrului organismului.

b2352 Funcția vestibulară de determinare a mișcării

Funcțiile senzoriale ale urechii interne de determinare a mișcării organismului, inclusiv direcția și viteza.

b2358 Funcțiile vestibulare, altele specificate**b2359 Funcțiile vestibulare, nespecificate****b240** **Senzațiile asociate cu funcția auzului și cu funcția vestibulară**

Senzațiile de amețelă, de cădere, țuit în urechi și vertij.

Includ: senzația de țuit, iritație, presiune în urechi, vomă asociată cu amețelă sau vertij.

Exclud: funcțiile vestibulare (b235); senzația de durere (b280)

b2400 Țiuitul în urechi sau tinitus

Senzația de țuit, șuierat sau clinchet, de înălțime joasă.

b2401 Amețeala

Senzația de mișcare, care implică fie individul, fie mediul din jur; senzația de rotire, legănare sau clătinare.

- b2402 Senzația de cădere**
Senzația de pierdere a sprijinului și de cădere.
- b2403 Senzația de vomă asociată cu amețeală sau vertij**
Senzația de vomă provocată de amețeală sau vertij.
- b2404 Iritația în ureche**
Senzația de mâncărime sau alte senzații asemănătoare în ureche.
- b2405 Presiunea în urechi**
Senzația de presiune în urechi.
- b2408 Senzațiile asociate cu funcția auzului și cu funcția vestibulară, altele specificate**
- b2409 Senzațiile asociate cu funcția auzului și cu funcția vestibulară, nespecificate**

b249 Funcțiile auzului și funcțiile vestibulare, altele specificate și nespecificate

Funcțiile senzoriale adiționale (b250-b279)

- b250 Funcția gustului**
Funcțiile senzoriale de sesizare a caracteristicilor de a fi amar, dulce, acru și sărat.

Includ: funcțiile gustative; deficiențe/afectări precum ageuzia și hipogeuzia.

- b255 Funcția mirosului**
Funcțiile senzoriale de sesizare a aromelor și mirosurilor.

Includ: funcțiile olfactive; deficiente/afectările precum anosmia sau hiposmia.

- b260 Funcția proprioceptivă**
Funcțiile senzoriale de sesizare a poziției relative a părților organismului.

Include: funcțiile sentimentului posturii (statestezia) sau mișcării (kinestezia).

Exclude: funcțiile vestibulare (b235); senzațiile aferente funcțiilor mușchilor și mișcării (b780).

- b265 Funcția tactilă**
Funcțiile senzoriale de sesizare prin atingere a suprafețelor și materialelor sau calității acestora.

Include: funcțiile tactile, senzația de atingere; deficiențe/afectări precum amorțeala, anestezia, furnicăturile, parestezia și hiperestezia.

Exclude: funcțiile senzoriale aferente temperaturii și altor stimuli (b270).

b270 **Funcțiile senzoriale legate de temperatură și de alți stimuli**

Funcțiile senzoriale de sesizare a stimulilor de temperatură, vibrație, presiune și nocivi.

Includ: funcțiile sensibilității la stimuli de temperatură, vibrații, trepidații sau oscilații, presiune superficială, presiune puternică, la senzația de arsură sau la stimuli nocivi.

Exclud: funcțiile tactile (b265); senzația de durere (b280).

b2700 **Sensibilitate la temperatură**

Funcțiile senzoriale de a sesiza cald și rece.

b2701 **Sensibilitate la vibrații**

Funcțiile senzoriale de sesizare a trepidațiilor sau oscilațiilor.

b2702 **Sensibilitate la presiune**

Funcțiile senzoriale ale senzației de presiune prin apăsarea pielii sau a obiectului.

Includ: deficiențe/afectări ale sensibilității tactile precum amorțeala, hipoestezia sau hiperestezia, parestezia și furnicăturile.

b2703 **Sensibilitate la stimuli nocivi**

Funcțiile senzoriale de sesizare a unor senzații dureroase sau de disconfort.

Includ: deficiențe/afectări precum hipoalgezia, hiperpatia, alodinia, analgezia și afectări similare cu cele prezente în anestezia dureroasă.

b2708 **Funcțiile senzoriale aferente temperaturii și altor stimuli, altele specificate****b2709** **Funcțiile senzoriale aferente temperaturii și altor stimuli, nespecificate****b279** **Funcțiile senzoriale adiționale, altele specificate și nespecificate.****Durerea (b280-b289)****b280** **Senzația de durere**

Senzația de neplăcut care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei structuri a organismului.

Includ: senzații de durere generalizată sau localizată, la nivelul uneia sau mai multor părți ale organismului, durere într-un dermatom, durere ca un junghi, ca o arsură, durere surdă, durere continuă; deficiențe/afectări precum mialgia, analgezia și hiperalgezia.

b2800 **Durerea generalizată**

Senzația neplăcută care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei structuri a organismului resimțită la nivelul întregului corp.

- b2801 Durerea la nivelul unei părți a organismului**
Senzația neplăcută care indica o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei părți a organismului, resimțită la nivelul uneia sau anumitor părți ale organismului.
- b28010 Durere a capului și gâtului**
Senzația neplăcută care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei părți ale organismului, resimțită la nivelul capului și gâtului.
- b28011 Durerea în piept**
Senzația neplăcută care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei părți a organismului, resimțită la nivelul pieptului.
- b28012 Durere a stomacului sau abdomenului**
Senzația neplăcută care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei părți a organismului resimțită la nivelul stomacului sau abdomenului.
- Includ: durerea în regiunea pelviană.*
- b28013 Durere a spatelui**
Senzația neplăcută care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei părți a organismului, resimțită la nivelul spatelui.
- Includ: dureri în zona dorsală și lombară.*
- b29014 Durere a membrelor superioare**
Senzația neplăcută care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei părți a organismului, resimțită fie la unul, fie la ambele membre superioare, inclusiv la nivelul palmei și degetelor.
- b28015 Durere a membrelor inferioare**
Senzația neplăcută care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei părți a organismului, resimțită fie la unul, fie la ambele membre inferioare, inclusiv laba piciorului.
- b28016 Durere a articulațiilor**
Senzația neplăcută care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei părți a organismului, resimțită fie la una, fie la mai multe articulații, inclusiv la nivelul articulațiilor mari și mici
- Includ: durere a șoldului; durere a umărului.*
- b28018 Durerea la nivelul unei părți a organismului, alta specificată**
- b28019 Durerea la nivelul unei părți a organismului, nespecificată**

- b2802 Durerea la nivelul mai multor părți ale organismului**
Senzația neplăcută care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei părți a organismului, localizată la nivelul mai multor părți ale organismului.
- b2803 Durerea iradiată la nivelul dermatomului**
Senzația neplăcută care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei părți a organismului, localizată în zone ale pielii inervate de aceeași rădăcină a unui nerv rahidian.
- b2804 Durerea iradiată la nivelul unui segment sau regiuni**
Senzația neplăcută care indică o deficiență/afectare posibilă sau reală a unei părți a organismului, localizată în zone ale pielii din diferite părți ale organismului care nu sunt inervate de aceleași rădăcini de nervi rahidieni.
- b289 Senzația de durere, alta specificată și nespecificată**
- b298 Funcțiile senzoriale și ale durerii, altele specificate**
- b299 Funcțiile senzoriale și ale durerii, nespecificate**

Capitolul 3

Vocea și funcțiile vorbirii

Acest capitol se ocupă de funcțiile care generează sunetele și vorbirea.

b310 Funcțiile vocii

Funcțiile de generare a diverselor sunete prin trecerea aerului prin laringe.

Includ: funcțiile de generare și calitate a vocii; funcțiile fonației, de înălțime, intensitate și alte calități ale vocii; deficiențe/afectări precum afonia, disfonia, răgușeala, hipernazalitate și hiponazalitate.

Exclud: funcțiile limbajului (b167); funcțiile de articulare (b320), gânguritul (b3401).

b3100 Producerea vocii

Funcțiile de generare a sunetelor prin coordonarea laringelui și a mușchilor din jurul acestuia cu aparatul respirator.

Includ: funcțiile de fonație, de intensitate a vocii; deficiențe/afectări precum afonia.

b3101 Calitatea vocii

Funcțiile de generare a caracteristicilor vocale, inclusiv înălțimea, rezonanța și alte caracteristici.

Includ: funcțiile de tonalitate înaltă și joasă; tulburări ca hipernazalitatea, hiponazalitatea, disfonia, răgușeala sau stridența.

b3108 Funcțiile vocii, altele specificate

b3109 Funcțiile vocii, nespecificate

b320 Funcțiile de articulare a sunetelor

Funcțiile de generare a sunetelor vorbirii.

Includ: funcțiile de pronunțare, de articulare a fonemelor; disartrie spastică, ataxică, flacidă; anartrie.

Exclud: funcțiile limbajului (b167); funcțiile vocii (b310).

b330 Funcțiile de fluentă și ritm ale vorbirii

Funcțiile de generare a fluxului și ritmului vorbirii.

Includ: funcțiile de fluentă, ritm și melodicitate ale vorbirii; pronunțare ritmică și intonație; tulburări ca bâlbâiala, vorbirea care implică pauze și repetări de silabe, lipsa de fluentă, bradilalie și tahilalie.

Exclud: funcțiile limbajului (b167); funcțiile vocii (b310); funcțiile de articulare (b320).

b3300 Fluența vorbirii

Funcțiile de generare a unui flux al vorbirii, fără întreruperi, curgător.

Includ: funcțiile fără întreruperi ale vorbirii; tulburări ca bâlbâiala, vorbire care implică pauze și repetări de silabe, lipsa de fluență, repetiția de sunete, cuvinte sau părți de cuvinte, pauze neregulate în vorbire.

b3301 Ritmul vorbirii

Funcțiile vorbirii respectând tiparele de modulare, ritm și accent.

Includ: tulburări ca stereotipia sau cadența vorbirii repetitive.

b3302 Viteza vorbirii

Funcțiile ritmului producerii vorbirii.

Includ: deficiențele/afectările precum bradilalia și tahilalia.

b3303 Melodicitatea vorbirii

Funcțiile de modulare a tiparelor de tonalitate a vorbirii.

Includ: pronunțarea ritmică, intonația, melodicitatea vorbirii; tulburări ca vorbirea monotonă.

b3308 Funcțiile de fluență și ritm ale vorbirii, altele specificate**b3309 Funcțiile de fluență și ritm ale vorbirii, nespecificate****b340 Funcțiile de vocalizare alternativă**

Funcțiile de generare a vocalizării în alte moduri.

Includ: funcțiile de generare a notelor și gamei de sunete muzicale, specifice cântatului, canto-ului, fredonării; plânsul și țipatul cu voce puternică.

Exclud: funcțiile limbajului (b167); funcțiile vocii (b310); funcțiile de articulare (b320); funcțiile de fluență și ritm ale vorbirii (b330).

b3400 Producerea de sunete muzicale

Funcțiile de generare a sunetelor muzicale vocale.

Includ: vocalizare susținută și încetarea generării de vocalizări ale unui sunet sau ale unor combinații de sunete, cu variații de tonalitate, specifice cântatului, fredonării sau canto-ului.

b3401 Alcătuirea unei varietăți de sunete

Funcțiile de a genera o varietate de vocalizări.

Includ: funcțiile de plâns, gângurit, murmurat, gălgâit.

b3408 Funcțiile de vocalizări alternative, altele specificate

b3409 Funcțiile de vocalizări alternative, nespecificate

b398 Vocea și funcțiile vorbirii, altele specificate

b399 Vocea și funcțiile vorbirii,, nespecificate

Capitolul 4

Funcțiile sistemelor cardiovascular, hematologic, imunitar și respirator

Acest capitol se ocupă de funcțiile implicate în sistemul cardiovascular (funcțiile inimii și vaselor de sânge), în sistemele circulator și imunitar (funcțiile producerii de sânge și de imunitate) și în sistemul respirator (funcțiile de respirație și toleranță la efort).

Funcțiile sistemului cardiovascular (b410-b429)

b410 Funcțiile inimii

Funcțiile de pompare a sângelui în cantitatea și la presiunea cerută în întreg organismul.

Includ: funcțiile bătăilor cardiace, ritmului și capacității inimii; forța de contracție a mușchilor ventriculari; funcțiile valvelor inimii; pomparea sângelui în circulația pulmonară; dinamica circulației sângelui către inimă; deficiențe/afectări precum tahicardia, bradicardia și bătăile neregulate ca în cazul infarctului, cardiomiopatiei, miocarditelor și insuficienței coronariene.

Exclud: funcțiile vaselor de sânge (b415); funcțiile tensiunii arteriale (b420); funcțiile toleranței la efort (b455).

b4100 Bătăile inimii

Funcțiile legate de numărul de contracții ale inimii pe minut.

Includ: deficiențe/afectări ca în cazul unor bătăi accelerate ale inimii (tahicardia) sau prea încetinite (bradicardia).

b4101 Ritmul inimii

Funcții legate de regularitatea bătăilor inimii.

Includ: deficiențe/afectări ca aritmia.

b4102 Forța de contracție a mușchilor ventriculari

Funcțiile legate de cantitatea de sânge pompat de mușchii ventriculari la fiecare bătaie a inimii.

Includ: deficiențe/afectări ca în cazul unui debit cardiac diminuat.

b4103 Alimentarea cu sânge a inimii

Funcțiile legate de volumul de sânge disponibil către mușchiul inimii.

Includ: deficiențe/afectări ca ischemia coronariană.

b4108 Funcțiile inimii, altele specificate

b4109 Funcțiile inimii, nespecificate**b415 Funcțiile vaselor de sânge**

Funcțiile de transport al sângelui în întreg organismul.

Includ: funcțiile arterelor, vaselor capilare și ale venelor; funcția vasomotorie; funcțiile arterelor, capilarelor și venelor pulmonare; funcțiile valvelor venelor; tulburări ca în cazul blocajului sau constricției arterelor; ateroscleroză, arterioscleroză, tromboembolism și venele varicoase.

Exclud: funcțiile inimii (b410); funcțiile tensiunii arteriale (b420); funcțiile sistemului circulator (b430); funcțiile toleranței la efort (b455).

b4150 Funcțiile arterelor

Funcțiile legate de fluxul sanguin în artere.

Includ: deficiențe/afectări ca în cazul dilatației arteriale; constricție arterială precum în cazul unei claudicații intermitente.

b4151 Funcțiile vaselor capilare

Funcțiile legate de fluxul sanguin în vasele capilare.

b4152 Funcțiile venelor

Funcțiile legate de fluxul sanguin în vene și funcțiile valvulelor venelor.

Includ: deficiențe/afectări ca în dilatația venoasă; constricția venoasă; insuficiența închidere a valvulelor la venele varicoase.

b4158 Funcțiile vaselor de sânge, altele specificate**b4159 Funcțiile vaselor de sânge, nespecificate****b420 Funcțiile tensiunii arteriale**

Funcțiile de menținere a presiunii sângelui în artere.

Includ: funcțiile de menținere a tensiunii arteriale; tensiunea arterială mare sau mică; afectări ca hipotensiunea, hipertensiunea și hipotensiunea posturală.

Exclud: funcțiile inimii (b410); funcțiile vaselor de sânge (b415); funcțiile de toleranță la efort (b455).

b4200 Tensiune arterială mare

Funcțiile legate de o creștere peste normal a tensiunii arteriale sistolice sau diastolice, în funcție de vârstă.

b4201 Tensiune arterială scăzută

Funcții legate de o scădere sub normal a tensiunii arteriale sistolice sau diastolice, în funcție de vârstă.

b4202 Menținerea tensiunii arteriale

Funcțiile legate de menținerea unei tensiuni arteriale adecvate ca răspuns la schimbările din organism.

b4208 Funcțiile tensiunii arteriale, altele specificate**b4209 Funcțiile tensiunii arteriale, nespecificate****b429 Funcțiile sistemului cardiovascular, altele specificate și nespecificate****Funcțiile sistemului hematologic și sistemului imunitar (b430-b439)****b430 Funcțiile sistemului hematologic**

Funcțiile de producere de sânge, oxigen și de transport al produselor metabolice și de coagulare.

Includ: Funcțiile de producere a sângelui și ale măduvei osoase; funcțiile de transport al oxigenului în sânge; funcțiile hematologice ale splinei; funcțiile sângelui de transport al produselor metabolice; coagularea; deficiențele/afectările precum anemia, hemofilia și alte disfuncții de coagulare.

Exclud: Funcțiile sistemului cardiovascular (b410-b429); Funcțiile sistemului imunitar (b435); Funcțiile toleranței la efort (b455).

b4300 Producerea de sânge

Funcțiile legate de producerea de sânge și a tuturor constituenților acestuia.

b4301 Funcțiile sângelui de transport de oxigen

Funcțiile legate de capacitatea sângelui de a transporta oxigen în întreg organismul.

b4302 Funcțiile sângelui de transport de produse metabolice

Funcții legate de capacitatea sângelui de a transporta produse metabolice în întregul organism.

b4303 Funcțiile de coagulare

Funcții legate de coagulare a sângelui, ca în cazul unei răniri.

b4308 Funcțiile sistemului hematologic, altele specificate**b4309 Funcțiile sistemului hematologic, nespecificate****b435 Funcțiile sistemului imunitar**

Funcții ale organismului legate de protecția împotriva substanțelor străine, inclusiv împotriva infecțiilor, prin răspunsuri imunitare specifice și non-specifice.

Includ: răspunsuri imunitare (specifice și non-specifice); reacții de hipersensibilitate; funcții ale vaselor și ganglionilor limfatici; funcții de imunitate mediată celular, funcții de imunitate mediate de anticorpi; răspuns la imunizare; deficiențe/afectări precum în cazul auto-imunității, reacțiilor alergice, limfodenitelor și limfedemul.

Exclud: Funcțiile sistemului circulator (b430).

b4350 Răspunsul imunitar

Funcții ale răspunsului organismului la imunizarea față de substanțe străine, inclusiv față de infecții.

b43500 Răspunsul imunitar specific

Funcții ale răspunsului imun la substanțe străine specifice .

b43501 Răspunsul imunitar non-specific

Funcții ale răspunsului general al organismului la sensibilizarea față de substanțe străine, inclusiv față de infecții.

b43508 Răspunsul imunitar, altul specificat

b43509 Răspunsul imunitar, nespecificat

b4351 Reacții de hipersensibilitate

Funcții ale reacțiilor organismului de sensibilitate crescută față de substanțe străine, ca în cazul sensibilităților la diverși antigeni.

Includ: deficiențe/afectări ca hipersensibilitatea sau alergiile.

Exclud: toleranța la alimente (b5153).

b4352 Funcțiile vaselor limfatice

Funcții legate de canalele vasculare care transportă limfa.

b4353 Funcțiile ganglionilor limfatici

Funcții legate de nodulii și glandele de pe traiectul vaselor limfatice.

b4358 Funcțiile sistemului imunitar, altele specificate

b4359 Funcțiile sistemului imunitar, nespecificate

b439 Funcțiile sistemului hematologic și sistemului imunitar, altele specificate și nespecificate

Funcțiile sistemului respirator (b440-b449)

b440 Funcțiile respirației

Funcții de inhalare a aerului în plămâni, de schimb de gaze între aerul inhalat și sânge și de expirare a aerului.

Includ: Funcțiile de frecvență, ritm și profunzime a respirației; deficiențe/afectări precum apneea, hiperventilația, respirația neregulată, respirația paradoxală și spasmul bronșic și ca în cazul emfizemului pulmonar, obstrucției pulmonare superioare, reducerii fluxului de aer la nivelul căilor respiratorii superioare și inferioare.

Exclud: Funcțiile mușchilor respiratorii, (b445); funcțiile respiratorii adiționale (b450); Funcțiile de toleranță la efort (b455).

b4400 Frecvența respirației

Funcții legate de numărul de respirații pe minut.

Includ: deficiențe/afectări ca în cazul frecvenței prea ridicate (tahipnee) sau prea scăzute (bradipnee).

b4401 Ritmul respirator

Funcții legate de periodicitatea și regularitatea respirației.

Includ: deficiențe/afectări ca respirația neregulată.

b4402 Profunzimea respirației

Funcții legate de creșterea volumului plămânilor în timpul respirației.

Includ: deficiențe/afectări precum respirația superficială.

b4408 Funcțiile respirației, altele specificate

b4409 Funcțiile respirației, nespecificate

b445 Funcțiile mușchilor respiratori

Funcții ale mușchilor implicați în respirație.

Includ: Funcții ale mușchilor respiratori ai toracelui; funcțiile diafragmei; funcțiile musculaturii respiratorii accesorii.

Exclud: Funcțiile respirației (b440); Funcțiile respiratorii adiționale (b450); Funcțiile toleranței la efort (b455).

b4450 Funcțiile mușchilor respiratori ai toracelui

Funcții ale mușchilor toracelui care acționează în respirație.

b4451 Funcțiile diafragmei

Funcții ale diafragmei când acționează în respirație.

b4452 Funcțiile musculaturii respiratorii accesorii

Funcții ale altor mușchi care acționează în respirație.

b4458 Funcțiile mușchilor respiratori, altele specificate

b4459 Funcțiile mușchilor respiratori, nespecificate

b449 Funcțiile sistemului respirator, altele specificate și nespecificate

Funcțiile și senzațiile adiționale ale sistemului cardiovascular și ale sistemului respirator (b450-b469)

b450 Funcțiile respiratorii adiționale

Funcții adiționale respirației, ca tusea, strănutul și căscatul.

Includ: Funcții ca suflatul, fluieratul și respirația pe gură, funcțiile de producere și transport mucus.

b4500 Producerea de mucus de către căile respiratorii

Funcții ale căilor respiratorii superioare și inferioare de producere de mucus.

b4501 Transportul de mucus de către căile respiratorii

Funcții ale căilor respiratorii superioare și inferioare de transport de mucus.

b4508 Funcțiile respiratorii adiționale, altele specificate

b4509 Funcțiile respiratorii adiționale, nespecificate

b455 Funcțiile toleranței la efort

Funcții legate de capacitatea respiratorie și cardiovasculară necesare pentru a rezista la un efort fizic susținut.

Includ: funcțiile rezistenței fizice, de capacitate aerobică, rezistență la oboseală și fatigabilitatea.

Exclud: Funcțiile sistemului cardiovascular (b410-b429); funcțiile sistemului circulator (b430); funcțiile respirației (b440); funcțiile mușchilor respiratori (b445); funcțiile respiratorii adiționale (b450).

b4550 Rezistența fizică generală

Funcții legate de nivelul general de toleranță la efort fizic sau la oboseală.

b4551 Capacitatea aerobică

Funcții legate de măsura în care o persoană poate face efort fără a-și pierde respirația.

b4552 Fatigabilitatea

Funcții legate de susceptibilitatea de oboseală, la orice nivel de efort fizic.

b4558 Funcțiile toleranței la efort, altele specificate

b4559 Funcțiile toleranței la efort, nespecificate

b460 Senzațiile asociate funcțiilor respiratorii și cardiovasculare

Senzații ca absența bătailor inimii, palpitațiile sau respirația scurtă.

Includ: senzații de apăsare pe piept, senzații de bătăi de inimă neregulate, dispnee, lipsă de aer, înecare, sufocare, respirație șuierată.

Exclud: senzația de durere (b280).

- b469** Funcțiile și senzațiile adiționale ale sistemului cardiovascular și respirator, altele specificate și nespecificate
- b498** Funcțiile sistemelor cardiovascular, hematologic, imunitar și respirator, altele specificate
- b499** Funcțiile sistemelor cardiovascular, hematologic, imunitar și respirator, nespecificate

Capitolul 5

Funcțiile sistemelor digestiv, metabolic și endocrin

Prezentul capitol se ocupă de funcțiile ingestiei, digestiei și eliminării, precum și de funcțiile legate de metabolism și de glandele endocrine și de menținerea dezvoltării.

Funcțiile aferente sistemului digestiv (b510-b539)

b510 Funcțiile ingestiei

Funcțiile aferente introducerii și manipulării solidelor sau lichidelor în organism prin gură.

Includ: funcții de supt, mestecat și mușcat, manipularea hranei în gură, salivație, înghițire, sughițare, eructație, regurgitare, scuipare și vomitare; afectări ca disfagia, aspirația hranei, aerofagia, salivație excesivă, pierderi involuntare de hrană și salivă și salivație insuficientă.

Exclud: senzații asociate cu sistemul digestiv (b535).

b5100 Suptul

Funcții de a trage în gură prin forța de aspirație produsă prin mișcări ale obrazului, buzelor și limbii.

b5101 Mușcatul

Funcții de a tăia, străpunge sau rupe hrana cu dinții din față.

B5102 Mestecatul

Funcții de a sfărâma, mărunți și mesteca hrana cu dinții din spate (de exemplu, molarii).

b5103 Mișcarea hranei în gură

Funcții de a deplasa hrana prin cavitatea bucală cu ajutorul dinților și limbii.

b5104 Salivația

Funcția de a produce salivă în cavitatea bucală.

b5105 Înghițirea

Funcții de a degaja hrana solidă și lichidele din cavitatea bucală, prin faringe și esofag în stomac, cu o anume frecvență și viteză.

Includ: disfagia bucală, faringiană sau esofagiană; deficiențe/afectări pe traiectul esofagian al hranei.

b51050 Înghițirea (la nivelul gurii)

Funcția de a degaja hrana solidă și lichidele prin cavitatea bucală, cu o anume frecvență și viteză.

- b51051** **Înghițirea la nivelul faringelui**
Funcția de a degaja hrana solidă și lichidele prin faringe, cu o anume frecvență și viteză.
- b51052** **Înghițirea la nivelul esofagului**
Funcția de a degaja hrana solidă și lichidele prin esofag, cu o anume frecvență și viteză.
- b51058** **Înghițirea, alta specificata**
- b51059** **Înghițirea, nespecificata**
- b5106** **Vărsăturile**
Funcții de a degaja hrana sau lichidul în direcție opusă ingestiei, din stomac prin esofag către cavitatea bucală și afară, ca în cazul refluxului gastro-esofagian, vărsături recurente, stenoza pilorică.
- b51060** **Regurgitarea**
Funcții de a degaja hrana sau lichidul în direcție opusă ingestiei, din stomac prin esofag către cavitatea bucală fără a elimina.
- b5107** **Ruminația**
Funcțiile de menținere și mișcare a hranei și lichidelor regurgitate în gură.
- b5108** **Funcțiile ingestiei, altele specificate**
- b5109** **Funcțiile ingestiei, nespecificate**
- b515** **Funcțiile digestive**
Funcții de transport al hranei prin tractul gastrointestinal, mărunțirea hranei și absorbția de elemente nutritive.
- Includ: funcții de transport al hranei prin stomac și intestine, prin mișcări peristaltice; mărunțirea hranei, producerea și modul de acționare a enzimelor în stomac și intestine; absorbția de elemente nutritive și toleranța la alimente; deficiențe/afectări de tip hiperaciditate a stomacului, malabsorbție, intoleranță la alimente, accelerarea peristalticii intestinale, paralizie intestinală, ocluzie intestinală și secreție biliară redusă.*
- Exclud: funcțiile ingestiei (b510); funcțiile asimilării (b520); funcțiile defecației (b525); senzații asociate cu sistemul digestiv (b535).*
- b5150** **Transportul hranei prin stomac și intestine**
Mișcările peristaltice și funcțiile aferente care deplasează mecanic hrana prin stomac și intestine.
- b5151** **Mărunțirea hranei**
Funcții de reducere mecanică a hranei la particule mai mici în traiectul gastrointestinal.

b5152 Absorbția de elemente nutritive

Funcții de trecere a elementelor nutritive din hrană și lichide în circuitul sanguin de la nivelul intestinelor.

b5153 Toleranța la alimente

Funcții de reținere a alimentelor și lichidelor adecvate pentru digestie și de respingere a celor neadecvate.

Includ: deficiențe/afectări de tipul unor hipersensibilități, intoleranță la gluten.

b5158 Funcțiile digestive, altele specificate**b5159 Funcțiile digestive, nespecificate****b520 Funcțiile de asimilare**

Funcții prin care elementele nutritive sunt transformate în componente ale organismului viu.

Includ: funcții de stocare a elementelor nutritive în organism.

Exclud: funcțiile digestive (b515); funcțiile defecației (b525); funcțiile de menținere a greutateii (b530); funcțiile metabolice generale (b540).

b525 Funcțiile defecației

Funcții de eliminare a reziduurilor și hranei nedigerate sub formă de fecale, precum și alte funcții aferente.

Includ: funcțiile de eliminare, consistența fecalelor, frecvența defecației; capacitate de continență a fecalelor, flatulență; afectări precum constipația, diareea, scaunele apoase și incompetența sfincterului anal sau incontinența.

Exclud: funcțiile digestive (b515); funcțiile de asimilare (b520); senzații asociate cu sistemul digestiv (b535)

b5250 Eliminarea fecalelor

Funcții de eliminare a reziduurilor din rect, inclusiv funcții de contracție a mușchilor abdominali pentru a produce eliminarea.

b5251 Consistența fecalelor

Consistența fecalelor, respectiv tare, compactă, moale sau apoasă.

b5252 Frecvența defecației

Funcții ce intervin în frecvența defecației.

b5253 Continența fecalelor

Funcții ce intervin în controlul voluntar asupra funcțiilor de eliminare.

b5254 Flatulența

Funcții ce intervin în expulzarea unor cantități excesive de aer sau gaze din intestine.

b5258 Funcțiile defecației, altele specificate**b5259 Funcțiile defecației, nespecificate****b530 Funcțiile de menținere a greutății**

Funcții de menținere a unei greutate corporale adecvate, inclusiv creșterea în greutate în perioadele de dezvoltare.

Includ: funcții de menținere a greutății în limitele acceptabile conform Indexului Masei Corporale (IMC); afectări ca în cazul persoanelor subponderale, cașexie, pierderi de greutate, afectări ca în cazul persoanelor supraponderale, emaciere, precum și afectări din obezitatea primară și secundară.

Exclud: funcțiile de asimilare (b520); funcții metabolice generale (b540); funcțiile glandelor endocrine (b555).

b535 Senzațiile asociate cu sistemul digestiv

Senzații care apar ca urmare a acțiunii de a mânca, a bea și ca urmare a funcțiilor digestive aferente.

Includ: senzațiile de greață, de balonare și senzațiile de crampe abdominale, stomac plin, stomac dilatat, spasm al stomacului, gaze în stomac și arsuri în stomac.

Exclud: senzația de durere (b280); funcțiile ingestiei (b510); funcțiile digestive (b515); funcțiile defecației (b525).

b5350 Senzația de greață

Nevoia de a vărsa.

b5351 Senzația de balonare

Senzația de distensie a stomacului sau abdomenului.

b5352 Senzația de crampe abdominale

Senzația unor contracții musculare spasmodice sau dureroase ale mușchilor netezi ai tractului gastrointestinal.

b5358 Senzațiile asociate cu sistemul digestiv, altele specificate**b5359 Senzațiile asociate cu sistemul digestiv, nespecificate****b539 Senzațiile asociate cu sistemul digestiv, altele specificate și nespecificate**

Funcțiile legate de metabolism și de sistemul endocrin (b540-b569)

b540 Funcțiile metabolice generale

Funcții de reglare a componentelor esențiale ale organismului cum sunt glucidele, proteinele și grăsimile, transformarea glucidelor în lipide și descompunerea tuturor componentelor în energie.

Includ: funcții metabolice, ritm metabolic bazal, metabolismul glucidelor, proteinelor și grăsimilor, catabolismul, anabolismul, producerea de energie în organism; creșterea sau scăderea ritmului metabolismului.

Exclud: funcțiile de asimilare (b520); funcțiile de menținere a greutateii (b530); funcțiile de echilibru al electroliților, mineralelor și apei (b545); funcțiile termoreglării (b550); funcțiile glandelor endocrine (b555).

b5400 Metabolismul bazal

Funcții ce intervin în consumul de oxigen al organismului în condiții date de repaus și temperatură.

Includ: creșterea sau scăderea metabolismului bazal; deficiențe/afectări ca hipertiroidism și hipotiroidism.

b5401 Metabolismul glucidelor

Funcții ce intervin în procesul prin care glucidele din regimul alimentar sunt stocate și descompuse în glucoză și ulterior în bioxid de carbon și apă.

b5402 Metabolismul proteinelor

Funcții ce intervin în procesul prin care proteinele din regimul alimentar sunt transformate în aminoacizi și descompuse ulterior în organism.

b5403 Metabolismul grăsimilor

Funcții ce intervin în procesul prin care grăsimile din regimul alimentar sunt depozitate și descompuse în organism.

b5408 Funcțiile metabolice generale, altele specificate

b5409 Funcțiile metabolice generale, nespecificate

b545 Funcțiile de echilibru al electroliților, mineralelor și apei

Funcții de reglare a apei, mineralelor și electroliților din organism.

Includ: funcții de echilibru al apei, echilibru al mineralelor, de exemplu, calciu, zinc și fier, și echilibru al electroliților ca sodiu și potasiu; deficiențe/afectări ca în cazul retenției apei, deshidratării, hipercalcemiei, hipocalcemiei, deficienței de fier, hipernatremie, hiponatremie, hipercalemia și hipocalemie.

Exclud: funcțiile sistemului circulator (b430); funcțiile metabolice generale (b540); funcțiile glandelor endocrine (b555).

b5450 Echilibrul apei

Funcții ce intervin în menținerea nivelului sau cantității de apă din organism.

Includ: deficiențe/afectări ca în cazul deshidratării și rehidratării.

b54500 Retenția apei

Funcții ce intervin în reținerea apei în organism.

b54501 Funcțiile de echilibru al apei

Funcții ce intervin în menținerea cantității optime de apă în organism.

b54508 Funcțiile de echilibru al apei, altele specificate**b54509 Funcțiile de echilibru al apei, nespecificate****b5451 Echilibrul mineralelor**

Funcții ce intervin în menținerea unui raport echilibrat între mineralele primite, depozitate, utilizate și eliminate din organism.

b5452 Echilibrul electroliților

Funcții ce intervin în menținerea unui raport echilibrat între electroliții asimilați, depozitați, utilizați și eliminați din organism.

b5458 Funcțiile de echilibru al apei, mineralelor și electroliților, altele specificate**b5459 Funcțiile de echilibru al apei, mineralelor și electroliților, nespecificate****b550 Funcțiile termoreglării**

Funcții de reglare a temperaturii organismului

Includ: funcții de menținere a temperaturii organismului; deficiențe/afectări ca hipotermia și hipertermia.

Exclud: funcțiile metabolice generale (b540); funcțiile glandelor endocrine (b555).

b5500 Temperatura organismului

Funcții ce intervin în reglarea temperaturii centrale a organismului.

Includ: deficiențe/afectări ca hipertermia sau hipotermia.

b5501 Menținerea temperaturii organismului

Funcții ce intervin în menținerea temperaturii optime a organismului, în condiții de schimbare de temperatură a mediului.

Includ: toleranța la cald sau frig.

b5508 Funcțiile termoreglării, altele specificate**b5509 Funcțiile termoreglării, nespecificate****b555 Funcțiile glandelor endocrine**

Funcții de producere și reglare a nivelului hormonal din organism, inclusiv schimbările ciclice.

Includ: funcții de echilibru hormonal; hiperpituitarism, hipopituitarism, hipertiroidism, hipotiroidism, hiperadrenalism, hipoadrenalism, hiperparatiroidism, hipoparatiroidism, hipergonadism, hipogonadism.

Exclud: funcțiile metabolice generale (b540); funcțiile de echilibru al apei, mineralelor și electroliților (b545); funcțiile termoreglării (b550); funcțiile sexuale (b640); funcțiile menstruale (b650).

b5550 Funcțiile pubertății

Funcții asociate cu debutul pubertății și cu manifestările caracteristicilor sexuale primare și secundare.

b55500 Dezvoltarea corpului și a părului pubian

Funcții asociate cu dezvoltarea corpului și a părului pubian.

b55501 Dezvoltarea sânilor și a mamelonului

Funcții asociate cu dezvoltarea sânilor și a mamelonului.

b55502 Dezvoltarea penisului, testiculelor și scrotului

Funcții asociate cu dezvoltarea penisului, testiculelor și scrotului.

b55508 Funcțiile pubertății, altele specificate**b55509 Funcțiile pubertății, nespecificate****b560 Funcțiile de menținere a creșterii**

Funcții legate de atingerea etapelor de creștere așteptate în conformitate cu parametrii din normele auxologice, ajustați în funcție de context.

Includ: nanismul și gigantismul.

b569 Funcțiile legate de metabolism și de sistemul endocrin, altele specificate și nespecificate**b598 Funcțiile sistemelor digestiv, metabolic și endocrin, altele specificate****b599 Funcțiile sistemelor digestiv, metabolic și endocrin, nespecificate**

Capitolul 6

Funcțiile urogenitale și de reproducere

Prezentul capitol se ocupă de funcțiile urinare și ale organelor de reproducere, inclusiv funcțiile sexuale și procreative.

Funcțiile urinare (b610-b639)

b610 Funcțiile excreției urinei

Funcții de filtrare și colectare a urinei.

Includ: funcții de filtrare a urinei; de colectare a urinei; deficiențe/afectări ca în insuficiența renală, anurie, oligurie, hidronefroză, vezică urinară hipotonică și obstrucție a ureterului.

Exclud: Funcțiile actului de urinare (b620).

b6100 Filtrarea urinei

Funcții de filtrare a urinei de către rinichi.

b6101 Colectarea urinei

Funcții de colectare și stocare a urinei de către uretere și vezica urinară.

b6108 Funcțiile excreției urinei, altele specificate

b6109 Funcțiile excreției urinei, nespecificate

b620 Funcțiile actului de urinare

Funcții de evacuare a urinei din vezica urinară.

Includ: funcțiile actului de urinare, frecvența urinării, capacitatea de retenție a urinei; deficiențe/afectări ca în caz de stres, urinat imperios, urinat reflex, urinat datorat supra-plinului vezicii, incontinența permanentă, urinat des și puțin, urinat involuntar, poliurie, retenție urinară și urinare de urgență.

Exclud: funcțiile excreției de urină (b610); senzații asociate cu funcțiile urinare (b630).

b6200 Urinarea

Funcții de golire a vezicii urinare.

Includ: deficiențe/afectări ca în cazul retenției de urină.

b6201 Frecvența urinării

Funcții ce intervin în numărul de urinări.

b6202 Continența urinară

Funcții de control al urinării.

Includ: deficiențe/afectări ca în caz de stres, urinare imperioasă, reflexul de urinare, incontinența continuă și mixtă.

b6208 Funcțiile urinare, altele specificate

b6209 Funcțiile urinare, nespecificate

b630 Senzațiile asociate cu funcțiile urinare

Senzații generate de golirea vezicii urinare și de funcțiile urinare aferente.

Includ: senzațiile de golire incompletă a urinei, senzația de vezică plină.

Exclud: senzațiile de durere (b280); funcțiile urinare (b620).

b639 Funcțiile urinare, altele specificate și nespecificate

Funcțiile genitale și reproductive (b640-b679)

b640 Funcțiile sexuale

Funcții mintale și fizice legate de actul sexual, inclusiv etapele de excitare, preludiu, orgasm și rezoluție.

Includ: funcțiile de excitare sexuală, etapa de preludiu, faza de orgasm și faza de rezoluție; funcțiile legate de interes și performanța sexuală, erecția penisului, erecția clitorisului, umezirea vaginului, masturbarea, ejacularea și orgasmul; deficiențe/afectări sexuale ca impotență, frigiditate, vaginism, ejaculare rapidă, priapism și ejaculare întârziată.

Exclud: funcțiile reproducerii (b660); senzații asociate cu funcțiile genitale și reproductive (b670).

b6400 Funcțiile etapei de excitare sexuală

Funcții de interes sexual și de excitare sexuală.

b6401 Funcțiile etapei de preludiu sexual

Funcții de angajare în actul sexual.

b6402 Funcțiile etapei de orgasm

Funcții de ajungere la orgasm.

b6403 Funcțiile fazei de rezoluție sexuală

Funcții de satisfacere sexuală după atingerea orgasmului și de relaxarea aferentă.

Includ: deficiente/afectări ca în cazul lipsei de satisfacere după atingerea orgasmului.

b6408 Funcțiile sexuale, altele specificate

b6409 Funcțiile sexuale, nespecificate**b650 Funcțiile menstruației**

Funcții asociate cu ciclul menstrual, inclusiv regularitatea menstruației și eliminarea lichidelor menstruale.

Includ: funcțiile de regularitate și interval al menstruației, cantitatea sângerării menstruale, momentul instalării ciclului menstrual, menopauza; tulburări ca amenoreea primară și secundară, menoragia, polimenoreea, menstruație retrogradă și sindromul premenstrual.

Exclud: funcțiile sexuale (b640); funcțiile reproducerii (b660); senzațiile asociate cu funcțiile genitale și reproductive (b670); senzația de durere (b280).

b6500 Regularitatea ciclului menstrual

Funcții ce intervin în regularitatea ciclului menstrual.

Includ: ciclu menstrual, prea des sau prea rar.

b6501 Intervalul dintre perioadele de menstruație

Funcții legate de intervalul de timp dintre două cicluri menstruale.

b6502 Cantitatea sângerării menstruale

Funcții ce intervin în cantitatea de sânge menstrual.

Includ: debit menstrual redus (hipomenoree); debit menstrual prea mare (menoragie, hipermenoree).

b6503 Instalarea ciclului menstrual

Funcții legate de momentul instalării ciclului menstrual.

b6508 Funcțiile menstruației, altele specificate**b6509 Funcțiile menstruației, nespecificate****b660 Funcțiile reproducerii**

Funcții asociate cu fertilitatea, sarcina, nașterea și lactația.

Includ: funcții ale fertilității masculine și feminine, sarcina și nașterea și lactația; deficiențe/afectări precum azoospermia, oligozoospermia, galactoreea, agalactoreea, alactația precum în caz de subfertilitate, sterilitate, avort spontan, sarcina ectopică, pierdere de sarcină, fetus mic, hidramnios, naștere prematură și naștere peste termen.

Exclud: funcțiile sexuale (b640); funcțiile menstruației (b650).

b6600 Funcții legate de fertilitate

Funcții legate de capacitatea de a produce gameți pentru procreare.

Includ: deficiențe/afectări ca în caz de subfertilitate și sterilitate.

Exclud: funcțiile sexuale (b640).

b6601 Funcții legate de sarcină

Funcții ce intervin în a rămâne și a fi însărcinată.

b6602 Funcții legate de naștere

Funcții ce intervin în timpul nașterii.

b6603 Lactația

Funcții ce intervin în producerea de lapte și punerea acestuia la dispoziție pentru copil.

b6608 Funcțiile reproducerii, altele specificate**b6609 Funcțiile reproducerii, nespecificate****b670 Senzațiile asociate cu funcțiile genitale și reproductive**

Senzații ce apar din excitarea sexuală, actul sexual, menstruație și funcții genitale sau reproductive aferente.

Includ: senzații ca în caz de dispareunie, dismenoree, bufeuri și transpirații nocturne la menopauză.

Exclud: senzația de durere (b280); senzațiile asociate cu funcționările urinare (b630); funcțiile sexuale (b640); funcțiile menstruației (b650); funcțiile reproducerii (b660).

b6700 Disconfort asociat cu actul sexual

Senzații asociate cu excitația sexuală, preludiul, actul sexual, orgasmul și rezoluția.

b6701 Disconfort asociat cu ciclul menstrual

Senzații ce intervin în timpul menstruației, inclusiv fazele pre-menstruale și post-menstruale.

b6702 Disconfort asociat cu menopauza

Senzații asociate cu încetarea ciclului menstrual.

Includ: bufeurile și transpirația nocturnă la menopauză.

B6703 Funcțiile genitale

Funcții asociate cu excitarea organelor genitale.

Exclud: funcțiile sexuale (b640); funcțiile reproducerii (b660).

b6708 Senzațiile asociate cu funcțiile genitale și reproductive, altele specificate**b6709 Senzațiile asociate cu funcțiile genitale și reproductive, nespecificate**

b679 Funcțiile genitale și reproductive, altele specificate și nespecificate

b698 Funcțiile urogenitale și reproductive, altele specificate

b699 Funcțiile urogenitale și reproductive, nespecificate

Capitolul 7

Funcțiile neuromusculoscheletice și ale mișcărilor aferente

Prezentul capitol se ocupă de funcțiile mișcării și mobilității, inclusiv funcțiile articulațiilor, oaselor, reflexelor și mușchilor.

Funcțiile articulațiilor și oaselor (b710-b729)

b710 Funcțiile mobilității articulațiilor

Funcții ale diversității și ușurinței de mișcare a unei articulații.

Includ: funcții de mobilitate a uneia sau a mai multor articulații, mobilitatea vertebrelor, a umărului, cotului, încheieturii mâinii, coapsei, genunchiului, gleznei, articulațiilor mici ale mâinilor și picioarelor; mobilitatea articulațiilor, în general; deficiențe/afectări precum hipermobilitatea articulațiilor, articulațiile imobile, umărul imobil, artritele.

Exclud: funcțiile stabilității articulațiilor (b715); funcțiile de control al mișcărilor voluntare (b760).

b7100 Mobilitatea unei singure articulații

Funcții ale diversității și ușurinței de mișcare a unei articulații.

b7101 Mobilitatea mai multor articulații

Funcții ale diversității și ușurinței de mișcare a mai mult de o singură articulație.

b7102 Mobilitatea articulațiilor, în general

Funcții ale diversității și ușurinței de mișcare a tuturor articulațiilor organismului.

b7108 Funcțiile mobilității articulațiilor, altele specificate

b7109 Funcțiile mobilității articulațiilor, nespecificate

b715 Funcțiile stabilității articulațiilor

Funcții de menținere a integrității structurale a articulațiilor.

Includ: funcții de stabilitate a unei singure articulații, mai multor articulații și a articulațiilor în general; deficiențe/afectări precum articulația instabilă a umărului, dislocarea unei articulații, dislocarea articulației umărului și șoldului.

Exclud: Funcțiile mobilității articulațiilor (b710).

b7150 Stabilitatea unei singure articulații

Funcții de menținere a integrității structurale a unei singure articulații.

b7151 Stabilitatea mai multor articulații
Funcții de menținere a integrității structurale a cel puțin două articulații.

b7152 Stabilitatea articulațiilor, în general
Funcții de menținere a integrității structurale a tuturor articulațiilor organismului.

b7158 Stabilitatea articulațiilor, alta specificata

b7159 Stabilitatea articulațiilor, nespecificata

b720 Funcțiile mobilității oaselor

Funcții ale diversității și ușurinței de mișcare a omoplatului, pelvisului, oaselor carpiene și tarsiene.

Includ: deficiențe/afectări precum omoplatul imobil și pelvisul imobil.

Exclud: funcțiile mobilității articulațiilor (b710).

b7200 Mobilitatea omoplatului

Funcții ale diversității și ușurinței de mișcare a omoplatului.

Includ: deficiențe/afectări precum protrakția omoplatului, omoplat retractat, rotație laterală și mediană a omoplatului.

b7201 Mobilitatea pelvisului

Funcții ale diversității și ușurinței de mișcare a pelvisului.

Includ: rotația pelvisului.

b7202 Mobilitatea oaselor carpiene

Funcții ale diversității și ușurinței de mișcare a oaselor carpiene.

b7203 Mobilitatea oaselor tarsiene

Funcții ale diversității și ușurinței de mișcare a oaselor tarsiene.

b7208 Funcțiile mobilității oaselor, altele specificate

b7209 Funcțiile mobilității oaselor, nespecificate

b729 Funcțiile articulațiilor și ale oaselor, altele specificate și nespecificate

Funcțiile mușchilor (b730-b749)

b730 Funcțiile forței musculare

Funcții legate de forța generată prin contracția unui mușchi sau a unei grupe de mușchi.

Includ: funcții asociate cu forța unor anume mușchi și grupe de mușchi, cu mușchii unui membru, mușchii de pe o parte a organismului, mușchii din partea inferioară a organismului, mușchii tuturor membrilor, ai trunchiului și ai organismului în ansamblul său; deficiențe/afectări precum slăbirea mușchilor mici ai mâinilor sau picioarelor, pareza musculară, paralizia musculară, monoplegie, hemiplegie, paraplegie, cvadriplegie și mutism achinetic.

Exclud: funcții ale structurilor aferente ochiului (b215); funcțiile tonusului muscular (b735); funcțiile de duranță musculară (b740).

b7300 Forța mușchilor izolați și a grupelor de mușchi

Funcții legate de forța generată de contracția unor anumiți mușchi izolați sau grupe de mușchi.

Includ: deficiențe/afectări precum slăbirea mușchilor mici de la mâini sau picioare.

b7301 Forța musculară a unui singur membru

Funcții legate de forța generată de contracția mușchilor sau a grupelor de mușchi ale unui singur membru, superior sau inferior.

Includ: deficiențe/afectări precum monopareza și monoplegia.

b7302 Forța musculară de pe o singură parte a organismului

Funcții legate de forța generată de contracția mușchilor și grupelor de mușchi ce se găsesc pe partea stângă sau pe partea dreaptă a organismului.

Includ: deficiențe/afectări precum hemipareza și hemiplegia.

b7303 Forța musculară din jumătatea inferioară a organismului

Funcții legate de forța generată de contracția mușchilor și grupelor de mușchi ce se găsesc în jumătatea inferioară a organismului

Includ: deficiențe/afectări precum parapareza și paraplegia.

b7304 Forța musculară a tuturor membrilor

Funcții legate de forța generată de contracția mușchilor și grupelor de mușchi ale celor patru membre.

Includ: deficiențe/afectări precum tetrapareza și tetraplegia.

b7305 Forța musculară a trunchiului

Funcții legate de forța generată de contracția mușchilor și grupelor de mușchi din trunchi.

b7306 Forța tuturor mușchilor organismului

Funcții legate de forța generată de contracția tuturor mușchilor și grupelor de mușchi din corp.

Includ: deficiențe/afectări precum în cazul mutismului achinetic.

b7308 Funcțiile forței musculare , altele specificate**b7309 Funcțiile forței musculare, nespecificate****b735 Funcțiile tonusului muscular**

Funcții legate de tensiunea prezentă în mușchi în stare de repaus și de rezistența opusă la încercarea de a mișca mușchii în mod pasiv.

Includ: funcțiile asociate cu tensiunea mușchilor izolați și a grupelor de mușchi, a mușchilor unui singur membru, mușchilor de pe o parte a organismului și din partea inferioară a organismului, mușchii tuturor membrilor, mușchilor trunchiului și a tuturor mușchilor organismului; deficiențe/afectări precum hipotonia, hipertonia și spasticitatea mușchilor.

Exclud: funcțiile de putere a mușchilor (b730); funcții de duranță musculară (b740).

b7350 Tonusul mușchilor izolați și a grupelor de mușchi

Funcții legate de tensiunea prezentă în mușchi în stare de repaus și de rezistența opusă la încercarea de a mișca respectivii mușchi în mod pasiv.

Includ: deficiențe/afectări precum în cazul distoniilor focale, de exemplu, torticolis.

b7351 Tonusul muscular al unui singur membru

Funcții legate de tensiunea prezentă în mușchii și în grupele de mușchi în stare de repaus ale unui membru superior sau inferior și de rezistența opusă la încercarea de a mișca respectivii mușchi în mod pasiv.

Includ: deficiențe/afectări asociate cu monopareza și monoplegia.

b7352 Tonusul muscular de pe o singură parte a organismului

Funcții legate de tensiunea prezentă în mușchii și în grupele de mușchi în stare de repaus de pe o singură parte a organismului și de rezistența opusă la încercarea de a mișca respectivii mușchi în mod pasiv.

Includ: deficiențe/afectări asociate cu hemipareza și hemiplegia.

b7353 Tonusul muscular din jumătatea inferioară a organismului

Funcții legate de tensiunea prezenta în mușchii și în grupele de mușchi în stare de repaus din jumătatea inferioară a organismului și de rezistența opusă la încercarea de a mișca respectivii mușchi în mod pasiv.

Includ: deficiente/afectări asociate cu parapareza și paraplegia.

b7354 Tonusul muscular al mușchilor tuturor membrilor

Funcții legate de tensiunea prezentă în mușchii și în grupele de mușchi în stare de repaus ale tuturor membrilor și de rezistența opusă la încercarea de a mișca respectivii mușchi în mod pasiv.

Includ: deficiente/afectări asociate cu tetrapareza și tetraplegia.

b7355 Tonusul muscular al trunchiului

Funcții legate de tensiunea prezentă în mușchii și în grupele de mușchi în stare de repaus a trunchiului și de rezistența opusă la încercarea de a mișca respectivii mușchi în mod pasiv.

b7356 Tonusul tuturor mușchilor organismului

Funcții legate de tensiunea prezentă în mușchii și în grupele de mușchi în stare de repaus a întregului corp și de rezistența opusă la încercarea de a mișca respectivii mușchi în mod pasiv.

Includ: deficiențe/afectări precum în cazul distoniilor generalizate sau pareză și paralizie generalizată.

b7358 Funcțiile tonusului muscular, altele specificate

b7359 Funcțiile tonusului muscular, nespecificate

b740 Funcțiile de duranță musculară

Funcții legate de menținerea contracției musculare pentru o perioadă de timp dată.

Includ: funcții asociate cu contracția musculară susținută pentru mușchii izolați și grupele de mușchi, și pentru toți mușchii organismului; deficiențe/afectări precum în caz de miastenia gravis.

Exclud: funcțiile de toleranță la efort (b455); funcțiile forței musculare (b730); funcțiile tonusului muscular (b735).

b7400 Duranța mușchilor izolați

Funcții legate de menținerea contracției musculare a mușchilor izolați pentru o perioadă de timp dată.

b7401 Duranța grupelor de mușchi

Funcții legate de menținerea contracției musculare a grupelor de mușchi izolate pentru o perioadă de timp dată.

Includ: deficiențe/afectări asociate cu monopareza, monoplegia, hemipareza și hemiplegia, parapareza și paraplegia.

b7402 Duranța tuturor mușchilor organismului

Funcții legate de menținerea contracției musculare a tuturor mușchilor organismului pentru o perioadă de timp dată.

Includ: deficiențe/afectări asociate cu tetrapareza, tetraplegia, pareza și paralizia generalizată.

b7408 Funcțiile de duranță musculară, altele specificate

b7409 Funcțiile de duranță musculară, nespecificate

b749 Funcțiile mușchilor, altele specificate și nespecificate**Funcțiile mișcării (b750-b789)****b750** Funcțiile reflexelor motorii

Funcții ale contracției involuntare a mușchilor indusă automat de stimuli specifici.

Includ: funcțiile reflexelor mișcării de întindere, reflexele locale automate ale articulațiilor generate de stimuli nocivi și de alți stimuli exteroceptivi; reflexul de retragere, reflexul bicepsului, reflexul radiusului, reflexul cvadriicepsului, reflexul rotulian, reflexul gleznei, apariția și persistența reflexelor.

b7500 Reflexul mișcării de întindere

Funcții ale contracțiilor involuntare ale mușchilor induse automat prin mișcare de întindere.

b7501 Reflexe generate de stimuli nocivi

Funcții ale contracțiilor involuntare ale mușchilor induse automat de stimuli dureroși sau alți stimuli nocivi.

Includ: reflexul de retragere.

b7502 Reflexe generate de alți stimuli exteroceptivi

Funcții ale contracțiilor involuntare ale mușchilor induse automat de stimuli externi, alții decât stimulii nocivi.

Includ: contracția buzelor.

b7508 Funcțiile reflexelor motorii, altele specificate**b7509** Funcțiile reflexelor motorii, nespecificate**b755** Funcțiile reacțiilor de mișcare involuntară

Funcții ale reacțiilor involuntare ale masei musculare sau ale întregului organism induse de poziția corpului, echilibru și stimuli periculoși.

Includ: funcții ale reacțiilor posturale, reacții de îndreptare, reacții de corectare a poziției corpului, reacții de echilibru, reacții de sprijinire, reacții de apărare.

Exclud: funcțiile reflexelor motorii (b750).

b760 Funcțiile de control ale mișcărilor voluntare

Funcții asociate cu controlul asupra și coordonarea mișcărilor voluntare.

Includ: funcții de control ale mișcărilor voluntare simple și mișcărilor voluntare complexe, coordonarea mișcărilor voluntare, funcția de sprijin a brațului sau piciorului, coordonarea motorie stânga-dreapta, coordonarea mâna-ochi, coordonarea ochi-picior; afectări ca probleme de control și coordonare, de exemplu, lipsa coordonării fizice, disdiadocochinezia.

Exclud: funcțiile forței musculare (b730); funcțiile mișcărilor involuntare (b765); funcțiile tipurilor de mers (b770).

b7600 Controlul mișcărilor voluntare simple

Funcții asociate cu controlul asupra și coordonarea mișcărilor voluntare simple sau izolate

b7601 Controlul mișcărilor voluntare complexe

Funcții asociate cu controlul asupra și coordonarea mișcărilor voluntare complexe

b7602 Coordonarea mișcărilor voluntare

Funcții asociate cu coordonarea mișcărilor voluntare simple și complexe, executarea mișcărilor în ordine într-o combinație.

Includ: coordonarea stânga - dreapta, coordonarea mișcărilor indicate vizual, ca de exemplu, coordonarea mâna-ochi și picior-ochi; deficiențe/afectări precum disdiadocochinezia.

b7603 Funcțiile de sprijin ale brațului sau piciorului

Funcții asociate cu controlul asupra și coordonarea mișcărilor voluntare prin trecerea greutății, fie pe brațe (coate sau palme), fie pe picioare (genunchi sau laba piciorului).

b7608 Funcțiile de control ale mișcărilor voluntare, altele specificate

b7609 Funcțiile de control ale mișcărilor voluntare, nespecificate

b761 Mișcărilor spontane

Funcții asociate cu frecvența, fluența și complexitatea mișcărilor întregului corp sau, individual, a părților corpului, de tipul mișcărilor spontane ale copiilor mici (sugarilor).

b7610 Mișcări generale

Repertoriul și calitatea mișcărilor spontane generale specifice vârstei, ca de exemplu, mișcările de tip „zvârcolire”, și „necontrolate” din primele luni de viață.

b7611 Mișcări spontane specifice

Repertoriul și calitatea altor mișcări spontane prezente, în mod normal, în primele luni de viață, ca de exemplu, aducerea mâinilor și picioarele către linia mediană a corpului, mișcările degetelor și lovirea cu piciorul.

b7618 Mișcărilor spontane, altele specificate

b7619 Mișcărilor spontane, nespecificate

b765 **Funcțiile mișcărilor involuntare**

Funcții ale contracțiilor involuntare neintenționate, fără sau cu scop parțial, ale mușchilor sau grupelor de mușchi.

Includ: contracții involuntare ale mușchilor; afectări ca tremorul, ticurile, manierismele, stereotipiile, perseverența în mișcare, coreea, atetoză, ticurile verbale, mișcările distonice și dischinezia.

Exclud: funcțiile de control ale mișcărilor voluntare (b760); funcțiile tipurilor de mers (b770).

b7650 **Contracțiile involuntare ale mușchilor**

Funcții ale contracțiilor neintenționate, fără sau cu scop parțial, ale mușchilor sau grupelor de mușchi ca cele care intervin ca parte a unei disfuncții psihologice.

Includ: deficiențe/afectări precum mișcările coreice și atetozice; tulburări de mișcare ca cele legate de mișcările în timpul somnului.

b7651 **Tremorul**

Funcții de contracții alternative și relaxare a unei grupe de mușchi din jurul unei articulații, care au ca rezultat tremurăturile.

b7652 **Ticurile și manierismele**

Funcții ale contracțiilor involuntare, repetitive, cu finalitate mimată a unei grupe de mușchi.

Includ: deficiențe/afectări precum ticurile verbale, coprolalia și bruxismul.

b7653 **Stereotipiile și perseverența în mișcare**

Funcții ale mișcărilor spontane, fără scop, ca legănatul înainte și înapoi, datul din cap sau clătinatul.

b7658 **Funcțiile mișcărilor involuntare, altele specificate****b7659** **Funcțiile mișcărilor involuntare, nespecificate****b770** **Funcțiile tipurilor de mers**

Funcții ale tipurilor de mers asociate cu mersul, alergarea sau alte mișcări ale întregului corp.

Includ: tipurile de mers și tipurile de alergare; deficiențe/afectări precum mersul spastic, mersul hemiplegic, mersul paraplegic, mersul asimetric, șchiopătatul și tipul de mers rigid.

Exclud: funcțiile forței musculare (b730); funcțiile tonusului muscular (b735); funcțiile de control ale mișcărilor voluntare (b760); funcțiile mișcărilor involuntare (b765).

b780 Senzații legate de funcțiile musculare și ale mișcării

Senzații asociate cu mușchii sau grupele de mușchi ale organismului și mișcărilor acestora.

Includ: senzații de rigidizare și încordare a mușchilor, spasm sau constricție musculară și senzația de greutate a mușchilor.

Exclud: senzația de durere (b280).

b7800 Senzația de rigidizare a mușchilor

Senzația de încordare sau rigidizare a mușchilor

b7801 Senzația de spasm muscular

Senzația de contracție involuntară a unui mușchi sau grupe de mușchi.

b7808 Senzații legate de funcțiile musculare și ale mișcării, altele specificate**b7809 Senzații legate de funcțiile musculare și ale mișcării, nespecificate****b789 Funcțiile mișcării, altele specificate și nespecificate****b798 Funcțiile neuromusculoscheletice și ale mișcării, altele specificate****b799 Funcțiile neuromusculoscheletice și ale mișcării, nespecificate**

Capitolul 8

Funcțiile pielii și ale structurilor aferente pielii

Prezentul capitol se ocupă de funcțiile pielii, unghiilor și părului.

Funcțiile pielii (b810-b849)

b810 Funcțiile de protecție a pielii

Funcțiile pielii de a proteja corpul împotriva unor pericole fizice, chimice și biologice.

Includ: funcții de protejare împotriva radiațiilor solare și a altor radiații, fotosensibilitate, pigmentație, calitatea pielii; funcția de izolator a pielii, formarea de calus, întărirea pielii; deficiențe/afectări precum ruperea pielii, ulcere, ulcerul de decubit și subțierea pielii.

Exclud: funcțiile reparatorii ale pielii (b820); alte funcții ale pielii (b830).

b820 Funcțiile reparatorii ale pielii

Funcțiile pielii de a repara rupturile și alte deteriorări ale pielii.

Includ: funcții de formare a crustei, vindecarea, cicatrizarea; formarea de vânătăi și cheloid.

Exclud: funcțiile de protecție a pielii (b810); alte funcții ale pielii (b830).

b830 Alte funcții ale pielii

Funcții ale pielii, altele decât cele de protecție și reparatorii, cum sunt secreția de transpirație caldă și rece.

Includ: funcții de transpirație, funcții glandulare ale pielii și, ca rezultat, mirosul organismului.

Exclud: funcțiile de protecție a pielii, (b810); funcțiile reparatorii ale pielii (b820).

b840 Senzații legate de piele

Senzații legate de piele ca senzația de mâncărime, senzația de arsură și gâdilatul.

Includ: deficiențe/afectări precum senzația de înțepături de ac și senzația de corp străin care merge pe piele.

Exclud: senzația de durere (b280).

b849 Funcțiile pielii, altele specificate și nespecificate

Funcțiile părului și ale unghiilor (b850-b869)**b850 Funcțiile părului**

Funcții ale părului ca protecția, colorarea și aspectul.

Includ: funcții de creștere a părului, pigmentare a părului, amplasare a părului; deficiențe/afectări precum căderea părului sau alopecia.

b860 Funcțiile unghiilor

Funcții ale unghiilor cum sunt protecția, zgâriatul și aspectul.

Includ: creșterea și pigmentarea unghiilor, calitatea unghiilor.

b869 Funcțiile părului și ale unghiilor, altele specificate și nespecificate**b898 Funcțiile pielii și ale structurilor aferente pielii, altele specificate****b899 Funcțiile pielii și ale structurilor aferente pielii, nespecificate**

STRUCTURILE CORPULUI

Definiții: **Structurile corpului** sunt părțile anatomice ale corpului, ca organele, membrele și componentele acestora.

Deficiențele/afectările sunt probleme ale funcțiilor sau structurilor corpului, ca pierderi și deviații semnificative.

În perioada copilăriei și adolescenței, deficiențele /afectările pot avea și forma unor întârzieri sau rămânări în urmă în ceea ce privește apariția unor structuri aflate în dezvoltare.

Primul calificator

Calificatorul generic pe o scală negativă folosit pentru a indica întinderea sau magnitudinea unei deficiențe/afectări:

xxx.0 NICIO afectare	(inexistent(ă), absent(ă), neglijabil(ă)...)	0 – 4%
xxx.1 deficiență/afectare UȘOARĂ	(ușoară, scăzut(ă), ...)	5 – 24%
xxx.2 deficiență/afectare MODERATĂ	(mediu, destul de...)	25 – 49%
xxx.3 deficiență/afectare SEVERĂ	(ridicat, extrem de)	50 – 95%
xxx.4 deficiență/afectare COMPLETĂ	(în totalitate, ...)	96 – 100%
xxx.8 nu se menționează		
xxx.9 nu e cazul		

Pentru acele cazuri în care se utilizează instrumente de evaluare calibrate sau pentru care există alte standarde disponibile pentru a califica afectările corpului este pusă la dispoziție o gamă largă de exprimare procentuală. De exemplu, dacă se menționează „nicio deficiență/afectare” sau „deficiență/afectare completă”, codificarea oferă o marjă de eroare de până la 5%. O „deficiență/afectare moderată” este definită ca „mai puțin de jumătate din timp” sau situată la jumătatea scalei care corespunde afectării complete. Aceste procente se vor calibra în diferite domenii cu referire la standardele umane, tot ca valori procentuale. Pentru ca aceasta calificare să fie folosită în manieră unitară, procedeele de evaluare trebuie să fie dezvoltate prin activități de cercetare.

Al doilea calificator

Este utilizat pentru a se indica natura schimbărilor în respectiva structură a organismului:

- 0 nici o schimbare în structură
- 1 absență totală
- 2 absență parțială
- 3 parte adițională
- 4 dimensiuni aberante
- 5 discontinuitate
- 6 poziție deviantă
- 7 schimbări calitative în structură, inclusiv acumulare de lichid
- 8 nespecificat
- 9 nu e cazul

Al treilea calificator (propus)

Se va formula pentru a descrie localizarea.

- 0 mai mult de o regiune
- 1 dreapta
- 2 stânga
- 3 ambele părți
- 4 în față
- 5 în spate
- 6 proximal
- 7 distal
- 8 nespecificat
- 9 nu e cazul

Pentru mai multe explicații despre convențiile de codificare din CIF, vezi Anexa 2.

Capitolul 1

Structurile sistemului nervos

s110 Structura creierului

s1100 Structura lobilor corticali

s11000 Lobul frontal

s11001 Lobul temporal

s11002 Lobul parietal

s11003 Lobul occipital

s11008 Structura lobilor corticali, altele specificate

s11009 Structura lobilor corticali, nespecificate

s1101 Structura mezencefalului

s1102 Structura diencefalului

s1103 Ganglionii bazali și structurile aferente

s1104 Structura cerebelului

s1105 Structura trunchiului cerebral

s11050 Medula oblongata

s11051 Puntea cerebeloasă

s11058 Structura trunchiului cerebral, alta specificată

s11059 Structura trunchiului cerebral, nespecificată

s1106 Structura nervilor cranieni

s1107 Structura substanței albe (substantia alba)

s11070 Corpul calos

s11078 Structura substanței albe, alta specificată

s11079 Structura substanței albe, nespecificată

- s1108 Structura creierului, alta specificată
- s1109 Structura creierului, nespecificată
- s120** Măduva spinării și structurile aferente
 - s1200 Structura măduvei spinării
 - s12000 Măduva spinării cervicală
 - s12001 Măduva spinării dorsală
 - s12002 Măduva spinării lombosacrală
 - s12003 Coadă de cal
 - s12008 Structura măduvei spinării, alta specificată
 - s12009 Structura măduvei spinării, nespecificată
 - s1201 Nervii rahidieni
 - s1208 Măduva spinării structuri aferente, altele specificate
 - s1209 Măduva spinării structuri aferente, nespecificate
- s130** Structura meningelui
- s140** Structura sistemului nervos simpatic
- s150** Structura sistemului nervos parasimpatic
- s198** Structura sistemului nervos, alta specificată
- s199** Structura sistemului nervos, nespecificată

Capitolul 2

Ochiul, urechea și structurile aferente

s210 Structura orbitelor

s220 Structura globului ocular

- s2200 Conjunctiva, sclera, coroida
- s2201 Corneea
- s2202 Irisul
- s2203 Retina
- s2204 Cristalinul
- s2205 Corpul vitros
- s2208 Structura globului ocular, alta specificată
- s2209 Structura globului ocular, nespecificată

s230 Structurile din jurul ochiului

- s2300 Glandele lacrimare și structurile aferente
- s2301 Pleoapele
- s2302 Sprâncenele
- s2303 Mușchii oculari externi
- s2308 Structurile din jurul ochiului, altele specificate
- s2309 Structurile din jurul ochiului, nespecificate

s240 Structura urechii externe

s250 Structura urechii medii

- s2500 Membrana timpanului
- s2501 Trompa lui Eustache

s2502 Scărița și ciocănelul (oscioarele urechii medii)

s2508 Structura urechii medii, alta specificată

s2509 Structura urechii medii, nespecificată

s260 Structura urechii interne

s2600 Cochlea

s2601 Labirintul vestibular

s2602 Canalele semicirculare

s2603 Canalul auditiv intern

s2608 Structura urechii interne, alta specificată

s2609 Structura urechii interne, nespecificată

s298 Ochiul, urechea și structurile aferente, altele specificate

s299 Ochiul, urechea și structurile aferente, nespecificate

Capitolul 3

Structurile care intervin în voce și vorbire

s310 Structura nasului

- s3100 Nasul extern
- s3101 Septul nazal
- s3102 Fosele nazale
- s3108 Structura nasului, alta specificată
- s3109 Structura nasului, nespecificată

s320 Structura cavității bucale

- s3200 Dinții
 - s32000 Dentiția primară
 - s32001 Dentiția permanentă
 - s32008 Dinții, altele specificate
 - s32009 Dinții, nespecificate
- s3201 Gingiile
- s3202 Structura vălului palatin
 - s32020 Vălul palatin tare
 - s32021 Vălul palatin moale
- s3203 Limba
- s3204 Structura buzelor
 - s32040 Buza superioară
 - s32041 Buza inferioară
- s3205 Separator intranazal
- s3208 Structura cavității bucale, alta specificată
- s3209 Structura cavității bucale, nespecificată

§330 Structura faringelui

s3300 Faringele nazal

s3301 Faringele vocal

s3308 Structura faringelui, alta specificată

s3309 Structura faringelui, nespecificată

§340 Structura laringelui

s3400 Corzile vocale

s3408 Structura laringelui, alta specificată

s3409 Structura laringelui, nespecificată

§398 Structurile care intervin în voce și vorbire, altele specificate

§399 Structurile care intervin în voce și vorbire, nespecificate

Capitolul 4

Structurile sistemelor cardiovascular, imunitar și respirator

s410 Structura sistemului cardiovascular

s4100 Inima

s41000 Atriile

s41001 Ventriculele

s41008 Structura inimii, alta specificată

s41009 Structura inimii, nespecificată

s4101 Arterele

s4102 Venele

s4103 Capilarele

s4108 Structura sistemului cardiovascular, alta specificată

s4109 Structura sistemului cardiovascular, nespecificată

s420 Structura sistemului imunitar

s4200 Vasele limfatice

s4201 Ganglionii limfatici

s4202 Timusul

s4203 Splina

s4204 Măduva osoasă

s4208 Structura sistemului imunitar, alta specificată

s4209 Structura sistemului imunitar, nespecificată

s430 Structura sistemului respirator

s4300 Traheea

- s4301 Plămâni**
 - s43010 Arborele bronșic**
 - s43011 Alveolele**
 - s43018 Structura plămânilor, alta specificată**
 - s43019 Structura plămânilor, nespecificată**
- s4302 Cutia toracică**
- s4303 Mușchii care intervin în respirație**
 - s43030 Mușchii intercostali**
 - s43031 Diafragma**
 - s43038 Mușchii respiratori, alții specificați**
 - s43039 Mușchii respiratori, nespecificați**
- s4308 Structura sistemului respirator, alta specificată**
- s4309 Structura sistemului respirator, nespecificată**

- s498** Structurile sistemelor cardiovascular, imunitar și respirator, altele specificate

- s499** Structurile sistemelor cardiovascular, imunitar și respirator, nespecificate

Capitolul 5

Structurile legate de sistemele digestiv, metabolic și endocrin

s510 Structura glandelor salivare

s520 Structura esofagului

s530 Structura stomacului

s540 Structura intestinului

s5400 Intestinul subțire

s5401 Intestinul gros

s5408 Structura intestinelor, alta specificată

s5409 Structura intestinelor, nespecificată

s550 Structura pancreasului

s560 Structura ficatului

s570 Structura vezicii biliare și a canalelor biliare

s580 Structura glandelor endocrine

s5800 Glanda hipofiză

s5801 Glanda tiroidă

s5802 Glanda paratiroidă

s5803 Glandele suprarenale

s5808 Structura glandelor endocrine, alta specificată

s5809 Structura glandelor endocrine, nespecificată

s598 Structurile legate de sistemele digestiv, metabolic și endocrin, altele specificate

s599 Structurile legate de sistemele digestiv, metabolic și endocrin, nespecificate

Capitolul 6

Structurile legate de sistemele genital-urinar și reproductiv

s610 Structura sistemului urinar

- s6100 Rinichii
- s6101 Ureterele
- s6102 Vezica urinară
- s6103 Uretra
- s6108 Structura sistemului urinar, alta specificată
- s6109 Structura sistemului urinar, nespecificată

s620 Structura bazinului

s630 Structura sistemului reproductiv

- s6300 Ovarele
- s6301 Structura uterului
 - s63010 Corpul uterului
 - s63011 Colul uterin
 - s63012 Trompele uterine
 - s63018 Structura uterului, alta specificată
 - s63019 Structura uterului, nespecificată
- s6302 Sânul și mameloanele
- s6303 Structura vaginului și ale organelor genitale externe
 - s63030 Clitoris
 - s63031 Labia majora
 - s63032 Labia minora
 - s63033 Canalul vaginal

- s6304 Testiculele și scrotul
- s6305 Structura penisului
 - s63050 Glandul penisului
 - s63051 Corpul cavernos
 - s63058 Structura penisului, alta specificată
 - s63059 Structura penisului, nespecificată
- s6306 Prostata
- s6308 Structurile sistemului reproductiv, altele specificate
- s6309 Structurile sistemului reproductiv, nespecificate
- s698** Structurile legate de sistemele genital-urinar și reproductiv, altele specificate
- s699** Structurile legate de sistemele genital-urinar și reproductiv, nespecificate

Capitolul 7

Structurile legate de mișcare

s710 Structura capului și a regiunii gâtului

s7100 Oasele cutiei craniene

s71000 Suturi craniene

s71001 Fontanela

s71008 Oasele cutiei craniene, altele specificate

s71009 Oasele cutiei craniene, nespecificate

s7101 Oasele feței

s7102 Oasele din regiunea gâtului

s7103 Articulațiile capului și gâtului

s7104 Mușchii capului și din regiunea gâtului

s7105 Ligamente și tendoane la nivelul capului și gâtului

s7108 Structura capului și a regiunii gâtului, alta specificată

s7109 Structura capului și a regiunii gâtului, nespecificată

s720 Structura regiunii umărului

s7200 Oasele din regiunea umărului

s7201 Articulațiile din regiunea umărului

s7202 Mușchii din regiunea umărului

s7203 Ligamente și tendoane din regiunea umărului

s7208 Structura regiunii umărului, alta specificată

s7209 Structura regiunii umărului, nespecificată

s730 Structura extremității superioare

s7300 Structura brațului

s73000 Oasele brațului

s73001 Articulația cotului

- s73002 Mușchii brațului
- s73003 Ligamente și țesuturi conjunctive ale brațului
- s73008 Structura brațului, alta specificată
- s73009 Structura brațului, nespecificată
- s7301 Structura antebrăului
 - s73010 Oasele antebrăului
 - s73011 Articulația încheieturii mâinii
 - s73012 Mușchii antebrăului
 - s73013 Ligamente și tendoane ale antebrăului
 - s73018 Structura antebrăului, alta specificată
 - s73019 Structura antebrăului, nespecificată
- s7302 Structura mâinii
 - s73020 Oasele mâinii
 - s73021 Articulațiile mâinii și degetelor mâinii
 - s73022 Mușchii mâinii
 - s73023 Ligamente și tendoane ale mâinii
 - s73028 Structura mâinii, alta specificată
 - s73029 Structura mâinii, nespecificată
- s7308 Structura extremității superioare, alta specificată
- s7309 Structura extremității superioare, nespecificată
- s740** Structura regiunii pelviene
 - s7400 Oasele regiunii pelviene
 - s7401 Articulațiile regiunii pelviene
 - s7402 Mușchii regiunii pelviene
 - s7403 Ligamente și tendoane în regiunea pelviană
 - s7408 Structura regiunii pelviene, alta specificată

s7409 Structura regiunii pelviene, nespecificată

s750 Structura extremității inferioare

s7500 Structura coapsei

s75000 Oasele coapsei

s75001 Articulația șoldului (coapsei)

s75002 Mușchii coapsei

s75003 Ligamentele și tendoanele coapsei

s75008 Structura coapsei, alta specificată

s75009 Structura coapsei, nespecificată

s7501 Structura gambei

s75010 Oasele gambei

s75011 Articulația genunchiului

s75012 Mușchii gambei

s75013 Ligamentele și tendoanele gambei

s75018 Structura gambei, alta specificată

s75019 Structura gambei, nespecificată

s7502 Structura gleznei și labei piciorului

s75020 Oasele gleznei și labei piciorului

s75021 Articulația gleznei și articulațiile labei și degetelor piciorului

s75022 Mușchii gleznei și labei piciorului

s75023 Ligamentele și tendoanele gleznei și labei piciorului

s75028 Structura gleznei și labei piciorului, alta specificată

s75029 Structura gleznei și labei piciorului, nespecificată

s7508 Structura extremității inferioare, alta specificată

s7509 Structura extremității inferioare nespecificată

s760 Structura trunchiului**s7600** Structura coloanei vertebrale**s76000** Coloana vertebrală cervicală**s76001** Coloana vertebrală toracică**s76002** Coloana vertebrală lombară**s76003** Coloana vertebrală sacrată**s76004** Coccisul**s76008** Structura coloanei vertebrale, alta specificată**s76009** Structura coloanei vertebrale, nespecificată**s7601** Mușchii trunchiului**s7602** Ligamentele și tendoanele trunchiului**s7608** Structura trunchiului, alta specificată**s7609** Structura trunchiului, nespecificată**s770** Structurile scheleto-musculare adiacente, legate de mișcare**s7700** Oasele**s7701** Articulațiile**s7702** Mușchii**s7703** Ligamente extra-articulare, tendoane, aponevroze extramusculare, țesuturi reticulare, septuri, burse seroase, nespecificate**s7708** Structurile scheleto-musculare adiacente legate de mișcare, altele specificate**s7709** Structurile scheleto-musculare adiacente legate de mișcare, nespecificate**s798** Structurile legate de mișcare, altele specificate**s799** Structurile legate de mișcare, nespecificate

Capitolul 8

Pielea și structurile aferente pielii

s810 Structura zonelor pielii

- s8100 Pielea capului și din regiunea gâtului
- s8101 Pielea din regiunea umărului
- s8102 Pielea din extremitatea superioară
- s8103 Pielea din regiunea pelviană
- s8104 Pielea din extremitatea inferioară
- s8105 Pielea trunchiului și spatelui
- s8108 Structura zonelor pielii, alta specificată
- s8109 Structura zonelor pielii, nespecificată

s820 Structura glandelor pielii

- s8200 Glandele sudoripare
- s8201 Glandele sebacee
- s8208 Structura glandelor pielii, alta specificată
- s8209 Structura glandelor pielii, nespecificată

s830 Structura unghiilor

- s8300 Unghiile de la degetele mâinilor
- s8301 Unghiile de la degetele picioarelor
- s8308 Structura unghiilor, alta specificată
- s8309 Structura unghiilor, nespecificată

s840 Structura părului

- s8400 Părul de pe corp
- s8401 Părul de pe față
- s8402 Părul axilar
- s8403 Părul pubian

s8408 Structura părului, alta specificată

s8409 Structura părului, nespecificată

s898 Pielea și structurile aferente pielii, altele specificate

s899 Pielea și structurile aferente pielii, nespecificate

ACTIVITĂȚI ȘI PARTICIPARE

Definiții: *Activitatea este executarea unei sarcini sau a unei acțiuni de către un individ.*

Participarea este implicarea într-o situație de viață.

Limitările în activitate sunt dificultățile pe care le poate avea un individ în executarea activităților.

Restricțiile de participare sunt problemele cu care se poate confrunta un individ când se implică în situații de viață.

În perioada copilăriei și adolescenței, limitările și restricțiile pot avea și forma unor întârzieri sau rămânări în urmă în ceea ce privește apariția activităților și participării.

Calificatori:

Domeniile pentru componenta Activități și Participare sunt furnizate pe o singură listă care acoperă întreaga plajă a ariilor vieții (de la învățarea de bază și urmărirea cu privirea, la ariile complexe, precum sarcinile sociale). Această componentă poate fi utilizată pentru a desemna activitățile (a) și participarea (p) sau ambele.

Cei doi calificatori aferenți componentei Activități și Participare sunt calificatorul *performanță* și calificatorul *capacitate*. Calificatorul de performanță descrie ce face un individ în mediul său curent. Deoarece mediul curent aduce cu sine și un context social, performanța desemnată de acest calificator poate fi înțeleasă și ca „implicare într-o situație de viață” sau „experiență trăită” de oameni în contextul concret în care își duc existența. Acest context cuprinde și Factori de mediu, adică toate aspectele universului fizic, social și atitudinal, care pot fi codificate cu ajutorul clasificării Factorilor de mediu.

Calificatorul de capacitate descrie abilitatea unui individ de a executa o sarcină sau o acțiune. Acest concept descrie nivelul de funcționare cel mai ridicat pe care o persoană îl poate atinge probabil, la un moment dat. Capacitatea este măsurată într-un mediu standard și uniform care să reflecte capacitatea adaptată la mediu a individului. Componenta Factori de Mediu poate fi utilizată pentru a descrie trăsăturile acestui mediu uniform sau standard.

Calificatorii de capacitate și performanță pot fi utilizați mai departe, cu sau fără dispozitive asistive /de sprijin sau persoane care oferă ajutor, precum și în conformitate cu următoarea scală (unde xxx reprezintă numărul de domeniu de nivelul 2):

xxx.0 NICIO dificultate	(inexistent(ă), absent(ă), neglijabil(ă)...) 0 – 4%
xxx.1 dificultate UȘOARĂ	(ușoară, scăzut(ă), ...) 5 – 24%
xxx.2 dificultate MODERATĂ	(mediu, destul de...) 25 – 49%
xxx.3 dificultate SEVERĂ	(ridicat(ă), extrem de) 50 – 95%
xxx.4 dificultate COMPLETĂ	(în totalitate, ...) 96 – 100%
xxx.8 nu se menționează	
xxx.9 nu e cazul	

Pentru acele cazuri în care se utilizează instrumente de evaluare calibrate sau pentru care există alte standarde disponibile pentru a califica afectările corpului este pusă la dispoziție o gamă largă de exprimare procentuală. De exemplu, dacă se codifică ca fiind „nicio problemă de performanță” sau ca „problemă completă de performanță”, codificarea oferă o marjă de

eroare de până la 5%. O „problemă de performanță moderată” este definită ca situată la jumătatea scalei care corespunde problemei de „performanță completă”. Aceste procente se vor calibra în diferite domenii cu referire la standardele umane, tot ca valori procentuale. Pentru ca aceasta calificare să fie folosită în manieră unitară, procedeele de evaluare trebuie să fie dezvoltate prin activități de cercetare.

Pentru mai multe explicații cu privire la convențiile de codificare ale CIF vezi Anexa 2.

Capitolul 1

Învățarea și aplicarea cunoștințelor

Prezentul capitol se ocupă de învățare, aplicarea cunoștințelor învățate, gândire, rezolvarea de probleme și de luarea deciziilor.

Experiențele senzoriale cu scop (d110-d129)

d110 Urmăritul cu privirea

A experimenta intenționat stimuli vizuali, folosind simțul văzului, de exemplu, a urmări cu privirea un obiect, persoane, un joc sportiv sau a privi la copii cum se joacă.

d115 Ascultarea

A experimenta intenționat stimuli auditivi, folosind simțul auzului, de exemplu, a asculta la radio, a asculta o voce umană, a asculta muzică sau a asculta un discurs sau o poveste.

d120 Alte experiențe senzoriale cu scop

A experimenta intenționat, folosind celelalte simțuri de bază ale organismului, stimuli ca atingerea și pipăitul materialelor, gustatul dulciurilor sau mirositul florilor.

d1200 Experimentare cu gura

Explorarea obiectelor folosind gura sau buzele.

d1201 Experimentare tactilă

Explorarea obiectelor folosind mâinile, degetele sau alte membre sau părți ale corpului.

d1202 Experimentarea olfactivă

Explorarea obiectelor prin aducerea lor la nas sau a ducerii nasului către obiecte.

d1203 Experimentarea gustativă

Explorarea gustului alimentelor sau lichidelor prin mușcare, mestecare, sugere.

d129 Experiențele senzoriale cu scop, altele specificate și nespecificate

Învățarea de bază (d130-d159)

d130 Copierea

Imitarea sau mimarea (copierea) ca componentă primară a învățării, precum repetarea unei expresii mimice, a unui gest, a unui sunet sau a literelor unui alfabet.

Includ: imitarea imediată a unei acțiuni sau comportament.

d131 Învățarea prin acțiuni cu obiecte

Învățarea prin simple acțiuni asupra unui singur obiect, două obiecte sau mai multe, joc simbolic și imaginar, de exemplu, cum ar fi lovirea unui obiect, ciocnirea unor cuburi sau jocul cu păpuși sau mașinuțe.

d1310 Învățarea prin acțiuni simple cu un singur obiect

Acțiuni simple asupra unui singur obiect sau jucării prin manipulare, ciocnire, deplasare, scăpare, și altele.

d1311 Învățarea prin acțiuni cu două sau mai multe obiecte

Acțiuni simple care implică două sau mai multe obiecte, jucării sau alte materiale, fără a ține seamă de caracteristicile specifice ale obiectelor, jucăriilor sau materialelor.

d1312 Învățarea prin acțiuni cu două sau mai multe obiecte, cu considerarea caracteristicilor specifice

Acțiuni care implică două sau mai multe obiecte, jucării sau alte materiale, ținând seamă de caracteristicile specifice, de exemplu, capacul pe cutie, ceașca pe farfuriuță, etc.

d1313 Învățarea prin joc simbolic

Acțiuni care implică, obiecte, jucării sau materiale, în mod simbolic, de exemplu, hrănirea sau îmbrăcarea unui animal de jucărie sau a unei păpuși.

d1314 Învățarea prin joc imaginar

Acțiuni care implică imaginarea, înlocuirea unui obiect nou, a unei părți a corpului sau a unei mișcări a corpului pentru a crea o situație sau un eveniment, de exemplu, imaginarea / pretinderea că un cub de lemn este o mașinuță, că un sul de cârpă este o păpușă.

d1318 Învățarea prin acțiuni, alta specificată**d1318 Învățarea prin acțiuni, nespecificată****d132 Dobândirea de informații**

Obținerea de date despre persoane, lucruri și evenimente, de exemplu prin a întreba de ce, ce, unde și cum, cum se numește.

Exclud: dobândirea de concepte (d137); dobândirea deprinderilor (d155).

d133 Dobândirea limbajului

Dezvoltarea competenței de a reprezenta persoane, obiecte, evenimente și sentimente prin cuvinte, simboluri, expresii și propoziții.

Exclud: dobândirea limbajului suplimentar (d134); comunicarea (d310-d399).

d1330 Dobândirea de cuvinte izolate sau simboluri cu sens

Învățarea de cuvinte sau de simboluri cu sens, de exemplu, semne sau simboluri manuale sau grafice.

d1331 Combinarea cuvintelor în expresii
Învățarea combinării cuvintelor în expresii.

d1333 Dobândirea construcțiilor sintactice
Învățarea de a produce propoziții sau set de propoziții construite adecvat.

d1338 Dobândirea limbajului, alta specificată

d1339 Dobândirea limbajului, nespecificată

d134 Dobândirea limbajului suplimentar

Dezvoltarea competenței de a recunoaște o persoană, obiecte, evenimente, sentimente prin cuvinte, simboluri, expresii și propoziții, de exemplu, printr-un limbaj sau semnalizare suplimentare.

Exclud: dobândirea limbajului (d133); comunicarea (d310-d399).

d135 Repetarea

Repetarea unei succesiuni de evenimente sau simboluri ca o componentă primară a învățării, de exemplu, a număra din zece în zece sau a exersa recitarea unei poezii.

Includ: imitația amânată a unei acțiuni sau comportament.

d137 Dobândirea de concepte

Dezvoltarea competenței de a înțelege și utiliza concepte, simple și complexe, legate de caracteristicile lucrurilor, persoanelor sau evenimentelor.

d1370 Dobândirea conceptelor de bază

Învățarea utilizării unor concepte, de exemplu, dimensiunea, forma, cantitatea, lungimea, calitatea de a fi identic, opus.

d1371 Dobândirea conceptelor complexe

Învățarea utilizării unor concepte, de exemplu, clasificare, grupare, reversibilitate, înscriere.

d1378 Dobândirea conceptelor, alta specificată

d1379 Dobândirea conceptelor, nespecificată

d140 Învățarea cititului

Dezvoltarea competenței de a citi un material scris (inclusiv în Braille sau cu alte simboluri) cu fluență și acuratețe, de exemplu, recunoașterea caracterelor și literelor alfabetelor, articularea cuvintelor cu voce tare, cu pronunțare corectă și înțelegere a cuvintelor și expresiilor.

d1400 Dobândirea deprinderilor de a recunoaște simbolurile, inclusiv cifre, imagini, caractere, literele unui alfabet și cuvinte

Învățarea de acțiuni elementare de descifrare a literelor și simbolurilor, caracterelor, literelor și cuvintelor.

d1401 Dobândirea deprinderilor de a articula cuvintele scrise cu voce tare
Învățarea de acțiuni elementare de rostire cu voce tare a literelor, simbolurilor și cuvintelor.

d1402 Dobândirea deprinderilor de a înțelege cuvinte și expresii scrise
Învățarea de acțiuni elementare de a prinde sensul cuvintelor și textelor scrise.

d1408 Învățarea cititului, alta specificată

d1409 Învățarea cititului, nespecificată

d145 **Învățarea scrisului**

Dezvoltarea competenței de a produce simboluri care reprezintă sunete, cuvinte sau expresii pentru a transmite un sens (inclusiv scrierea în Braille sau în alte simboluri), de exemplu, scrierea eficientă și folosirea corectă a regulilor gramaticale.

d1450 Dobândirea deprinderilor de a folosi instrumente de scris
Învățarea de acțiuni elementare de scriere a simbolurilor sau literelor, de exemplu, ținerea unui creion, a cretei, a pensulei, scrierea unui caracter sau a unui simbol pe o foaie de hârtie, folosirea unui cititor Braille, a unei tastaturi sau a echipamentelor periferice (mouse).

d1451 Dobândirea deprinderilor de a scrie simboluri, caractere sau alfabet
Învățarea de deprinderi elementare de a transpune ceva rostit sau un morfem într-un simbol sau un caracter grafic (grafem).

d1452 Dobândirea deprinderilor de a scrie cuvinte și expresii
Învățarea de deprinderi elementare de a transpune cuvinte sau idei rostite în cuvinte sau expresii scrise.

d1458 Învățarea scrisului, alta specificată

d1459 Învățarea scrisului, nespecificată

d150 **Învățarea socotitului**

Dezvoltarea competenței de a lucra cu numere și de a efectua operații matematice simple și complexe, de exemplu, folosirea semnelor matematice pentru adunare și scădere și aplicarea corectă a operațiilor matematice într-o problemă.

d1500 Dobândirea deprinderilor de a recunoaște cifrele, semnele și simbolurile aritmetice
Învățarea deprinderilor elementare de a recunoaște și utiliza cifrele, semnele și simbolurile aritmetice.

d1501 Dobândirea deprinderilor de calcul matematic, de exemplu a număra și a ordona
Învățarea deprinderilor elementare pentru însușirea conceptului de calcul / lucru cu numerele și conceptelor de seturi.

d1502 Dobândirea deprinderilor de utilizare a operațiilor de bază
Învățarea deprinderilor aritmetice pentru a folosi operații de adunare, scădere, înmulțire.

d1508 Învățarea socotitului, alta specificată

d1509 Învățarea socotitului, nespecificată

d155 Dobândirea deprinderilor

Dezvoltarea de competențe primare și complexe într-un set de acțiuni sau sarcini integrate pentru a iniția și a urmări dobândirea unei deprinderi pe parcursul întregului set de acțiuni, de exemplu, manevrarea unor unelte sau jucării, sau a ști cum se joacă un joc.

Includ: dobândirea de deprinderi de bază și complexe.

Exclud: învățarea scrisului (d145) și scrisul (d170), învățarea jocului (d131).

d1550 Dobândirea deprinderilor de bază

Învățarea de acțiuni elementare, cu scop, de exemplu, a învăța cum se face cu mâna ca răspuns la un gest similar, folosirea ustensilelor simple, cum ar fi un creion sau utilizarea tacâmurilor.

d1551 Dobândirea deprinderilor complexe

Învățarea de către o persoană a unor seturi de acțiuni complexe astfel încât să respecte reguli, o anumită ordine și coordonare a mișcărilor, de exemplu, a învăța să joace jocuri (de exemplu, fotbal sau șah) sau să folosească o unealtă pentru a construi.

d1558 Dobândirea deprinderilor, alta specificată

d1559 Dobândirea deprinderilor, nespecificată

d159 Învățarea de bază, altele specificate și nespecificate

Aplicarea cunoștințelor (d160-d179)

d160 Concentrarea atenției

Concentrare intenționată asupra unor anumiți stimuli, de exemplu, prin separarea stimulilor de zgomotele care distrag.

d1600 Concentrarea atenției la atingerea unei persoane sau a feței unei persoane sau la auzul vocii

Urmărirea intenționată a caracteristicilor unei persoane, de exemplu, a trăsăturilor feței, prin atingere sau la auzul vocii.

d1601 Concentrarea atenției la schimbările din mediu

Urmărirea intenționată a unui element din mediu, de exemplu, schimbările de cantitate, calitate sau intensitate a unor stimuli fizici sau sociali.

d1608 Concentrarea atenției, alta specificată

d1609 Concentrarea atenției, nespecificată**d 161 Orientarea atenției**

Menținerea intenționată a atenției asupra unor acțiuni specifice sau sarcini pentru o durată adecvată.

Exclude: menținerea atenției (b1400); îndeplinirea unei sarcini unice (d210); îndeplinirea unor sarcini multiple (d220).

d163 Gândirea

Formularea și utilizarea de idei, concepte și imagini, orientate sau nu spre un scop, fie singur(ă) sau împreună cu alte persoane, de exemplu, jocuri imaginate, jocuri din cuvinte, crearea de ficțiuni, argumentarea unei teorii, jocuri, idei, producere de idei împreună cu alții (brainstorming), meditare, cugetare, speculare sau reflectare.

Exclude: rezolvarea de probleme (d175); luarea deciziilor (d177).

d1630 Jocuri imaginative / prefacere

Angajarea în activități care se pretind reale și care implică persoane, lucruri, evenimente și locuri imaginare.

d1631 Specularea

Utilizarea de idei, concepte sau imagini prin a presupune ceva pe baza unor informații sau fapte incomplete.

d1632 Emiterea de ipoteze

Utilizarea de idei, concepte sau imagini prin folosirea de raționamente abstracte pentru a face presupuneri sau pentru a verifica fapte nedovedite.

d1638 Gândirea, alta specificată**d1639 Gândirea, nespecificată****d166 Cititul**

Efectuarea de activități implicate în înțelegerea și interpretarea unui limbaj scris (de exemplu, cărți, instrucțiuni sau ziare cu text normal sau în Braille), cu scopul de obține cunoștințe generale sau informații specifice.

Include: Înțelegerea și interpretarea limbajului scris sub formă de litere sau caractere standard, precum și ca text creat cu simboluri unice, de exemplu, imagini.

Exclude: învățarea cititului (d140).

d1660 Utilizarea deprinderilor și strategiilor generale ale procesului de citire
Recunoașterea cuvintelor prin aplicarea unei analize fonetice și structurale și prin folosirea indicilor contextuale, la citirea cu voce tare sau în gând.

d1661 Înțelegerea limbajului scris

Surprinderea naturii și sensului limbajului scris, la citirea cu voce tare sau în gând.

d1668 Cititul, altul specificat

d1669 Cititul, nespecificat

d170 Scrisul

Utilizarea sau producerea de simboluri sau limbaj pentru a transmite informații, precum realizarea unei evidențe scrise de evenimente sau idei sau redactarea unei scrisori.

Exclude: învățarea scrisului (d145).

d1700 Utilizarea deprinderilor și strategiilor generale ale procesului de scriere

d1701 Utilizarea convențiilor gramaticale și mecanice în scris

d1702 Folosirea deprinderilor și strategiilor pentru a elabora compuneri

Exclude: învățarea scrisului (d145).

d1708 Scrisul, altul specificat

d1709 Scrisul, nespecificat

d172 Socotitul

Efectuarea de calcule prin aplicarea principiilor matematice la rezolvarea de probleme care sunt descrise în cuvinte și obținerea sau prezentarea rezultatelor, de exemplu, calcularea sumei a trei numere sau găsirea rezultatului împărțirii unui număr la un alt număr.

Exclude: învățarea socotitului (d150).

d1720 Utilizarea de deprinderi și strategii simple ale procesului de socotit
Aplicarea de concepte numerice, operații și seturi de valori pentru a realiza calcule.

d1721 Utilizarea de deprinderi și strategii complexe ale procesului de socotit
Aplicarea de procedee și metode matematice, de exemplu, metode algebrice, calcul numeric sau metode geometrice, pentru a rezolva problemele.

d1728 Socotitul, altul specificat

d1729 Socotitul, nespecificat

d175 Rezolvarea de probleme

Găsirea de răspunsuri și soluții la întrebări sau situații prin identificarea și analiza acestora, formularea de opțiuni și soluții, evaluarea efectelor potențiale ale soluțiilor și punerea în practică a soluției alese, de exemplu, rezolvarea unei divergente între două persoane.

Include: rezolvarea de probleme simple și complexe.

Exclude: gândirea (d163); luarea deciziilor (d177).

d1750 Rezolvarea de probleme simple

Găsirea de soluții la o problemă simplă care presupune o singură întrebare sau chestiune, prin identificarea și analiza acesteia, formularea de soluții, evaluarea efectelor potențiale ale soluțiilor și punerea în practică a soluției alese.

d1751 Rezolvarea de probleme complexe

Găsirea de soluții la o problemă complexă care presupune chestiuni multiple și intercorelate, sau a mai multor probleme, prin identificarea și analiza acestora, formularea de soluții, evaluarea efectelor potențiale ale soluțiilor și punerea în practică a soluției alese.

d1758 Rezolvarea de probleme, alta specificată

d1759 Rezolvarea de probleme, nespecificată

d177 Luarea deciziilor

A face o alegere între mai multe opțiuni, a pune în practică alegerea și a evalua efectele alegerii, de exemplu, selectarea și achiziționarea unui obiect, sau decizia de a îndeplini și îndeplinirea unei sarcini dintre mai multe sarcini care trebuie îndeplinite.

Exclude: gândirea (d163); rezolvarea de probleme (d175).

d179 Aplicarea cunoștințelor, alta specificată și nespecificată

d198 Învățarea și aplicarea cunoștințelor, altele specificate

d199 Învățarea și aplicarea cunoștințelor, nespecificate

Capitolul 2

Sarcinile și solicitările generale

Prezentul capitol se ocupă de aspectele generale de îndeplinire sau mai multor sarcini, de dezvoltare a deprinderilor zilnice și de modul de a face față stresului. Toate aceste elemente se pot utiliza pentru mai multe sarcini sau acțiuni specifice pentru identificarea caracteristicilor esențiale care țin de îndeplinirea sarcinilor respective în diverse circumstanțe.

d210 Îndeplinirea unei sarcini unice

Efectuarea unor acțiuni simple sau complexe și coordonate legate de componentele fizice și mintale ale unei singure sarcini, de exemplu, inițierea sarcinii, organizarea timpului, spațiului și a materialelor necesare sarcinii, executarea gradată a sarcinii, precum și realizarea, finalizarea și susținerea sarcinii.

***Include:** îndeplinirea unei sarcini simple sau complexe; îndeplinirea unei sarcini singulare, individual sau în grup.*

***Exclude:** dobândirea deprinderilor (d155); rezolvarea de probleme (d175); luarea deciziilor (d177); îndeplinirea sarcinilor multiple (d220).*

d2100 Îndeplinirea unei sarcini simple

Pregătirea, inițierea și organizarea timpului și spațiului necesare pentru o sarcină simplă; executarea unei sarcini simple cu o singură componentă majoră, de exemplu, a construi un turnuleț, a pune un pantof în picior, a citi o carte, a scrie o scrisoare, sau a face patul.

d2101 Îndeplinirea unei sarcini complexe

Pregătirea, inițierea și organizarea timpului și spațiului pentru o singură sarcină complexă; executarea unei singure sarcini complexe care are mai multe componente și care se pot realiza succesiv sau simultan, de exemplu, a aranja un spațiu pentru a se juca, a folosi mai multe jucării într-un joc imaginat, a aranja mobilierul în cameră sau a rezolva o temă școlară.

d2102 Îndeplinirea unei sarcini singulare, independent

Pregătirea, inițierea și organizarea timpului și spațiului pentru o sarcină simplă sau complexă; organizarea și executarea sarcinii de către o singură persoană, fără ajutorul altor persoane, de exemplu, a se juca singur(ă) sortând obiecte mici, a pune masa sau a construi ceva din cuburi.

d2103 Îndeplinirea unei sarcini singulare, în grup

Pregătirea, inițierea și organizarea timpului și spațiului pentru o singură sarcină simplă sau complexă; organizarea și executarea unei sarcini cu mai multe persoane care sunt implicate în toate sau în anumite etape de realizare a sarcinii (ex., a se juca de-a v-ați ascunselea, a juca cărți sau alte jocuri care se joacă pe tablă (șah, etc.), după anumite reguli, sau a cânta împreună la instrumente).

d2104 Finalizarea unei sarcini simple

Finalizarea unei sarcini simple cu o singură componentă majoră; de exemplu: a construi un turnuleț, a pune un pantof în picior, a citi o carte, a scrie o scrisoare, sau a face patul.

d2105 Finalizarea unei sarcini complexe

Finalizarea unei sarcini complexe care are mai multe componente și care se pot realiza succesiv sau simultan; de exemplu: a aranja un spațiu pentru a se juca, a folosi mai multe jucării într-un joc imaginat, a aranja mobilierul în cameră sau a rezolva o temă școlară.

d2108 Îndeplinirea unei sarcini singulare, alta specificată**d2109 Îndeplinirea unei sarcini singulare, nespecificată****d220 Îndeplinirea unor sarcini multiple**

Efectuarea unor acțiuni simple sau complexe și coordonate ca și componente ale unor sarcini multiple, integrate și complexe, succesiv sau simultan.

Include: îndeplinirea unor sarcini multiple; finalizarea de sarcini multiple; îndeplinirea de sarcini multiple, independent și în grup.

Exclude: dobândirea de deprinderi (d155); rezolvarea de probleme (d175); luarea deciziilor (d177); îndeplinirea unei sarcini singulare (d210).

d2200 Îndeplinirea sarcinilor multiple

Pregătirea, inițierea și organizarea timpului și spațiului necesare pentru câteva sarcini și organizarea și executarea mai multor sarcini, toate odată sau pe rând (succesiv sau simultan); de exemplu: a se îmbrăca complet pentru o zi friguroasă, a face toate pregătirile pentru o petrecere.

d2201 Finalizarea sarcinilor multiple

Finalizarea mai multor sarcini deodată sau pe rând (succesiv sau simultan); de exemplu: a se scula, a se pregăti pentru școală, a face cumpărături și rezolvarea, în timp ce face cumpărături, a unor comisioane pentru un prieten.

d2202 Îndeplinirea sarcinilor multiple, independent

Pregătirea, inițierea și organizarea timpului și spațiului necesare pentru câteva sarcini și organizarea și executarea mai multor sarcini, toate odată sau pe rând (succesiv sau simultan) de către o singură persoană, fără ajutor de la alte persoane.

d2203 Îndeplinirea sarcinilor multiple, în grup

Pregătirea, inițierea și organizarea timpului și spațiului necesare pentru câteva sarcini și organizarea și executarea mai multor sarcini, și organizarea și executarea mai multor sarcini, toate odată sau pe rând (succesiv sau simultan), împreună cu alte persoane, care sunt implicate în toate sau în anumite etape ale sarcinilor multiple.

d2204 Finalizarea sarcinilor multiple independent

Finalizarea mai multor sarcini, independent, de exemplu, a-și rezolva mai multe teme școlare, a da hrană și apă animalelor de casă, a pune masa și a pregăti cina pentru familie.

d2205 Finalizarea sarcinilor multiple în grup

Finalizarea mai multor sarcini, în grup, de exemplu, a organiza un eveniment sportiv, a stabili ora și locul, a invita participanții, a asigura echipamentul sportiv necesar, a organiza transportul la și de la locul evenimentului.

d2208 Îndeplinirea sarcinilor multiple, alta specificată**d2209 Îndeplinirea sarcinilor multiple, nespecificată****d230 Realizarea programului zilnic obișnuit**

Realizarea de acțiuni simple sau complexe și coordonate cu scopul de a planifica, organiza și finaliza cerințele procedurilor sau sarcinilor zilnice, de exemplu, gestionarea timpului și întocmirea de planuri pentru diverse activități distincte pe parcursul unei zile.

Include: organizarea și finalizarea programului zilnic; organizarea activităților în conformitate cu nivelul de dezvoltare a unei persoane.

Exclude: îndeplinirea sarcinilor multiple (d220).

d2300 Respectarea programului zilnic

A răspunde la îndrumările celorlalți pentru a se angaja în sarcinile și în procedurile principale din programul zilnic.

d2301 Organizarea programului zilnic obișnuit

Realizarea unor acțiuni simple sau complexe și coordonate cu scopul de a planifica și organiza cerințele procedurilor sau sarcinilor zilnice.

d2302 Finalizarea programului zilnic obișnuit

Realizarea unor acțiuni simple sau complexe și coordonate cu scopul de a finaliza cerințele procedurilor sau sarcinilor zilnice, de exemplu, realizarea completă a programului zilnic începând de dimineață, cu scularea, îmbrăcarea, servirea micului dejun, plecarea la școală sau serviciu și întoarcerea acasă la sfârșitul zilei.

d2303 Organizarea propriului nivel de activitate de către o persoană

Realizarea de acțiuni și comportamente pentru a organiza necesarul de energie și timp pentru procedurile și sarcinile zilnice.

d2304 Organizarea schimbărilor din programul zilnic

Realizarea tranzițiilor necesare ca răspuns la noi cerințe sau modificări apărute în succesiunea obișnuită a activităților, de exemplu, găsirea unei alte modalități de a se deplasa a școală sau la serviciu, în cazul unor probleme apărute la transportul în comun.

d2305 Organizarea timpului propriu

Organizarea timpului necesar pentru finalizarea unor activități, obișnuite sau speciale, de exemplu, pregătirea pentru a pleca de acasă la școală, administrarea medicamentelor, precum și accesarea / folosirea de echipamente și dispozitive asistive/de sprijin.

d2306 Adaptarea la limitele de timp impuse

Realizarea de acțiuni și comportamente în mod adecvat, în succesiunea cerută și în intervalul de timp alocat; de exemplu: mersul în alergare spre gară în situația în care este posibilă pierderea trenului.

d2308 Realizarea programului zilnic, alta specificată**d2309 Realizarea programului zilnic, nespecificată****d240 A face față stresului și altor solicitări psihologice**

Realizarea de acțiuni simple sau complexe și coordonate cu scopul de a organiza și controla solicitările psihologice necesare pentru a îndeplini sarcini care implică responsabilități importante, dar și stres, distragere sau situații de criză, de exemplu, a susține un examen, a conduce un automobil în condiții de trafic aglomerat, a te îmbrăca atunci când te grăbesc părinții, a termina o sarcină într-un interval de timp limitat sau a avea grijă de un grup mai mare de copii.

Include: a face față responsabilităților; a face față stresului și situațiilor de criză.

d2400 A face față responsabilităților

Realizarea unor acțiuni simple sau complexe și coordonate cu scopul de a organiza îndatoririle executării unor sarcini și pentru a le evalua cerințele.

d2401 A face față stresului

Realizarea de acțiuni simple sau complexe și coordonate pentru a face față tensiunii, situațiilor de urgență sau stresului asociate cu executarea sarcinii, de exemplu, a aștepta ca cineva să se întoarcă, a recita în fața clasei, a căuta sistematic obiecte pierdute și a ține evidența timpului.

d2402 A face față situațiilor de criză

Realizarea de acțiuni simple sau complexe și coordonate pentru a face față unor schimbări decisive, momentelor de dificultate sau de pericol extrem, apărute într-o situație; de exemplu: a decide asupra momentului când să ceri ajutor și asupra persoanei potrivite căreia să îi ceri ajutorul.

d2408 A face față stresului și altor solicitări psihologice, altele specificate**d2409 A face față stresului și altor solicitări psihologice, nespecificate****d250 Autocontrolul comportamentului**

Realizarea de acțiuni simple sau complexe și coordonate în manieră consecventă, ca răspuns la situații, persoane sau experiențe noi; de exemplu: a nu vorbi atunci când te află într-o bibliotecă.

d2500 Acceptarea noutății

Autocontrolul comportamentului și al exprimării emoțiilor ca răspuns / reacție de acceptare adecvată a unor obiecte sau situații noi.

- d2501 Reacție de răspuns**
Autocontrolul comportamentului și al exprimării emoțiilor ca răspuns / reacție adecvată față de așteptările sau solicitările reale sau percepute.
- d2502 Abordarea persoanelor sau situațiilor**
Autocontrolul comportamentului și al exprimării emoțiilor ca tipar / model adecvat de inițiere a interacțiunilor cu o persoană sau pentru anumite situații.
- d2503 Acționare predictibilă**
Autocontrolul comportamentului și al exprimării emoțiilor ca tipar / model de efort consecvent, ca răspuns / reacție la solicitări sau așteptări.
- d2504 Adaptarea nivelului de activitate**
Autocontrolul comportamentului și al exprimării emoțiilor printr-un tipar / model și nivel de energie adecvate solicitărilor și așteptărilor.
- d2508 Autocontrolul comportamentului, altul specificat**
- d2509 Autocontrolul comportamentului, nespecificat**
- d298 Sarcinile și solicitări generale, altele specificate**
- d299 Sarcinile și solicitări generale, nespecificate**

Capitolul 3

Comunicarea

Prezentul capitol se ocupă de caracteristicile generale și particulare ale comunicării prin limbaj, semne și simboluri, inclusiv de receptarea și generarea de mesaje, purtarea de conversații și utilizarea tehnicilor și instrumentelor de comunicare.

Comunicarea - receptarea (d310-d329)

d310 Comunicarea cu/prin receptare de mesaje verbale

Înțelegerea literală și a sensurilor aferente ale mesajelor în limbaj vorbit, de exemplu, înțelegerea că o afirmație exprimă un fapt sau că este o expresie idiomatică, de exemplu, a înțelege și a răspunde la mesajele rostite.

d3100 Răspunsul la o voce umană

A răspunde la o voce umană în mod simplu, reflectat prin schimbări ale ritmului respirației, sau prin mișcări fine sau grosiere ale corpului.

d3101 Înțelegerea unui mesaj simplu rostit

A răspunde adecvat, prin acțiuni sau cu cuvine, la mesaje simple rostite (2 – 3 cuvinte), de exemplu, o rugămintă (de tipul, „dă-mi, te rog”) sau o comandă (de tipul, „nu face asta” sau „vino aici”).

d3102 Înțelegerea mesajelor complexe rostite

A răspunde adecvat, prin acțiuni sau cu cuvine, la mesaje complexe rostite (propoziții întregi), de exemplu, întrebări sau instrucțiuni.

d3108 Comunicare cu/prin receptare de mesaje verbale, alta specificată

d3109 Comunicare cu/prin receptare de mesaje verbale, nespecificată

d315 Comunicarea cu/prin receptare de mesaje non-verbale

Înțelegerea literală și a sensurilor aferente ale mesajelor transmise prin gesturi, simboluri sau imagini (desene), de exemplu, a înțelege că un copil este obosit atunci când se freacă la ochi sau că sunetul unei alarme înseamnă că s-a produs un incendiu.

Include: comunicarea cu/prin receptare de gesturi ale corpului, semne și simboluri generale, imagini (desene) și fotografii.

d3150 Comunicarea cu/prin receptare de gesturi ale corpului

Înțelegerea sensului transmis prin mimică, mișcări sau semne făcute cu mâna, poziții ale corpului și alte forme de limbaj al trupului.

d3151 Comunicarea cu/prin - receptare de semne și simboluri generale

Înțelegerea sensului reprezentat prin semnele și simbolurile publice, de exemplu, semnele de circulație, simboluri de avertizare, notații muzicale și științifice și iconuri.

d3152 Comunicarea cu/prin receptarea de imagini (desene) și fotografii
 Înțelegerea sensului reprezentat prin imagini (desene) (de exemplu, desene liniare, schițe grafice, picturi, reprezentări tridimensionale, pictograme), grafice, diagrame și fotografii, de exemplu, a înțelege că o linie orientată în sus pe o diagramă arată că un copil este în creștere.

d3158 Comunicarea cu/prin receptarea mesajelor non-verbale, alta specificată

d3159 Comunicarea cu/prin receptarea mesajelor non-verbale, nespecificată

d320 Comunicarea cu/prin receptarea mesajelor prin limbajul formal al semnelor
 Receptarea și înțelegerea mesajelor în limbajul formal al semnelor cu ajutorul literelor și a sensului aferent acestora.

d325 Comunicarea cu/prin receptare de mesaje scrise
 Înțelegerea literelor și a sensului aferent al mesajelor care sunt transmise prin limbaj scris (inclusiv în Braille), de exemplu, urmărirea evenimentelor politice în ziarele cotidiene sau înțelegerea mesajelor textelor religioase.

d329 Comunicarea - receptarea, alta specificată și nespecificată

Comunicarea - producerea (d330-d349)

d330 Vorbirea
 Producerea de cuvinte, expresii și fragmente mai lungi în mesajele vorbite cu ajutorul literelor și a sensului aferent, de exemplu, relatarea unui fapt sau a unei povești în limbaj oral.

d331 Pre-vorbirea
 Vocalizarea atunci când sesizează prezența unei alte persoane în mediul său imediat, de exemplu, producerea de sunete la apropierea mamei; gânguritul; gânguritul în activități care presupun activități făcute cu rândul. Vocalizarea ca răspuns la vorbire prin imitarea sunetelor vorbite în activități care presupun activități făcute cu rândul

d332 Cântatul
 Producerea de tonuri în succesiune din care rezultă o melodie sau interpretarea unor cântece, singur sau în grup.

d335 Producerea de mesaje non-verbale
 Utilizarea de gesturi, simboluri și imagini (desenate) pentru a transmite mesaje, de exemplu, a da din cap pentru a exprima dezacordul sau a desena o imagine sau o diagramă pentru a transmite un fapt sau o idee complexă.

Include: producerea de gesturi corporale, semne, simboluri, desene și fotografii.

d3350 Producerea limbajului trupului
 Transmiterea sensului prin mișcări intenționate ale corpului, de exemplu, prin mimică (de exemplu, zâmbet, încruntare, crispare), prin mișcări și posturi ale brațelor și palmelor (de exemplu, îmbrățișare pentru a arăta afecțiune sau arătat cu degetul pentru a primi atenție sau a i se da un obiect).

d3351 Producerea de semne și simboluri

Transmiterea sensului prin utilizarea de semne și simboluri (de exemplu, iconuri, panou Bliss, simboluri științifice) și sisteme simbolice de notație, de exemplu, notațiile muzicale pentru a transmite o melodie.

d3352 Producerea de imagini (desenate) și fotografii

Transmiterea sensului prin desen, pictură, schiță și întocmirea de diagrame, picturi sau fotografii, de exemplu, desenarea unei hărți pentru a transmite cuiva indicațiile necesare pentru a ajunge într-un loc oarecare.

d3358 Producerea de mesaje non-verbale, alta specificată**d3359 Producerea de mesaje non-verbale, nespecificată****d340 Producerea de mesaje în limbajul formal al semnelor**

Transmiterea prin limbajul formal al semnelor, a unui mesaj literal și cu sensul aferent acestuia.

d345 Scrierea mesajelor

Producerea / generarea înțelesului literal și aferent al mesajelor care sunt transmise prin limbaj scris, de exemplu, a scrie o scrisoare unui prieten.

d349 Comunicarea - producerea, altele specificate și nespecificate***Conversația și utilizarea instrumentelor și tehnicilor de comunicare (d350-d369)*****d350 Conversația**

Inițierea, menținerea și finalizarea de către un individ a unui schimb reciproc de gânduri și idei, realizat cu ajutorul limbajului vorbit, scris, al semnelor sau cu prin alte forme de limbaj, cu una sau mai multe persoane, cunoscute sau necunoscute, în situații formale sau obișnuite.

Include: inițierea, menținerea și finalizarea unei conversații; conversația cu una sau mai multe persoane.

d3500 Inițierea unei conversații

A începe un schimb reciproc, de exemplu, inițierea, pe rând, a unor activități prin contact vizual sau prin alte mijloace, care conduc la comunicare sau dialog, de exemplu, a se prezenta, a exprima formulele de salut obișnuite sau a prezenta un subiect sau a pune întrebări.

d3501 Menținerea unei conversații

A continua schimbul reciproc, exprimându-se pe rând prin vocalizare, limbaj vorbit sau prin semne, sau a contura un dialog prin a adăuga noi idei, a introduce subiecte noi sau a relua sau a reveni la un subiect menționat anterior.

d3502 Încheierea unei conversații

A încheia un schimb sau un dialog prin formule sau expresii obișnuite de încheiere și prin închiderea subiectului discuției.

d3503 Conversația cu o singură persoană

A inițiază, menține, contura și încheia un schimb sau un dialog cu o persoană, de exemplu, în situația jocului pre-verbal sau verbal, schimbului vocal sau verbal dintre mamă și copil, sau o discuție despre vreme cu un prieten.

d3504 Conversația cu mai multe persoane

A inițiază, menține, contura și a termina un schimb de cuvinte sau un dialog cu mai multe persoane, de exemplu, a inițiază și a participa la un schimb, într-un grup (de exemplu, atunci când se joacă jocuri pe tablă (șah, etc.), când au loc discuții în timpul orelor de la școală, sau în alte discuții formale și informale).

d3508 Conversația, alta specificată**d3509 Conversația, nespecificată****d355** **Discuția**

A inițiază, susține și încheia o examinare a unei chestiuni, cu argumente pro și contra, sau o dezbateră realizată cu ajutorul limbajului vorbit, scris sau al semnelor sau prin alte forme de limbaj, cu una sau mai multe persoane, cunoscute sau necunoscute, în situații formale sau obișnuite.

Include: discuția cu una sau mai multe persoane.

d3550 Discuția cu o persoană

A inițiază, menține, contura sau încheia o argumentare sau o dezbateră cu o singură persoană.

d35501 Discuția cu mai multe persoane

A inițiază, menține, contura sau încheia o argumentare sau o dezbateră cu mai multe persoane.

d35508 Discuția, alta specificată**d35509 Discuția, nespecificată****d360** **Utilizarea instrumentelor și tehnicilor de comunicare**

A utiliza instrumente, tehnici și alte mijloace cu scopul de a comunica, de exemplu, a da un telefon unui prieten.

Include: utilizarea instrumentelor de telecomunicație, utilizarea echipamentelor de scris și a tehnicilor de comunicare.

d3600 Utilizarea instrumentelor de telecomunicație

A utiliza telefonul sau alte echipamente, de exemplu, fax, telex sau computer (e-mail) ca mijloace pentru a comunica.

d3601 Utilizarea echipamentelor de scris

A utiliza echipamente de scris, ca mașini de scris, computere sau dispozitive de scriere Braille ca mijloace pentru a comunica.

- d3602 Utilizarea tehnicilor de comunicare**
A realiza acțiuni și sarcini implicate în tehnicile de comunicare, de exemplu, cititul buzelor.
- d3608 Utilizarea instrumentelor și tehnicilor de comunicare, alta specificată**
- d3609 Utilizarea instrumentelor și tehnicilor de comunicare, nespecificată**
- d369 Conversația și utilizarea instrumentelor și tehnicilor de comunicare, altele specificate și nespecificate**
- d398 Comunicarea, alta specificată**
- d399 Comunicarea, nespecificată**

Capitolul 4

Mobilitatea

Prezentul capitol se ocupă de mișcare, ca schimbare a poziției sau locului corpului sau ca mutare dintr-un loc în altul, prin transportul, mutarea sau manipularea obiectelor, prin mers, alergare sau urcare și prin utilizarea diverselor forme de transport.

Schimbarea și menținerea poziției corpului (d410-d429)

d410 Schimbarea poziției de bază a corpului

A se așeza într-o sau a reveni la o poziție a corpului și a se deplasa dintr-un loc în altul, de exemplu, a se rostogoli de pe o parte pe alta, a sta jos, a sta în picioare, a se ridica de pe un scaun, a se întinde în pat, precum și a se așeza sau ridica din poziția în genunchi sau din poziția pe vine.

Include: schimbarea poziției corpului din poziția culcat, pe vine sau în genunchi în poziția stând jos sau în picioare, cu înclinarea și schimbarea centrului de greutate a corpului.

Exclude: schimbarea locului unei persoane (d420).

d4100 Poziția culcat

A se așeza în și a reveni din poziția culcat sau a trece corpul din poziție orizontală în altă poziție, de exemplu, în poziția stând în picioare sau jos.

Include: așezarea în poziția culcat cu fața în jos.

d4101 Poziția pe vine

A se așeza în și a reveni din poziția așezat sau ghemuit pe coapse, cu genunchii ridicați și apropiați, sau sprijinite pe călcâie, ca atunci când se folosesc toaletele la nivelul podelei sau trecerea din poziția pe vine într-o altă poziție, de exemplu, în poziția în picioare.

d4102 Poziția în genunchi

A se așeza în și a reveni din poziția în care corpul este sprijinit pe genunchi, cu picioarele îndoite, ca atunci când se face o rugăciune, sau trecerea din poziția în genunchi în altă poziție, de exemplu, în poziția în picioare.

d4103 Poziția așezat

A se așeza în și a reveni în poziția așezat sau a trece din poziția așezat în orice altă poziție, de exemplu, în poziția în picioare sau culcat.

Include: a se așeza în poziția așezat cu picioarele îndoite sau încrucișate; a se așeza în poziția așezat cu picioarele sprijinite sau nesprijinite.

d4104 Poziția în picioare

A se așeza în și a reveni din poziția în picioare sau a trece din poziția în picioare în orice altă poziție, de exemplu, în poziția așezat sau culcat.

d4105 Poziția aplecat (îndoit)

Mișcarea de aplecare a spatelui în jos sau în lateral, de la nivelul trunchiului, ca în mișcarea de plecăciune sau pentru a ajunge la un obiect aflat jos.

d4106 Schimbarea centrului de greutate a corpului

Adaptarea sau deplasarea greutății corpului dintr-o poziție în alta, individul aflându-se în poziția șezând, în picioare sau culcat, de exemplu, trecerea de pe un picior pe altul în poziția în picioare.

Exclude: : schimbarea locului unei persoane (d420); mersul pe jos (d450).

D4107 Rostogolirea

Mișcarea corpului dintr-o poziție în alta din poziția culcat, de exemplu, întoarcerea de pe o parte pe cealaltă sau întoarcerea din poziția culcat cu fața în jos, în poziția culcat pe spate.

d4108 Schimbarea poziție de bază a corpului, alta specificată**d4109 Schimbarea poziție de bază a corpului, nespecificată****d415 Menținerea poziției corpului**

A rămâne în aceeași poziție a corpului atât cât este necesar, de exemplu, a rămâne în poziția așezat sau în picioare, pentru a lucra sau la școală.

Include: menținerea poziției culcat, ghemuit, în genunchi, așezat și în picioare.

d4150 Menținerea poziției culcat

A rămâne în poziția culcat atât cât este necesar, de exemplu, a rămâne în pat în poziția culcat cu fața în jos.

Include: a rămâne culcat (cu fața în jos sau pe spate), culcat (cu fața în sus) sau culcat pe o parte.

d4151 Menținerea poziției ghemuit

A rămâne în poziția ghemuit atât cât este necesar, de exemplu, așezat direct pe podea.

d4152 Menținerea poziției în genunchi

A rămâne în poziția în genunchi atât cât este necesar, cu corpul sprijinit pe genunchi și picioarele îndoite, de exemplu, ca pentru rugăciune în biserică.

d4153 Menținerea poziției așezat

A rămâne în poziția așezat pe un scaun sau pe podea, atât cât este necesar, ca atunci când se stă la masă sau în bancă.

Include: a rămâne în poziția așezat cu picioarele drepte sau încrucișate, sprijinite sau nesprijinite.

d4154 Menținerea poziției în picioare

A rămâne în poziția în picioare atât cât este necesar, ca atunci când se stă la o coadă.

Include: a rămâne în poziția în picioare pe o suprafață înclinată, lunecoasă sau dură.

d4155 Menținerea poziției capului

Controlul poziției capului și sprijinirea greutății capului atât cât este necesar.

d4158 Menținerea poziției corpului, alta specificată

d4159 Menținerea poziției corpului, nespecificată

d420 Schimbarea locului unei persoane

Trecerea de pe o suprafață pe alta, de exemplu, deplasarea prin "alunecare" pe o bancă sau trecerea de pe scaun pe pat, fără a schimba poziția corpului.

Include: schimbarea locului unei persoane aflate în poziția așezat sau culcat.

Exclude: schimbarea poziției de bază a corpului (d410).

d4200 Schimbarea locului unei persoane aflate în poziția așezat

Trecerea în poziția așezat de pe un loc pe altul, fie la același nivel sau la un alt nivel, de exemplu, trecerea de pe scaun pe pat.

Include: trecerea / deplasarea de pe un scaun pe un alt loc, de exemplu, pe scaunul de toaletă; trecerea / deplasarea dintr-un fotoliu rulant pe bancheta unui automobil.

Exclude: schimbarea poziției de bază a corpului (d410).

d4201 Schimbarea locului unei persoane aflate în poziția culcat

Trecerea în poziția culcat de pe un loc pe altul, fie la același nivel sau la un alt nivel, ca trecerea dintr-un pat în altul.

Exclude: schimbarea poziției de bază a corpului (d410).

d4208 Schimbarea locului unei persoane, alta specificată

d4209 Schimbarea locului unei persoane, nespecificată

d429 Schimbarea și menținerea poziției corpului, altele specificate și nespecificate

Ducerea, deplasarea și manipularea obiectelor (d430-d449)

d430 Ridicarea și ducerea obiectelor

A ridica sau a duce un obiect dintr-un loc în altul, de exemplu, a ridica o cană sau a duce un copil dintr-o cameră în alta.

Include: a ridica, a duce în mână sau pe / în brațe, sau pe umeri, șold, în spate sau pe cap; a pune un obiect jos.

d4300 Ridicarea

A lua un obiect pentru a-l ridica dintr-un loc situat mai jos într-un loc situat mai sus, de exemplu, a ridica un pahar de pe o masă.

d4301 Ducerea obiectelor în mână

A lua sau transporta un obiect dintr-un loc în altul folosind mâinile, de exemplu, a duce în mână un pahar sau o geantă.

d4302 Ducerea obiectelor pe / în brațe

A lua și a transporta un obiect dintr-un loc în altul folosind brațele și palmele, de exemplu, a duce un animal de casă, un obiect mai mare sau un copil în brațe.

d4303 Ducerea obiectelor pe umeri, șold și în spate

A lua și a transporta un obiect dintr-un loc în altul folosind umerii, șoldul sau spatele sau combinații între acestea, de exemplu, a duce un pachet voluminos sau ghiozdanul de școală.

d4304 Ducerea obiectelor pe cap

A lua sau transporta un obiect dintr-un loc în altul folosind capul, de exemplu, a duce un vas de / cu apă pe cap.

d4305 Punerea jos a obiectelor

A folosi mâinile, brațele sau alte părți ale corpului pentru a pune un obiect pe o suprafață sau într-un anumit loc, de exemplu, a lăsa un vas cu / de apă jos.

d4308 Ridicarea și ducerea, altele specificate**d4309 Ridicarea și ducerea, altele nespecificate****d435 Deplasarea obiectelor cu ajutorul extremităților inferioare ale corpului**

Realizarea unor acțiuni coordonate cu scopul de a deplasa un obiect folosind piciorul și laba piciorului, de exemplu, lovirea unei mingii cu piciorul sau acționarea pedalelor la bicicletă.

Include: împinsul cu extremitățile inferioare; lovirea cu piciorul.

d4350 Împinsul cu extremitățile inferioare

A folosi piciorul și laba piciorului pentru a exercita o forță asupra unui obiect pentru a-l îndepărta, de exemplu, a împinge un scaun cu piciorul.

d4351 Lovirea cu piciorul

A folosi piciorul și laba piciorului pentru a propulsa un obiect, de exemplu, a lovi mingea cu piciorul.

d4358 Deplasarea obiectelor cu ajutorul extremităților inferioare, alta specificată**d4359 Deplasarea obiectelor cu ajutorul extremităților inferioare, nespecificată****d440 Motricitatea fină a mâinii**

Realizarea de acțiuni coordonate de manevrare, ridicare, manipulare și eliberare a obiectelor de către un individ folosindu-și mâna, degetele și degetul mare, de exemplu, acțiunea de a lua monede de pe o masă sau de a roti un disc de telefon sau răsuci un buton.

***Include:** acțiuni de cules, apucare, manipulare și eliberare de obiecte.*

***Exclude:** ridicarea și transportul obiectelor (d430).*

d4400 Culesul

A ridica sau a lua de jos un obiect mic cu ajutorul mâinii și degetelor, de exemplu, a lua un creion de pe masă.

d4401 Apucarea

A folosi una sau ambele mâini pentru a prinde și a ține ceva, ca atunci când cineva ține / prinde în mână o unealtă sau mânerul ușii.

d4402 Manipularea

A folosi degetele și mâinile pentru exercita control direct asupra sau pentru a orienta un obiect în anumite direcții, de exemplu, ca atunci când cineva manevrează monede sau alte obiecte mici, taie cu foarfecele, leagă un șiret, colorează într-o carte de colorat, sau folosește bețișoare, cuțit sau furculiță.

d4403 A da drumul unui obiect

A folosi degetele și mâna pentru a da drumul sau a elibera un obiect astfel încât acesta cade sau își schimbă poziția, de exemplu, atunci când cineva lasă să cadă un obiect vestimentar, sau ceva de mâncare pentru un animal de casă.

d4408 Motricitatea fină a mâinii, alta specificată

d4409 Motricitatea fină a mâinii, nespecificată

d445 Folosirea mâinii și brațului

Realizarea de acțiuni coordonate necesare pentru a deplasa sau manipula obiecte folosind mâinile și brațele, de exemplu, atunci când cineva răsuște mânerul de la o ușă sau aruncă sau prinde un obiect.

***Include:** acțiunea de tras sau împins obiecte; ajungere la obiecte; întoarcerea sau răsucirea mâinilor sau brațelor; aruncatul; prinderea.*

***Exclude:** folosirea fină a mâinii (d440).*

d4450 Trasul

A folosi degetele, mâinile și brațele pentru a apropia un obiect, sau pentru a-l deplasa dintr-un loc în altul, de exemplu, a trage de o sfoară sau o ușă pentru a o închide.

d4451 Împinsul

A folosi degetele, mâinile și brațele pentru a îndepărta un obiect sau pentru a-l deplasa dintr-un loc în altul, de exemplu, a îndepărta un animal sau a împinge o jucărie.

d4452 Ajungerea la obiecte

A folosi mâinile și brațele care se întind în exterior pentru a atinge și a prinde un obiect, de exemplu, a se întinde peste o masă sau bancă pentru a lua o carte.

d4453 Întorsul sau răsucitul mâinilor sau brațelor

A folosi degetele, mâinile și brațele pentru a roti, răsuci sau îndoi un obiect, de exemplu, mișcările necesare pentru se spăla pe dinți sau pentru a spăla instrumente și ustensile.

d4454 Aruncatul

A folosi degetele, mâinile și brațele pentru a ridica un obiect și a-l propulsa cu forță prin aer, de exemplu, a arunca o minge cu mâna.

d4455 Prinderea

A folosi degetele, mâinile și brațele pentru a prinde un obiect în mișcare cu scopul de a-l opri și reține, de exemplu, a prinde o minge din zbor.

d4458 Folosirea mâinii și brațului, alta specificată**d4459 Folosirea mâinii și brațului, nespecificată****d446 Motricitatea fină a piciorului**

Realizarea de acțiuni coordonate de manevrare sau manipulare a obiectelor de către un individ folosindu-și laba piciorului și degetele de la picioare.

d449 Ducerea, deplasarea și manipularea obiectelor, altele specificate și nespecificate***Mersul și deplasarea (d450-d469)*****d450 Mersul pe jos**

Deplasarea pe o suprafață, pe picioare, pas cu pas, astfel încât unul din picioare să fie mereu în contact cu solul, de exemplu, a merge la plimbare, a hoinări, a merge înainte, înapoi sau în lateral.

Include: mersul pe jos pe distanțe scurte și lungi; mersul pe jos pe diverse suprafețe; mersul cu ocolirea obstacolelor.

Exclude: schimbarea locului unei persoane (d420); deplasarea complexă (d455).

d4500 Mersul pe jos pe distanțe scurte

A merge / parcurge pe jos o distanță mai mică de un kilometru, de exemplu, a merge prin camere, holuri, în interiorul unei clădiri sau distanțe scurte în aer liber.

d4501 Mersul pe jos pe distanțe lungi

A merge / parcurge pe jos o distanță de mai mulți kilometri, de exemplu, a traversa un oraș, un sat, a parcurge pe jos distanță dintre două localități sau distanțe mari în câmp deschis.

d4502 Mersul pe jos pe diverse suprafețe

A merge pe jos pe suprafețe înclinate, denivelate sau suprafețe aflate în mișcare de exemplu, pe iarbă, pietriș, gheață sau zăpadă sau a merge pe puntea unui vas, printr-un tren sau alte vehicule.

d4503 Ocolirea obstacolelor

A merge pe jos în direcțiile adecvate pentru a evita obiecte mobile sau fixe, oameni, animale și vehicule, de exemplu, a merge printr-o piață sau magazin, pe trotuar sau pe o stradă pe care circulă mașini sau prin alte zone aglomerate.

d4508 Mersul pe jos, altul specificat**d4509 Mersul pe jos, nespecificat****d455 Deplasarea**

A deplasa întregul corp dintr-un loc în altul, prin alte mijloace decât mersul pe jos, de exemplu, prin săritură peste o piatră, alergare pe stradă, înaintare prin săritură, fugă, sărituri, salturi sau alergare printre obstacole.

***Include:** târât, cățărat, alergare, jogging, sărit, înotat, mersul cu dispozitive / vehicule cu roți (scutere, role) și mers târșâit.*

***Exclude:** schimbarea locului unei persoane (d420); mersul pe jos (d450).*

d4550 Târâatul

Deplasarea dintr-un loc în altul a întregului corp, aflat în poziția cu fața în jos, pe mâini sau mâini și brațe și genunchi.

d4551 Cățăratul

Deplasarea în sus sau în jos a întregului corp, peste suprafețe sau obiecte, de exemplu, trepte, pietre sau scări, borduri / margini sau alte obiecte.

d4552 Alergatul

Deplasare în pași rapizi astfel încât ambele picioare pot fi simultan în aer.

d4553 Săritul

Desprindere de sol prin mișcare de îndoire și extensie a picioarelor, de exemplu, săritul pe un picior, pe ambele picioare, înaintare prin săritură sau scufundare în apă.

d4554 Înotul

Propulsarea întregului corp prin apă prin mișcări ale membrelor și corpului fără a atinge fundul apei.

d4555 Mersul cu dispozitive / vehicule cu roți

Propulsarea întregului corp dintr-un loc în altul, în poziție culcat sau șezând, fără a se desprinde de la sol.

d4556 Mersul târșâit

Deplasarea întregului corp dintr-un loc în altul folosind picioarele, dar fără a le ridica de pe podea sau de la sol.

d4558 Deplasarea, alta specificată**d4559 Deplasarea, nespecificată**

d460 Deplasarea în diferite locuri

A merge pe jos sau a se deplasa, în alt mod, în diverse locuri și situații, de exemplu, dintr-o cameră în alta a unei locuințe, în interiorul unei clădiri sau pe străzile unui oraș.

***Include:** deplasarea în interiorul locuinței, târât sau cățărat în interiorul locuinței; mers pe jos sau deplasare în alt mod în interiorul unei clădiri, alta decât locuința, sau în afara locuinței și a altor clădiri.*

d4600 Deplasare în interiorul locuinței

A merge pe jos și a se deplasa prin locuința proprie, într-o cameră, dintr-o cameră în alta, și în jurul locuinței sau spațiului locuibil.

***Include:** deplasare de la un etaj la altul, pe terasă / balcon, în curte, verandă sau grădină.*

d4601 Deplasare în interiorul unor clădiri, altele decât locuința proprie

A merge pe jos și a se deplasa prin clădiri, altele decât propria locuință, de exemplu, locuințele altor persoane, alte clădiri private, clădiri publice sau comunitare și spații îngrădite.

***Include:** deplasarea prin toate spațiile clădirii și zonele îngrădite, între etaje, din interiorul, din exteriorul și din jurul clădirii, publice sau private.*

d4602 Deplasarea în afara locuinței și a altor clădiri

A merge pe jos sau a se deplasa în apropierea sau mai departe de propria locuință sau de alte clădiri, fără a folosi vreun mijloc de transport, public sau privat, de exemplu, a parcurge pe jos distanțe, lungi sau scurte, într-un oraș sau sat.

***Include:** mersul pe jos sau deplasarea pe străzile învecinate, prin oraș sau sat; deplasare între două orașe sau pe alte distanțe mai lung, fără a folosi vreun mijloc de transport.*

d4608 Deplasarea în diverse locuri, alta specificată**d4609 Deplasarea în locuri, nespecificată****d465 Deplasarea folosind echipamente**

Deplasarea întregului corp dintr-un loc în altul, pe orice fel de suprafață sau în orice spațiu, folosind diverse dispozitive menite să faciliteze deplasarea sau să ofere alte modalități de deplasare, de exemplu, patine de gheață, schiuri, echipament de scufundare, aripioare pentru înot sau deplasarea pe stradă cu fotoliu rulant sau cadru.

***Exclude:** schimbarea locului unei persoane, (d420); mersul pe jos (d450); deplasarea complexă (d455); folosirea mijloacelor de transport (d470); condusul vehiculelor (d475).*

d469 Mersul pe jos și deplasarea, altele specificate și nespecificate

Deplasarea cu mijloace de transport (d470-d489)

d470 Folosirea mijloacelor de transport

A folosi mijloace de transport pentru a se deplasa dintr-un loc în altul ca pasager, de exemplu, cu automobil sau autobuz, ricșă, microbuz, vehicul cu tracțiune animală, taxi sau maxi-taxi, autocar, tren, tramvai, metrou, ambarcațiune sau avion.

***Include:** folosirea de mijloace de transport acționate de oameni; folosirea de mijloace de transport motorizate, private sau publice.*

***Exclude:** deplasarea cu ajutorul echipamentelor (d465); condusul vehiculelor (d475).*

d4700 Folosirea de vehicule acționate de oameni

A fi transportat ca pasager cu un mijloc de transport acționat de una sau mai multe persoane, de exemplu, ricșă, cărucioare sau ambarcațiuni cu vâsle (caiac, barcă).

d4701 Folosirea de mijloace private de transport motorizate

A fi transportat ca pasager cu un vehicul motorizat proprietate privată, pe uscat, pe apă sau în aer, de exemplu, taxi sau avion sau ambarcațiune proprietate privată.

d4702 Folosirea de mijloace publice de transport motorizate

A fi transportat ca pasager cu un vehicul motorizat de transport în comun pe uscat, pe apă sau în aer, de exemplu, ca pasager al unui autobuz, tren, metrou sau avion.

d4703 Folosirea persoanelor pentru transport

A fi transportat de către o altă persoană, de exemplu, într-o pătură/pânză, într-un rucsac pe spate sau în alt dispozitiv.

d4708 Folosirea mijloacelor de transport, alta specificată

d4709 Folosirea mijloacelor de transport, nespecificată

d475 Conducul vehiculelor

A controla și a deplasa un vehicul sau animalul care trage un vehicul, în direcția dorită, sau a avea la dispoziție orice formă de transport, de exemplu, automobil, bicicletă, barcă sau vehicul cu tracțiune animală.

***Include:** mijloace de transport acționate de oameni, vehicule motorizate, vehicule cu tracțiune animală.*

***Exclude:** deplasarea cu ajutorul echipamentelor (d465); folosirea mijloacelor de transport (d470).*

d4750 A conduce mijloace de transport acționate de oameni

A conduce vehicule acționate de oameni, de exemplu, bicicletă, tricicletă sau ambarcațiune cu vâsle.

d4751 A conduce vehicule motorizate

A conduce un vehicul cu motor, de exemplu, automobil, motocicletă, ambarcațiune cu motor sau avion.

d4752 A conduce vehicule cu tracțiune animală

A conduce un vehicul acționat de un animal, de exemplu, căruță sau șaretă trasă de cal.

d4758 Conducerea vehiculelor, altul specificat**d4759 Conducerea vehiculelor, nespecificat****d480 A călări animale pentru a se deplasa**

A se deplasa călare pe spatele unui animal, de exemplu, cal, bou, cămilă sau elefant.

Exclude: conducerea vehiculelor (d475); recreere și timp liber (d920).

d489 Deplasarea cu mijloace de transport, alta specificată și nespecificată**d498 Mobilitatea, alta specificată****d499 Mobilitatea, nespecificată**

Capitolul 5

Autoîngrijirea

Prezentul capitol se ocupă de auto-îngrijire, spălat și șters, îngrijirea propriului corp și a părților acestuia, îmbrăcat, mâncat și băut și îngrijire a propriei sănătăți.

d510 Spălatul

A se spăla și a se șterge (usca) pe întregul corpul, sau părți ale acestuia, folosind apa și materiale sau metode adecvate de curățare și ștergere, de exemplu, a-și face baie, duș, a se spăla pe mâini și pe picioare, pe față și păr, și a se șterge cu un prosop.

***Include:** spălarea întregului corp, a părților corpului; și ștersul (uscatul).*

***Exclude:** îngrijirea părților corpului (d520); toaleta intimă (d530).*

d5100 Spălarea părților corpului

A aplica apă, săpun și alte substanțe pe părțile corpului, de exemplu, pe mâini, pe față, picioare, păr sau unghii pentru a le curăța.

d5101 Spălarea întregului corp

A aplica apă, săpun și alte substanțe pe întreg corpul pentru a fi curat, de exemplu, a face baie sau duș.

d5102 Ștersul (uscatul)

A folosi un prosop sau alte mijloace pentru a șterge (usca) părți ale corpului sau întreg corpul, ca după spălat.

d5108 Spălatul, altul specificat

d5109 Spălatul, nespecificat

d520 Îngrijirea părților corpului

A-și îngriji acele părți ale corpului cum sunt pielea, fața, dinții, pielea capului, unghiile și organele genitale, care necesită mai mult decât spălat și șters (uscat).

***Include:** îngrijirea pielii, dinților, părului, unghiilor de la mâini și picioare, nasului.*

***Exclude:** spălatul (d510); toaleta intimă (d530).*

d5200 Îngrijirea pielii

A-și îngriji și a hidrata pielea, de exemplu, prin înlăturarea calusului sau bătăturilor și prin folosirea de loțiuni hidratante sau a produselor cosmetice.

d5201 Îngrijirea dinților

A se îngriji de igiena dentară, de exemplu, prin perierea dinților, folosirea aței dentare și prin îngrijirea protezelor sau aparatelor dentare.

- d5202 Îngrijirea părului**
A-și îngriji părul de pe cap sau față, de exemplu, prin pieptănat, coafat, bărbierit sau tuns.
- d5203 Îngrijirea unghiilor de la mâini**
A-și curăța, tăia sau pili unghiile degetelor de la mâini.
- d5204 Îngrijirea unghiilor de la picioare**
A-și curăța, tăia sau pili unghiile degetelor de la picioare.
- d5205 Îngrijirea nasului**
A-și curăța nasul și a-și face igiena nazală.
- d5208 Îngrijirea părților corpului, alta specificată**
- d5209 Îngrijirea părților corpului, nespecificată**

d530**Toaleta intimă**

Indicarea nevoii, planificarea și realizarea eliminării de reziduuri (menstruație, urină și fecale) și acțiunile de curățare după acestea.

Include: igiena urinării, defecației și menstruației.

Exclude: spălatul (d510); îngrijirea părților corpului (d520).

d5300 Igiena urinării

A coordona și realiza actul urinării prin indicarea nevoii, așezarea în poziția corespunzătoare, alegerea și ajungerea în locul adecvat, manevrarea hainelor înainte și după urinare și igiena după urinare.

d53000 Indicarea nevoii de urinare**d53001 Realizarea corespunzătoare a actului urinării****d53008 Igiena urinării, alta specificată****d53009 Igiena urinării, nespecificată****d5301 Igiena defecației**

A coordona și realiza actul defecației prin indicarea nevoii, așezarea în poziția corespunzătoare, alegerea și ajungerea în locul adecvat, manevrarea hainelor înainte și după defecație și spălatul igiena după defecație.

d53010 Indicarea nevoii de defecație**d53011 Realizarea corespunzătoare a actului defecației****d53018 Igiena defecației, altele specificate****d53019 Igiena defecației, nespecificate**

d5302 Igiena menstruației

A coordona, planifica și a se pregăti pentru perioada de menstruație prin anticiparea menstruației și folosirea de tampoane și prosoape sanitare speciale.

d5308 Toaleta intimă, alta specificată**d5309 Toaleta intimă, nespecificată****d540 Îmbrăcatul**

A realiza acțiuni și sarcini coordonate de a-și pune și de a-și scoate hainele, încălțăminte, într-o anumită ordine și adecvat condițiilor climatice și sociale, de exemplu, a se îmbrăca cu, a aranja și a se dezbrăca de cămăși, fuste, bluze, pantaloni, lenjerie intimă, sari-uri, chimono-uri, colanți (ciorapi), pălării, mănuși, sacouri, pantofi, cizme, sandale și papuci.

Include: îmbrăcatul, dezbrăcatul, încălțatul, descălțatul și alegerea hainelor adecvate.

d5400 Îmbrăcatul

A realiza sarcini coordonate de a-și pune piese de îmbrăcăminte pe diverse părți ale corpului, de exemplu, pe cap, peste umeri și brațe și în partea de sus și de jos a corpului; a-și pune mănuși și ceva pe cap.

d5401 Dezbrăcatul

A realiza sarcini coordonate de a-și scoate piese de îmbrăcăminte de pe diversele părți ale corpului, de exemplu, a-și trage sau scoate hainele pe cap, pe mâneci și umeri, din partea de sus și de jos a corpului; a-și scoate mănușile și a-și da jos pălăria / obiectul cu care este acoperit capul.

d5402 Încălțatul

A realiza sarcini coordonate de a-și pune șosete, ciorapi și încălțăminte în picioare.

d5403 Descălțatul

A realiza sarcini coordonate de a-și scoate șosetele, ciorapii și încălțăminte din picioare.

d5404 Alegerea hainelor adecvate

A respecta coduri sau convenții vestimentare, explicite sau implicite, din propriul mediu social sau cultural și a se îmbrăca în concordanță cu condițiile climatice.

d5408 Îmbrăcatul, altul specificat**d5409 Îmbrăcatul, nespecificat****d550 Mâncatul**

Indicarea nevoii și realizarea de sarcini și acțiuni coordonate pentru a mânca hrana servită, a o duce la gură și a o consuma folosind modalități acceptabile din punct de

vedere cultural, a o tăia sau rupe în bucăți, a deschide sticle și conserve, a folosi ustensile adecvate (tacâmuri), a servi masa zilnic, a mânca la petreceri sau dineuri.

Exclude: băutul (d560).

b5500 **Indicarea nevoii de a mânca**

b5501 **Realizarea corespunzătoare a acțiunii de a mânca**

b5508 **Mâncatul, altul specificat**

b5509 **Mâncatul, nespecificat**

d560 **Băutul**

A indica nevoia și a lua ceva de băut, a duce la gură și a consuma băutura folosind modalități acceptabile din punct de vedere cultural; a combina, a amesteca și a turna lichide pentru băut, a deschide sticle și cutii, a bea cu paiul sau a bea apă de la robinet sau dintr-un izvor; a se hrăni de la sân.

Exclude: mâncatul (d550).

b5600 **Indicarea nevoii de a bea**

b5601 **Realizarea hrănirii de la sân**

Realizarea cu succes a hrănirii de la sân cu lapte și comportamentele și interacțiunile corespunzătoare cu mama / persoana care alăptează, de exemplu, contactul vizual, indicarea nevoii de hrănire și a saturației.

b5602 **Realizarea hrănirii din biberon**

Realizarea cu succes a hrănirii din biberon cu lapte sau alt lichid și comportamentele și interacțiunile corespunzătoare cu persoana care-l hrănește, de exemplu, contactul vizual, indicarea nevoii de hrănire și a saturației.

b5608 **Băutul, altul specificat**

b5609 **Băutul, nespecificat**

d570 **Îngrijirea propriei sănătăți**

A asigura sau a indica nevoia de confort fizic, sănătate și o stare de bine din punct de vedere fizic și psihic, de exemplu, prin menținerea unei diete echilibrate, a unui nivel adecvat de activitate fizică, prin menținerea unei ambiante călduroase sau răcoroase, prin a evita periclitarea sănătății, prin respectarea unor practici sexuale sănătoase, inclusiv prin folosirea de prezervative, prin administrarea de vaccinuri și prin controale fizice regulate.

Include: asigurarea propriului confort fizic; structurarea dietei și activitățile de menținere a formei fizice; menținerea propriei sănătăți.

- d5700 Asigurarea propriului confort**
A se îngriji, prin conștientizarea de către individ a nevoilor sale, pentru a asigura și a se asigura că poziția corpului este confortabilă, că nu îi este nici prea cald, nici prea frig și că beneficiază de lumină adecvată.
- d5701 Structurarea dietei și activitățile de menținere a formei fizice**
A se îngriji, prin conștientizarea de către individ a nevoilor sale și prin selectarea și consumarea de alimente hrănitoare și menținerea formei fizice.
- d5702 Menținerea propriei sănătăți**
A se îngriji, prin conștientizarea de către individ a nevoilor sale și prin a face ceea ce este necesar pentru a-și îngriji sănătatea, atât pentru a răspunde la expunerea la riscuri de sănătate, cât și pentru a preveni deteriorarea sănătății / îmbolnăvirea, de exemplu, prin a apela la persoana care-l îngrijește sau la asistență profesională; prin a respecta sfatul medicului și alte recomandări ce privesc sănătatea; și prin a evita expunerea la riscuri de sănătate, de exemplu, leziuni fizice, boli transmisibile sau boli cu transmitere sexuală sau prin instrumente folosite pentru administrare de droguri.
- d57020 Administrarea de medicamente și respectarea sfatului medicului**
- d57021 Solicitarea de sfaturi și asistență de la persoanele care-l îngrijesc sau de la profesioniști**
- d57022 Evitarea riscurilor abuzului de droguri / medicamente și alcool**
- d57028 Menținerea propriei sănătăți, alta specificată**
- d57029 Menținerea propriei sănătăți, nespecificată**
- d5708 Îngrijirea propriei sănătăți, alta specificată**
- d5709 Îngrijirea propriei sănătăți, nespecificată**
- d571 Grija pentru propria siguranță**
Evitarea riscurilor care pot duce la leziuni sau deteriorări fizice. Evitarea de situații periculoase potențiale, de exemplu, folosirea greșită a focului sau alergare printre mașini pe stradă.
- d598 Autoîngrijirea, alta specificată**
- d599 Autoîngrijirea, nespecificată**

Capitolul 6

Autogospodărirea

Prezentul capitol se ocupă de realizarea acțiunilor și sarcinilor casnice și din viața de zi cu zi. Ariile vieții domestice includ achiziționarea unei locuințe, a hranei, îmbrăcăminte și a altor lucruri necesare, curățenia și reparații ale locuinței, obiecte de îngrijire personală și a locuinței și ajutorul pentru ceilalți.

Achiziționarea celor necesare (d610-d629)

d610 Achiziționarea unei locuințe

A cumpăra, închiria, mobila și aranja o cameră, o casă, un apartament sau alt tip de locuință.

Include: cumpărarea sau închirierea unei locuințe și dotarea locuinței.

Exclude: achiziționarea de bunuri și servicii (d620); îngrijirea obiectelor din locuința (d650).

d6100 Cumpărarea unei locuințe

A achiziționa dreptul de proprietate asupra unei case, apartament sau altui tip de locuință.

d6101 Închirierea unei locuințe

A achiziționa dreptul de utilizare a unei case, apartament sau altui tip de locuință care aparține altcuiva în schimbul unei plăți.

d6102 Dotarea unei locuințe

A echipa și aranja o locuință cu mobilier, instalații și alte elemente și a decora camerele, aranjarea camerei și a propriului spațiu de locuit.

d6108 Achiziționarea unei locuințe, alta specificată

d6109 Achiziționarea unei locuințe, nespecificată

d620 Achiziționarea de bunuri și servicii

A selecta, procura și transporta toate bunurile și serviciile necesare pentru existența zilnică, de exemplu, a selecta, procura, transporta și depozita alimente, băuturi, îmbrăcăminte, materiale de curățenie, combustibil, articole de gospodărie, ustensile, vase de bucătărie, materiale pentru jocuri, unelte și aparatură de uz casnic; a procura utilități și alte servicii pentru gospodărie.

Include: cumpărăturile și strângerea celor necesare zilnic.

Exclude: achiziționarea unei locuințe (d610).

d6200 Cumpărăturile

A obține, în schimbul unor sume de bani, bunuri și servicii necesare pentru existența zilnică (inclusiv instruirea și supravegherea unui intermediar care face cumpărăturile), de exemplu, a selecta alimentele, băuturile, materialele de curățenie, obiectele de gospodărie sau îmbrăcăminte dintr-un magazin sau piață; a compara calitatea și prețul obiectelor necesare, a negocia și a plăti bunurile și serviciile selectate și a transporta bunurile.

d6201 Strângerea celor necesare zilnic

A obține, fără a da în schimb sume de bani, bunuri și servicii necesare pentru existența zilnică (inclusiv instruirea și supravegherea unui intermediar care să strângă cele necesare zilnic), de exemplu, recoltarea legumelor și fructelor, asigurarea apei și combustibilului.

d6208 Achiziționarea de bunuri și servicii, alta specificată**d6209 Achiziționarea de bunuri și servicii, nespecificată****d629 Achiziționarea celor necesare, alta specificată și nespecificată****Sarcinile de gospodărie (d630-d649)****d630 Pregătirea mâncării**

A planifica, organiza, găti și servi mâncăruri simple sau complexe pentru sine sau pentru alții, de exemplu, a stabili meniul, a selecta alimentele și băuturile comestibile, a strânge ingredientele necesare pentru pregătirea mâncării, a pregăti mâncare și băuturi calde sau reci și a servi mâncarea.

Include: prepararea de mâncăruri simple sau complexe.

Exclude: mâncatul (d550); băutul (d560); achiziționarea de bunuri și servicii (d620); treburile casnice (d640); îngrijirea obiectelor de uz casnic (d650); îngrijirea celorlalți (d660).

d6300 Prepararea de mâncăruri simple

A organiza, găti și servi mâncăruri cu puține ingrediente care implică metode simple de preparare și servire, de exemplu, a prepara o gustare sau o masă frugală și a transforma ingredientele alimentelor prin taiere și combinare, a fierbe și încălzi alimentele, de exemplu, orez sau cartofi.

d6301 Prepararea de mâncăruri complexe

A planifica, organiza, găti și servi mâncăruri cu un număr mare de ingrediente care implică metode complexe de preparare și servire, de exemplu, planificarea unei mese cu câteva feluri de mâncare, și a transforma ingredientele alimentelor prin acțiuni combinate de decojire, feliere, amestecare, frământare, combinare, prezentare și servire într-o manieră adecvată ocaziei sau culturii.

Exclude: utilizarea aparaturii de uz casnic (d6403).

d6302 A ajuta la prepararea mesei

A lucra împreună cu alte persoane la planificarea, organizarea, pregătirea și servirea de mâncăruri simple și complexe, pentru sine și pentru ceilalți, sub coordonarea unei alte persoane.

d6308 Prepararea mâncării, alta specificată**d6309 Prepararea mâncării, nespecificată****d640 Îndeplinirea treburilor casnice**

A se ocupa de gospodărie prin curățarea casei, spălarea hainelor, folosirea aparatelor de uz casnic, depozitarea alimentelor și aruncatul gunoiului, de exemplu, prin a mătura, a șterge pe jos, a spăla rafturile / mesele, pereții și alte suprafețe; a colecta și arunca gunoiul menajer; a face ordine în camere, debarale și sertare; a strânge, spăla, usca, împacheta și călca rufe; a curăța încălțăminte; a folosi mătura, peria și aspiratorul; a folosi mașini de spălat, uscătoare și mașini de călcat.

***Include:** spălatul și uscatul hainelor și rufelor; curățenia spațiului și a ustensilelor de gătit; curățenia în spațiul de locuit; folosirea aparatului de uz casnic, depozitarea celor necesare zilnic și aruncarea gunoiului.*

***Exclude:** procurarea unei locuințe (d610); achiziționarea de bunuri și servicii (d620); prepararea mâncării (d630); îngrijirea obiectelor de uz casnic (d650); îngrijirea celorlalți (d660).*

d6400 Spălatul și uscatul hainelor și rufelor

A spăla haine și rufe cu mâna și a le pune la uscat în aer liber.

d6401 Curățenia spațiului și a ustensilelor de gătit

A curăța, după ce s-a gătit, de exemplu, a spăla vasele, tigăile, oalele și ustensilele folosite pentru gătit și pentru a curăța masa și podeaua din jurul spațiului de gătit și al spațiului de servit masa.

d6402 Curățenia spațiului locuit

A curăța spațiile de locuit dintr-o casă, de exemplu, a șterge praful și a face ordine, a mătura, a șterge pe jos cu mop sau cârpa umedă, a șterge geamurile, ferestrele și pereții, a face curat în baie și toaletă, a curăța piesele de mobilier.

d6403 Folosirea aparatului de uz casnic

A folosi tot felul de aparate electrocasnice, de exemplu, mașină de spălat, uscător, fier de călcat, aspirator și mașină de spălat vase.

d6404 Depozitarea celor necesare zilnic

A depozita alimente, băuturi, îmbrăcăminte și alte bunuri casnice necesare existenței zilnice; a prepara alimente pentru conservare prin îmbuteliere, în saramură sau prin congelare, a păstra alimentele proaspete și a nu le lăsa la îndemâna animalelor.

d6405 Aruncarea gunoiului

A arunca gunoiul menajer, de exemplu, prin strângerea gunoaielor și resturilor din jurul locuinței, pregătirea gunoiului pentru a fi aruncat, utilizarea recipientelor (pubele) speciale pentru a arunca gunoiul; arderea gunoiului.

d6406 A ajuta la treburile din gospodărie

A lucra împreună cu alte persoane la planificarea, organizarea și realizarea treburilor din gospodărie, sub coordonarea unei alte persoane.

d6408 Îndeplinirea treburilor casnice, alta specificată**d6409 Îndeplinirea treburilor casnice, nespecificată****d649 Sarcinile din gospodărie, altele specificate și nespecificate*****Îngrijirea obiectelor de uz casnic și ajutorul pentru ceilalți (d650-d669)*****d650 Îngrijirea obiectelor de uz casnic**

A întreține și repara obiecte de uz casnic și alte obiecte personale, inclusiv materiale pentru jocuri, casa și ceea ce se află în casă, hainele, vehiculele și dispozitivele asistive / de sprijin și a îngriji plantele și animalele, de exemplu, a zugrăvi sau tapeta pereții camerelor, a repara mobilierul, a repara instalațiile, a asigura funcționarea vehiculelor, a uda plantele, a îngriji și hrăni animalele de casă și de curte.

***Include:** confecționarea și repararea hainelor; întreținerea locuinței, mobilierului și aparaturii de uz casnic; întreținerea vehiculelor; întreținerea dispozitivelor de ajutor; îngrijirea plantelor (de interior și de exterior) și a animalelor.*

***Exclude:** procurarea unei locuințe (d610); achiziționarea de bunuri și servicii (d620); efectuarea treburilor casnice (d640); îngrijirea celorlalți (d660; loc de muncă remunerat (d850).*

d6500 Confecționarea și repararea hainelor

A confecționa și a repara îmbrăcăminte, de exemplu, a coase, a face haine noi sau a modifica haine, a coase nasturii căzuți și a repara butoniere; a călca hainele, a repara și lustrui încălțăminte.

***Exclude:** utilizarea aparaturii de uz casnic (d6403)*

d6501 Întreținerea locuinței și mobilierului

A repara și a îngriji locuința, exteriorul, interiorul și ceea ce se află în locuință, de exemplu, a zugrăvi, a repara mobilier, uși, etc. și a folosi uneltele necesare efectuării reparațiilor.

d6502 Întreținerea aparaturii de uz casnic

A repara și a îngriji orice aparatură de uz casnic folosită pentru a găti, curăța și repara, de exemplu, ungera și repararea uneltelor și întreținerea mașinii de spălat.

d6503 Întreținerea vehiculelor

A repara și a îngriji vehicule motorizate și nemotorizate de uz personal, inclusiv biciclete, căruțe, automobile și ambarcațiuni.

d6504 Întreținerea dispozitivelor asistive / de sprijin

A repara și a îngriji dispozitivele asistive / de sprijin, de exemplu, proteze, orteze și alte unelte specializate sau de ajutor pentru îngrijirea gospodăriei sau de îngrijire personală; a întreține și repara dispozitive asistive / de sprijin pentru mobilitatea personală, de exemplu, cadre de mers, fotolii rulante, bastoane, cârje, scutere; a întreține dispozitivele de comunicare și de recreere.

d6505 Îngrijirea plantelor, de interior și de exterior

A îngriji plantele din interiorul și din exteriorul locuinței, de exemplu, a planta, a uda și a aplica îngrășăminte; a îngriji grădina și a cultiva legume și fructe pentru uz personal.

d6506 Îngrijirea animalelor

A îngriji animalele de curte și de casă, de exemplu, a le hrăni, a le face curățenie, a le scoate afară, a le dresa; a avea grijă de sănătatea animalelor de casă și de curte; a organiza îngrijirea lor pe perioadele de absență ale proprietarului lor.

d6507 A ajuta la îngrijirea obiectelor din gospodărie

A lucra împreună cu alte persoane la întreținerea și repararea locuinței și a altor obiecte personale, sub coordonarea unei alte persoane.

d6508 Îngrijirea obiectelor din gospodărie, alta specificată**d6509 Îngrijirea obiectelor din gospodărie, nespecificată****d660 Ajutorul pentru ceilalți**

A ajuta membrii familiei / gospodăriei și alte persoane să învețe, să comunice, să se îngrijească, să se deplaseze prin locuință sau în afara locuinței; a fi preocupat de starea de bine a membrilor familiei și a altor persoane.

***Include:** ajutor pentru ceilalți să se îngrijească, să se deplaseze, să comunice, să stabilească relații interpersonale, să-și mențină starea de sănătate și alimentația.*

***Exclude:** angajarea remunerată (d850).*

d6600 Ajutor pentru ceilalți să se îngrijească

A ajuta membrii familiei / gospodăriei și alte persoane în acțiunile lor de autoîngrijire, inclusiv a-i ajuta să mănânce, să se spele și să se îmbrace; a avea grijă de copiii și de membrii familiei / gospodăriei care se îmbolnăvesc sau au dificultăți de autoîngrijire de bază; a-i ajuta pe ceilalți să-și facă toaleta.

d6601 Ajutor pentru ceilalți să se deplaseze

A ajuta membrii familiei / gospodăriei și alte persoane să se miște sau să se deplaseze în afara locuinței, de exemplu, prin cartier sau prin oraș, la sau de la școală, locul de muncă sau alte destinații.

- d6602 Ajutor pentru ceilalți să comunice**
A ajuta membrii familiei / gospodăriei și alte persoane să comunice, de exemplu, a-i ajuta să comunice verbal, în scris sau prin citit.
- d6603 Ajutor pentru ceilalți să stabilească relații interpersonale**
A ajuta membrii familiei / gospodăriei și alte persoane să interacționeze, de exemplu, a-i ajuta să inițieze, să mențină sau să pună capăt unei relații.
- d6604 Ajutor pentru ceilalți cu alimentația**
A ajuta membrii familiei / gospodăriei și alte persoane cu alimentația, respectiv a-i ajuta să-și prepare hrana și să mănânce.
- d6605 Ajutor pentru ceilalți să-și păstreze starea de sănătate**
A ajuta membrii familiei / gospodăriei și alte persoane să-și îngrijească sănătatea, formal sau informal, de exemplu, prin a asigura controale medicale regulate pentru un copil, sau a avea grijă ca o rudă mai vârstă să respecte administrarea riguroasă a unui tratament medicamentos.
- d6606 Ajutor în a-i ajuta pe ceilalți**
A ajuta la asigurarea de ajutor / sprijin pentru membrii gospodăriei și pentru alte persoane în ceea ce privește auto-îngrijirea, comunicarea, deplasarea, relațiile interpersonale, nutriție și menținerea sănătății, sub coordonarea altei persoane.
- d6608 Ajutorul pentru ceilalți, altul specificat**
- d6609 Ajutorul pentru ceilalți, nespecificat**
- d669** Îngrijirea obiectelor din gospodărie și ajutorul pentru ceilalți, altele specificate și nespecificate
- d698** Auto-gospodărirea, alta specificată
- d699** Auto-gospodărirea, nespecificată

Capitolul 7

Interacțiunile și relațiile interpersonale

Acest capitol se ocupă de îndeplinirea unor acțiuni și sarcini necesare pentru stabilirea de interacțiuni, simple și complexe, cu oamenii (persoane necunoscute, prieteni, rude, membrii familiei și persoanele iubite) într-o manieră contextuală și socială adecvată.

Interacțiunile interpersonale generale (d710-d729)

d710 Interacțiunile interpersonale de bază

A interacționa cu oamenii, în manieră contextuală și socială adecvată, de exemplu, prin a arăta considerare și stimă, când este cazul, sau prin a răspunde la sentimentele celorlalți.

Includ: a arăta respect, căldură, apreciere și toleranță în relații; a răspunde la critici și la orientările sociale ale relațiilor; și a folosi un contact fizic adecvat în relații.

d7100 Respect și căldură în relații

A arăta și a răspunde la considerație și stimă, în manieră contextuală și socială adecvată.

d7101 Aprecieră în relații

A arăta și a răspunde la mulțumiri și gratitudine, în manieră contextuală și socială adecvată.

d7102 Toleranță în relații

A arăta și a răspunde la înțelegere și acceptare a comportamentului, în manieră contextuală și socială adecvată.

d7103 Critică în relații

A se pregăti pentru și a răspunde în situații de diferențe de opinie, implicite și explicite, în manieră contextuală și socială adecvată.

d7104 Orientări / repere sociale în relații

A oferi și a reacționa corespunzător la semne și indicii care apar în interacțiunile sociale.

d71040 Inițierea interacțiunilor sociale

A iniția și a răspunde corespunzător la schimburile sociale reciproce cu ceilalți.

d71041 Menținerea interacțiunilor sociale

Reglarea / ajustarea comportamentului pentru a menține schimburile sociale.

d71048 Orientări / repere sociale în relații, altele specificate

d71049 Orientări / repere sociale în relații, nespecificate

d7105 Contactul fizic în relații

A stabili și a răspunde la contactul fizic cu ceilalți, în manieră contextuală și socială adecvată.

d7106 Distingerea membrilor familiei

A arăta reacții diferite față de anumite persoane, de exemplu, dorința de a ajunge la persoane din familie și a le diferenția de persoanele necunoscute.

d7108 Interacțiuni interpersonale de bază, altele specificate**d7109 Interacțiuni interpersonale de bază, nespecificate****d720 Interacțiunile interpersonale complexe**

A menține și a organiza interacțiuni cu alte persoane, în manieră contextuală și socială adecvată, de exemplu, reglarea emoțiilor și impulsurilor, controlul agresiunii verbale și fizice, acțiunea independentă în interacțiuni sociale și acțiunea în conformitate cu regulile și convențiile sociale.

Includ: a se juca cu ceilalți, stabilirea de relații și încetarea relațiilor; reglarea / ajustarea comportamentului în timpul interacțiunii; interacțiune în conformitate cu regulile sociale; și menținerea spațiului social.

d7200 Stabilirea relațiilor

A începe și a menține interacțiuni cu ceilalți, pentru perioade timp scurte sau lungi, în manieră contextuală și socială adecvată, de exemplu, a se prezenta, a găsi și stabili prietenii și relații profesionale, a începe o relație care poate deveni permanentă, romantică sau intimă.

d7201 Încetarea relațiilor

A aduce interacțiunile la un sfârșit, în manieră contextuală și socială adecvată, de exemplu, a pune capăt relațiilor temporare la sfârșitul unei vizite, a pune capăt relațiilor pe termen lung cu prietenii atunci când intervine mutarea în alt oraș sau a pune capăt relațiilor cu colegii de muncă, colegii de aceeași profesie și furnizorii de servicii, și a pune capăt relațiilor romantice sau intime.

d7202 Reglarea / ajustarea comportamentului în timpul interacțiunilor

A regla emoțiile și impulsurile, agresiunea verbală și fizică în timpul interacțiunii cu ceilalți, în manieră contextuală și socială adecvată.

d7203 Interacțiunea în conformitate cu reguli sociale

A acționa independent în interacțiuni sociale și a se conforma convențiilor sociale care guvernează rolul, poziția sau alt statut social al unei persoane în interacțiunile sale cu ceilalți.

d7204 Menținerea spațiului social

A fi conștient de și a menține o distanță între sine și ceilalți, în manieră contextuală, socială și culturală adecvată.

d7208 Interacțiunile interpersonale complexe, altele specificate

d7209 Interacțiunile interpersonale complexe, nespecificate

d729 Interacțiunile interpersonale generale, altele specificate și nespecificate

Relațiile interpersonale particulare (d730-d779)

d730 Relaționarea cu persoane necunoscute

A se angaja în contacte și legături temporare cu persoane necunoscute, într-un anumit scop, de exemplu, pentru a pune întrebări, pentru a afla cum se ajunge într-un anumit loc, sau pentru a achiziționa ceva.

d740 Relațiile formale

A crea și a menține relații specifice în spații formale, de exemplu, cu angajatori, profesioniști sau furnizori de servicii.

Includ: relaționarea cu persoane de conducere, subordonate sau egale.

d7400 Relaționarea cu persoane de conducere

A crea și a menține relații formale cu oameni care au funcții de conducere sau rang sau prestigiu superioare, comparativ cu poziția socială a persoanei în cauză, de exemplu, un angajator.

d7401 Relaționarea cu persoane subordonate

A crea și a menține relații formale cu persoane care au funcții de rang sau prestigiu inferioare comparativ cu poziția socială a persoanei în cauză, de exemplu, un angajat sau un funcționar.

d7402 Relaționarea cu persoane egale

A crea și a menține relații formale cu oameni care au aceeași funcție de conducere, rang sau prestigiu comparativ cu poziția socială a persoanei în cauză.

d7408 Relațiile formale, altele specificate

d7409 Relațiile formale, nespecificate

d750 Relațiile sociale informale

A stabili relații cu ceilalți, de exemplu, relații obișnuite cu persoane care locuiesc în aceeași comunitate sau reședință, sau colegi de muncă, de clasă, de joacă sau persoane cu experiență și profesii similare.

Includ: relațiile informale cu prieteni, vecini, cunoștințe, colocatari și colegi.

d7500 Relații informale cu prieteni

A crea și a menține relații de prietenie care se caracterizează prin stimă reciprocă și interese comune.

d7501 Relații informale cu vecini

A crea și a menține relații informale cu persoane care locuiesc în locuințe sau zone locative apropiate.

d7502 Relații informale cu cunoștințe

A crea și a menține relații informale cu oameni pe care o persoană îi cunoaște dar cu care nu este prieten apropiat.

d7503 Relații informale cu colocatari

A crea și a menține, indiferent de scop, relații informale cu persoane care locuiesc în aceeași casă sau în alt spațiu de locuit / locuință , publică sau privată.

d7504 Relații informale cu colegi

A crea și a menține relații informale cu oameni care au aceeași vârstă, interese sau alte trăsături comune.

d7508 Relațiile sociale informale, altele specificate**d7509 Relațiile sociale informale, nespecificate****d760** **Relațiile de familie**

A crea și a menține relații de rudenie, de exemplu, cu membrii familiei de bază, cu familia extinsă, familia adoptivă sau socială și relații cu rudele vitrege, relații mai distante ca cele cu veri de gradul al doilea sau tutori legali.

Includ: relațiile părinte-copil și copil-părinte, relațiile cu frații și surorile și cu familia extinsă.

d7600 Relații părinte-copil

A deveni și a fi părinte, biologic sau adoptiv, de exemplu, a avea un copil și a relaționa cu acesta în calitate de părinte sau a crea și menține relații parentale cu un copil adoptiv, precum și a asigura creșterea fizică, intelectuală și emoțională a propriului copil sau unui copil adoptiv.

d7601 Relații copil-părinte

A crea și a menține relații cu părintele unei persoane, de exemplu, un copil mic care ascultă de părinții săi sau un adult care are grijă de părinții săi mai în vârstă.

d7602 Relații cu frații și surorile

A crea și a menține relații frățești cu o persoană cu care are în comun unul sau ambii părinți prin naștere, adopție sau căsătorie.

d7603 Relații cu familia extinsă

A crea și a menține relații de familie cu membrii familiei extinse ale unei persoane, de exemplu, cu veri, mătuși, unchi, precum și cu bunicii.

d7608 Relațiile de familie, altele specificate**d7609 Relațiile de familie, nespecificate****d770 Relațiile intime**

A crea și a menține relații apropiate sau romantice între indivizi, de exemplu, soț și soție, iubiți sau parteneri sexuali.

Includ: relațiile romantice, de căsătorie și sexuale.

d7700 Relații romantice

A crea și a menține o relație bazată pe atracție emoțională și fizică, care poate duce la o relație intimă pe termen lung.

d7701 Relații de căsătorie

A crea și a menține o relație intimă, de natură legală, cu o altă persoană, de exemplu, prin căsătorie legală, inclusiv prin a deveni și a fi soția / soțul legal al unei soții sau soț necăsătorit.

d7702 Relații sexuale

A crea și a menține o relație de natură sexuală cu soțul / soția sau cu un alt partener.

d7708 Relațiile intime, altele specificate**d7709 Relațiile intime, nespecificate****d779 Relațiile interpersonale particulare, altele specificate și nespecificate****d798 Interacțiunile și relațiile interpersonale, altele specificate****d799 Interacțiuni și relații interpersonale, nespecificate**

Capitolul 8

Ariile majore ale vieții

Acest capitol se ocupă de îndeplinirea de sarcini și acțiuni necesare pentru angajarea în educație, muncă și munca remunerată și de a efectua tranzacții economice.

Educația (d810-d839)

d810 Educația informală

A învăța acasă sau în alte locuri de tip non-instituțional, de exemplu, a dobândi deprinderi, fără pregătire teoretică (de exemplu, meșteșuguri) sau cu pregătire teoretică (de exemplu, prin școlarizare la domiciliu) de la părinți sau membri ai familiei sau comunității.

d815 Educația preșcolară

A învăța la nivelul inițial al instrucției organizate, acasă sau în comunitate, cu scopul principal de a introduce copilul într-un mediu de tip școală și de a-l pregăti pentru educația obligatorie, de exemplu, prin dobândirea de deprinderi într-un centru de zi sau prin programe care pot pregăti copilul pentru a merge mai departe la școală (de exemplu, servicii educaționale oferite la domiciliu sau în instituții din comunitate care au ca scop promovarea sănătății și dezvoltarea cognitivă, motorie, a limbajului și socială, precum și dezvoltarea deprinderilor necesare pentru educația formală).

d8150 Intrarea în programul educațional preșcolar sau trecerea de la o etapă la alta

Realizarea activităților necesare pentru a obține și a putea avea acces la educația preșcolară.

d8151 Menținerea programului educațional preșcolar

Realizarea activităților necesare pentru a menține participarea la activitățile programului de educație preșcolară, de exemplu, frecventarea orelor de curs, interacționarea adecvată cu colegii și educatorii și îndeplinirea sarcinilor și cerințelor ce decurg din calitatea de elev.

d8152 Parcurgerea programului educațional preșcolar

Realizarea activităților necesare pentru a finaliza cerințele programului sau al altui proces de evaluare relevant pentru parcurgerea și însușirea educației preșcolare.

d8153 Finalizarea programului educațional preșcolar

A ieși din programul de educație preșcolară, în manieră adecvată pentru a putea intra în nivelul următor al educației școlare.

d8158 Educația preșcolară, alta specificată

d8159 Educația preșcolară, nespecificată

D816 Viața preșcolară și activitățile aferente

Angajarea în viața preșcolară și în activitățile aferente, de exemplu excursii sau aniversări.

d820 Educația școlară

A obține admiterea la școală, în sistemul de educație; a se angaja în toate responsabilitățile și privilegiile legate de școală și a învăța materiile de curs, disciplinele de învățământ și alte cerințe curriculare prin programul de învățământ primar și gimnazial, inclusiv a frecventa școala în mod regulat, a lucra împreună cu ceilalți elevi, a primi indicații de la profesori, a organiza, a studia și a finaliza sarcinile și proiectele primite și a avansa, succesiv, în etapele de învățământ.

d8200 Intrarea în programul educațional sau trecerea de la o etapă școlară la alta

A realiza activitățile necesare pentru a obține accesul la școală și pentru a trece de la o etapă școlară la alta.

d8201 Menținerea într-un program educațional

A realiza activitățile necesare pentru a menține participarea școlară și la activitățile școlare, de exemplu, frecventarea orelor de curs, interacționând în mod corespunzător cu colegii și profesorii, și îndeplinind sarcinile și cerințele ce decurg din calitatea de a fi elev.

d8202 Progresarea pe parcursul programului educațional

A realiza activitățile necesare pentru finalizarea cerințelor de curs, examen sau alt proces de evaluare relevant pentru a obține o educație.

d8203 Finalizarea programului educațional sau a etapelor școlare

A termina școala în manieră adecvată pentru a putea intra într-un nivel următor de învățământ școlar, de muncă, angajare sau alte domenii ale vieții de adult.

d8208 Educația școlară, alta specificată**d8209 Educația școlară, nespecificată****d825 Învățământul profesional**

A se angaja în toate activitățile unui program vocațional și a-și însuși disciplinele de învățământ pentru a se pregăti în vederea angajării la o întreprindere, pentru a avea un loc de muncă sau o profesie.

d8250 Intrarea în învățământul profesional sau trecerea de la o etapă la alta

A realiza activitățile necesare pentru a obține acces la formare profesională și a trece de la o etapă de formare profesională la alta.

d8251 Menținerea programului de formare profesională

A realiza activitățile necesare pentru a menține participarea la activitățile de formare profesională, de exemplu, frecventarea orelor de curs, interacționând în mod corespunzător cu colegii și profesorii și îndeplinind sarcinile și cerințele ce decurg din calitatea de a fi elev.

d8252 Progresarea pe parcursul programului de formare profesională
A realiza activitățile necesare pentru finalizarea cerințelor de curs, examen sau alt proces de evaluare relevant pentru a obține o formare profesională.

d8253 Finalizarea programului de formare profesională
A termina programul de formare profesională în manieră adecvată pentru a putea intra într-un nivel următor de învățământ școlar, de muncă, angajare sau alte domenii ale vieții de adult.

d8258 Învățământul profesional, altul specificat

d8259 Învățământul profesional, nespecificat

d830 Învățământul superior

A se angaja în activitățile programelor educaționale avansate din universități, colegii și alte școli și a învăța toate aspectele curriculare necesare pentru obținerea gradelor, diplomelor, certificatelor și a altor acreditări, de exemplu, absolvirea cursurilor universitare de licență și master, a școlii de medicină sau a altor școli.

d8300 Intrarea în învățământul superior sau trecerea de la o etapă la alta
A realiza activitățile necesare pentru a obține accesul la învățământ superior și pentru a trece de la o etapă de învățământ superior la alta.

d8301 Menținerea într-un program de învățământ superior
A realiza activitățile necesare pentru a menține participarea la activitățile de din învățământul superior, de exemplu, frecventarea cursurilor, interacționând în mod corespunzător cu colegii și profesorii și îndeplinind sarcinile și cerințele ce decurg din calitatea de a fi student.

d8302 Progresarea pe parcursul programului de învățământ superior
A realiza activitățile necesare pentru finalizarea cerințelor de curs, examen sau alt proces de evaluare relevant pentru a obține o educație de nivel superior.

d8303 Finalizarea programului de învățământ superior
A termina programul de învățământ superior, în manieră adecvată pentru a putea intra într-un nivel următor de învățământ școlar, de muncă, de angajare în muncă sau în alte domenii ale vieții de adult.

d8308 Învățământul superior, altul specificat

d8308 Învățământul superior, nespecificat

d835 Viața școlară și activitățile aferente

A se angaja în aspecte ale vieții școlare și în asociații care au legătură cu școala, de exemplu, consiliul elevilor sau ca reprezentant al elevilor.

d839 Educația, alta specificată și nespecificată

Munca și angajarea în muncă (d840-d859)**d840 Ucenicia (pregătirea pentru muncă)**

A se angaja în programe legate de pregătirea pentru angajarea în muncă, cum ar fi, îndeplinirea sarcinilor de ucenicie, a stagiului de intern, a activității sub contract și din cadrul pregătirii continue.

Exclud: învățământul profesional (d825).

d845 Dobândirea, păstrarea și încetarea activității la un loc de muncă

A căuta, a găsi și a alege un loc de muncă, a fi angajat și a accepta un loc de muncă, a menține și a avansa într-un loc de muncă, într-o ocupație, meserie sau profesie, și a părăsi locul de muncă în manieră adecvată.

Includ: căutarea unui loc muncă, întocmirea unei biografii sau curriculum vitae; contactarea angajatorilor și pregătirea pentru interviuri; păstrarea unui loc de muncă; monitorizarea propriilor performanțe de muncă; trimiterea de înștiințări; și încetarea activității la un loc de muncă.

d8450 Căutarea unui loc de muncă

A-și stabili și alege un loc de muncă, într-o meserie, profesie sau altă formă de angajare și a îndeplini sarcinile necesare pentru a fi angajat, de exemplu, a se prezenta la locul de muncă sau a participa la interviu pentru a obține un loc de muncă.

d8451 Păstrarea unui loc de muncă

A îndeplini sarcinile legate de un loc de muncă pentru a-și păstra ocupația, meseria sau altă formă de angajare și a obține promovarea și alte avansări la locul de muncă.

d8452 Încetarea activității la locul de muncă

A părăsi sau a renunța la un loc de muncă în manieră adecvată.

d8458 Dobândirea, păstrarea și încetarea activității la un loc de muncă, altele specificate**d8459 Dobândirea, păstrarea și încetarea activității la un loc de muncă, nespecificate****d850 Angajarea remunerată**

A se implica în toate aspectele muncii, ca meserie, profesie sau altă formă de angajare, contra unei plăți, ca angajat, cu fracțiune de normă sau cu normă întreagă, sau pe cont propriu, de exemplu, a căuta și a găsi un loc de muncă, a realiza sarcinile cerute la locul de muncă, a merge la serviciu la timp, după cum cere programul de lucru, a supraveghea alți muncitori sau a fi supravegheat, a îndeplini sarcinile singur sau în grupuri.

Include: lucru pe cont propriu, angajarea cu fracțiune de normă sau cu normă întreagă.

d8500 Lucru pe cont propriu

A se implica într-o muncă remunerată, găsită sau produsă de individul însuși, sau contractată de la alți indivizi fără a avea o relație de muncă formală, de exemplu, muncă agricolă sezonieră, a lucra ca scriitor sau consultant independent, a lucra cu contract de muncă pe perioada determinată, a lucra ca artist sau meșteșugar, a deține și a conduce un magazin sau alte afaceri.

Exclude: angajarea cu fracțiune de normă sau cu normă întreagă (d8501, d8502).

d8501 Angajare cu timp parțial de lucru

A se implica în toate aspectele unei munci, contra unei plăți, corespunzătoare lucrului cu timp parțial de lucru ca angajat, de exemplu, a căuta și a găsi un loc de muncă, a merge la serviciu la timp, după cum cere programul de lucru, a supraveghea alți muncitori sau a fi supravegheat, a îndeplini sarcinile singur sau în grupuri.

d8502 Angajare cu normă întreagă

A se implica în toate aspectele unei munci, contra unei plăți, corespunzătoare lucrului cu normă întreagă, ca angajat, de exemplu, a căuta și a găsi un loc de muncă, merge la serviciu la timp, după cum cere programul de lucru, a supraveghea alți muncitori sau a fi supravegheat, a îndeplini sarcinile singur sau în grupuri.

d8508 Angajarea remunerată, alta specificată**d8509 Angajarea remunerată, nespecificată****d855 Angajarea neremunerată**

A se implica în toate aspectele unei munci, cu timp parțial de lucru sau normă întreagă, pentru care nu se oferă o plată, inclusiv în activități de muncă organizate, a realiza sarcinile la locul de muncă, a merge la serviciu la timp, după cum cere programul de lucru, a supraveghea alți muncitori sau a fi supravegheat, și a realiza sarcinile necesare singur sau în grup, de exemplu, muncă voluntară, activități de caritate, lucru în folosul comunității sau unui grup religios, fără remunerație, a lucra pe lângă casă fără remunerație.

Exclude: Capitolul 6 - Auto-gospodărirea

d859 Munca și angajarea în muncă, altele specificate și nespecificate**Viața economică (d860-d879)****d860 Tranzacțiile economice de bază**

A se implica în orice formă de tranzacție economică simplă, de exemplu, a folosi bani pentru a cumpăra alimente sau a face un schimb (barter), a face schimb de bunuri sau servicii; sau a economisi bani.

d865 Tranzacțiile economice complexe

A se implica în orice formă de tranzacție economică complexă care presupune schimb de capital sau proprietate și a crea un profit sau o valoare economică, de exemplu, a

cumpăra o întreprindere, o fabrică, echipament, a opera un cont bancar sau a comercializa mărfuri.

d870 Independența economică

A deține controlul asupra resurselor economice, provenite din surse private sau publice, pentru a avea siguranța economică în raport cu nevoile prezente și viitoare.

Include: resurse economice personale și drepturi economice publice.

d8700 Resurse economice personale

A deține control asupra resurselor economice personale sau private, pentru a obține siguranța economică în raport cu nevoile prezente și viitoare.

d8701 Drepturi economice publice

A deține control asupra resurselor economice publice, pentru a obține siguranța economică în raport cu nevoile prezente și viitoare

d8708 Independența economică, alta specificată**d8709 Independența economică, nespecificată****d879 Viața economică, alta specificată și nespecificată****d880 Implicarea în joc**

Angajarea susținută și cu scop, în activități cu obiecte, jucării, materiale sau jocuri, găsind o ocupație de unul singur sau împreună cu alte persoane.

d8800 Jocul de unul singur

A-și găsi o ocupație de unul singur prin angajare susținută cu scop, în activități cu obiecte, jucării, materiale sau jocuri.

d8801 Jocul de-a spectatorul

A-și găsi o ocupație de unul singur prin observarea cu scop a activităților cu obiecte, jucării, materiale sau jocuri ale celorlalți, fără a se alătura acestor persoane și activități.

d8802 Jocul în paralel

A se angaja susținut și cu scop în activități cu obiecte, jucării, materiale sau jocuri în prezența altor persoane, și ele angajate în joc, dar fără ca activitățile să fie comune.

d8803 Joc împreună, în colaborare

A se alătura altor persoane prin angajare susținută în activități cu obiecte, jucării, materiale sau jocuri care au un obiectiv sau un scop comun.

d8808 Implicarea în joc, altele specificate**d8809 Implicarea în joc, nespecificate****d898 Alte arii majore ale vieții, specificate****d899 Alte arii majore ale vieții, nespecificate**

Capitolul 9

Comunitatea, viața civică și socială

Acest capitol se ocupă de acțiunile și sarcinile necesare pentru a se implica în viața socială organizată din afara familiei, în comunitate, în ariile vieții sociale și civice.

d910 Viața comunitară

A se implica în toate aspectele vieții comunității sociale, de exemplu, implicarea în organizațiile caritabile, cluburile și asociațiile de servicii sau organizații sociale profesionale.

Include: asociații informale și formale, ceremonii.

Exclude: angajarea neremunerată (d855); recreere și petrecere a timpului liber (d920); religie și spiritualitate (d930); viața politică și calitatea de cetățean (d950).

d9100 Asociații informale

A se implica în asociații sociale sau comunitare organizate de oameni care au interese comune, de exemplu, cluburi sociale sau grupuri etnice locale.

d9101 Asociații formale

A se implica în grupuri profesionale sau alte grupuri sociale exclusive, de exemplu, asociații de avocați, medici sau profesori / academicieni.

d9102 Ceremonii

A se implica în ritualuri non-religioase sau sociale, de exemplu, ceremonii de căsătorie, funerare sau de inițiere.

d9103 Viața informală în comunitate

A se implica / participa la activitățile comunității împreună cu ceilalți, pe terenuri de sport, în parcuri, cafenele stradale, piețele localității și în alte spații publice ale comunității

d9108 Viața comunitară, alta specificată

d9109 Viața comunitară, nespecificată

d920 Recreerea și petrecerea timpului liber

A se implica în orice formă de joc, activitate de recreere sau de petrecere a timpului liber, de exemplu, jocuri și sporturi neorganizate sau organizate, programe de fitness, relaxare, amuzament sau divertisment, a merge la galerii de artă, muzee, cinema sau teatru; a se implica în meșteșugărit sau hobby-uri, a citi de plăcere, a cânta la instrumente muzicale, a vizita diverse locuri, a face turism și a călători de plăcere.

Includ: jocul, sportul, arta și cultura, meșteșugurile, hobby-urile și socializarea.

Exclude: a călări animale în scop de transport (d480); angajarea remunerată și neremunerată (d850 și d855); implicarea în joc (d880); religia și spiritualitatea (d930); viața politică și calitatea de cetățean (d950).

d9200 Jocul

A se implica în jocuri cu reguli sau nestructurate sau neorganizate și în activități spontane de recreere, de exemplu, a juca șah sau cărți, alte jocuri de masa sau activități cu reguli (de exemplu, de-a v-ați ascunselea).

Exclud: implicarea in joc (d880).

d9201 Sporturi

A se implica în jocuri competitive și neorganizate sau organizate formal sau în evenimente sportive, a participa individual sau în grup, de exemplu, bowling, gimnastică sau fotbal.

d9202 Arta și cultura

A se implica în sau a aprecia lucrări de artă sau evenimente culturale, de exemplu, a merge la teatru, cinema, muzee sau galerii de artă sau a juca într-o piesă de teatru, a citi de plăcere sau a cânta la un instrument muzical.

d9203 Meșteșugurile

A se implica în meșteșuguri (artizanat), de exemplu, olărit sau tricotat.

d9204 Hobby-uri

A se implica în activități de petrecere a timpului liber, de exemplu, prin a colecționa timbre, monede sau antichități.

d9205 Socializarea

A se implica în întruniri informale sau ocazionale cu ceilalți, de exemplu, a-și vizita prietenii sau rudele, sau a se întâlni în locuri publice.

d9208 Recreerea și petrecerea timpului liber, altele specificate**d9209 Recreerea și petrecerea timpului liber, nespecificate****d930 Religie și spiritualitate**

A se implica în activități, organizații și practici religioase sau spirituale, în scop de auto-împlinire, a descoperi un sens, o valoare religioasă sau spirituală, și a stabili o legătură cu o putere divină, de exemplu, a frecventa o biserică, un templu, o moschee sau sinagogă, a se ruga sau a slavi în scop religios, ca și contemplația spirituală.

Includ: religie organizata si spiritualitate.

d9300 Religie organizată

A se implica în ceremonii, activități și evenimente religioase organizate.

d9301 Spiritualitate

A se implica în activități sau evenimente spirituale, în afara religiei organizate.

d9308 Religie și spiritualitate, altele specificate**d9309 Religie și spiritualitate, nespecificate**

d940 Drepturile omului

A se bucura de toate drepturile recunoscute pe plan național și internațional care sunt acordate oamenilor numai în virtutea faptului ca sunt ființe umane, de exemplu, drepturile omului recunoscute prin Declarația Universală a Drepturilor Omului a Națiunilor Unite (1948) și Regulile Standard ale Națiunilor Unite pentru Egalizarea Șanselor pentru Persoanele cu Dizabilități (1993); Convenția Națiunilor Unite cu privire la Drepturile Copilului (1989); dreptul la auto-determinare sau autonomie; și dreptul la control asupra propriului destin.

Exclud: Viața politică și calitatea de cetățean (d950).

d950 Viața politică și calitatea de cetățean

A se implica în viața socială, politică și guvernamentală în calitate de cetățean, care are statut legal de cetățean și care beneficiază de drepturile, protecția, privilegiile și obligațiile asociate cu acest rol, de exemplu, dreptul la vot și de a conduce un birou politic, de a forma asociații politice; a beneficia de drepturile și libertățile asociate cu calitatea de cetățean (exemplu, dreptul la libertatea cuvântului, la asociere, la religie, protecție împotriva percheziției abuzive și confiscării de bunuri, dreptul la asistență / consultanță, dreptul la judecată și alte drepturi legale și de protecție împotriva discriminării); a avea stabilitate juridică în calitate de cetățean.

Exclude: drepturile civile (d940).

d998 Comunitatea, viața civică și socială, altele specificate**d999 Comunitatea, viața civică și socială, nespecificate**

FACTORII DE MEDIU

Definiție: *Factorii de mediu compun mediul fizic, social și atitudinal în care oamenii trăiesc și își duc existența.*

Codificarea factorilor de mediu

Factorii de mediu reprezintă o componentă a Părții 2 (Factori contextuali) a clasificării. Acești factori trebuie să fie avuți în vedere pentru fiecare componentă a funcționării și codificați corespunzător (vezi Anexa 2).

Factorii de mediu trebuie să fie codificați din perspectiva persoanei a cărei situație este descrisă. De exemplu, bordurile în pantă și pavajele netede pot fi codificate drept facilitatori pentru o persoană care utilizează fotoliul rulant, însă ele sunt o barieră pentru o persoană nevăzătoare.

Primul calificator indică măsura în care un factor este facilitator sau obstacol. Există mai multe motive pentru care un factor de mediu poate fi un facilitator sau un obstacol, precum și motive pentru a explica măsura în care este unul din aceste lucruri. Pentru facilitatori, persoana care face codificarea trebuie să țină cont de diferite aspecte, și anume: să știe dacă o resursă este accesibilă, dacă se poate conta pe accesul la ea sau situația este variabilă, dacă resursa este de bună sau slabă calitate, și așa mai departe. În cazul obstacolelor, ar putea fi relevantă frecvența cu care un factor stă în calea unei persoane, dacă obstacolul respectiv este important sau ne semnificativ, dacă se poate evita sau nu. Trebuie avut în vedere și faptul că un factor de mediu poate constitui o barieră (obstacol), fie prin prezență (de exemplu, atitudinile negative față de persoanele cu dizabilități), fie prin absență (de exemplu, faptul că un serviciu nu este disponibil). Efectele pe care factorii de mediu le au asupra vieților oamenilor cu probleme de sănătate sunt variate și complexe, dar există speranța că cercetările viitoare vor duce la o mai bună înțelegere a acestei interacțiuni și că, poate chiar vor demonstra utilitatea unui al doilea calificator pentru acești factori.

În unele cazuri, o întreagă serie de factori de mediu este rezumată cu un singur termen, cum ar fi sărăcie, dezvoltare, mediu rural sau urban, sau capital social. Acești termeni rezumativi nu se regăsesc ca atare în clasificare. De aceea, cel care face codificarea trebuie să identifice factorii constituenți și să-i codifice pe aceștia. Din nou, este necesară continuarea cercetării pentru a se determina dacă există seturi clare și complete de factori de mediu care compun acești termeni rezumativi.

Primul calificator

Prezentăm mai jos scala negativă și pozitivă care desemnează măsura în care un factor de mediu acționează ca o barieră sau ca un element de facilitare (facilitator). Dacă se folosește doar un punct (separator), înseamnă că este vorba de o barieră, iar dacă se utilizează semnul plus, înseamnă că este vorba de un element de facilitare (facilitator):

xxx.0 NU sunt bariere	(inexistentă, absentă, neglijabilă...)	0 - 4%
xxx.1 Bariera UȘOARĂ	(ușoară, scăzută...)	5 - 24%
xxx.2 Bariera MODERATĂ	(medie, destul de...)	25 - 49%
xxx.3 Bariera SEVERĂ	(ridicată, extrem de...)	50 - 95%

xxx.4 Bariera COMPLETĂ	(în totalitate...)	96 -100%
xxx+0 NU sunt facilitatori	(inexistent, absent, neglijabil...)	0 - 4%
xxx+1 facilitator UȘOR	(ușor, scăzut...)	5 - 24%
xxx+2 Facilitator MODERAT	(mediu, destul de...)	25 - 49%
xxx+3 Facilitator SUBSTANȚIAL	(ridicat, extrem de...)	50 - 95%
xxx+4 Facilitator COMPLET	(în totalitate...)	96 -100%
xxx.8 Barieră, nu se specifică		
xxx+8 Facilitator, nu se specifică		
xxx.9 nu e cazul		

Pentru acele cazuri în care se utilizează instrumente de evaluare calibrate sau pentru care există alte standarde disponibile pentru a califica mărimea obstacolelor sau a elementelor de facilitare (facilitatorilor) în ambianță sunt puse la dispoziție game mari de procentaje. De exemplu, dacă se menționează „nicio barieră” sau „barieră completă”, codificarea oferă o marjă de eroare de până la 5%. O „barieră moderată” este definită în a doua jumătate a scalei care corespunde pentru o barieră completă. Aceste procente se vor calibra pentru diferite domenii, cu referire la standardele umane, tot ca valori procentuale. Pentru ca această cuantificare să fie folosită în manieră unitară, procedeele de evaluare trebuie să fie dezvoltate prin activități de cercetare.

Al doilea calificator : urmează să fie dezvoltat.

Capitolul 1

Produse și tehnologii

Acest capitol se ocupă de produse, naturale sau create de om, sau de sisteme de produse, echipamente și tehnologii, aflate în mediul din imediata apropiere a individului și care sunt adunate, create, produse sau fabricate. Clasificarea ISO 9999 a dispozitivelor ajutătoare definește aceste elemente ca fiind „orice produs, instrument, echipament sau sistem tehnic utilizat de o persoană cu dizabilități, produs special sau disponibil în general, care previne, compensează, monitorizează, ușurează sau neutralizează” starea de dizabilitate. Este recunoscut că orice produs sau tehnologie poate fi dispozitiv auxiliar de sprijin. (Vezi ISO 9999: Dispozitive asistive / de sprijin pentru persoanele cu dizabilități - Clasificare (versiunea a doua); ISO/TC 173/SC 2; ISO/DIS 9999 (revizuite)). Cu toate acestea, în scopul acestei clasificări a factorilor de mediu, produsele și tehnologiile asistive / de sprijin sunt definite mai restrâns ca fiind orice produs, instrument, echipament sau tehnologie adaptate sau concepute special pentru a îmbunătăți funcționarea unei persoane cu dizabilități.

e110 Produse sau substanțe pentru consum personal

Orice obiect sau substanță, naturale sau create de om, adunate, prelucrate sau fabricate pentru ingestie.

Includ: hrana (inclusiv laptele de mamă), băuturile și medicamentele.

e1100 Hrana

Orice obiect sau substanță, naturale sau create de om, adunate, prelucrate sau fabricate pentru a fi mâncate, de exemplu, alimente și lichide brute / crude, prelucrate și preparate, de diferite consistențe, ierburi și minerale (vitamine și alte suplimente).

e1101 Medicamente

Orice obiect sau substanță, naturale sau create de om, adunate, prelucrate sau fabricate în scop medical, de exemplu, medicația alopătă și naturistă.

e1108 Produse sau substanțe pentru consum personal, altele specificate

e1109 Produse sau substanțe pentru consum personal, nespecificate

e115 Produse și tehnologii pentru uz personal în viața cotidiană

Echipamente, produse și tehnologii folosite de oameni în activitățile cotidiene, inclusiv cele adaptate sau special concepute, amplasate în, pe sau în apropierea persoanei care le folosește.

Includ: produse și tehnologii de uz personal, generale și asistive /de sprijin.

Exclud: Produse și tehnologii pentru mobilitate și transport personal în interior și în exterior (e120); produse și tehnologii de comunicare(e125).

e1150 Produse și tehnologii generale de uz personal în viața cotidiană
Echipamente, produse și tehnologii folosite de oameni în activitățile zilnice, de exemplu, îmbrăcăminte, materiale textile, mobilier, aparatură, produse și unelte de curățenie, care nu sunt adaptate și nici concepute special, cu excepția celor adaptate la vârstă, de exemplu, ustensilele pentru copii.

e1151 Produse și tehnologii asistive / de sprijin de uz personal în viața cotidiană
Echipament, produse și tehnologii, adaptate sau concepute special, care ajută oamenii în viața cotidiană, de tipul dispozitive protetice și ortopedice, proteze neurale (de exemplu, dispozitive de stimulare funcțională care controlează vezica urinară, intestinele, ritmul cardiac și respirator), și unități de control al mediului ambiental cu scopul de a facilita controlul indivizilor asupra mediului / spațiului interior în care locuiesc (scanere, sisteme de telecomandă, sisteme cu comandă a vocii, întrerupătoare cu temporizare).

e1152 Produse și tehnologii folosite pentru joc
Echipamente, produse și tehnologii folosite în jocuri, structurate și nestructurate, de un singur individ sau de un grup de indivizi, care nu sunt adaptate și nici concepute special, cu excepția celor adaptate la vârstă.

Exclud: Produse și tehnologii generale de uz personal în viața cotidiană (e1150); Produse și tehnologii de sprijin de uz personal în viața cotidiană (e1151); produse și tehnologii pentru educație (e130); produse și tehnologii pentru cultură, recreere și sport (e140).

e11520 Produse și tehnologii generale folosite pentru joc
Obiecte, materiale, jucării și alte produse folosite în joc, de exemplu, cuburi, bile, obiecte miniaturale, jocuri, puzzle, leagăne și tobogane.

e11521 Produse și tehnologii adaptate folosite pentru joc
Obiecte, materiale, jucării și alte produse, adaptate sau special concepute, pentru a ajuta la jocuri, de exemplu, mașinuțe cu telecomandă, echipament modificat pentru terenul de joacă.

e11528 Produse și tehnologii folosite pentru joc, altele specificate

e11529 Produse și tehnologii folosite pentru joc, nespecificate

e1158 Produse și tehnologii de uz personal în viața cotidiană, altele specificate

e1159 Produse și tehnologii de uz personal în viața cotidiană, nespecificate

e120 Produse și tehnologii pentru mobilitate și transport personal în interior și în exterior

Echipamente, produse și tehnologii utilizate de oameni în activități de deplasare, în interiorul și în exteriorul clădirilor, inclusiv cele adaptate sau special concepute, amplasate în, pe sau lângă persoana care le folosește.

Includ: produse și tehnologii generale și asistive/sprijin pentru mobilitate și transport personal, în interior și în exterior.

e1200 Produse și tehnologii generale pentru mobilitate și transport personal în interior și în exterior

Echipamente și tehnologii folosite de persoane în activități de deplasare în interiorul și exteriorul clădirilor, de exemplu, vehicule motorizate și nemotorizate, folosite pentru a transporta persoane pe uscat, pe apă și în aer (de exemplu, autobuze, automobile, furgoane, alte vehicule cu tracțiune motorizată sau mijloace de transport cu tracțiune animală), care nu sunt special adaptate sau concepute, cu excepția celor adaptate la vârstă, de exemplu, triciclete și cărucioarele pentru copii.

e1201 Produse și tehnologii asistive / de sprijin pentru mobilitate și transport personal în interior și în exterior

Echipamente, produse și tehnologii adaptate sau special concepute, care ajută persoanele să se deplaseze în interiorul și exteriorul clădirilor, de exemplu, dispozitive pentru mersul pe jos, automobile și furgoane speciale, adaptări la vehicule, fotolii rulante, scutere și dispozitive care ajută persoanele să-și schimbe locul / poziția.

e1208 Produse și tehnologii pentru mobilitate și transport personal în interior și în exterior, altele specificate**e1209 Produse și tehnologii pentru mobilitate și transport personal în interior și în exterior, nespecificate****e125 Produse și tehnologii de comunicare**

Echipamente, produse și tehnologii utilizate de oameni în activitățile de trimitere și primire a informațiilor, inclusiv cele adaptate sau special concepute, amplasate în, pe sau lângă persoana care le folosește.

Includ: produse și dispozitive de comunicare generale și asistive / de sprijin.

e1250 Produse și tehnologii generale de comunicare

Echipamente, produse și tehnologii utilizate de oameni pentru trimitere și primire de informații, de exemplu, dispozitive optice și auditive, aparate audio de înregistrare și redare, televizoare și echipament video, dispozitive telefonice, sisteme de transmisie a sunetelor, dispozitive de comunicare directă (față-n față), care nu sunt adaptate sau special concepute.

e1251 Produse și tehnologii asistive / de sprijin pentru comunicare

Echipamente, produse și tehnologii, adaptate sau special concepute, care ajută oamenii să trimită și să primească informații, de exemplu, dispozitive vizuale specializate, dispozitive electro-optice, dispozitive specializate de scriere, desen sau pentru scris de mână, sisteme de semnalizare, software și hardware speciale, implanturi auditive, aparate auditive, adaptoare auditive de modulare de frecvență, proteze vocale, tăblițe de comunicare, ochelari și lentile de contact.

e1258 Produse și tehnologii de comunicare, altele specificate**e1259 Produse și tehnologii de comunicare, nespecificate**

e130 Produse și tehnologii pentru educație

Echipamente, produse, procese, metode și tehnologii utilizate pentru achiziția de cunoștințe, experiențe sau deprinderi, inclusiv cele adaptate sau special concepute.

Includ: produse și tehnologii generale și auxiliare pentru educație.

e1300 Produse și tehnologii generale pentru educație

Echipamente, produse, procese, metode și tehnologii utilizate pentru achiziția de cunoștințe, experiențe sau deprinderi, la orice nivel, de exemplu, cărți, manuale, jucării educaționale, software și hardware, care nu sunt adaptate sau special concepute.

e1301 Produse și tehnologii asistive / de sprijin pentru educație

Echipamente, produse, procese, metode și tehnologii, adaptate și special concepute, utilizate pentru achiziția de cunoștințe, experiențe sau deprinderi, de exemplu, tehnologie informațională specializată.

e1308 Produse și tehnologii pentru educație, altele specificate**e1309 Produse și tehnologii pentru educație, nespecificate****e135 Produse și tehnologii pentru locul de muncă**

Echipamente, produse și tehnologii utilizate pentru locul de muncă pentru a facilita activitățile de lucru.

Includ: produse și tehnologii generale și auxiliare pentru locul de muncă.

e1350 Produse și tehnologii generale pentru locul de muncă

Echipamente, produse și tehnologii, utilizate pentru locul de muncă pentru a facilita activitățile de lucru, de exemplu, unelte, mașini și echipamente de birou, care nu sunt adaptate sau special concepute.

e1351 Produse și tehnologii asistive / de sprijin pentru locul de muncă

Echipamente, produse și tehnologii adaptate sau special concepute pentru locul de muncă pentru a facilita activitățile de lucru, de exemplu, mese reglabile, pupitre și dulapuri de fișiere; uși de acces birou intrare / ieșire telecomandate; hardware, software, accesorii și aparate de control al mediului menite să faciliteze îndeplinirea sarcinilor de lucru ale individului și să controleze mediul în care acesta lucrează (de exemplu, scanere, sisteme de telecomandă, sisteme comandate prin voce și întrerupătoare cu temporizare).

e1358 Produse și tehnologii pentru locul de muncă, altele specificate**e1359 Produse și tehnologii pentru locul de muncă, nespecificate****e140 Produse și tehnologii pentru cultură, recreere și sport**

Echipamente, produse și tehnologii, inclusiv cele adaptate sau special concepute, utilizate pentru efectuarea de și creșterea participării la activități culturale, recreative și sportive.

Includ: produse și tehnologii generale și auxiliare pentru cultură, recreere și sport.

Exclud: produse și tehnologii pentru joc (e1152).

e1400 Produse și tehnologii generale pentru cultură, recreere și sport

Echipamente, produse și tehnologii utilizate pentru efectuarea și creșterea participării la activități culturale, recreative și sportive, de exemplu, jucării, schiuri, mingii de tenis și instrumente muzicale, care nu sunt adaptate sau special concepute.

e1401 Produse și tehnologii asistive / de sprijin pentru cultură, recreere și sport

Echipamente, produse și tehnologii adaptate sau special concepute utilizate pentru efectuarea și creșterea participării la activități culturale, recreative și sportive, de exemplu, dispozitive de mobilitate modificate pentru sport, adaptări pentru realizarea unor activități muzicale sau altor activități artistice.

e1408 Produse și tehnologii pentru cultură, recreere și sport, altele specificate

e1409 Produse și tehnologii pentru cultură, recreere și sport, nespecificate

e145 Produse și tehnologii pentru practicarea religiei și spiritualității

Produse și tehnologii, unicat sau în producție de serie, care sunt oferite sau primite ca având o semnificație simbolică în contextul practicării religiei sau spiritualității, inclusiv cele adaptate sau special concepute.

Includ: produse și tehnologii generale și auxiliare pentru practicarea religiei și spiritualității.

e1450 Produse și tehnologii generale pentru practicarea religiei și spiritualității

Produse și tehnologii, unicat sau în producție de serie, care sunt oferite sau primite ca având o semnificație simbolică în contextul practicării religiei sau spiritualității, de exemplu, cluburi spirituale, armindenii, articole de purtat pe cap, măști, crucifixe, menorah, covorașe de rugăciune care nu sunt adaptate special concepute, cu excepții în funcție de vârstă.

e1451 Produse și tehnologii asistive / de sprijin pentru practicarea religiei și spiritualității

Produse și tehnologii adaptate sau special concepute, care sunt oferite sau primite ca având o semnificație simbolică în contextul practicării religiei sau spiritualității, de exemplu, cărți religioase în Braille, cărți de tarot în Braille, și protecții speciale pentru roțile fotoliilor rulante pentru a putea intra în temple sau biserici.

e1458 Produse și tehnologii pentru practicarea religiei și spiritualității, altele specificate

e1459 Produse și tehnologii pentru practicarea religiei și spiritualității, nespecificate

e150 Produse și tehnologii de proiectare și construcție a clădirilor de uz public

Produse și tehnologii care alcătuiesc pentru un individ mediul, interior și exterior, construit de mâna omului și care este destinat, proiectat și construit pentru uz public, inclusiv cele adaptate și special concepute.

Includ: produse și tehnologii de proiectare și construire a intrărilor și ieșirilor, a facilităților și traseelor.

e1500 Produse și tehnologii de proiectare și construcție pentru intrările și ieșirile din clădirile de uz public.

Produse și tehnologii de intrare în și ieșire din mediul construit de mâna omului, care este destinat, proiectat și construit pentru uz public, de exemplu, proiectarea și construirea intrărilor și ieșirilor în / din clădirile de uz public (de exemplu, instituții, magazine și teatre), clădiri publice, rampe mobile și fixe, uși electrice, bară de deschidere pentru uși și praguri de uși la nivelul solului.

e1501 Produse și tehnologii de proiectare și construcție pentru asigurarea accesului la facilitățile din interiorul clădirilor de uz public

Produse și tehnologii referitoare la facilitățile din interiorul clădirilor proiectate și construite pentru uz public, de exemplu, toalete, cabine de telefoane sau audio, lifturi sau ascensoare, secvențe de anunțuri / avertizări sonore, rampe, termostate (pentru reglarea temperaturii) și locuri accesibile în săli sau pe stadioane.

e1502 Produse și tehnologii de proiectare și construcție pentru identificarea direcției / traseului, parcurgerea traseului și indicarea localizării în clădirile de uz public

Produse și tehnologii de interior și de exterior, concepute și construite pentru uz public, pentru a ajuta oamenii să identifice traseul în interiorul și din imediată apropiere a unei clădiri și să localizeze locurile spre care doresc să meargă, de exemplu, panouri de semnalizare, în Braille sau scrise, dimensiunile coridoarelor, suprafețele podelelor, chioșcuri accesibile și alte forme de indicații.

e1503 Produse și tehnologii de proiectare și construcție pentru siguranța fizică a persoanei în clădirile de uz public

Produse de interior și de exterior și tehnologii de uz public pentru a asigura siguranța, de exemplu, balustrade pentru paturi și sisteme de semnalizare pentru situații de urgență.

e1508 Produse și tehnologii de proiectare și construcție a clădirilor de uz public, altele specificate**e1509 Produse și tehnologii de proiectare și construcție a clădirilor de uz public, nespecificate****e155 Produse și tehnologii de proiectare și construcție a clădirilor de uz privat**

Produse și tehnologii care alcătuiesc pentru un individ mediul, interior și exterior, construit de mâna omului și care este planificat, proiectat și construit pentru uz privat (de exemplu, locuința personală sau spațiul de locuit), inclusiv cele adaptate și special concepute.

Includ: produse și tehnologii de construcție a intrărilor și ieșirilor, facilităților și traseelor.

e1550 Produse și tehnologii de proiectare și construcție a intrărilor și ieșirilor clădirilor de uz privat

Produse și tehnologii de intrare în și ieșire din mediul construit de mâna omului care este destinat, proiectat și construit pentru uz privat, de exemplu, intrările și ieșirile în / din locuințe, rampe mobile și fixe, uși electrice, bară de deschidere pentru uși și praguri de uși la nivelul solului.

e1551 Produse și tehnologii de proiectare și construcție pentru a asigura accesul la facilitățile unei clădiri de uz privat

Produse și facilități referitoare la proiectarea și construirea interiorului clădirilor de uz privat, de exemplu, toaleta, telefoanele, anunțuri / avertizări sonore, dulapuri de bucătărie, aparatură electrocasnică, comenzi electronice din locuință.

e1552 Produse și tehnologii de identificare a traseului, parcurgere a traseului și indicare a locurilor din clădirile de uz privat

Produse și tehnologii, de interior și exterior, concepute și construite pentru deplasare într-o clădire de uz privat, pentru a-i ajuta pe oameni să identifice traseul în interiorul și în imediata apropiere a clădirii și să localizeze locul unde doresc să ajungă, de exemplu, panouri de semnalizare, în Braille sau scrise, dimensiunile coridoarelor și suprafețele podelei.

e1553 Produse și tehnologii de proiectare și construcție pentru siguranța fizică a persoanei în clădirile de uz privat

Produse de interior și de exterior și tehnologii de uz public pentru a asigura siguranța, de exemplu, balustrade pentru paturi și sisteme de semnalizare pentru situații de urgență și depozitare în condiții de siguranță a obiectelor periculoase (de exemplu, arme) sau a materialelor periculoase (de exemplu, solvenți, insecticide).

e1558 Produse și tehnologii de proiectare și construcție a clădirilor de uz privat, altele specificate

e1559 Produse și tehnologii de proiectare și construcție a clădirilor de uz privat, nespecificate

e160 Produse și tehnologii de amenajare a terenurilor

Produse și tehnologii de amenajare a suprafețelor de teren, inclusiv cele adaptate sau special concepute, deoarece acestea afectează mediul exterior al unui individ prin implementarea politicilor de exploatare și sistematizare a terenurilor, proiectarea, planificarea și amenajarea spațiului.

Includ: produse și tehnologii referitoare la suprafețele de teren care sunt sistematizate, prin implementarea politicilor de exploatare a terenurilor, de exemplu, zonele rurale, zonele suburbane, zonele urbane, parcurile, zonele de conservare și rezervațiile naturale.

- e1600 Produse și tehnologii de amenajare a terenurilor din mediul rural**
Produse și tehnologii referitoare la terenurile din zonele rurale, deoarece acestea afectează mediul exterior al unui individ prin implementarea politicilor de exploatare / sistematizare a terenurilor din mediul rural, proiectarea, planificarea și amenajarea spațiului, de exemplu, terenuri agricole, drumuri de acces și semnalizarea prin panouri corespunzătoare.
- e1601 Produse și tehnologii de dezvoltarea a terenurilor din zone suburbane**
Produse și tehnologii referitoare la terenurile din zonele suburbane, deoarece acestea afectează mediul exterior al unui individ prin implementarea politicilor de sistematizare a terenurilor din zonele suburbane, proiectarea, planificarea și dezvoltarea spațiului, de exemplu, tăieturi la nivelul bordurilor, trotuare, semnalizare prin panouri și iluminarea străzilor.
- e1602 Produse și tehnologii de amenajare a terenurilor din zonele urbane**
Produse și tehnologii referitoare la terenurile din zonele urbane, deoarece acestea afectează mediul exterior al unui individ prin implementarea politicilor de sistematizare a terenurilor din zonele urbane, prin proiectarea, planificarea și amenajarea spațiului, de exemplu, tăieturi la nivelul bordurilor, rampe, semnalizare prin panouri și iluminatul străzilor.
- e1603 Produse și tehnologii de amenajare a parcurilor, zonelor de conservare și rezervațiilor naturale**
Produse și tehnologii referitoare la terenurile care constituie parcuri, zone de conservare sau rezervații naturale, deoarece acestea afectează mediul exterior al unui individ prin politicile de sistematizare a terenurilor și prin proiectarea, planificarea și amenajarea spațiului, de exemplu, prin marcarea corespunzătoare a zonei parcurilor sau traseelor prin rezervațiile naturale.
- e1608 Produse și tehnologii de amenajare a terenurilor, altele specificate**
- e1609 Produse și tehnologii de amenajare a terenurilor, nespecificate**
- e165 Bunuri**
Produse sau obiecte pentru schimburi economice, de exemplu, bani, bunuri, proprietăți și alte obiecte de valoare pe care un individ le deține sau asupra cărora are drept de folosință sau de uzufruct, de exemplu, plata alocațiilor pentru copii sau testamente în favoarea copiilor sau a persoanelor dependente.
- Includ: produse și bunuri tangibile și intangibile, active financiare.*
- e1650 Bunuri financiare**
Produse, ca banii și alte instrumente financiare, care servesc ca agent de schimb pentru munca prestată, bunuri de capital și servicii.
- e1651 Bunuri tangibile**
Produse sau obiecte, de exemplu, case și teren, îmbrăcăminte, alimente și articole tehnice, care servesc ca agent de schimb pentru munca prestată, bunuri de capital și servicii.

- e1652 Bunuri intangibile**
Produce ca proprietatea intelectuală, cunoștințele și deprinderile care servesc ca agent de schimb pentru munca prestată, bunuri de capital și servicii.
- e1658 Bunuri, altele specificate**
- e1659 Bunuri, nespecificate**
- e198 Produse și tehnologii, altele specificate**
- e199 Produse și tehnologii, nespecificate**

Capitolul 2

Mediul natural și schimbările realizate de om asupra mediului

Acest capitol se ocupă de elementele, animate și neanimate, ale mediului natural sau fizic, și de componentele acestui mediu care sunt modificate de oameni, precum și de caracteristicile populației umane din respectivul mediu.

e210 Geografia fizică

Trăsături ale formei uscatului și ale acumulărilor de apă.

Include: trăsături ale geografiei cuprinse în orografie (relief, calitatea, extinderea și forma uscatului, inclusiv altitudinea) și în hidrografie (acumulări de apă precum lacuri, râuri, mări).

e2100 Formele uscatului

Trăsături ale formelor uscatului, de exemplu, munți, dealuri, văi și câmpii.

e2101 Acumulări de apă

Trăsături ale acumulărilor de apă, de exemplu, lacuri, baraje, râuri și pâraie.

e2108 Geografia fizică, alta specificată

e2109 Geografia fizică, nespecificată

e215 Populația

Grupuri de oameni care trăiesc într-un mediu dat și care împărtășesc același model de adaptare la mediu.

Include: schimbările demografice; densitatea populației.

e2150 Schimbări demografice

Schimbări care apar în cadrul unui grup de oameni, de exemplu, structura și variația numărului total al indivizilor într-un teritoriu, determinate prin naștere, moarte, îmbătrânire a populației și migrare.

e2151 Densitatea populației

Numărul de oameni pe unitatea teritorială, inclusiv caracteristici, de exemplu, densitate ridicată sau scăzută.

e2158 Populația, alta specificată

e2159 Populația, nespecificată

e220 Flora și fauna

Plante și animale.

Exclud: animalele domestice (e350); populația (e215).

e2200 Plante

Orice varietate de organisme pluricelulare, foto-sintetice, eucariote din regnul vegetal care se caracterizează prin producerea de embrioni ce conțin cloroplast, cu pereții celulelor din celuloză și care nu dispun de capacitate locomotorie, de exemplu, arbori, flori, arbuști și vița de vie.

e2201 Animale

Organisme pluricelulare din regnul animal, care se deosebesc de plante prin caracteristici tipice, de exemplu, capacitate locomotorie, metabolism care nu este pe bază de fotosinteză, răspuns puternic la stimuli, dezvoltare limitată și structură corporală fixă, de exemplu, animale sălbatice sau domestice, reptile, pasări, pești și mamifere.

Exclud: bunuri (e165); animale domestice (e350).

e2208 Fauna și flora, altele specificate**e2209 Fauna și flora, nespecificate****e225 Clima**

Particularități și evenimente meteorologice, de exemplu, vremea.

Include: temperatura, umiditatea, presiunea atmosferică, precipitații, vânt și variațiile în funcție de anotimp.

e2250 Temperatura

Gradul de căldură sau de frig, de exemplu, temperatura scăzută și ridicată, temperatura normală sau extremă.

e2251 Umiditatea

Nivelul de umiditate a aerului, de exemplu, umiditate ridicată sau scăzută.

e2252 Presiune atmosferică

Presiunea aerului atmosferic, de exemplu, presiunea în funcție de înălțimea peste nivelul mării sau condițiile meteorologice.

e2253 Precipitațiile

Cădere de umiditate, de exemplu, ploaie, rouă, zăpadă, lapoviță și grindină.

e2254 Vântul

Cantități de aer în mișcare naturală, mai mult sau mai puțin rapidă, de exemplu, briză, furtună sau vijelie.

e2255 Variațiile în funcție de anotimp

Schimbări naturale, regulate și predictibile de la un anotimp la altul, de exemplu, vara, toamna, iarna și primăvara.

e2258 Clima, alta specificată**e2259 Clima, nespecificată**

e230 Evenimente naturale

Schimbări geografice și atmosferice care determină discontinuități în mediul fizic al individului, care apar în mod regulat sau neregulat, de exemplu, cutremure și condiții meteorologice severe sau violente, de exemplu, tornade, uragane, taifunuri, inundații, incendii forestiere și furtuni de zăpadă.

e235 Evenimente cauzate de om

Modificări sau tulburări ale mediului natural, cauzate de oameni, care pot avea ca rezultat crearea de discontinuități în viața cotidiană a oamenilor, inclusiv evenimente sau condiții legate de conflicte și războaie, de exemplu, strămutarea oamenilor, distrugerea infrastructurii sociale, a locuințelor și terenurilor, dezastre ecologice și poluarea aerului, apei sau solului. (de exemplu, deversări de substanțe toxice).

e240 Lumina

Radiație electromagnetică prin care obiectele devin vizibile, fie datorită luminii solare sau iluminatului artificial, (de exemplu, lumânări, lămpi cu parafină sau petrol, foc, electricitate), și care poate oferi informații utile sau deformate despre lume.

Include: intensitatea luminii; calitatea luminii; contraste de culoare.

e2400 Intensitatea luminii

Nivelul sau cantitatea de energie pe care o emite, fie o sursă naturală (de exemplu, soarele) sau o sursă artificială de lumină.

e2401 Calitatea luminii

Natura luminii furnizate și contrastele de culoare aferente generate în câmpul vizual, și care pot oferi informații utile despre lumea din jur (de exemplu, informații vizuale despre prezența unor scări sau a unei uși) sau informații deformate (de exemplu, prea multe imagini vizuale).

e2408 Lumina, alta specificată**e2409 Lumina, nespecificată****e245 Schimbările legate de timp**

Schimbare naturală, regulată sau predictibilă în timp.

Includ: ciclul zi / noapte și ciclul lunar.

e2450 Ciclul zi / noapte

Schimbări naturale, regulate și predictibile de la zi la noapte și din nou la zi, de exemplu, ziua, noaptea, zorile și amurgul.

e2451 Ciclul lunar

Schimbări naturale, regulate și predictibile ale poziției lunii față de pământ.

e2458 Schimbările legate de timp, altele specificate**e2459 Schimbările legate de timp, nespecificate**

e250 Sunetul

Un fenomen care este sau poate fi auzit, de exemplu, izbitură, clopoțel / sonerie, lovitură surdă, cântat, fluierat, țipăt sau bâzâit, la orice intensitate, timbru sau ton și care poate oferi informații utile sau deformate despre lumea din jur.

Include: intensitatea sunetului; calitatea sunetului.

e2500 Intensitatea sunetului

Nivelul sau volumul fenomenului auditiv determinat de cantitatea de energie generată, în care nivelurile ridicate de energie sunt percepute ca sunete intense iar nivelurile scăzute de energie sunt percepute ca sunete slabe.

e2501 Calitatea sunetului

Natura sunetului, determinată de lungimea de undă și de forma undei sunetului, perceput ca timbru și ton, de exemplu, discordanță și melodicitate și care poate oferi informații utile (de exemplu, sunetul lătratului unui câine ca diferit de mieunatul unei pisici) sau deformate (de exemplu, zgomot de fond) despre lumea din jur.

e2508 Sunetul, altul specificat**e2509 Sunetul, nespecificat****e255 Vibrații**

Mișcarea regulată sau neregulată, înainte și înapoi, a unui obiect sau a unui individ, cauzată de o tulburare fizică, de exemplu, scuturare, tremurare, mișcări rapide ale lucrurilor, clădirilor sau oamenilor, cauzate de echipamente, mari sau mici, aeronave și explozii.

Exclud: evenimente naturale (e230), de exemplu, vibrații sau zdruncinături ale pământului cauzate de seisme.

e260 Calitatea aerului

Caracteristici ale atmosferei (din afara clădirilor) sau a zonelor închise în care se găsește aer (din interiorul clădirilor), și care pot furniza informații utile sau deformate despre lumea din jur.

Include: calitatea aerului din interior și exterior.

e2600 Calitatea aerului din interior

Natura aerului din interiorul clădirilor sau a zonelor închise, determinată prin miros, fum, umiditate, aer condiționat (calitate controlată a aerului) sau calitate necontrolată a aerului, și care poate furniza informații utile (de exemplu, miros de scurgeri de gaze) sau deformate (de exemplu, miros intens de parfum) despre lumea din jur.

e2601 Calitatea aerului din exterior

Natura aerului din afara clădirilor sau zonelor închise, determinată prin miros, fum, umiditate, nivelul de ozon, și alte caracteristici ale atmosferei, și care poate furniza informații utile (de exemplu, miros de ploaie) sau deformate (de exemplu, mirosuri toxice) despre lumea din jur.

e2608 Calitatea aerului, alta specificată

e2609 Calitatea aerului, nespecificată

e298 *Mediul natural și schimbările realizate de om asupra mediului, altele specificate*

e299 *Mediul natural și schimbările realizate de om asupra mediului, nespecificate*

Capitolul 3

Sprijin și relații

Acest capitol se ocupă de oameni sau animale care oferă sprijin real, fizic sau emoțional, pentru dezvoltare, protecție, asistență și în relațiile cu alte persoane, în locuința acestora, la locul de muncă, la școală sau la joacă sau în alte secvențe ale activităților lor cotidiene. Capitolul nu cuprinde atitudinile persoanei sau oamenilor care oferă sprijinul. Factorul ambiental descris nu este persoană sau animal, ci reprezintă cantitatea de sprijin fizic și emoțional pe care persoanele sau animalele îl oferă.

e310 Mediul familial imediat

Indivizi care au o legătură prin naștere, căsătorie sau prin alte relații recunoscute de cultură ca fiind familie imediată, de exemplu, soți / soții, parteneri, părinți, frați și surori, copii, părinți sociali, părinți adoptivi și bunici.

e315 Familia extinsă

Indivizi care au o legătură prin familie sau căsătorie sau prin alte relații recunoscute de cultură ca fiind familie lărgită, de exemplu, mătuși, unchi, nepoți și nepoate.

Exclude: mediul familial imediat (e310).

e320 Prieteni

Persoane care sunt apropiate și participante permanente într-o relație caracterizată prin încredere și sprijin reciproc.

e325 Cunoștințe, colegi, vecini și membri ai comunității

Indivizi care se cunosc unii pe alții ca fiind cunoștințe, colegi, vecini și membri ai comunității, în situații de muncă, la școală, în activități recreative, și în alte aspecte de viață și care împărtășesc trăsături demografice ca vârsta, sexul, religia, credința sau etnia sau care urmăresc interese comune.

Exclud: asociații și servicii ale instituțiilor (e5550).

e330 Persoane cu funcții de conducere

Indivizi care au responsabilități de luare de decizii pentru ceilalți și care, din punct de vedere social, au influență sau putere definite pe baza rolului social, economic, cultural sau religios pe care îl au în societate, de exemplu, profesori, angajatori, supervizori, lideri religioși, persoane care înlocuiesc pe cei ce iau decizii, tutori sau mandatar.

e335 Persoane în funcții de subordonare

Indivizi a căror viața cotidiană este influențată de persoane cu funcții de conducere la locul de muncă, la școală sau în alte instituții, de exemplu, elevi / studenți, muncitori și membri ai grupurilor religioase.

Exclud: mediul familial imediat (e310).

e340 Însotitori și asistenți personali

Persoane care asigură serviciile necesare de sprijin pentru indivizi în activitățile curente ale acestora și pentru menținerea performanțelor la locul de muncă, în educație sau în alte situații de viață, servicii asigurate, fie din fonduri de stat sau private, fie în alt mod pe bază de voluntariat, de exemplu, furnizori de sprijin pentru activități casnice, însoțitori personali, persoane de sprijin pentru transport, ajutor plătit, bone și alte persoane care funcționează ca persoane de îngrijire primară.

Exclud: mediul familial imediat, (e310); familia extinsă (e315); prietenii (e320); servicii generale de sprijin social (e5750); profesioniști în domeniul sănătății (e355).

e345 Persoanele necunoscute

Persoane care nu se cunosc și nu sunt înrudite, sau care nu au stabilit încă o relație sau o asociație, inclusiv persoane necunoscute individului dar care trăiesc o situație de viață împreună cu acestea, de exemplu, profesori suplinitori, colegi de muncă sau persoane care se ocupă de îngrijirea altor persoane.

e350 Animale domestice

Animale care asigură sprijin fizic, emoțional, sau psihologic, de exemplu, animale de casă (câini, pisici, păsări, pești, etc.) și animale care ajută la deplasarea sau transportul persoanelor.

Exclud: animalele (e2201); bunurile (e165).

e355 Profesioniști în domeniul sănătății

Toți furnizorii de servicii care lucrează în cadrul sistemului de sănătate, de exemplu, medici, asistente medicale, fizioterapeuți, terapeuți ocupaționali, logopezi, audiologi, orto-proteziști, lucrători medico-sociali.

Exclud: alți profesioniști (e360).

e360 Alți profesioniști

Toți furnizorii de servicii care lucrează în afara sistemului de sănătate, inclusiv avocați, lucrători/asistenți sociali, profesori, arhitecți și designeri (proiectanți).

Exclud: profesioniști în domeniul sănătății (e355).

e398 Sprijin și relații, altele specificate**e399 Sprijin și relații, nespecificate**

Capitolul 4

Atitudini

Acest capitol se ocupă de atitudinile care sunt consecințele observabile ale obiceiurilor, practicilor, ideologiilor, valorilor, normelor, credințelor factuale și religioase. Aceste atitudini influențează comportamentul individual și viața socială la toate nivelurile, de la relațiile interpersonale și asociațiile comunitare, până la structurile politice, economice și legale; de exemplu, atitudini individuale sau ale societății despre credibilitatea și valoarea persoanei ca ființă umană care poate motiva practici pozitive, onorifice sau practici negative și discriminatorii (de exemplu, stigmatizarea, stereotipia și marginalizarea sau neglijarea unei persoane). Atitudinile clasificate sunt cele ale altor persoane decât cea a cărei situație este descrisă. Ele nu aparțin persoanelor înseși. Atitudinile individuale sunt grupate în categorii în funcție de tipul relațiilor listate la Capitolul 3, Factorii de mediu. Valorile și credințele nu sunt codificate separat de atitudini, pentru că se presupune că acestea sunt forțele de acțiune din spatele atitudinilor.

e410 Atitudini individuale ale membrilor din mediul familial imediat

Opinii și credințe generale sau specifice ale membrilor din mediul familial imediat despre persoană sau despre alte chestiuni (de exemplu, subiecte sociale, politice și economice), care influențează comportamentul și acțiunile individuale.

e415 Atitudini individuale ale membrilor familiei extinse

Opinii și credințe generale sau specifice ale membrilor familiei extinse despre persoană sau despre alte chestiuni (de exemplu, subiecte sociale, politice și economice), care influențează comportamentul și acțiunile individuale.

e420 Atitudini individuale ale prietenilor

Opinii și credințe generale sau specifice ale prietenilor despre persoană sau despre alte chestiuni (de exemplu, subiecte sociale, politice și economice), care influențează comportamentul și acțiunile individuale.

e425 Atitudini individuale ale cunoștințelor, colegilor, vecinilor și membrilor comunității

Opinii și credințe generale sau specifice ale cunoștințelor, colegilor, vecinilor și membrilor comunității despre persoană sau despre alte chestiuni (de exemplu, subiecte sociale, politice și economice), care influențează comportamentul și acțiunile individuale.

e430 Atitudini individuale ale persoanelor în funcții de conducere

Opinii și credințe generale sau specifice ale persoanelor în funcții de conducere despre persoană sau despre alte chestiuni (de exemplu, subiecte sociale, politice și economice), care influențează comportamentul și acțiunile individuale.

e435 Atitudini individuale ale persoanelor în funcții subordonate

Opinii și credințe generale sau specifice ale persoanelor în funcții subordonate despre persoană sau despre alte chestiuni (de exemplu, subiecte sociale, politice și economice), care influențează comportamentul și acțiunile individuale.

e440 Atitudini individuale ale îngrijitorilor și asistenților personali

Opinii și credințe generale sau specifice ale îngrijitorilor și asistenților personali despre persoană sau despre alte chestiuni (de exemplu, subiecte sociale, politice și economice), care influențează comportamentul și acțiunile individuale.

E445 Atitudini individuale ale persoanelor necunoscute

Opinii și credințe generale sau specifice ale persoanelor necunoscute despre persoană sau despre alte chestiuni (de exemplu, subiecte sociale, politice și economice), care influențează comportamentul și acțiunile individuale

e450 Atitudini individuale ale profesioniștilor din domeniul sănătății

Opinii și credințe generale sau specifice ale specialiștilor din domeniul sănătății despre persoană sau despre alte chestiuni (de exemplu, subiecte sociale, politice și economice), care influențează comportamentul și acțiunile individuale.

e455 Atitudini individuale ale profesioniștilor din domenii conexe sănătății

Opinii și credințe generale sau specifice ale profesioniștilor din domenii conexe sănătății despre persoană sau despre alte chestiuni (de exemplu, subiecte sociale, politice și economice), care influențează comportamentul și acțiunile individuale.

e460 Atitudini ale societății

Opinii sau credințe pe care le au în general oamenii unei culturi, societăți, unui sub-grup cultural sau unui alt grup social, față de alți indivizi sau față de un alt grup social, sau față de alte aspecte politice, economice și sociale, care influențează comportamentul și acțiunile grupului sau individului.

e465 Norme, practici și ideologii sociale

Obiceiuri, practici, reguli și sisteme abstracte de valori și credințe normative (de exemplu, ideologii, concepte normative universale și filozofii morale) care se formează în contextul social și care afectează sau generează practicile și comportamentele societății sau ale individului, (de exemplu, norme sociale de comportament moral și religios sau de etichetă, maniere; doctrine religioase și norme și practici care rezultă din acestea; norme care guvernează ritualuri sau întruniri sociale).

e498 Atitudini, altele specificate**e499 Atitudini, nespecificate**

Capitolul 5

Servicii, sisteme și politici

Prezentul capitol se ocupă de:

1. **Servicii** - sunt cele care furnizează beneficii, programe și operațiuni structurate, în diverse sectoare ale societății, concepute pentru a veni în întâmpinarea nevoilor indivizilor. (În servicii sunt incluse și persoanele care le furnizează). Serviciile pot fi publice, private sau voluntare, și pot fi stabilite la nivel local, de comunitate, regional, de stat, de provincie, național sau internațional de către indivizi, asociații, organizații, agenții sau guverne. Bunurile furnizate de aceste servicii pot fi generale sau adaptate și special concepute.
2. **Sisteme** - sunt mecanisme de control administrativ și organizatoric și care sunt stabilite de guverne sau de alte autorități recunoscute la nivel local, regional, național și internațional. Aceste sisteme sunt concepute să organizeze, să controleze și să monitorizeze serviciile care furnizează beneficii, programele și operațiunile structurate în diverse sectoare ale societății.
3. **Politici** - constituite prin reguli, reglementări, convenții și standarde stabilite de guverne sau de alte autorități recunoscute la nivel local, regional, național și internațional. Politicile guvernează și reglementează sistemele care organizează, controlează și monitorizează serviciile, programele și operațiunile structurate din diverse sectoare ale societății.

e510 Servicii, sisteme și politici pentru producerea de bunuri de consum

Servicii, sisteme și politici care guvernează și furnizează cele necesare pentru a produce obiecte și produse, consumate sau utilizate de oameni.

e5100 Servicii pentru producerea de bunuri de consum

Servicii și programe pentru a colecta, crea, produce și fabrica bunuri și produse de consum, de exemplu, pentru produse și tehnologii folosite pentru mobilitate, comunicare, educație, transport, angajare în muncă sau treburi gospodărești, inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

Exclud: educația și serviciile de formare (e5850); servicii de comunicare (e5350); Capitolul 1.

e5101 Sisteme pentru producerea de bunuri de consum

Mecanisme de control administrativ și monitorizare, de exemplu, organizații regionale, naționale și internaționale care stabilesc standardele (de exemplu, Organizația Internațională de Standardizare) și organisme de consumatori, care guvernează colectarea, crearea, producerea și fabricarea de produse și bunuri de consum.

e5102 Politici pentru producerea de bunuri de consum

Legislația, reglementările și standardele de colectare, creare, producere și fabricare a bunurilor și produselor de consum, de exemplu, reglementări referitoare la produse alimentare și medicamente.

e5108 Servicii, sisteme și politici de producere a bunurilor de consum, altele specificate

e5109 Servicii, sisteme și politici de producere a bunurilor de consum, nespecificate

e515 Servicii, sisteme și politici de arhitectură și construcții

Servicii, sisteme și politici de proiectare și construire a clădirilor, publice și private.

Exclud: servicii, sisteme și politici pentru spații deschise (e520).

e5150 Servicii de arhitectură și construcție

Servicii și programe pentru proiectarea, construirea și întreținerea clădirilor rezidențiale, comerciale, industriale și publice, de exemplu, construirea de locuințe, operaționalizarea principiilor de proiectare, coduri de construcție, reglementări și standarde, inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

e5151 Sisteme de arhitectură și construcție

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează planificarea, proiectarea, construirea și întreținerea clădirilor rezidențiale, comerciale, industriale și publice, de exemplu, pentru implementarea și monitorizarea codurilor de construcții, standardelor de construcții, și a standardelor de securitate a vieții și protecției contra incendiilor.

e5152 Politici de arhitectură și construcție

Legislație, reglementări și standarde care guvernează planificarea, proiectarea, construirea și întreținerea clădirilor rezidențiale, comerciale, industriale și publice, de exemplu, politicile codurilor de construcții, standardelor de construcții, și a standardelor de securitate a vieții și protecției contra incendiilor.

e5158 Servicii, sisteme și politici de arhitectură și construcție, altele specificate

e5159 Servicii, sisteme și politici de arhitectură și construcție, nespecificate

e520 Servicii, sisteme și politici pentru spații deschise

Servicii, sisteme și politici de planificare, proiectare, dezvoltare / amenajare și întreținere a terenurilor publice (de exemplu, parcuri, păduri, țărături, mlaștini) și a terenurilor private din zonele rurale, suburbane și urbane.

Exclud: servicii, sisteme și politici de arhitectură și construcție (e515).

e5200 Servicii de planificare a spațiului deschis

Servicii și programe care au ca scop planificarea, crearea și întreținerea spațiilor urbane, suburbane, rurale, recreaționale, de conservare și ambientale, a spațiilor de întrunire și comerciale din aer liber (piețe publice, piețe de legume și fructe) și a rutelor pietonale și pentru vehiculele de transport în scopul în care au fost create, inclusiv pe cei care furnizează aceste servicii.

Exclud: produse de proiectare și construcție de uz public (e150) și privat (e155); produse de amenajare teritorială (e160).

e5201 Sisteme de planificare a spațiilor deschise

Mecanisme de control administrativ și monitorizare, de exemplu, pentru implementarea legilor de planificare locală, regională sau națională, a codurilor de proiectare, politici de patrimoniu sau conservare, și politici de planificare a mediului, care guvernează planificarea, proiectarea, amenajarea și întreținerea spațiilor deschise, inclusiv a spațiilor rurale, suburbane și urbane, a parcurilor, zonelor de conservare și rezervațiilor naturale.

e5202 Politici de planificare a spațiilor deschise

Legislație, reglementări și standarde care guvernează planificarea, proiectarea, amenajarea și întreținerea spațiilor deschise, inclusiv spațiile rurale, suburbane și urbane, parcurile, zonele de conservare și rezervațiile naturale, de exemplu, legile de planificare locală, regională sau națională, coduri de proiectare, politici de patrimoniu sau conservare și planificare a mediului.

e5208 Servicii, sisteme și politici de planificare a spațiului deschis, altele specificate

e5209 Servicii, sisteme și politici de planificare a spațiului deschis, nespecificate

e525 Servicii, sisteme și politici privind locuirea

Servicii, sisteme și politici pentru asigurarea de adăpost, spații de locuit sau cazare pentru oameni.

e5250 Servicii privind locuirea

Servicii și programe care au ca scop amplasarea, oferirea și întreținerea locuințelor sau adăposturilor pentru persoane pentru a locui, de exemplu, agenții imobiliare, organizații de locuințe (locatari), adăposturi pentru cei lipsiți de locuință, inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

e5251 Sisteme privind locuirea

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează locuințele și adăposturile pentru persoane, de exemplu, sisteme de implementare și monitorizare a politicilor privind locuirea.

e5252 Politici privind locuirea

Legislație, reglementări și standarde care guvernează locuințele și adăposturile pentru persoane, de exemplu, stabilirea eligibilității pentru locuințe sau adăposturi, politici care privesc implicarea guvernamentală în dezvoltarea (amenajarea) și întreținerea locuințelor și politici care privesc cum și unde se poate dezvolta un spațiu de locuințe.

e5258 Servicii, sisteme și politici privind locuirea, altele specificate

e5259 Servicii, sisteme și politici privind locuirea, nespecificate

e530 Servicii, sisteme și politici privind utilitățile

Servicii, sisteme și politici pentru utilitățile publice, de exemplu, apă, combustibil, electricitate, igienizare, transport public și servicii esențiale.

Exclud: servicii, sisteme și politici de protecție civilă (e545).

e5300 Servicii privind utilitățile

Servicii și programe prin care se furnizează întregii populații energia principală (de exemplu, combustibil și electricitate), igienizare, apă și alte servicii principale (de exemplu, servicii de reparații de urgență) pentru consumatori, locatari și agenți comerciali, inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

e5301 Sisteme privind utilitățile

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează furnizarea de servicii pentru utilități, de exemplu, comisii de sănătate și siguranță și consilii ale consumatorilor.

e5302 Politici privind utilitățile

Legislație, reglementări și standarde care guvernează furnizarea de utilități, de exemplu, standarde de sănătate și siguranță care guvernează livrarea și alimentarea cu apă și combustibil, practicile de igienizare în comunități și politici pentru alte servicii principale și livrări în perioade de criză și calamități naturale.

e5308 Servicii, sisteme și politici privind utilitățile, altele specificate**e5309 Servicii, sisteme și politici privind utilitățile, nespecificate****e535 Servicii, sisteme și politici de comunicații**

Servicii, sisteme și politici pentru transmiterea și schimbul de informații.

e5350 Servicii de comunicații

Servicii și programe care au ca scop transmiterea de informații printr-o varietate de metode, de exemplu, telefon, fax, poșta aeriană și terestră, poșta electronică și alte sisteme informatice (de exemplu, relee telefonice, telex, teletext și servicii de Internet), inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

Exclud: servicii media (e5600).

e5351 Sisteme de comunicații

Mecanisme de control administrativ și monitorizare, de exemplu, autorități de reglementare a telecomunicațiilor și alte organisme similare, care guvernează transmiterea de informații printr-o varietate de metode, inclusiv telefon, fax, poșta aeriană și terestră, poșta electronică și alte sisteme informatice.

e5352 Politici de comunicații

Legislație, reglementări, și standarde care guvernează transmiterea de informații printr-o varietate de metode inclusiv telefon, fax, poșta, poșta electronică și alte sisteme informatice, de exemplu, criteriile de eligibilitate privind accesul la comunicații, cerințe pentru a avea o adresă poștală și standardele necesare pentru asigurarea telecomunicațiilor.

e5358 Servicii, sisteme și politici de comunicații, altele specificate

e5359 Servicii, sisteme și politici de comunicații, nespecificate

e540 Servicii, sisteme și politici de transport

Servicii, sisteme și politici pentru a permite persoanelor și bunurilor să se deplaseze sau să fie deplasate dintr-un loc în altul.

e5400 Servicii de transport

Servicii și programe care au ca scop deplasarea persoanelor sau bunurilor pe drumuri, poteci, cale ferată, aer sau apă, cu transport public sau privat, inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

Exclud: produse pentru mobilitatea și transportul personal (e115).

e5401 Sisteme de transport

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează deplasarea persoanelor sau a bunurilor pe drumuri, poteci, cale ferată, aer sau apă, de exemplu, sisteme de stabilire a eligibilității pentru funcționarea vehiculelor și implementarea și monitorizarea standardelor de sănătate și siguranța aferente utilizării diferitelor tipuri de transport.

Exclud: servicii, politici și sisteme de asigurare socială (e570).

e5402 Politici de transport

Legislație, regulamente și standarde care guvernează deplasarea persoanelor sau bunurilor pe drumuri, poteci, cale ferată, aer sau apă, de exemplu, legile și politicile de planificare a transportului, politici de punere la dispoziție a și de acces la transportul public.

e5408 Servicii, sisteme și politici de transport, altele specificate

e5409 Servicii, sisteme și politici de transport, nespecificate

e545 Servicii, sisteme și politici de protecție civilă

Servicii, sisteme și politici care au ca scop protejarea oamenilor și a proprietății.

Exclud: serviciile, sistemele și politicile pentru utilități (e530).

e5450 Servicii de protecție civilă

Servicii și programe organizate de comunitate și care au ca scop protejarea oamenilor și a proprietății, de exemplu, pompierii, poliția, serviciile de urgență și ambulanță, inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

e5451 Sisteme de protecție civilă

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează protejarea oamenilor și a proprietății, de exemplu, sistemele prin care sunt organizate intervențiile pompierilor, poliției și a serviciilor de urgență și ambulanță.

e5452 Politici de protecție civilă

Legislație, reglementări și standarde care guvernează protejarea oamenilor și a proprietății, de exemplu, politici de furnizare a serviciilor pompierilor, poliției, și a serviciilor de urgență și ambulanță.

e5458 Servicii, sisteme și politici de protecție civilă, alte specificate**e5459 Servicii, sisteme și politici de protecție civilă, nespecificate****e550 Servicii, sisteme și politici in domeniul justiției**

Servicii, sisteme și politici care privesc legislația și alte legi ale unei țări.

e5500 Servicii in domeniul justiției

Servicii și programe care au ca scop exercitarea autorității statului, conform definirii acesteia în lege, de exemplu, tribunale și alte agenții de audiere și soluționare a litigiilor civile și proceselor penale, reprezentare prin avocați, servicii notariale, mediere, arbitraj și facilități de corecție sau penale, inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

e5501 Sisteme in domeniul justiției

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează administrarea justiției, de exemplu, sisteme de implementare și monitorizare a regulamentelor formale (de exemplu, legi, reglementări, legi vamale, legi religioase, convenții internaționale și drept internațional).

e5502 Politici in domeniul justiției

Legislație, reglementări și standarde, de exemplu, legi, legi vamale, legi religioase, convenții internaționale și drept internațional care guvernează administrarea justiției.

e5508 Servicii, sisteme și politici in domeniul justiției, altele specificate**e5509 Servicii, sisteme și politici in domeniul justiției, nespecificate****e555 Servicii, sisteme și politici ale asociațiilor și organizațiilor**

Servicii, sisteme și politici care se referă la grupuri de oameni care se asociază pe baza unor interese comune, non-comerciale, care deseori iau forma unei structuri cu membri asociați.

e5550 Servicii ale asociațiilor și organizațiilor

Servicii și programe furnizate de oameni care se asociază pe baza unor interese comune, non-comerciale, cu alți oameni care au aceleași interese, și unde furnizarea de astfel de servicii poate avea legătură cu calitatea de membru, de exemplu, asociații și organizații care furnizează servicii de recreere și petrecere a timpului liber, sportive, culturale, religioase și de ajutor reciproc.

e5551 Sisteme ale asociațiilor și organizațiilor

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează relațiile și activitățile dintre oamenii care se asociază pe baza unor interese comune, non-comerciale, precum și înființarea și funcționarea asociațiilor și

organizațiilor, de exemplu, organizații de ajutor reciproc, organizații pentru recreere și petrecere a timpului liber, asociații culturale și religioase și organizații non-profit.

e5552 Politici ale asociațiilor și organizațiilor

Legislație, reglementări și standarde care guvernează relațiile și activitățile dintre oamenii care se asociază pe baza unor interese comune, non-comerciale, precum și înființarea și funcționarea asociațiilor și organizațiilor, de exemplu, politici care guvernează înființarea și funcționarea asociațiilor și organizațiilor, inclusiv organizații de ajutor reciproc, organizații pentru recreere și petrecere a timpului liber, asociații culturale și religioase și organizații non-profit.

e5558 Servicii, sisteme și politici ale asociațiilor și organizațiilor, altele specificate

e5559 Servicii, sisteme și politici ale asociațiilor și organizațiilor nespecificate

e560 Servicii, sisteme și politici media

Servicii, sisteme și politici pentru realizarea comunicării de masă prin radio, televiziune, ziare și internet.

e5600 Servicii media

Servicii și programe care au ca scop realizarea comunicării de masă, de exemplu, radio, televiziune, servicii de comunicare cu circuit închis, reportaje de presă, ziare, servicii în Braille și comunicare în masă pe bază de tehnologii informatice (worldwide web, internet), inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

Exclud: servicii de comunicații (e5350).

e5601 Sisteme media

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează furnizarea de știri și informații către publicul larg, de exemplu, standarde care guvernează conținutul, distribuirea, diseminarea, accesul la și metodele de comunicare prin radio, televiziune, reportaje prin presă, ziare și prin tehnologii de comunicare informatice (worldwide web, internet).

Includ: cerințele necesare realizării unui circuit de televiziune închis, versiuni în Braille ale ziarelor și altor publicații, și transmisiuni radio prin teletext.

Exclud: sisteme de comunicație (e5351).

e5602 Politici media

Legislație, reglementări și standarde care guvernează furnizarea de știri și informații către publicul larg, de exemplu, politici care guvernează conținutul, distribuția, diseminarea, accesul la și metodele de comunicare prin radio, televiziune, reportaje de presă, ziare și tehnologii de comunicare informaționale (worldwide web, internet).

Exclud: Politici de comunicație (e5352).

e5608 Servicii, sisteme și politici media, altele specificate

e5609 Servicii, sisteme și politici media, nespecificate

e565 Servicii, sisteme și politici economice

Servicii și sisteme aferente întregului sistem de producere, distribuire, consum și utilizare a bunurilor și serviciilor.

Exclud: servicii, sisteme și politici de asigurări sociale (e570).

e5650 Servicii economice

Servicii și programe care au ca scop ansamblul producerii, distribuiri, consumului și utilizării bunurilor și serviciilor, de exemplu, sectorul comercial privat, (de exemplu, afaceri, activități comerciale, corporații, societăți mixte economice), sectorul public (de exemplu, servicii publice, comerciale de tipul cooperative și întreprinderi), instituții financiare (de exemplu, bănci și servicii de asigurări), inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

Exclud: servicii privind utilitățile (e5300); serviciile de muncă și angajare în muncă (e5900).

e5651 Sisteme economice

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează producerea, distribuirea, consumul și utilizarea de bunuri și servicii, de exemplu, sisteme de implementare și monitorizare a politicilor economice.

Exclud: sistemele privind utilitățile (e5301); sistemele de muncă și angajare în muncă (e5901).

e5652 Politici economice

Legislație, reglementări și standarde care guvernează producerea, distribuirea, consumul și utilizarea bunurilor și serviciilor, de exemplu, doctrinele economice adoptate și implementate de guverne.

Exclud: politicile privind utilitățile (e5302); politicile de muncă și angajare în muncă (e5902).

e5658 Servicii, sisteme și politici economice, altele specificate

e5659 Servicii, sisteme și politici economice, nespecificate

e570 Servicii, sisteme și politici de protecție socială

Servicii, sisteme și politici care au ca scop furnizarea unui sprijin financiar oamenilor care, din cauza vârstei, sărăciei, lipsei unui loc de muncă, condiției de sănătate sau dizabilității, necesită asistență din partea statului, care este finanțat fie din veniturile generale din impozitare, fie prin scheme de contribuții.

Exclud: servicii, sisteme și politici economice (e565).

e5700 Servicii de protecție socială

Servicii și programe care au ca scop furnizarea unui sprijin financiar oamenilor care, din cauza vârstei, sărăciei, lipsei unui loc de muncă, condiției de sănătate sau dizabilității, necesită asistență din partea statului, care este finanțat fie din veniturile generale din impozitare, fie prin scheme de contribuții, de exemplu, servicii de stabilire a criteriilor de eligibilitate, de livrare sau distribuire de ajutoare financiare pentru următoarele tipuri de programe: programe de asistență socială (de exemplu, compensații pentru protecție non-contributivă, sărăcie și alte compensații pe baza nevoilor), programe de asigurări sociale (de exemplu, contribuții în caz de accidente sau asigurări de șomaj), și programe de dizabilitate, cu schemele de pensionare aferente (de exemplu, substituția de venit), inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

Exclud: serviciile de sănătate (e5800).

e5701 Sisteme de protecție socială

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează programele și schemele care furnizează sprijin financiar oamenilor care, din cauza vârstei, sărăciei, lipsei unui loc de muncă, condiției de sănătate sau dizabilității, necesită asistență din partea statului, de exemplu, sisteme de implementare a regulamentelor și reglementarilor care guvernează eligibilitatea pentru asistență, protecție socială, plăți din asigurările de șomaj, dizabilități și pensii aferente și beneficii pentru dizabilități.

e5702 Politici de protecție socială

Legislație, reglementări și standarde care guvernează programele și schemele care asigură sprijin financiar persoanelor care, din cauza vârstei, sărăciei, lipsei unui loc de muncă, condiției de sănătate sau dizabilității, necesită asistență din partea statului, de exemplu, legislație și reglementări care guvernează eligibilitatea pentru asistență, protecție socială, plăți din asigurările de șomaj, dizabilități și pensii aferente și beneficii pentru dizabilități.

e5708 Servicii, sisteme și politici de protecție socială, altele specificate**e5709 Servicii, sisteme și politici de protecție socială, nespecificate****e575 Servicii, sisteme și politici generale de asistență socială**

Servicii, sisteme și politici care au ca scop furnizarea de sprijin pentru cei care necesită asistență în domenii cum sunt, cumpărăturile, treburile casnice, îngrijire copii, transport, îngrijire pentru recuperare, auto-îngrijire și îngrijire pentru ceilalți, pentru ca aceștia să funcționeze mai bine în plan social.

Exclud: servicii, sisteme și politici de protecție socială (e570); însoțitorii și asistenții pentru îngrijire personală (e340); servicii, sisteme și politici de sănătate (e580).

e5750 Servicii generale de asistență socială

Servicii și programe care au ca scop furnizarea unui sprijin social oamenilor care, din cauza vârstei, sărăciei, lipsei unui loc de muncă, condiției de

sănătate sau dizabilității, necesită asistență publică pentru cumpărături, treburi casnice, transport, auto-îngrijire sau îngrijirea altor persoane, pentru ca aceștia să funcționeze mai bine în plan social.

e57500 Îngrijire informală a copilului sau adultului de către familie sau prieteni

e57501 Îngrijire de zi pentru familie, oferită la domiciliu de către un furnizor de servicii

e57502 Centru de servicii de îngrijire pentru copil sau adult – profit sau non-profit

e57508 Servicii generale de suport social, altele specificate

e57509 Servicii generale de suport social, nespecificate

e5751 Sisteme generale de asistența socială

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează programele și schemele de furnizare de sprijin social oamenilor care, din cauza vârstei, sărăciei, lipsei unui loc de muncă, condiției de sănătate sau dizabilității, necesită un astfel de sprijin, inclusiv sistemele de implementare a regulamentelor și reglementărilor care guvernează eligibilitatea pentru servicii de sprijin social, precum și reglementările pentru furnizarea acestor servicii.

e5752 Politici generale de asistență socială

Legislație, reglementări și standarde care guvernează programe și scheme de furnizare a sprijinului social pentru oameni care, din cauza vârstei, sărăciei, lipsei unui loc de muncă, condiției de sănătate sau dizabilității, necesită un asemenea sprijin, inclusiv legislația și reglementările care guvernează eligibilitatea pentru sprijin social.

e5758 Servicii, sisteme și politici generale de asistență socială, altele specificate

e5759 Servicii, sisteme și politici generale de asistență socială, nespecificate

e580 Servicii, sisteme și politici de sănătate

Servicii, sisteme și politici pentru prevenirea și tratarea problemelor de sănătate, asigurarea reabilitării medicale și promovarea unui stil de viață sănătos.

Exclud: servicii, sisteme și politici generale de asistență socială (e575).

e5800 Servicii de sănătate

Servicii și programe la nivel local, comunitar, regional, de stat sau național, care au ca scop realizarea intervenției asupra indivizilor pentru o stare de bine din punct de vedere fizic, psihic și social, de exemplu, servicii de promovare a sănătății și prevenire a bolilor, servicii de îngrijire primară, îngrijire în fazele acute, servicii de reabilitare și îngrijire pe termen lung; servicii care sunt finanțate din fonduri publice sau private, furnizate pe

termen scurt, pe termen lung, periodic sau o singură dată, într-o diversitate de amplasare a serviciilor, de exemplu, în comunitate, la domiciliu, la școală sau la locul de muncă, spitale generale, spitale specializate, clinici și în instituții de îngrijire rezidențiale sau non-rezidențiale, inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

e5801 Sisteme de sănătate

Mecanismele de monitorizare și control administrativ care guvernează varietatea de servicii furnizate indivizilor pentru bunăstarea lor fizică, psihică și socială, într-o varietate de locuri, inclusiv în comunitate, locuințe, școli și locuri de muncă, spitale generale, spitale specializate, clinici și facilități de îngrijire rezidențială și non-rezidențială, precum și sistemul de implementare a regulilor și standardelor care determină eligibilitatea pentru servicii, furnizarea de dispozitive, tehnologii asistive / de sprijin sau a altor echipamente adaptate, și legislație, cum sunt, legislația din domeniul sănătății care guvernează caracteristicile sistemului de sănătate, de exemplu, accesibilitatea, universalitatea, portabilitatea, finanțarea din fonduri publice sau capacitatea de cuprindere.

e5802 Politici de sănătate

Legislație, reglementări și standarde care guvernează paleta de servicii furnizate indivizilor pentru a asigura starea de bine din punct de vedere fizic, psihic și social, într-o diversitate de amplasare a serviciilor, de exemplu, inclusiv în comunitate, la domiciliu, la școală sau la locul de muncă, spitale generale, spitale specializate, clinici și în instituții de îngrijire rezidențiale sau non-rezidențiale, de exemplu, politici și standarde care stabilesc eligibilitatea pentru servicii, furnizarea de dispozitive, tehnologii ajutoare sau a altor echipamente adaptate, și legislație, de exemplu, legislația din domeniul sănătății care guvernează caracteristicile sistemului de sănătate, de exemplu, accesibilitatea, universalitatea, portabilitatea, finanțarea din fonduri publice sau capacitatea de cuprindere.

e5808 Servicii, sisteme și politici de sănătate, altele specificate

e5809 Servicii, sisteme și politici de sănătate, nespecificate

e585 Servicii, sisteme și politici de educație și formare

Servicii, sisteme și politici de achiziție, păstrare și îmbunătățire a cunoștințelor, experiențelor și a deprinderilor vocaționale sau artistice. Vezi, Clasificarea Internațională Standard pentru Educație a UNESCO (ISCED-1997).

e5850 Servicii de educație și formare

Servicii și programe care privesc, în general, educația și achiziția, păstrarea și îmbunătățirea cunoștințelor, experiențelor și a deprinderilor vocaționale sau artistice, de exemplu, serviciile furnizate la diferite niveluri de educație (de exemplu, învățământ preșcolar, primar, gimnazial, instituții post-gimnaziale, calificare profesională, ucenicie, programe de formare / dezvoltare de deprinderi și de formare continuă), inclusiv cei care furnizează aceste servicii.

e5851 Sisteme de educație și formare

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează furnizarea programelor de educație, de exemplu, sistemele de implementare a politicilor și standardelor care stabilesc eligibilitatea pentru învățământul particular și public, și programele bazate pe nevoile speciale; comisii locale, regionale sau naționale de educație sau alte autorități în domeniu care guvernează caracteristicile sistemelor de educație, inclusiv curriculum-ul, dimensiunile claselor, numărul de școli dintr-o regiune, taxe și subvenții, programe speciale de masă și servicii de îngrijire după programul de școală.

e5852 Politici de educație și formare

Legislație, reglementări și standarde care guvernează furnizarea programului educațional, de exemplu, politici și standarde care determină eligibilitatea pentru învățământul public sau privat și programe pe baza nevoilor speciale, și care dictează structura, la nivel local, regional și național, a comisiilor de educație și a altor autorități în domeniu care guvernează caracteristicile sistemului de educație, inclusiv curriculum-ul, dimensiunile claselor, numărul de școli dintr-o regiune, taxe și subvenții, programe de masa speciale și servicii de îngrijire după programul de școală.

e5853 Servicii de educație și formare speciale

Servicii și programe care privesc educația specială și achiziția, păstrarea și îmbunătățirea cunoștințelor, experiențelor și a deprinderilor vocaționale sau artistice, de exemplu, serviciile furnizate la diferite niveluri de educație (de exemplu, învățământ preșcolar, primar, gimnazial, instituții post-gimnaziale, calificare profesională, ucenicie, programe de formare / dezvoltare de deprinderi și de formare continuă), inclusiv cei care furnizează aceste servicii

e5854 Sisteme de educație și formare speciale

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează furnizarea programelor de educație specială, de exemplu, sistemele de implementare a politicilor și standardelor care stabilesc eligibilitatea pentru învățământul particular și public, și programele bazate pe nevoile speciale; comisii locale, regionale sau naționale de educație sau alte autorități în domeniu care guvernează caracteristicile sistemelor de educație, inclusiv curriculum-ul, dimensiunile claselor, numărul de școli dintr-o regiune, taxe și subvenții, programe speciale de masă și servicii de îngrijire după programul de școală.

e5855 Politici de educație și formare speciale

Legislație, reglementări și standarde care guvernează furnizarea programului de educație specială, de exemplu, politici și standarde care impun eligibilitatea pentru învățământul public sau privat și programe pe baza nevoilor speciale, și care dictează structura, la nivel local, regional și național, a comisiilor de educație și a altor autorități în domeniu care guvernează caracteristicile sistemului de educație, inclusiv curriculum-ul, dimensiunile claselor, numărul de școli dintr-o regiune, taxe și subvenții, programe de masa speciale și servicii de îngrijire după programul de școală.

e5858 Servicii, sisteme și politici de educație și formare, altele specificate

e5859 Servicii, sisteme și politici de educație și formare, nespecificate**e590 Servicii, sisteme și politici de muncă și angajare în muncă**

Servicii, sisteme și politici referitoare la găsirea unui loc de muncă adecvat pentru persoanele care nu au un loc de muncă sau sunt în căutarea unui alt loc de muncă sau sprijinirea indivizilor care au un loc de muncă dar care doresc să promoveze.

Exclud: servicii, sisteme și politici economice (e565); servicii, sisteme și politici de educație și formare, generale și specializate (e585).

e5900 Servicii de muncă și de angajare în muncă

Servicii și programe puse la dispoziție de guvernele locale, regionale sau naționale, sau de organizații private pentru a identifica munca adecvată pentru persoanele care nu au un loc de muncă sau care doresc să schimbe locul de muncă, sau pentru a sprijini persoanele care au deja loc de muncă, de exemplu, servicii de identificare și pregătire pentru a se angaja în muncă, pentru re-angajare în muncă, plasare a forței de muncă, renunțare la muncă, continuitate vocațională, servicii de siguranță și sănătate ocupațională, și servicii de ambianță a locului de muncă, (de exemplu, ergonomie, resurse umane și servicii de management al personalului, servicii de relații de muncă, servicii de asociații profesionale), inclusiv cei care furnizează astfel de servicii.

e5901 Sisteme de muncă și de angajare în muncă

Mecanisme de control administrativ și monitorizare care guvernează distribuția ocupațiilor și a altor forme de muncă remunerate în economie, de exemplu, sisteme de implementare a politicilor și standardelor de creare de locuri de muncă, securitatea locului de muncă, locuri de muncă atribuite și competitive, standarde și legislație a muncii, și sindicatele.

e5902 Politici de muncă și angajare în muncă

Legislație, reglementări și standarde care guvernează distribuția ocupațiilor și a altor forme de muncă remunerate în economie, de exemplu, sisteme de implementare a politicilor și standardelor de creare de locuri de muncă, securitate a locului de muncă, locuri de muncă atribuite și competitive, standarde și legislație a muncii, și sindicatele.

e5908 Servicii, sisteme și politici de muncă și angajare în muncă, altele specificate**e5909 Servicii, sisteme și politici de muncă și angajare în muncă, nespecificate****e595 Servicii, sisteme și politici din domeniul politicului**

Servicii, sisteme și politici legate de votare, alegeri și forma de guvernare a țărilor, regiunilor și comunităților, precum și organizațiile internaționale.

e5950 Servicii din domeniul politicului

Servicii și structuri, de exemplu, guvernele la nivel local, regional și național, organizațiile internaționale și oamenii care sunt aleși sau numiți în funcții în aceste structuri, de exemplu, Națiunile Unite, Uniunea Europeană, guverne, autorități regionale, autorități locale ale așezărilor rurale, lideri tradiționali.

e5951 Sisteme din domeniul politicului

Structuri și funcționarea aferentă acestora care organizează puterea politică și economică într-o societate, de exemplu, laturile executive și legislative ale guvernului, și sursele constituționale sau de altă natură din care acestea își extrag autoritatea, de exemplu, doctrina de organizare politică, constituțiile, agențiile laturilor executive și legislative ale guvernului, armata.

e5952 Politici din domeniul politicului

Legi și politici formulate și intrate în vigoare prin sistemele din domeniul politicului care guvernează funcționarea sistemului politic, de exemplu, politicile care guvernează campaniile electorale, sistemul de vot, calitatea de membru a organizațiilor politice internaționale, inclusiv tratatele, legislația constituțională sau altă lege care guvernează legislația și reglementările.

e5958 Servicii, sisteme și politici din domeniul politicului, altele specificate**e5959 Servicii, sisteme și politici din domeniul politicului, nespecificate****e598** Servicii, sisteme și politici, altele specificate**e599** Servicii, sisteme și politici, nespecificate

CIF

Anexe

Anexa 1

Probleme de taxonomie și terminologie

CIF este organizată într-o schemă ierarhizată care are în vedere următoarele principii de bază ale taxonomiei:

Componentele domeniilor Structuri ale Corpului și Funcții ale Organismului, Activități și Participare și Factori de mediu sunt clasificate independent. Prin urmare, dacă un termen apare la una dintre componente, el nu se va repeta la o altă componentă.

În cadrul fiecărei componente, categoriile sunt ordonate după o schemă ramificată, astfel încât categoriile de nivel inferior și categoriile de nivel superior din care fac parte să fie caracterizate de aceleași atribute.

Categoriile se exclud reciproc, adică nu există două categorii situate la același nivel cu atribute absolut identice. Totuși, acest aspect nu trebuie confundat cu utilizarea mai multor categorii pentru a clasifica funcționarea unui anume individ. O astfel de practică este permisă, și chiar încurajată, acolo unde este cazul.

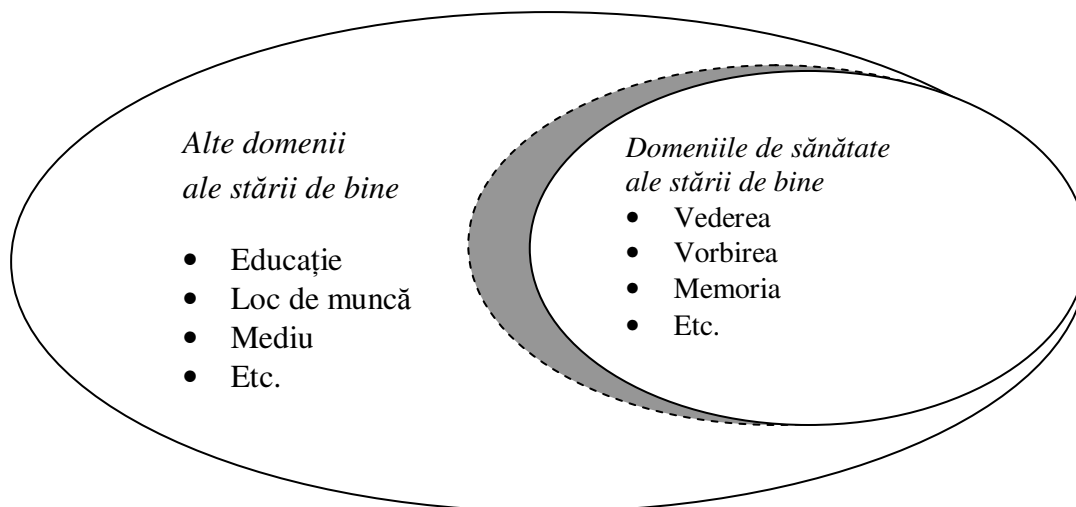
1. Termeni utilizați pentru categoriile din CIF

Termenii desemnează conceptele definite prin mijloace lingvistice, cum ar fi cuvintele sau expresiile. Majoritatea termenilor care provoacă o anumită confuzie sunt utilizați în sensul lor obișnuit, din vorbirea curentă. De exemplu, în contextele cotidiene, termenii deficiențe/afectare, dizabilitate și handicap sunt adesea utilizați alternativ, deși versiunea din 1980 a ICHD conține definiții clare și precise pentru fiecare dintre acestea. În timpul procesului de revizuire, termenul de „handicap” a fost abandonat, folosindu-se cel de „dizabilitate” ca termen generic pentru toate cele trei niveluri – corp, individ și societate. Totuși, este nevoie de multă claritate și precizie în definirea diferitelor concepte, care să permită selectarea termenilor adecvați care exprimă fiecare dintre conceptele subiacente într-un mod lipsit de ambiguitate. Acest aspect este deosebit de important deoarece CIF, fiind o clasificare în formă scrisă, urmează să fie tradus în numeroase limbi. Dincolo de o înțelegere comună a conceptelor, este esențial să se ajungă și la un acord cu privire la termenul care reflectă în mod optim conținutul respectiv în fiecare limbă în parte. Într-o limbă pot exista mai multe alternative, deci va trebui ales termenul cel mai bun, din punct de vedere al acurateții, acceptabilității și utilității generale a acestuia. Se speră că utilitatea CIF va merge permanent mână în mână cu claritatea.

Păstrând acest obiectiv în atenție, vom formula în cele ce urmează câteva note cu privire la unii dintre termenii utilizați în CIF:

Starea de bine este un termen general care cuprinde întregul univers al domeniilor existenței umane, inclusiv aspectele fizice, mintale și sociale, care împreună formează ceea ce putem numi „o viață bună”. Domeniile legate de sănătate reprezintă un sub-set al domeniilor care compun universul complet al existenței umane. Această relație este prezentată schema de la Figura 1 de mai jos, care constituie o reprezentare a noțiunii de stare de bine:

Fig. 1 Universul stării de bine

Stările de sănătate și domeniile de sănătate: o stare de sănătate este nivelul de funcționare în cadrul unui anumit domeniu de sănătate al CIF. Domeniile de sănătate denotă zone ale existenței care sunt interpretate ca făcând parte din noțiunea de „sănătate”, cum ar fi cele care se numără printre responsabilitățile principale ale sistemelor de sănătate. CIF nu trasează o linie clară de demarcație între sănătate și domeniile legate de sănătate. Poate exista și o zonă „gri”, în funcție de modurile diferite în care se conceptualizează sănătatea și elementele legate de sănătate, și care ulterior pot fi plasate pe teritoriul domeniilor CIF.

Stările legate de sănătate și domeniile legate de sănătate: o stare legată de sănătate este nivelul de funcționare în cadrul unui anumit domeniu legat de sănătate din CIF. Domeniile legate de sănătate sunt acele domenii ale funcționării care, deși se află într-o strânsă relație cu o condiție sănătate, nu se numără, probabil, printre răspunerile primare ale sistemului de sănătate, ci, mai degrabă, ale altor sisteme care contribuie la bunăstarea generală. În CIF se face referire doar la domeniile stării de sănătate care sunt în legătură cu sănătatea.

Condițiile de sănătate reprezintă un termen generic care desemnează afecțiunile (acute sau cronice), tulburările, leziunile sau traumatismele. În aceeași categorie putem include și unele stări cum ar fi sarcina, îmbătrânirea, stresul, anomaliile congenitale sau predispozițiile generice. Condițiile de sănătate sunt codificate cu ajutorul clasificării CIM-10.

Funcționarea este un termen generic pentru funcțiile organismului, structurile corpului, activități și participare. El denotă aspectele pozitive ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali ai acestuia (factori de mediu și personali).

Dizabilitatea este un termen generic pentru deficiențe/afectări, limitări ale activității și restricții în participare. El denotă aspectele negative ale interacțiunii dintre individ (care are o problemă de sănătate) și factorii contextuali în care se regăsește (factori de mediu și personali).

Funcțiile organismului sunt funcțiile fiziologice ale sistemelor corpului, inclusiv funcțiile psihologice. Vorbim deci despre „organismul” uman în întregime sa, inclusiv creierul. Prin urmare, funcțiile mintale (sau psihice) se subsumează altor funcții ale corpului. Standardul pentru aceste funcții se consideră a fi norma stabilită statistic pentru ființele umane.

Structurile corpului reprezintă părțile structurale sau anatomice ale corpului, cum ar fi organele interne, membrele și componentele acestora, clasificate pe sisteme ale corpului. Standardul pentru aceste funcții se consideră a fi norma stabilită statistic pentru ființele umane.

Deficiența/afectarea este o pierdere sau o anormalitate a structurii corpului sau a unei funcții fiziologice (inclusiv funcțiile mintale). În prezenta lucrare, prin noțiunea de anormalitate, se înțeleg variațiile semnificative de la norma stabilită statistic (adică, o deviație de la media populației stabilită conform normelor standard măsurate) și ea trebuie utilizată exclusiv în acest sens.

Activitatea este executarea unei sarcini sau acțiuni de către un individ. Ea reprezintă funcționarea la nivel individual.

Limitările de activitate²⁴ sunt dificultăți cu care se poate confrunta un individ în executarea activităților. Limitarea activității poate fi orice deviere, ușoară sau gravă, din punct de vedere calitativ sau cantitativ, înregistrată în executarea unei activități, față de modul sau măsura în care se așteaptă executarea acelei activități de către persoane care nu au o problemă de sănătate.

Participarea este implicarea unei persoane într-o situație de viață. Ea reprezintă funcționarea la nivelul societății.

Restricțiile în participare²⁵ reprezintă probleme cu care se poate confrunta un individ în implicarea sa în situații existențiale. Prezența unei restricții în participare este determinată prin compararea participării unui anumit individ cu ceea ce se așteaptă, în cultura sau societatea respectivă, de la un individ care nu suferă de o dizabilitate.

Factorii contextuali sunt factorii care împreună constituie contextul complet al existenței unui individ, și mai ales baza pe care se clasifică stările de sănătate în CIF. Factorii contextuali au două componente: Factorii de mediu și Factorii personali.

Factorii de mediu constituie o componentă a CIF și se referă la toate aspectele lumii externe sau extrinsece care formează contextul existenței unui individ și care au ca atare un impact asupra funcționării persoanei respective. Printre factorii de mediu se numără lumea fizică și trăsăturile sale, lumea fizică construită de oameni, alte persoane aflate în diferite relații și roluri, atitudini și valori, sisteme și servicii sociale, precum și politici, reglementări și legi.

Factorii personali sunt factori contextuali referitori la individ, cum ar fi vârsta, sexul, statutul social, experiențele de viață, etc., care nu sunt clasificați în CIF în prezent, însă pe care utilizatorii îi pot încorpora la aplicarea clasificării.

Facilitatorii (elementele de facilitare) sunt factorii din mediul unei persoane care, prin absență sau prezență, îmbunătățesc funcționarea și reduc dizabilitatea. Printre aceștia se numără aspecte cum ar fi un mediu fizic accesibil, disponibilitatea unor tehnologii ajutătoare relevante, atitudinile pozitive ale oamenilor față de dizabilitate, precum și serviciile, sistemele și politicile al căror scop este creșterea nivelului de implicare a persoanelor care se confruntă cu o stare de sănătate în toate domeniile existenței. Și absența unui factor poate avea un efect de facilitare, cum ar fi cazul absenței unui stigmat sau a atitudinilor negative. Facilitatorii pot

²⁴ Termenul de „limitare a activității” înlocuiește termenul de „dizabilitate” utilizat în versiunea din 1980 a ICIDH.

²⁵ „Restricțiile în participare” înlocuiesc termenul de „handicap” utilizat în versiunea din 1980 a ICIDH.

împiedica ca o deficiență/afectare sau limitare în activitate să devină un factor de restricție în participare, deoarece facilitatorii îmbunătățesc modul concret de realizare a acțiunii, în ciuda problemelor cu care se confruntă persoana în cauză din punct de vedere al capacității de acțiune.

Barierile (obstacolele) sunt factorii din mediul unei persoane care, prin absență sau prezență, limitează funcționarea și creează dizabilitatea. Posibile bariere pot fi mediul fizic inaccesibil, lipsa unor tehnologii asistive/de sprijin relevante, atitudinile negative ale oamenilor față de dizabilitate, precum și serviciile, sistemele și politicile care fie nu există, fie ridică obstacole în calea implicării tuturor persoanelor care au o problemă de sănătate în toate domeniile existenței.

Capacitatea este un calificator care descrie nivelul de funcționare cel mai ridicat pe care o persoană îl poate atinge probabil, la un moment dat, într-unul dintre domeniile cuprinse în lista de Activități și Participare. Capacitatea se măsoară într-un mediu uniform sau standard, și reflectă, astfel, capacitatea adaptată la mediu a individului. Componenta Factori de mediu poate fi folosită pentru a descrie trăsăturile acestui mediu uniform sau standard.

Performanța este un calificator care descrie modul în care acționează persoanele în mediul lor curent, aducând astfel în discuție aspectul implicării acestora în situațiile de viață. Mediul curent poate fi descris și cu ajutorul componentei Factori de mediu.

2. CIF ca instrument de clasificare

Pentru a înțelege clasificarea generală din lucrarea CIF, este important să înțelegem mai întâi structura acesteia. Ea se reflectă în definițiile următorilor termeni și este ilustrată în Figura 2.

Clasificarea este structura și universul global al CIF. Acesta este termenul aflat în vârful ierarhiei.

Părțile clasificării sunt cele două subdiviziuni principale ale clasificării.

Partea 1, care se referă la Funcționare și dizabilitate.

Partea 2, care se referă la Factorii contextuali.

Componentele reprezintă, fiecare, cele două subdiviziuni principale ale părților.

Componentele Părții 1 sunt:

Funcții și structuri ale corpului

Activități și participare

Componentele Părții 2 sunt:

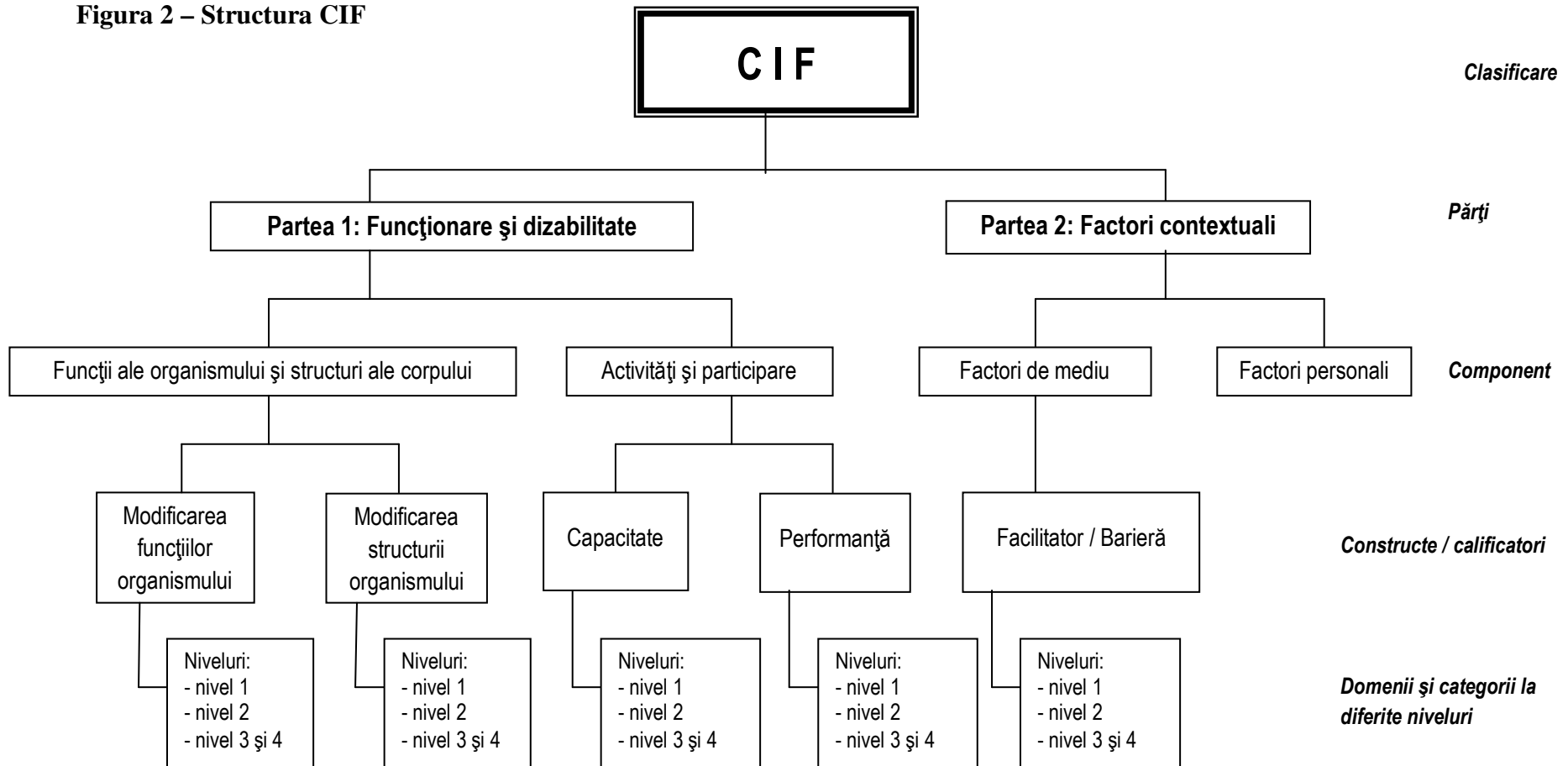
Factorii de mediu

Factorii personali (care **nu** sunt cuprinși în CIF).

Constructele sunt definite prin utilizarea calificatorilor cu codurile relevante.

Se operează cu patru constructe la Partea 1 și cu unul la Partea 2.

Figura 2 – Structura CIF

Pentru Partea 1, constructele sunt:

Modificarea funcțiilor organismului
Modificarea structurii corpului
Capacitate
Performanță

Pentru Partea 2, constructele sunt:

Facilitatorii (elementele de facilitare) sau barierele (obstacolele) din rândul factorilor de mediu

Domeniile reprezintă un set practic, semnificativ de funcții fiziologice, structuri anatomice, sarcini sau domenii ale existenței. Domeniile compun diferitele capitole și blocuri din cadrul fiecărei componente.

Categoriile sunt clase sau subclase în cadrul domeniului unei componente, adică unități de clasificare.

Nivelurile formează ordonarea ierarhică, oferind indicații cu privire la aspectele de detaliu ale categoriilor (fiind modalitatea de structurare internă a domeniilor și categoriilor). Primul nivel cuprinde toate elementele de la nivelul doi, și așa mai departe.

3. Definiții ale categoriilor CIF

Definițiile sunt afirmații care descriu atributele esențiale (și anume, calitățile, proprietățile sau relațiile) conceptului desemnat de respectiva categorie. Definiția spune ce fel de obiect sau fenomen denotă termenul în cauză iar, din punct de vedere operațional, specifică prin ce diferă de alte obiecte sau fenomene înrudite.

În procesul de elaborare a definițiilor pentru categoriile CIF, s-au avut în vedere următoarele trăsături ideale ale definițiilor operaționale, inclusiv în privința elementelor care se cuprind sau se exclud din definiție:

Definițiile trebuie să fie semnificative și logice.

Definițiile trebuie să identifice în mod unic conceptul desemnat de categorie.

Definițiile trebuie să prezinte atributele esențiale ale conceptului – atât din punct de vedere intențional (semnificația intrinsecă a conceptului) cât și al extinderii conținutului (obiectele și fenomenele la care se referă).

Definițiile trebuie să fie precise, lipsite de ambiguitate și să acopere în totalitate sensul termenului.

Definițiile trebuie să fie exprimate într-un mod operațional (de exemplu, în funcție de severitate, durată, importanță relativă și asocieri posibile).

Definițiile trebuie să evite circularitatea, ceea ce înseamnă că în definiție nu trebuie să apară termenul în sine sau un sinonim al acestuia, sau primul termen al definiției nu trebuie să fie un termen definit el însuși într-un alt punct al clasificării.

Definițiile trebuie, acolo unde este cazul, să facă referire la posibii factori etiologici sau interacționali.

Definițiile trebuie să fie în concordanță cu atributele termenilor supraordonați (de exemplu, un termen de nivel 3 trebuie să cuprindă trăsăturile generale ale categoriei de nivel 2 căreia îi aparține).

Definițiile trebuie să fie în concordanță cu atributele termenilor subordonați (de exemplu, atributele unui termen de nivel 2 nu pot fi în contradicție cu atributele termenilor de nivel 3 care îi sunt subordonați).

Definițiile nu trebuie să recurgă la sensuri figurative sau metaforice, ci la termeni operaționali.

Definițiile trebuie să conțină doar afirmații empirice care se pot observa, testa sau deduce prin metode indirecte.

Definițiile trebuie să fie exprimate, în măsura posibilităților, în termeni cât mai neutri, fără conotații negative nepotrivite.

Definițiile trebuie să fie scurte și să evite termenii tehnici acolo unde este posibil (cu excepția unor termeni de la capitolul Funcții și Structuri ale corpului).

Definițiile trebuie să cuprindă și o parte în care se oferă sinonime pentru termenul respectiv („includ” în textul CIF), precum și exemple care au în vedere diferențele culturale, sau diferențe care apar pe parcursul existenței.

Definițiile trebuie să menționeze clar la ce nu se referă termenul respectiv („exclud” în textul CIF), pentru a-i atenționa pe utilizatori cu privire la posibilele confuzii cu termenii asemănători.

4. Notă suplimentară cu privire la terminologie

La baza terminologiei din oricare clasificare se află distincția fundamentală între fenomenele cuprinse în clasificare și structura clasificării în sine. Ca un aspect de ordin general, este important să se facă distincția între lumea reală și termenii pe care îi utilizăm pentru a o descrie. De exemplu, termenii „dimensiune” și „domeniu” pot fi definiți cu precizie cu referire la lume, iar „componentă” și „categorie” pot fi definiți cu referire doar la clasificare.

În același timp, acești termeni se află într-o relație de corespondență (adică sunt corelați), și se poate întâmpla ca diverși utilizatori să îi folosească alternativ pentru a exprima același sens. Însă, de exemplu, dacă este vorba de cerințe de specializare mai înaltă, de construirea de baze de date și de modelarea cercetării, este esențial ca utilizatorii să identifice separat, utilizând o terminologie foarte clară, elementele modelului conceptual, precum și structura clasificării. Totuși, există unele păreri, după care precizia și puritatea pe care o generează o asemenea abordare este un câștig prea mic față de ceea ce se pierde prin nivelul de abstractizare prea mare, care ar putea submina utilitatea CIF, sau, ceea ce este și mai important, ar putea limita gama utilizatorilor potențiali ai clasificării.

Anexa 2

Ghid de codificare pentru CIF

CIF a fost creată pentru codificarea diferitelor stări de sănătate sau legate de sănătate.²⁶ Recomandăm utilizatorilor să citească Introducerea la CIF înainte să studieze regulile și ghidul de codificare. Mai mult, este foarte important ca utilizatorii să fie instruiți cu privire la utilizarea clasificării prin intermediul OMS și al rețelei de centre cu care OMS colaborează.

Prezentăm, în cele ce urmează, acele caracteristici ale clasificării care au o anumită însemnătate pentru utilizarea sa.

1. Organizare și structură

Părțile clasificării

CIF cuprinde două părți.

Partea 1 este formată din următoarele componente:

Funcțiile organismului și Structurile corpului

Activități și Participare.

Partea 2 este formată din următoarele componente.

Factori de mediu

Factori personali (în prezent nu sunt cuprinși în CIF).

Aceste componente sunt marcate cu prefixe în fiecare cod:

b pentru Funcțiile organismului și

s pentru Structurile corpului

d pentru Activități și Participare

e pentru Factorii de mediu

Prefixul **d** denotă domeniile din cadrul componentei Activități și Participare. La dorința utilizatorului, prefixul **d** poate fi înlocuit, cu **a** sau **p**, pentru a denota activitățile și, respectiv, participarea.

Literele **b**, **s**, **d** și **e** sunt urmate de un cod numeric care începe cu numărul capitolului (o cifră), urmat de nivelul doi (două cifre), și apoi nivelurile trei și patru²⁷ (câte o cifră fiecare). De exemplu, iată niște coduri din clasificarea Funcțiilor organismului:

²⁶ Afecțiunea în sine nu trebuie să fie codificată. Acest lucru se poate face pe baza Clasificării Statistice Internaționale a Maladiilor și a Problemelor de Sănătate Conexe, Ediția a 10-a revizuită (CIM-10), care este o clasificare elaborată în așa fel încât să permită înregistrarea sistematică, analiza, interpretarea și compararea datelor privind mortalitatea și morbiditatea în legătură cu diagnosticele diferitelor afecțiuni sau cu alte probleme de sănătate. Este recomandabil ca utilizatorii acestei clasificării CIF să o folosească împreună cu CIM-10 (vezi pagina 3 din Introducere cu privire la suprapunerile dintre cele două clasificări).

²⁷ Doar clasificarea Funcțiilor organismului și cea a Structurii corpului conțin elemente de nivelul 4.

b2	Funcții senzoriale și durere	(element de nivelul 1)
b210	Funcții ale vederii	(element de nivelul 2)
b2102	Calitatea vederii	(element de nivelul 3)
b21022	Sensibilitatea la contraste	(element de nivelul 4)

În funcție de nevoile utilizatorului, la fiecare nivel se pot utiliza un număr foarte mare de coduri valabile. Pentru a descrie situația unui individ pot fi necesare mai multe coduri la fiecare nivel. Aceste coduri pot fi independente sau inter-relaționate.

În CIF, starea de sănătate a unei persoane poate fi desemnată printr-o serie de coduri în toate domeniile din cadrul componentelor clasificării. Numărul maxim de coduri disponibil la fiecare aplicare este de 34 la nivel de capitol (8 funcții ale organismului, 8 structuri ale corpului, 9 coduri de performanță și 9 coduri de capacitate), și de 362 la nivelul 2. La nivelurile 3 și 4 există până la 1424 coduri disponibile, care împreună constituie versiunea completă a clasificării. În aplicațiile din viața reală ale CIF, pentru a descrie un caz cu o precizie de 2 niveluri (3 cifre) poate fi nevoie de un set între 3 și 18 coduri. În general, versiunea mai detaliată, de 4 niveluri, este destinată serviciilor de specialitate (de exemplu, pentru rezultatele reabilitării, în geriatrie sau sănătatea mintală), în timp ce clasificările de 2 niveluri pot fi utilizate în studii sau în evaluarea sănătății după un tratament.

Codificarea domeniilor se face conform situației valabile într-un moment dat (adică se face o descriere instantanee a unei consultări a persoanei), aceasta fiind poziția de bază / de pornire. Bineînțeles, ea poate fi utilizată și în timp, pentru a descrie o traiectorie în timp sau un proces. În acest caz, utilizatorii vor trebui să-și identifice stilul de codificare și cadrul temporal pe care îl aplică.

Capitolele

Fiecare componentă a clasificării este organizată în capitole și titluri de domeniu, sub care se găsesc categorii comune sau elemente specifice. De exemplu, în clasificarea cu privire la Funcțiile organismului, Capitolul 1 se referă la toate funcțiile psihice.

„Blocurile”

Capitolele sunt adesea subdivizate în „blocuri” de categorii. De exemplu, în Capitolul 3 al clasificării pentru Activități și Participare (intitulat Comunicare) există trei blocuri: Comunicare - Recepție (d310-d329), Comunicare - Producere (d330-d349), precum și Conversație și utilizarea mijloacelor și tehnicilor de comunicare (d350-d369). Blocurile au mai degrabă menirea de a veni în sprijinul utilizatorului și, strict vorbind, nu fac parte din structura clasificării, nefiind utilizate în mod obișnuit pentru codificare.

Categoriile

În fiecare dintre capitole există categorii individuale de 2, 3 sau 4 niveluri, fiecare cu o scurtă definiție, cu menționarea elementelor care se includ sau se exclud din definiție, după caz, pentru a fi de ajutor în selectarea codului corespunzător.

Definițiile

CIF oferă definiții operaționale pentru categoriile de sănătate și legate de sănătate, spre deosebire de definițiile „profane”, ale nespecialiștilor. Aceste definiții descriu atributele

esențiale ale fiecărui domeniu (de exemplu, calități, proprietăți și relații) și conțin informații cu privire la ce se include și ce se exclude din fiecare categorie. Definițiile conțin, de asemenea, puncte de referință folosite în mod obișnuit pentru evaluare, pentru aplicații în studii și chestionare sau, pe de altă parte, pentru rezultatele obținute prin aplicarea instrumentelor de evaluare codificate în sistemul CIF. De exemplu, funcțiile acuității vizuale sunt definite prin acuitatea monoculară și binoculară, de aproape sau la distanță, și, astfel, afecțiunea care influențează acuitatea vizuală poate fi codificată ca fiind nulă, ușoară, moderată, severă sau completă.

Termenii „includ”

La numeroase categorii, termenii incluși sunt enumerați imediat după definiție. Ei sunt menționați pentru a constitui un ghid privind conținutul categoriei, fără pretenția de a întocmi o listă exhaustivă. În cazul elementelor de nivel 2, termenii incluși cuprind toți termenii subsidiari de nivel 3.

Termenii „exclud”

Termenii excluși sunt menționați în situația în care, din cauza asemănării cu un alt termen, ar putea apărea probleme în aplicare. De exemplu, unii ar putea crede că o categorie ca „Toaleta intimă” cuprinde categoria „Îngrijirea părților corpului”. Pentru a face însă o distincție între cei doi termeni, „Toaleta intimă” este exclusă de la categoria d520 „Îngrijirea părților corpului” și se codifică cu d530.

Alte categorii specificate

La sfârșitul descrierii fiecărui element subsidiar de nivel 3 sau 4, precum și la sfârșitul fiecărui capitol, se menționează „alte categorii specificate” (acestea deosebindu-se de toate celelalte coduri prin cifra finală, care este 8). Cu ajutorul acestor categorii se poate realiza codificarea acelor aspecte ale funcționării care nu sunt cuprinse în nici una dintre categoriile specifice. Atunci când recurge la „alte categorii specificate”, utilizatorul trebuie să menționeze care sunt elementele noi într-o listă suplimentară.

Alte categorii nespecificate

Categoriile prezentate ultimele în cadrul elementelor subsidiare de nivel 3 și 4, precum și la sfârșitul fiecărui capitol, sunt categoriile „nespecificate”, care permit codificarea funcțiilor care se încadrează bine în grup, dar pentru care nu există suficiente informații care să permită repartizarea lor într-o categorie specificată. Acest cod are același înțeles ca termenul de nivel 2 sau 3 aflat imediat deasupra sa, fără vreo informație suplimentară (în cazul blocurilor, „alte categorii specificate” și „categoriile nespecificate” sunt reunite într-un singur articol, și sunt întotdeauna identificate prin cifra finală 9).

Calificatorii

Codurile CIF presupun utilizarea a unul sau mai mulți calificatori care denotă, de exemplu, dimensiunea nivelului de sănătate sau severitatea problemei în cauză. Calificatorii se codifică prin una, două sau mai multe cifre puse după un punct. Orice cod utilizat trebuie să fie însoțit de cel puțin un calificator. Fără calificatori, codurile nu au un înțeles inerent (în general, conform interpretării OMS, codurile incomplete semnifică absența unei probleme - - xxx.00).

Primul calificator pentru Funcțiile și Structurile corpului, calificatorii pentru Activități și Participare, precum și primul calificator pentru Factorii de mediu descriu cu toții dimensiunea problemelor din componenta în cauză.

Toate componentele sunt cuantificate pe aceeași scală generică. Când cineva are o problemă, aceasta poate fi o deficiență/afectare, o limitare, o restricție sau un obstacol, în funcție de concept. Vor trebui aleși calificatori adecvați, după cum se vede și în exemplele de mai jos, în funcție de domeniul de clasificare relevant (unde xxx reprezintă cifra de domeniu de nivel 2):

xxx.0 NU SUNT probleme	(lipsă, absentă, neglijabilă, ...)	0 - 4%
xxx.1 Problemă UȘOARĂ	(scăzută, redusă, ...)	5 - 24%
xxx.2 Problemă MODERATĂ	(medie, temperată ...)	25 - 49%
xxx.3 Problemă SEVERĂ	(gravă, ridicată, extremă, ...)	50 - 95%
xxx.4 Problemă COMPLETĂ	(generalizată, în totalitate, ...)	96 - 100%
xxx.8 nu se specifică		
xxx.9 nu e cazul		

Plașele mai largi de procentaje se dau pentru cazurile în care există instrumente de evaluare calibrate sau alte norme cu ajutorul cărora se poate cuantifica deficiența, limitarea capacității, problema de performanță sau obstacolul / facilitatorul legat de mediu. De exemplu, atunci când codul indică faptul că „nu sunt probleme” sau că „problema este completă”, marja de eroare poate fi de până la 5%. O problemă „moderată” este definită și se situează în prima jumătate a scalei corespunzătoare problemei complete. Procentajele se calibrează în diferite domenii cu referire la normele pentru populația în cauză, pe centile. Pentru ca această clasificare să poată fi utilizată pe scală universală, vor trebui întreprinse cercetări pentru elaborarea unor proceduri de evaluare.

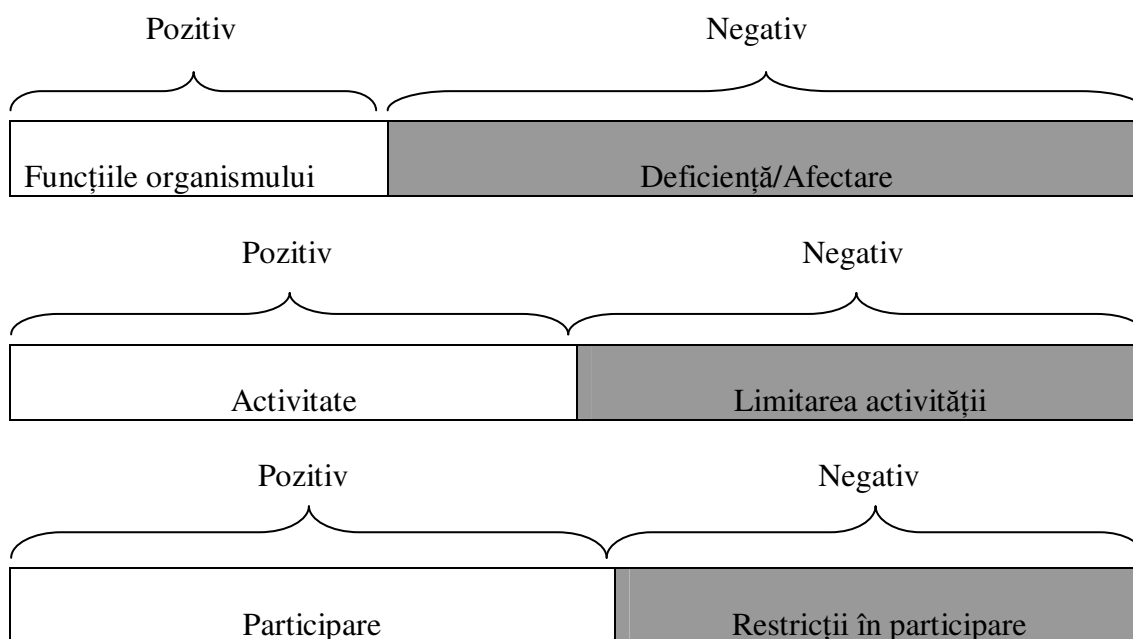
În cazul componentei Factori de mediu, primul calificator poate fi utilizat și pentru a desemna întinderea aspectelor pozitive de mediu, sau a elementelor de facilitare (facilitatorilor). Pentru a denota facilitatorii, se poate utiliza aceeași scală de la 0 la 4, însă punctul este înlocuit cu semnul plus, de exemplu, e110+2. Factorii de mediu pot fi codificați fie (i) în relație cu fiecare componentă; sau (ii) fără a se pune în relație cu fiecare componentă (vezi secțiunea 3 de mai jos). Este de preferat primul stil, deoarece identifică mai clar impactul și repartizarea factorilor.

Calificatori suplimentari

Poate ar fi adecvat și util ca, pentru diferiți utilizatori, să se adauge alte tipuri de informații la codificarea fiecărui articol. Există o serie întregă de calificatori suplimentari care ar putea fi utili în clasificare, după cum se va menționa în continuare.

Codificarea aspectelor pozitive

La dorința utilizatorului se pot elabora scale de codificare pentru a surprinde aspectele pozitive ale funcționării:

2. Reguli generale de codificare

Regulile enunțate mai jos sunt esențiale pentru ca informațiile culese pentru diferitele utilizări ale clasificării să fie exacte.

Selectarea unei game de coduri pentru a forma profilul individului

CIF este o clasificare privind stările de sănătate și legate de sănătate și, prin urmare, presupune desemnarea unei serii de coduri care descriu cel mai bine profilul funcționării persoanei în cauză. CIF nu este o „clasificare a evenimentelor”, cum este CIM-10, unde o anumită problemă de sănătate este clasificată cu un singur cod. Pentru că funcționarea unei persoane poate fi afectată la nivelul corpului, al individului și al societății, utilizatorul trebuie să ia întotdeauna în considerare toate componentele clasificării, și anume Funcțiile organismului și Structurile corpului, Activitățile și Participarea, precum și Factorii de mediu. Deși nu ne putem aștepta ca de fiecare dată să fie folosite toate codurile posibile, în funcție de cadrul în care se desfășoară întâlnirea, utilizatorul va selecta codurile care servesc cel mai bine scopul urmărit în descrierea unei anumite experiențe de sănătate.

Informații relevante privind codurile

Informațiile codificate se regăsesc întotdeauna în contextul unei condiții de sănătate. Deși, pentru a se putea utiliza codurile, nu este necesar să se identifice legăturile dintre problema de sănătate și aspectele funcționării și dizabilității care sunt codificate, CIF este o clasificare în domeniul sănătății, și deci presupune prezența unei stări de sănătate, de un fel sau altul. Prin urmare, informațiile cu privire la lucrurile pe care o persoană alege sau nu să le facă nu sunt legate de o problemă de funcționare asociată cu o stare de sănătate și nu trebuie codificate. De exemplu, dacă o persoană decide să nu inițieze noi relații cu vecinii săi din motive care nu țin de sănătate, atunci nu este corect să se utilizeze categoria d7200, care cuprinde acțiunile de formare a relațiilor. Dimpotrivă, dacă decizia persoanei se leagă de o stare de sănătate (de exemplu, o depresie), se va trece la aplicarea codului.

Deocamdată, informațiile care reflectă sentimentele de implicare sau satisfacție a persoanei cu privire la nivelul de funcționare nu sunt codificate în CIF. Cercetările ulterioare pot furniza alți calificatori care vor permite și codificarea acestei informații.

Vor trebui codificate doar acele aspecte ale funcționării persoanei care sunt relevante pentru un cadru temporal pre-definit. Nu se vor înregistra funcțiile care se leagă de o întâlnire anterioară, însă care nu au nici o semnificație pentru întâlnirea curentă.

Informații explicite privind codurile

La stabilirea codurilor, utilizatorul nu trebuie să tragă concluzii pe baza relației dintre o deficiență/afectare a funcțiilor organismului sau structurii corpului, limitarea activității sau restricțiile în participare. De exemplu, dacă la o persoană se constată o limitare în funcționare cu privire la deplasare, nu se justifică formularea concluziei că persoana are o deficiență/afectare a funcțiilor motrice. În mod similar, din faptul că o persoană are o capacitate limitată de deplasare nu este corect să se ajungă la concluzia că ea se confruntă cu o problemă de performanță în deplasare. Utilizatorul trebuie să obțină informații explicite cu privire la Funcțiile organismului și Structurile corpului, precum și cu privire la capacitate și performanță, luate separat (în unele cazuri, cum ar fi funcțiile psihice, este nevoie să se facă deducții pe baza observării altor elemente, deoarece respectiva funcție a organismului nu se poate observa în mod direct).

Informații specifice privind codurile

Stările de sănătate și cele legate de sănătate vor trebui înregistrate cât se poate de precis, prin alegerea celei mai adecvate categorii CIF. De exemplu, codul specific pentru o persoană cu nictalopie este b21020 „Sensibilitatea la lumină”. Dacă însă, dintr-un motiv sau altul, nu se poate ajunge la acest nivel de detaliere, în locul codului specific se poate folosi codul „părinte” din ierarhie (în acest caz, b2102 - Calitatea vederii, b210 - Funcții ale vederii, sau b2 - Funcțiile senzoriale și durerea).

Pentru a identifica codul corespunzător ușor și rapid, se recomandă folosirea așa-numitului browser CIF²⁸, care pune la dispoziția utilizatorului un motor de căutare cu un index electronic pentru versiunea completă a clasificării. Pe de altă parte, se poate utiliza în același scop indexul alfabetic.

3. Convenții de codificare pentru componenta Factori de mediu

Pentru codificarea factorilor de mediu sunt deschise spre utilizare următoarele trei convenții de codificare:

Convenția 1

Factorii de mediu se codifică separat, fără a se stabili legătura între aceștia și funcțiile organismului, structurile corpului sau activitățile și participarea.

²⁸ Acest Browser CIF în diferite limbi poate fi descărcat de pe site-ul CIF, la <http://www.who.int/classification/icf>

Funcțiile organismului	_____
Structurile corpului	_____
Activități și participare	_____
Mediu	_____

Convenția 2

Factorii de mediu se codifică pentru fiecare componentă.

Funcțiile organismului	_____	Cod E	_____
Structurile corpului	_____	Cod E	_____
Activități și participare	_____	Cod E	_____

Convenția 3

Factorii de mediu se codifică pentru calificatorii de capacitate și performanță în cadrul componentei de Activități și Participare pentru fiecare element.

Calificator de performanță	_____	Cod E	_____
Calificator de capacitate	_____	Cod E	_____

4. Reguli de codificare la nivelul componentelor

4.1. Codificarea funcțiilor organismului

Definiții

Funcțiile organismului sunt funcțiile fiziologice ale sistemelor corpului (inclusiv funcțiile psihice). Deficiențele/afectările sunt probleme ale funcțiilor organismului sau ale structurilor corpului sub forma unei deviații sau pierderi semnificative.

Utilizarea calificatorului pentru funcțiile organismului

Funcțiile organismului sunt codificate cu un calificator care indică întinderea sau dimensiunea deficienței/afectării. Prezența unei deficiențe/afectări poate fi identificată ca o pierdere sau lipsă, reducere, adăugare sau exces, sau deviație.

Deficiența/afectarea unei persoane cu hemipareză poate fi descrisă cu codul b7302 – „Forța musculară pe o parte a corpului”:

Dimensiunea deficienței/afectării (primul calificator)

b7302.____

Odată ce se constată prezența unei deficiențe/afectări, se poate stabili gradul de severitate prin utilizarea unui calificator generic. De exemplu:

b7302.1 Deficiența/afectarea UȘOARĂ a forței musculare pe o parte a corpului	(5 - 24%)
b7302.2 Deficiența/afectarea MODERATĂ a forței musculare pe o parte a corpului	(25 - 49%)
b7302.3 Deficiența/afectarea SEVERĂ a forței musculare pe o parte a corpului	(50 - 95%)
b7302.4 Deficiența/afectarea COMPLETĂ a forței musculare pe o parte a corpului	(96 - 100%)

Absența unei deficiențe/afectări (față de un prag pre-definit) este indicată cu valoarea „0” pentru calificatorul generic. De exemplu:

b3702.0 NU se constată o deficiența/afectare a forței musculare pe o parte a corpului

Dacă nu există informații suficiente pentru stabilirea severității deficienței/afectării, se va utiliza valoarea „8”. De exemplu, dacă în fișa medicală a persoanei se specifică faptul că suferă de o slăbiciune a părții drepte a corpului, fără a se menționa alte detalii, se va putea aplica următorul cod:

b7302.8 Deficiența/afectarea forței musculare pe o parte a corpului, (nespecificate) lipsesc detalii

Pot exista situații în care aplicarea unui anumit cod ar fi improprie. De exemplu, codul b650 – „Funcțiile menstruației” nu se poate aplica femeilor înainte și după o anumită vârstă (înainte de instalarea menstruației și după instalarea menopauzei). Pentru aceste cazuri se va utiliza valoarea „9”:

b650.9 Funcțiile menstruației, nu e cazul.

Corelativetele structurale ale funcțiilor organismului

Clasificările Funcțiilor organismului și Structurilor corpului sunt concepute în mod paralel. Când folosește un cod pentru o funcție a corpului, utilizatorul va verifica dacă se aplică sau nu și codul pentru structurile corespunzătoare ale corpului. De exemplu, funcțiile organismului cuprind și simțurile umane de bază, cum ar fi „b210-b229 - Vederea și funcțiile aferente”, iar corelativetele lor structurale apar între s210 și s230 ca „ochiul și structurile legate de ochi”.

Inter-relațiile dintre deficiențe/afectări

Deficiențele/afectările pot duce la apariția altor afectări; de exemplu, forța musculară poate afecta funcțiile motrice, funcțiile cardiace pot fi în relație cu funcțiile respiratorii, percepția poate fi în relație cu funcțiile de gândire.

Identificarea deficiențelor /afectărilor în funcțiile organismului

Pentru deficiențele/afectările care nu se pot întotdeauna observa în mod direct (cum ar fi funcțiile mintale), utilizatorul poate deduce afectarea din observarea comportamentului. De exemplu, într-un context clinic, memoria poate fi evaluată prin teste standardizate, și deși nu este posibilă „observarea” concretă a funcțiilor creierului, în funcție de rezultatele acestor teste, se poate trage concluzia, în mod just, că funcțiile mintale ale memoriei sunt afectate.

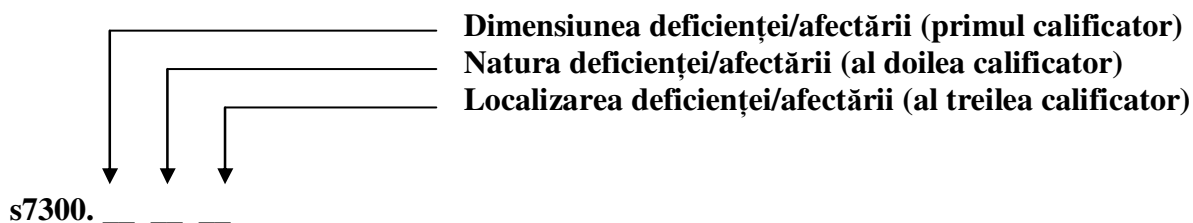
4.2 Codificarea structurilor corpului

Definiții

Structurile corpului sunt părți anatomice ale corpului cum ar fi organele, membrele și componentele acestora. ***Deficiențele/afectările*** sunt probleme ale funcțiilor sau structurilor corpului sub forma unei deviații sau pierderi semnificative.

Utilizarea calificatorilor pentru codificarea structurilor corpului

Structurile corpului sunt codificate cu ajutorul a trei calificatori. Primul calificator descrie întinderea sau dimensiunea deficienței /afectării, al doilea calificator este utilizat pentru a indica natura modificării, iar al treilea calificator desemnează localizarea deficienței/afectării.

Schemele descriptive utilizate pentru cei trei calificatori sunt prezentate în Tabelul 1.

Tabelul 1. Lista calificatorilor utilizați pentru structurile corpului

Primul calificator Dimensiunea deficienței/afectării	Al doilea calificator Natura deficienței/afectării	Al treilea calificator Localizarea deficienței/afectării
0 NU se constată afectări	0 nu sunt modificări structurale	0 în mai mult de o zonă
1 deficiență /afectare UȘOARĂ	1 absență completă	1 dreapta
2 deficiență /afectare MODERATĂ	2 absență parțială	2 stânga
3 deficiență /afectare SEVERĂ	3 parte suplimentară	3 pe ambele părți
4 deficiență /afectare COMPLETĂ	4 dimensiuni aberante	4 în față
8 nu se specifică	5 discontinuitate	5 în spate
9 nu e cazul	6 poziție deviantă	6 proxim
	7 schimbări calitative în structură, inclusiv acumulare de lichid	7 distal
	8 nu se specifică	8 nu se specifică
	9 nu e cazul	9 nu e cazul

4.3 Codificarea componentei Activității și Participare

Definiții

Activitatea este executarea unei sarcini sau a unei acțiuni de către un individ. **Participarea** este implicarea într-o situație de viață. **Limitările în activitate** sunt dificultățile cărora individul trebuie să le facă față în executarea activităților. **Restricțiile în participare** sunt problemele cu care se confruntă individul când se implică în situații de viață. Clasificarea Activităților și Participării este o listă unică de domenii.

Utilizarea calificatorilor de capacitate și performanță

Activitățile și Participarea se codifică cu doi calificatori: calificatorul de **performanță**, care ocupă prima poziție după punct, și calificatorul de **capacitate**, care ocupă a doua poziție după punct. Codul care desemnează categoria din lista de Activități și Participare, împreună cu cei doi calificatori, formează matricea de informații de bază.

Matricea de informații (de bază)

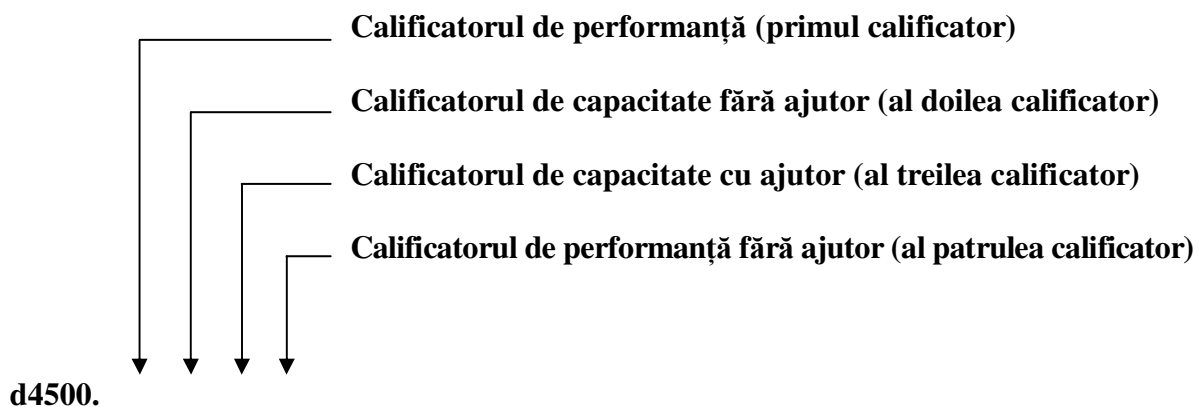
Calificatorul de performanță descrie ce face un individ în mediul său curent. Deoarece mediul curent aduce cu sine și un context social, performanța desemnată de acest calificator poate fi înțeleasă și ca „implicare într-o situație de viață” sau „experiența trăită” de oameni în contextul concret în care își duc existența. Acest context cuprinde și Factori de mediu, adică toate aspectele universului fizic, social și atitudinal. Aceste trăsături ale mediului curent pot fi codificate cu ajutorul clasificării Factorilor de mediu.

Calificatorul de capacitate descrie capacitatea unui individ de a executa o sarcină sau o acțiune. Acest concept descrie nivelul de funcționare cel mai ridicat pe care o persoană îl poate atinge probabil, la un moment dat. Pentru a evalua întreaga capacitate a individului, ar fi nevoie de un mediu „standardizat” în care să se neutralizeze efectele variate, pe care diferitele medii le au asupra capacității individului. Acest mediu standardizat poate fi: (a) un mediu concret, utilizat în mod obișnuit pentru evaluarea capacității în cadrul unor teste; (b) un mediu imaginar, care se consideră că are un efect uniform, în cazurile în care mediul concret nu este posibil. Acest mediu poate fi denumit mediu „uniform” sau „standard”. Astfel, conceptul de capacitate reflectă capacitatea adaptată la mediu a individului. Această adaptare ar trebui să fie aceeași pentru toate persoanele din toate țările pentru a face posibile comparațiile internaționale. Mai exact, trăsăturile mediului uniform sau standard pot fi codificate cu ajutorul componentei Factori de mediu. Diferența dintre capacitate și performanță reflectă diferența dintre efectele mediilor curente și ale celor uniforme, oferind astfel un ghid util cu privire la modul în care se poate interveni asupra mediului în care trăiește individul pentru a-i îmbunătăți performanța.

De regulă, calificatorul de capacitate fără ajutor este utilizat pentru a descrie capacitatea reală a individului, care nu este îmbunătățită datorită unui aparat sau unei persoane care îl ajută. Deoarece calificatorul de performanță se referă la mediul curent al individului, prezența unor astfel de aparate ajutătoare sau persoane care vin în ajutorul individului, precum și a eventualelor obstacole, poate fi observată în mod direct. Natura facilitatorului sau a obstacolului poate fi descrisă prin intermediul clasificării Factorilor de mediu.

Calificatori opționali

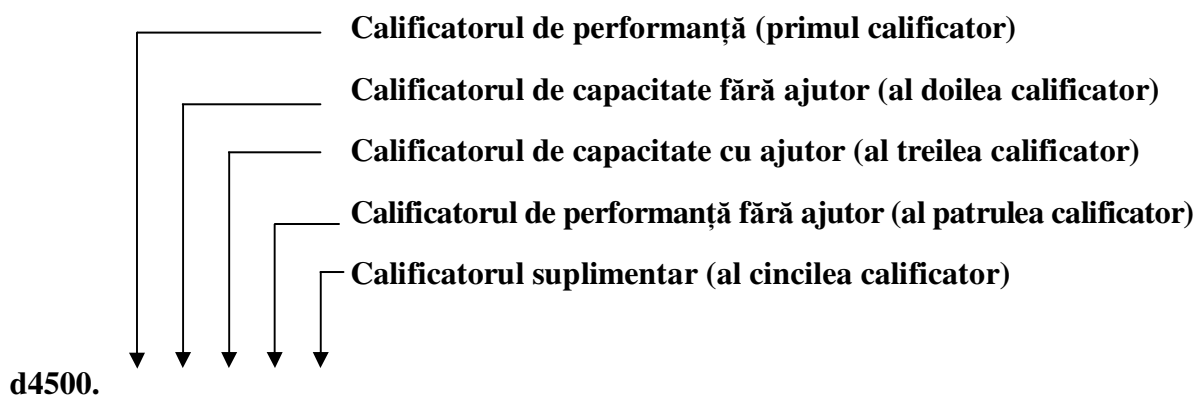
Calificatorii 3 și 4 (opționali) oferă utilizatorilor posibilitatea de codificare a capacității fără ajutor și a performanței fără ajutor.

**Matrice de informații opționale
(de bază)**

Calificatori suplimentari

Poziția cinci după punct este rezervată pentru calificatorii care se vor elabora poate în viitor, cum ar fi calificatorul pentru implicare sau satisfacție subiectivă.

**Matrice de informații opționale suplimentar
(în curs de elaborare)
(de bază)**

Atât calificatorii de capacitate, cât și cei de performanță pot fi utilizați mai departe, cu sau fără aparate sau persoane care oferă ajutor, precum și conform următoarei scale (unde xxx reprezintă numărul de domeniu de nivelul 2):

- xxx.0 NU se constată dificultăți
- xxx.1 Dificultate REDUSĂ
- xxx.2 Dificultate MODERATĂ
- xxx.3 Dificultate SEVERĂ
- xxx.4 Dificultate COMPLETĂ
- xxx.8 nu se specifică
- xxx.9 nu e cazul

Când se utilizează calificatorul de performanță și calificatorul de capacitate

Oricare dintre acești calificatori poate fi utilizat pentru fiecare dintre categoriile de pe listă. Însă informațiile transmise în cele două cazuri sunt diferite. Atunci când se utilizează ambii calificatori, rezultatul este o agregare a celor două concepte, după cum urmează:

$$d4500.21 \longrightarrow \begin{matrix} d4500.2 _ \\ d4500._ 1 \end{matrix}$$

Dacă se utilizează un singur calificator, spațiul rămas liber nu se va completa cu .8 sau .9, ci va fi lăsat necompletat, deoarece acestea sunt valori de evaluare, iar implicația este că ceea ce se utilizează este calificatorul.

Exemple de aplicare a celor doi calificatori:

d4500 Mersul pe jos pe distanțe scurte

Pentru *calificatorul de performanță*, acest domeniu se referă la mersul pe jos, în mediul curent al persoanei, pe suprafețe și în condiții diferite, cu utilizarea unui baston, unei cârje, a unui cadru sau a altui aparat sau instrument de sprijin, pe distanțe mai mici de 1 km. De exemplu, performanța unei persoane, care și-a pierdut un picior din cauza unui accident de muncă, și de atunci folosește o cârjă, dar care se confruntă cu dificultăți moderate în deplasare deoarece bordurile trotuarelor din cartier sunt foarte înalte și pavajul este alunecos, poate fi codificată după cum urmează:

d4500.3__ restricție moderată în performanța de mers pe jos pe distanțe scurte

Pentru *calificatorul de capacitate*, acest domeniu se referă la capacitatea unui individ de a se deplasa fără ajutor. Pentru a neutraliza efectele variate pe care diferitele medii le au asupra capacității individului, capacitatea ar putea fi evaluată într-un mediu „standardizat”. Acest mediu standardizat poate fi: (a) un mediu concret, utilizat în mod obișnuit pentru evaluarea capacității în cadrul unor teste; (b) un mediu imaginar, care se consideră că are un efect uniform, în cazurile în care mediul concret nu este posibil. De exemplu, adevărata capacitate a persoanei menționate mai sus de a merge pe jos fără cârjă într-un mediu standardizat (de exemplu, un mediu cu suprafețe plane, fără denivelări și cu suprafețe care nu sunt alunecoase) este foarte limitată. Prin urmare, capacitatea persoanei poate fi codificată după cum urmează:

d4500.___3 limitare severă a capacității de mers pe jos pe distanțe scurte.

Utilizatorilor care doresc să specifice mediul curent sau standardizat când utilizează calificatorul de performanță sau capacitate li se recomandă să recurgă la clasificarea Factorilor de mediu (vezi convențiile de codificare 3 pentru Factorii de mediu la secțiunea 3 de mai sus).

4.4 Codificarea factorilor de mediu

Definiții

Factorii de mediu compun mediul fizic, social și atitudinal în care oamenii trăiesc și își duc existența.

Utilizarea factorilor de mediu

Factorii de mediu reprezintă o componentă a Părții 2 (Factori contextuali) a clasificării. Factorii de mediu trebuie avuți în vedere pentru fiecare componentă a funcționării și codificați conform uneia dintre cele trei convenții descrise la secțiunea 3 de mai sus.

Factorii de mediu trebuie să fie codificați din perspectiva persoanei a cărei situație se descrie. De exemplu, bordurile în pantă și pavajele netede pot fi codificate drept facilitatori pentru o persoană care utilizează fotoliu rulant, însă ele sunt un obstacol pentru o persoană nevăzătoare.

Calificatorul indică măsura în care un factor este facilitator sau bariera (obstacol). Există mai multe motive pentru care un factor de mediu poate fi un facilitator sau un obstacol, precum și motive pentru a explica măsura în care este unul din aceste lucruri. Pentru facilitatori, persoana care face codificarea trebuie să țină cont de diferite aspecte, și anume: să știe dacă o resursă este accesibilă, dacă se poate conta pe accesul la ea sau situația este variabilă, dacă resursa este de bună sau slabă calitate, și așa mai departe. În cazul obstacolelor, ar putea fi relevantă frecvența cu care un factor stă în calea unei persoane, dacă obstacolul respectiv este important sau nu, dacă se poate evita sau nu. Trebuie avut în vedere și faptul că un factor de mediu poate constitui un obstacol fie prin prezență (de exemplu, atitudinile negative față de oamenii cu dizabilități) fie prin absență (de exemplu, faptul că un serviciu nu este disponibil). Efectele pe care factorii de mediu le au asupra vieților oamenilor cu probleme de sănătate sunt variate și complexe, și se speră ca cercetările viitoare să conducă la o mai bună înțelegere a acestei interacțiuni și poate chiar să demonstreze utilitatea unui al doilea calificator pentru acești factori.

În unele cazuri, o întreagă serie de Factori de mediu sunt rezumați cu un singur termen, cum ar fi sărăcie, dezvoltare, mediu rural sau urban, sau capital social. Acești termeni rezumativi nu se regăsesc ei înșiși în clasificare. Mai degrabă, cel care face codificarea trebuie să identifice factorii constituenți și să-i codifice. Din nou, este necesară continuarea cercetării pentru a se determina dacă există seturi clare și complete de Factori de mediu care compun acești termeni rezumativi.

Primul calificator

Prezentăm mai jos scala negativă și pozitivă care desemnează măsura în care un factor de mediu acționează ca o bariera (obstacol) sau un facilitator. Dacă se folosește un punct, înseamnă că este vorba de o bariera, iar dacă se utilizează semnul plus, este vorba de un facilitator:

xxx.0 NU sunt bariere	xxx+0 NU sunt facilitatori
xxx.1 barieră UȘOARĂ	xxx+1 facilitator UȘOR
xxx.2 barieră MODERATĂ	xxx+2 facilitator MODERAT
xxx.3 barieră SEVERĂ	xxx+3 facilitator SUBSTANȚIAL
xxx.4 barieră COMPLETĂ	xxx+4 facilitator COMPLET
xxx. barieră, nu se specifică	xxx+8 facilitator, nu se specifică
xxx.9 nu e cazul	xxx+9 nu e cazul

Anexa 3

Posibile utilizări ale listei de activități și participare

Componenta de Activități și Participare este o listă neutră de domenii care indică diferite acțiuni și domenii ale existenței. Fiecare domeniu conține categorii la diferite niveluri, ordonate de la general la detaliat (de exemplu, domeniul Capitolului 4 – „Mobilitatea” conține categorii cum ar fi d450 „Deplasarea” și, sub acesta, un termen mai concret, d4500 - „Deplasarea pe distanțe scurte”). Lista domeniilor de activitate și participare acoperă întreaga gamă a funcționării, care poate fi codificată atât la nivel individual cât și la nivelul societății.

După cum s-a spus în Introducere, această listă se poate utiliza în diferite moduri pentru a face referire la noțiunile de „Activități” și „Participare”, care sunt definite în CIF după cum urmează:

În contextul sănătății:

Activitatea este executarea / îndeplinirea unei sarcini sau a unei acțiuni de către un individ.

Participarea este implicarea într-o situație de viață.

Existe patru posibilități alternative pentru structurarea relației dintre activități (a) și participare (p) în funcție de lista domeniilor:

Seturi distincte de domenii de activitate și domenii de participare (fără suprapuneri)

Un anume set de categorii este codificat doar ca activități (adică sarcini sau acțiuni pe care le execută un individ), iar un altul doar ca participare (adică implicarea în situații de viață). Prin urmare, cele două seturi se exclud reciproc.

În cazul acestei opțiuni, seturile de categorii de activități și de categorii de participare sunt determinate de utilizator. Fiecare categorie este fie un element de activitate, fie un element de participare, dar nu ambele în același timp. De exemplu, domeniile pot fi împărțite în continuare după cum urmează:

a1 Învățarea și aplicarea cunoștințelor

a2 Sarcini și cerințe de ordin general

a3 Comunicare

a4 Mobilitate

p5 Autoîngrijirea

p6 Auto-gospodărirea

p7 Interacțiunile interpersonale

p8 Ariile majore ale vieții

p9 Comunitate, viață socială și civică

Codificarea pentru această structură

a codul categoriei. q_p q_c (categorie considerată element de activitate)

p codul categoriei. q_p q_c (categorie considerată element de participare)

unde q_p = calificatorul de performanță și q_c = calificatorul de capacitate. Dacă se utilizează calificatorul de performanță, categoria este interpretată în funcție de conceptul de performanță, fie că ea este considerată un element de activitate sau unul de participare; dacă se utilizează calificatorul de capacitate, pentru interpretarea categoriei se utilizează un concept de capacitate, din nou, fie că este considerată un element de activitate sau participare.

În acest mod, opțiunea (1) asigură matricea completă de informații, fără vreo redundanță sau suprapunere.

Suprapunerea parțială între seturile de activități și domeniile de participare

În cazul acestei opțiuni, un set de categorii poate fi interpretat ca elemente atât de activitate, cât și de participare; și anume, se consideră că aceeași categorie este deschisă unei interpretări individuale (respectiv, ca o sarcină sau acțiune executată de un individ), sau uneia sociale (și anume ca implicare într-o situație de viață).

De exemplu:

a1 Învățarea și aplicarea cunoștințelor	
a2 Sarcini și cerințe de ordin general	
a3 Comunicare	p3 Comunicare
a4 Mobilitate	p4 Mobilitate
a5 Autoîngrijirea	p5 Autoîngrijirea
a6 Auto-gospodărirea	p6 Auto-gospodărirea
	p7 Interacțiunile interpersonale
	p8 Ariile majore ale vieții
	p9 Comunitate, viață socială și civică

Codificarea pentru această structură

Există o restricție cu privire la modul în care se poate face codificarea pentru această structură. O categorie din „zona de suprapunere” nu poate avea valori diferite pentru același calificator (fie primul calificator pentru performanță, fie cel de-al doilea calificator pentru capacitate), de exemplu:

a categoria.1 ___ sau a categoria.___1
p categoria.2 p categoria.___2

În opinia utilizatorului care alege această opțiune, codurile din categoriile care se suprapun pot însemna lucruri diferite când se codifică la activități și nu la participare, și invers. Totuși, în matricea de informații se va trece un singur cod pentru coloana calificatorului în cauză.

Categoriile detaliate codificate ca activități și categorii largi ca participare, cu sau fără suprapuneri

O altă abordare privind aplicarea definițiilor activităților și participării la domenii limitează participarea la categoriile de ordin general sau mai larg din cadrul unui domeniu (de exemplu, categoriile de nivel 1, cum ar fi titlurile de capitole) și consideră categoriile detaliate activități (de exemplu, categoriile de nivel 3 și 4). Această abordare împarte categoriile din cadrul unor domenii, sau chiar al tuturor domeniilor, în funcție de distincția general / larg – detaliat. Utilizatorul poate considera că unele domenii sunt constituite numai din activități (la toate nivelurile de detaliu), iar altele numai din participare.

De exemplu, codificat ca d4550 - „Târâtul” poate fi conceput ca o activitate, în timp ce dacă e codificat ca d455 - „Deplasarea” poate fi privită ca participare.

Există două modalități în care se poate folosi această abordare: (a) fie că nu există „suprapuneri”, adică dacă un element este activitate, atunci nu va mai fi și participare; sau (b) pot exista suprapuneri, devreme ce unii utilizatori ar putea să utilizeze lista completă pentru activități și doar titlurile mari pentru participare.

Codificarea pentru această structură

Asemănătoare cu opțiunea (1) sau opțiunea (2).

Utilizarea aceluiași domenii atât pentru activități, cât și pentru participare, cu o suprapunere completă a domeniilor

La această opțiune, toate domeniile din lista de Activități și Participare pot fi considerate atât activități, cât și participare. Fiecare categorie poate fi interpretată ca funcționare individuală (activitate) sau funcționare socială (participare).

De exemplu, d330 – „Vorbirea” poate fi văzută atât ca o activitate, cât și ca participare. O persoană care nu are corzi vocale poate vorbi cu ajutorul unui aparat. Conform evaluărilor făcute pe baza calificatorilor de capacitate și performanță, această persoană poate fi codificată după cum urmează:

Primul calificator

Dificultate moderată în performanță (poate din cauza unor factori contextuali cum ar fi stresul personal sau al altor persoane, atitudinile altora) → 2

Al doilea calificator

Dificultate severă în capacitate fără dispozitiv asistiv / de sprijin → 3

Al treilea calificator

Ușoară dificultate în capacitate cu dispozitiv de asistiv / de sprijin → 1

În conformitate cu matricea de informații CIF, situația acestei persoane ar trebui să fie codificată după cum urmează:

d330.231

Conform opțiunii (4), s-ar putea codifica și în felul următor:

a330.231

p330.2

La opțiunea (4), când se utilizează atât calificatori de performanță, cât și de capacitate, în matricea de informații CIF există două valori pentru aceeași căsuță: una pentru activități, și alta pentru participare. Dacă aceste valori sunt identice, atunci nu există nici un conflict, doar redundanță. Totuși, în cazul în care valorile diferă, utilizatorii trebuie să elaboreze o regulă de decizie cu privire la codificarea pentru matricea de informații, deoarece stilul oficial de codificare al OMS are următoarea formă:

d categoria q_p q_c

Această redundanță ar putea fi evitată, de exemplu, dacă se consideră calificatorul de capacitate ca activitate, iar calificatorul de performanță ca participare.

O altă posibilitate ar fi elaborarea unor calificatori suplimentari pentru participare care să reușească să surprindă „implicarea în situațiile de viață”.

Se consideră că, odată cu utilizarea continuă a CIF și generarea de noi date empirice, se vor acumula suficiente date pentru a arăta care dintre opțiunile de mai sus sunt preferate de diferiții utilizatori ai clasificării. Cercetările empirice vor duce, de asemenea, și la o mai clară operaționalizare a noțiunilor de activități și participare. Se pot strânge date cu privire la modul în care sunt folosite aceste noțiuni în diferite contexte, în diferite țări, precum și în diferite scopuri, care vor face posibilă revizuirea în cunoștință de cauză a acestei scheme în viitor.

Anexa 4

Exemple de cazuri

Exemplele de mai jos descriu situații în care conceptele CIF au fost aplicate la diferite cazuri. Se speră că ele vor fi de folos utilizatorilor în înțelegerea scopurilor urmărite și a modalității de aplicare a conceptelor din clasificarea de bază. Pentru detalii suplimentare, vă rugăm să consultați manualele și cursurile OMS.

Deficiență/afectare care nu duce la limitarea capacității și nu generează probleme de performanță

Un copil se naște cu o unghie lipsă la un deget de la o mână. Această malformație este o afectare de structură, dar ea nu afectează funcția mâinii copilului sau ceea ce poate face copilul cu mâna respectivă, deci nu există nici o limitare a capacității copilului în cauză. De asemenea, nu există, probabil, nici probleme de performanță care ar putea fi provocate de această malformație – copilul se poate juca cu alți copii fără ca aceștia să râdă de el sau să-l excludă de la joacă. Prin urmare, copilul nu suferă de o limitare a capacității sau de probleme de performanță.

Deficiență/afectare care nu duce la limitarea capacității, însă generează probleme de performanță

Un copil diabetic suferă de o afectare funcțională: pancreasul său nu funcționează în mod adecvat și nu produce insulină. Diabetul poate fi ținut sub control prin administrarea unei medicații, mai exact a insulinei. Atunci când funcțiile organismului (nivelul de insulină) sunt ținute sub control, nu există limitări ale capacității asociate cu deficiența. Totuși, copilul care suferă de diabet se va confrunta cu o problemă de performanță în situația în care dorește să-și petreacă timpul cu prietenii sau colegii, mai ales atunci când e vorba de mâncare, pentru că el trebuie să-și limiteze aportul de zahăr. Lipsa unor feluri de mâncare adecvate ar crea un obstacol. Prin urmare, copilul nu va mai putea frecventa mediul curent dacă nu se iau măsuri pentru asigurarea alimentelor adecvate, chiar dacă acesta nu suferă de limitarea capacității.

Un alt exemplu ar putea fi acela al unei persoane care are manifestări de vitiligo pe față, fără să acuze vreo altă suferință fizică. Această problemă cosmetică nu produce limitări ale capacității. Totuși, poate că individul respectiv trăiește într-un mediu în care vitiligo este confundat cu lepra, și deci considerat a fi contagios. Prin urmare, în mediul curent al persoanei, această atitudine negativă este o bariera de mediu care conduce la importante probleme de performanță în interacțiunile cu alte persoane.

Deficiențe/afectări care conduc la limitări ale capacității și care - în funcție de împrejurări – generează sau nu probleme de performanță

O variație semnificativă în dezvoltarea intelectuală reprezintă o deficiență/afectare mintală. Aceasta poate duce la o limitare a varietății capacităților persoanei în cauză. Pot exista însă și Factori de mediu care să afecteze nivelul performanței individului în diferite domenii. De exemplu, un copil cu o astfel de deficiență/afectare mintală nu va sesiza prea multe dezavantaje într-un mediu în care așteptările nu sunt foarte mari, comparativ cu populația

generală, și unde copilul are de îndeplinit o serie de sarcini simple, repetitive, dar necesare. În acest mediu, copilul se va descurca bine în diferite situații de viață.

Un copil asemănător, care crește într-un mediu al competiției și al așteptărilor foarte mari la școală, se poate confrunta cu mai multe probleme de performanță în diferite situații de viață decât primul copil.

Acest exemplu de caz subliniază două aspecte. Primul este acela că norma sau standardul de populație cu care se compară funcționarea unui individ trebuie să corespundă cu mediul curent în care trăiește, de fapt, individul. Al doilea este că prezența sau absența factorilor de mediu poate avea, fie un efect de facilitare, fie unul de obstaculare a funcționării.

Deficiență/afectare anterioară care nu provoacă limitări ale capacității, dar continuă să provoace probleme de performanță

O persoană care și-a revenit dintr-o psihoză, însă care continuă să poarte stigmatul de a fi fost „bolnav psihic”, se poate confrunta cu probleme de performanță în găsirea unui loc de muncă sau în interacțiunile interpersonale, din cauza atitudinii negative a oamenilor din mediul său. Implicarea persoanei la locul de muncă și în viața socială este prin urmare limitată.

Diferite deficiențe/afectări și limitări de capacitate care conduc la probleme similare de performanță

Se poate întâmpla ca o persoană să nu fie angajată într-un anumit loc de muncă deoarece se consideră că, din cauza gradului de severitate a afectării sale (tetraplegie), nu ar fi capabilă să execute anumite sarcini de lucru (de exemplu, utilizarea unui calculator cu tastatură manuală). Locul de muncă nu dispune de adaptările necesare pentru a facilita realizarea acestor sarcini de lucru de către persoana în cauză (de exemplu, un soft care funcționează pe bază de comenzi vocale și înlocuiește tastatura manuală).

O altă persoană cu o formă mai puțin severă de tetraplegie poate avea capacitatea de a executa sarcinile de lucru necesare, dar s-ar putea să nu fie angajată din cauză că s-a completat cota de angajare cu persoane cu dizabilități.

O a treia persoană, care are capacitate de a executa activitățile necesare la locul de muncă, ar putea să nu fie angajată pentru că suferă de o limitare a activității, care este atenuată prin utilizarea unui fotoliu rulant, chiar dacă locul de muncă nu este accesibil pentru fotoliile rulante.

În sfârșit, o persoană care folosește fotoliul rulant poate fi angajată în locul de muncă respectiv, dispune de capacitatea de a executa sarcinile de lucru și, de fapt, le și execută în timpul muncii. Totuși, persoana în cauză s-ar putea confrunta cu unele probleme de performanță în domeniul interacțiunii cu colegii de serviciu, deoarece nu poate să ajungă în spațiile de odihnă din cadrul unității. Această problemă de performanță în stabilirea unor relații cu alte persoane la locul de muncă poate împiedica accesul la posibilitățile de promovare.

Toate cele patru persoane se confruntă cu probleme de performanță la locul de muncă din cauza diferiților factori de mediu, care sunt un obstacol datorită problemei sau deficienței/afectării de care suferă. Pentru prima persoană, obstacolele de mediu se refereau la lipsa unor adaptări la locul de muncă și, probabil, la atitudinile negative. A doua persoană se confrunta cu atitudinile negative cu privire la angajarea persoanelor cu dizabilități. A treia persoană

avea de a face cu lipsa de accesibilitate a mediului construit, iar ultima cu atitudinile negative cu privire la dizabilitate în general.

Suspicionarea existenței unei deficiențe/afectări duce la probleme grave de performanță, fără limitări ale capacității

O persoană lucrează cu pacienți bolnavi de SIDA. Persoana în cauză este de altfel sănătoasă, însă, periodic, trebuie să se supună testării HIV. Nu suferă de nici o limitare a capacității. În ciuda acestui fapt, cei care îl (o) cunosc, îl (o) suspectează că a dobândit virusul și îl (o) evită. Aceasta duce la probleme foarte mari în performanța persoanei în interacțiunile sociale și din cadrul comunității, din viața socială și civică. Implicarea sa este limitată din cauza atitudinilor negative adoptate de oamenii din mediul său.

Deficiențe/afectări care în prezent nu sunt cuprinse în CIF, care duc la probleme de performanță

O persoană și-a pierdut mama, care a decedat din cauza unui cancer mamar. Persoana are 45 de ani și a participat recent la o testare voluntară, descoperind că este purtătoarea codului genetic care o expune riscului de cancer mamar. Nu are probleme legate de funcțiile sau structura corpului, nu suferă de limitări ale capacității, însă societatea de asigurări refuză să-i încheie o asigurare de viață din cauza riscului ridicat de cancer mamar. Implicarea sa în domeniul îngrijirii sănătății proprii este limitată din cauza politicii societății de asigurări.

Alte exemple

Un băiat în vârstă de 10 ani este trimis la un logoped cu diagnostic de „bâlbâială” pe fișa de trimitere. În timpul examinării, se identifică anumite probleme de discontinuitate în vorbire, accelerații inter - și intra-verbale, probleme de sincronizare a mișcărilor cu vorbirea și un ritm necorespunzător al vorbirii (deficiențe/afectări). Copilul are probleme la școală la cititul cu voce tare și în conversații (limitări ale capacității). În timpul discuțiilor de grup, nu ia nici o inițiativă de a se angaja în discuții, deși ar dori s-o facă (problemă de performanță în domeniul conversației cu alte persoane). Implicarea acestui băiat în conversație este limitată atunci când se află în mijlocul unui grup, din cauza normelor și practicilor sociale cu privire la desfășurarea ordonată a conversațiilor.

O femeie în vârstă de 40 de ani, care a suferit o lovitură la gât cu patru luni în urmă, acuză dureri în zona cervicală, migrene puternice, amețeală, reducere a forței musculare și anxietate (deficiențe/afectări). Capacitatea sa de a se deplasa, a găti, a face curățenie, a folosi calculatorul și a conduce mașina sunt limitate (limitări ale capacității). Consultând medicul său, au hotărât de comun acord să aștepte ca problemele să scadă în intensitate, înainte de a se întoarce la vechiul loc de muncă cu program fix de 8 ore (probleme de performanță în domeniul locului de muncă). Dacă politicile de la locul de muncă din mediul ei curent ar face posibil un program de lucru flexibil, și i-ar permite să-și ia o pauză când simptomele se agravează foarte mult, sau ar putea lucra acasă, implicarea sa în domeniul angajării într-un loc de muncă s-ar îmbunătăți.

Anexa 5

CIF și persoanele cu dizabilități

Încă de la inițierea sa, procesul de revizuire a CIF a beneficiat de informațiile furnizate de persoanele cu dizabilități și de organizații care reprezintă aceste persoane. În mod deosebit, Organizația Internațională a Persoanelor cu Dizabilități (Disabled Peoples' International) și-a oferit timpul și energia pentru procesul de revizuire, iar CIF reflectă aceste contribuții importante.

OMS recunoaște importanța participării plenare a persoanelor cu dizabilități și a organizațiilor acestora la revizuirea unei clasificări a funcționării și dizabilității. Fiind o clasificare, CIF va servi drept bază, atât pentru evaluarea, cât și pentru măsurarea dizabilității în numeroase contexte științifice, clinice, administrative și de politici sociale. Ca atare, este important să se vegheze ca CIF să nu fie utilizat în mod necorespunzător, într-un mod care poate afecta interesele persoanelor cu dizabilități (vezi Ghidul Etic de la Anexa 6).

În mod deosebit, OMS recunoaște că, în ciuda eforturilor depuse de toată lumea, chiar termenii utilizați în clasificare pot să fie stigmatizanți și să pună etichete. Ca reacție la această problemă, încă de la începutul procesului de revizuire, s-a luat decizia de a se renunța în totalitate la termenul de „handicap” – din cauza conotațiilor sale peiorative din limba engleză – și de a nu se utiliza termenul de „dizabilitate” ca denumire a unei componente, ci ca termen general sau global.

Mai rămâne, însă, nerezolvată problema modului în care se face referire la persoanele care se confruntă cu o anumită limitare sau restricție funcțională. În CIF, termenul de „dizabilitate” este utilizat pentru a desemna un fenomen multidimensional care rezultă din interacțiunea dintre oameni și mediul lor fizic și social. Dintr-o serie de motive, atunci când se referă la persoane, unii preferă să utilizeze termenul de „persoane cu dizabilități”, în timp ce alții preferă „persoane dizabilitate”. Având în vedere această divergență, OMS nu are la dispoziție o practică universală pe care s-o adopte, și nici nu poate adopta în mod rigid una dintre abordări. În schimb, OMS confirmă un principiu esențial, și anume, ca oamenii să aibă dreptul de a fi numiți cum doresc ei.

Este important de subliniat și faptul că CIF nu este în nici un caz o clasificare a oamenilor. Este o clasificare a caracteristicilor de sănătate ale persoanelor în contextul situațiilor individuale de viață ale acestora și a efectelor mediului. Dizabilitatea este produsă de interacțiunea dintre caracteristicile de sănătate și factorii contextuali. Așa stând lucrurile, indivizii nu trebuie să fie reduși la, sau caracterizați exclusiv din perspectiva deficiențelor/afectărilor, limitărilor în activitate sau restricțiilor în participare cu care se confruntă. De exemplu, în loc să folosească termenul de „persoană handicapată mintal”, clasificarea utilizează expresia „persoană cu o problemă de învățare”. CIF asigură această abordare evitând să facă referire la o persoană cu termenul care se referă la o problemă de sănătate sau o dizabilitate, și prin faptul că folosește termeni neutri, dacă nu pozitivi, cât și un limbaj foarte concret.

Pentru a elimina în continuare problema legitimă care se pune în legătură cu etichetarea sistematică a oamenilor, categoriile CIF sunt exprimate într-un mod neutru care să evite utilizarea unor termeni depreciativi, a unor stigmatizări sau a unor conotații nepotrivite.

Această abordare aduce însă cu sine problema a ceea ce s-ar putea numi „salubritatea termenilor”. Atributele negative, legate de problema de sănătate a unei persoane și de modul în care alții reacționează la aceasta, sunt independente de termenii utilizați în definirea stării de sănătate. Oricum i-am spune unei dizabilități, ea continuă să existe, fie că i se aplică sau nu etichete. Problema nu este doar una de natură lingvistică, ci mai ales una care ține de atitudinile altor indivizi și a societății însăși față de dizabilitate. Avem nevoie în primul rând de conținuturi, utilizări și clasificări corecte ale termenilor.

OMS este angajată pe calea continuării eforturilor de a se asigura ca persoanele cu dizabilități să dobândească mai multă forță, ca rezultat al acestei clasificări și evaluări, și nu să fie lipsite de drepturi și / sau supuse discriminării.

Se speră că persoanele cu dizabilități vor contribui ele însele la utilizarea și dezvoltarea CIF în toate sectoarele. Ca cercetători, manageri și factori de decizie politică, persoanele cu dizabilități vor contribui la elaborarea unor protocoale și instrumente care se bazează pe clasificările CIF. De asemenea, CIF servește drept un instrument puternic pentru susținerea acestei cauze în mod argumentat, pe bază de dovezi concrete. Clasificarea furnizează date fiabile și comparabile care susțin ideea schimbării necesare. Ideea politică după care dizabilitatea este în aceeași măsură provocată de obstacolele din mediu, cât și de stările de sănătate sau deficiențe/afectări, va trebui să fie transformată, întâi într-o agendă de cercetare, și mai apoi, în dovezi valabile și de încredere. Aceste dovezi pot atrage după sine o adevărată schimbare socială pentru persoanele cu dizabilități din toată lumea.

Activitatea de susținere a cauzei persoanelor cu dizabilități poate primi un avânt în urma utilizării CIF. Ca prim scop al acestei activități, am menționa necesitatea de a se identifica intervențiile care pot îmbunătăți nivelul de participare a persoanelor cu dizabilități, iar CIF poate contribui la identificarea sursei principale a „problemei”, fie că este vorba de mediu, sub forma prezenței unei bariere sau a absenței unui facilitator, de capacitatea limitată a individului în sine sau de o combinație de factori. Prin intermediul acestei clarificări, intervențiile pot fi orientate în mod corespunzător, iar efectele lor asupra nivelurilor de participare pot fi monitorizate și măsurate. În acest mod, se pot atinge obiectivele concrete, bazate pe dovezi și se pot promova scopurile globale ale activității de susținere a acestei cauze.

Anexa 6

Ghid etic pentru utilizarea CIF

Orice instrument științific poate fi utilizat în mod necorespunzător sau poate fi obiectul unui abuz. Ar fi naiv să credem că un sistem de clasificare de tipul CIF nu va fi utilizat niciodată în moduri care sunt dăunătoare pentru anumite persoane. După cum am explicat la Anexa 5, procesul de revizuire a ICDH a cuprins, încă de la bun început, și persoane cu dizabilități, precum și organizații ale acestora. Contribuțiile acestora au dus la modificări esențiale în terminologia, conținutul și structura CIF. Această anexă definește câteva principii morale de bază pentru aplicarea CIF. Este evident că nici un astfel de ghid nu poate anticipa de la început toate situațiile în care o clasificare, sau un alt instrument științific, va fi utilizat în mod necorespunzător, precum și faptul că existența unui ghid în sine nu poate împiedica producerea unor astfel de abuzuri. Acest document nu face nici el excepție de la regulă. Sperăm că, acordând atenție prevederilor de mai jos, vom putea reduce riscul ca CIF să fie utilizată în modalități care nu acordă respectul cuvenit persoanelor cu dizabilități sau îi afectează pe aceștia.

Respect și confidențialitate

CIF se va folosi întotdeauna în așa fel încât să se respecte valoarea inerentă și autonomia persoanei.

CIF nu se va utiliza pentru a-i eticheta pe oameni sau pentru a-i identifica exclusiv prin intermediul uneia sau mai multor categorii de dizabilități.

În context clinic, CIF se va utiliza în deplina cunoștință de cauză, cu cooperarea și consimțământul persoanelor ale căror niveluri de funcționare sunt clasificate. Dacă limitele capacităților cognitive ale unei persoane împiedică o astfel de implicare, susținătorul individului trebuie să devină un participant activ la procesul de clasificare.

Informațiile codificate pe baza CIF vor fi considerate ca informații personale și, deci, se vor supune regulilor cunoscute de confidențialitate, adecvat pentru modul în care se vor utiliza datele respective.

Utilizarea CIF în cadru clinic

Ori de câte ori este posibil, specialiștii din clinică vor trebui să explice persoanei, sau susținătorului persoanei, scopul pentru care se recurge la CIF, și să îi invite pe aceștia să formuleze întrebări prin care să se stabilească dacă aplicarea CIF este o metodă adecvată pentru a clasifica nivelurile de funcționare ale persoanei respective.

Ori de câte ori este posibil, persoanei al cărei nivel de funcționare este clasificat (sau susținătorului său) va trebui să i se ofere ocazia de a participa și, mai ales, de a pune sub semnul întrebării sau de a confirma corectitudinea categoriilor utilizate sau a evaluărilor realizate.

Din cauză că deficitul care se clasifică este atât rezultatul problemei de sănătate a persoanei, precum și a contextului fizic și social în care trăiește persoana, CIF va trebui să fie utilizată într-o perspectivă holistică.

Utilizarea socială a informațiilor obținute prin aplicarea CIF

Informațiile obținute în urma aplicării CIF se vor utiliza, într-o măsură cât se poate de mare, cu colaborarea persoanelor în cauză, pentru a le îmbunătăți posibilitățile de alegere și a le ajuta să-și coordoneze mai bine viața.

Informațiile din CIF se vor utiliza pentru elaborarea unor politici sociale și determinarea unor schimbări de politică care să se urmărească stimularea și promovarea participării individuale.

Nici CIF, și nici toate informațiile obținute în urma aplicării sale, nu se vor utiliza pentru a nega drepturile încetățenite ale anumitor persoane sau grupuri, sau pentru a limita, în orice mod, drepturile acestora la anumite beneficii.

Persoanele care sunt cuprinse în aceeași categorie din cadrul clasificării CIF pot, totuși, să difere în multe feluri. Legile și reglementările care se referă la clasificările CIF nu trebuie să pornească de la premisa că ar exista o omogenitate mai mare decât cea surprinsă în clasificare, fiind necesar să asigure că persoanele, ale căror niveluri de funcționare sunt clasificate, sunt tratate ca persoane, în mod individual.

Anexa 7

Rezumat al procesului de revizuire

Elaborarea ICDH

(Clasificarea Internațională a Deficiențelor, Dizabilităților și Handicapurilor)

În 1972, OMS a elaborat o schemă preliminară cu privire la consecințele bolilor. După câteva luni, s-a propus o abordare mai cuprinzătoare. Propunerile respective au fost făcute pe baza a două principii importante: urma să se facă o distincție clară între deficiențe/afectări și importanța acestora, adică consecințele lor funcționale și sociale, respectiv, aspecte variate sau axe de date urmau să fie clasificate separat, prin intermediul mai multor tipuri de numere diferite. În esență, această abordare cuprindea o serie de clasificări distincte, chiar dacă paralele. Această situație contrasta cu tradiția CIM, în care axele multiple (etiologie, anatomie, patologie, etc.) sunt integrate într-un sistem ierarhic, reprezentate printr-un același tip de număr. S-a studiat posibilitatea de a se asimila aceste propuneri într-o schemă compatibilă, cu structura care se găsea la baza structurii CIM. În același timp, s-au făcut încercări preliminare de a se sistematiza terminologia aplicată la consecințele bolilor. Aceste sugestii au fost trimise spre consultare în mod neoficial în anul 1973 unui număr de persoane, solicitându-se ajutor mai ales din partea grupurilor implicate, în mod deosebit, în reabilitare.

În 1974 s-au trimis spre consultare largă două clasificări separate, pentru deficiențe/afectări și handicapuri, iar dezbaterile au continuat. Observațiile făcute au fost colaționate și s-au formulat propunerile finale. Acestea au fost supuse analizei Conferinței Internaționale pentru cea de-a 9-a Revizuire a Clasificării Internaționale a Maladiilor din octombrie 1975. În urma analizei clasificărilor, Conferința a recomandat publicarea acesteia pentru a fi testată. În mai 1976, cea de-a 29-a Sesiune Mondială a Sănătății a luat notă de această recomandare și a adoptat rezoluția AMS29.35, în care se aproba publicarea, în scopul testării, a clasificării suplimentare a deficiențelor/afectărilor și handicapurilor, ca supliment, și nu ca parte integrantă a Clasificării Internaționale a Maladiilor. În consecință, prima ediție a ICDH a fost publicată în 1980. În 1993, a fost retipărită, cu un cuvânt înainte suplimentar.

Primii pași pe calea revizuirii ICDH

În 1993, s-a decis inițierea procesului de revizuire a ICDH. Dezideratele formulate cu privire la versiunea revizuită, cunoscută provizoriu ca ICDH-2, au fost următoarele:

să servească scopurilor multiple urmărite de diferite țări, sectoare sau discipline ale asistenței medicale;

să fie suficient de simplă pentru a fi considerată de specialiști o descriere semnificativă a consecințelor stărilor de sănătate;

să fie utilă în practică, adică pentru identificarea nevoilor de asistență și adaptarea programelor de intervenție (de exemplu, prevenire, reabilitare, acțiuni sociale);

să ofere o imagine coerentă cu privire la procesele implicate în consecințele problemelor de sănătate, astfel încât însuși procesul de „dizabilitare” să poată fi evaluat, înregistrat și abordat în mod obiectiv, și nu doar dimensiunile bolilor / tulburărilor în cauză;

să fie sensibilă la variațiile culturale (să fie traductibilă și aplicabilă în diferite culturi și sisteme de sănătate);

să fie utilizabilă complementar cu familia de clasificări OMS.

Inițial, Centrul de Colaborare Francez a primit sarcina de a face o propunere privind secțiunea de deficiențe/afectări, precum și privind aspectele legate de limbaj, vorbire și cele senzoriale. Centrul de Colaborare Olandez urma să propună o revizuire a aspectelor de Dizabilitate și aspectele locomotorii ale Clasificării, și să pregătească o revizuire a literaturii de specialitate, în timp ce Centrul de Colaborare Nord - American urma să înainteze propuneri pentru secțiunea de Handicap. În plus, două echipe de lucru urmau să prezinte propuneri cu privire la aspectele de sănătate mintală și respectiv problemele privind copiii.

S-au înregistrat progrese la reuniunea de revizuire ICIDH-2, care s-a organizat la Geneva în 1996, și s-a întocmit un prim proiect - Alfa, care încorporează diferitele propuneri, desfășurându-se și un proiect pilot de testare. La reuniunea din 1996, s-a hotărât ca toate centrele de colaborare și echipele de lucru să se ocupe, din acel moment, de proiectul de document în întregime sa, și nu de domeniile pe care le avuseseră de revizuit anterior. Din mai 1996 până în februarie 1997, proiectul Alfa a fost trimis spre consultare mai multor centre de colaborare și echipe de lucru, iar observațiile și sugestiile au fost centralizate la sediul central al OMS. De asemenea, s-a trimis, sub formă de circulară, și o listă de întrebări de bază, care formulau principalele probleme legate de revizuire, pentru a se facilita centralizarea observațiilor.

Pe parcursul procesului de revizuire au fost supuse dezbaterii următoarele teme:

Clasificarea pe trei niveluri, adică Deficiențe, Dizabilități și Handicapuri, s-a dovedit utilă și ar trebui să se păstreze. Ar trebui avută în vedere includerea unor factori contextuali / de mediu, deși majoritatea propunerilor s-au oprit în faza elaborărilor teoretice și a testărilor empirice.

Inter-relațiile dintre D/D/H (Deficiențe/Dizabilități/Handicapuri) și relația adecvată dintre aceste domenii au constituit de asemenea o temă de dezbateri. S-au formulat multe critici care s-au referit la modelul cauzal care a stat la baza versiunii din 1980 a ICIDH, la lipsa de schimbare în timp, precum și la fluxul unidirecțional dinspre deficiență/afectare la dizabilitate și, mai departe, la handicap. Procesul de revizuire propusese și unele reprezentări grafice alternative.

ICIDH-1980 s-a dovedit dificil de utilizat. S-a considerat necesară simplificarea acestuia pentru a putea fi folosit cu mai multă ușurință: revizia ar trebui să meargă mai degrabă spre simplificare, decât spre adăugarea unor noi detalii.

Factorii contextuali (externi – factorii de mediu / interni – factorii personali): acești factori, care constituiau componentele majore ale procesului de handicap (după cum a fost conceptualizat în versiunea din 1980 a ICIDH), ar trebui elaborați ca scheme suplimentare în cadrul ICIDH. Totuși, deoarece factorii sociali și fizici din mediu și relațiile acestora cu Deficiențele, Dizabilitățile și Handicapurile erau puternic dependente de cultură, ele nu trebuie să reprezinte o dimensiune separată în cadrul ICIDH. Totuși, s-a considerat că existența unor clasificări ale factorilor de mediu s-ar putea dovedi utilă în analiza situațiilor din fiecare țară și în elaborarea unor soluții la nivel național.

Deficiențele/afectările ar trebui să reflecte progresele înregistrate pe calea cunoașterii mecanismelor biologice fundamentale.

Aplicabilitatea culturală și universalitatea vor trebui să constituie scopuri majore.

Elaborarea unor materiale pentru instruire și prezentare a constituit de asemenea un scop important urmărit în procesul de revizuire.

ICIDH-2, proiectele Beta-1 și Beta-2

În martie 1997, s-a dat publicității versiunea Beta-1, care încorporează propunerile adunate pe parcursul anilor anteriori. Acest proiect a fost prezentat la reuniunea de revizuire a ICIDH din aprilie 1997. După înglobarea deciziilor luate la reuniune, în iunie 1997 versiunea ICIDH-2 Beta-1 a fost trimisă spre testare pe teren. Pe baza datelor culese în timpul testării pe teren a versiunii Beta-1 și a informațiilor provenite și din alte surse, în perioada ianuarie – aprilie 1999 s-a redactat versiunea Beta-2. Această formă a documentului a fost prezentată și dezbătută la reuniunea anuală a ICIDH-2 de la Londra, în aprilie 1999. După înglobarea deciziilor adoptate la reuniune, versiunea Beta-2 a fost multiplicată și trimisă pe teren pentru testare, în iulie 1999.

Testările pe teren

Testările pe teren ale versiunii Beta-1 au avut loc în perioada iunie 1997 – decembrie 1998, iar ale versiunii Beta-2 între iulie 1999 – septembrie 2000.

Testele din teren au stimulat cea mai largă participare din partea statelor membre OMS și din partea diferitelor discipline și sectoare, cum ar fi asigurările de sănătate, asigurările sociale, forța de muncă, educația, precum și alte grupuri angajate în clasificarea problemelor de sănătate (și care utilizează Clasificarea Internațională a Maladiilor, Clasificarea Asistentelor Medicale, precum și Clasificarea Internațională Standard a Educației – ISCED). Scopul a fost crearea unui consens, prin intermediul unor definiții operaționale clare. Testele din teren au constituit un proces continuu de elaborare, consultare, formulare de reacții, actualizare și testare.

În cadrul testărilor versiunilor Beta-1 și Beta-2, s-au desfășurat următoarele studii:

traducere și evaluare lingvistică;

evaluarea item-ilor;

reacții la întrebările fundamentale din partea unor conferințe de consens și persoane;

reacții din partea unor organizații și persoane;

testarea opțiunilor;

fezabilitatea și fiabilitatea evaluărilor de caz (în direct sau cazuri povestite);

altele (de exemplu, studii realizate prin focus grup)

Testarea s-a concentrat asupra aspectelor trans-culturale și multi-sectoriale. În procesele de testare s-au implicat peste 50 de țări și 1800 de specialiști, întocmindu-se rapoarte separate despre fiecare proces.

ICIDH-2 Versiunea pre-finală

Pe baza datelor obținute în urma testării pe teren a versiunii Beta-2, și în consultare cu centrele de colaborare și cu Comitetul de Experți privind Măsurarea și Clasificarea al OMS, în octombrie 2000, s-a redactat versiunea pre-finală a ICIDH-2. Această formă a documentului a fost prezentată la o reuniune de revizuire în noiembrie 2000. În urma înglobării recomandărilor formulate la reuniune, versiunea pre-finală a ICIDH-2 (decembrie 2000) a fost înaintată Comitetului Executiv al OMS, în ianuarie 2001. Proiectul final al ICIDH-2 a fost apoi prezentat la cea de-a 54-a Sesiune Mondială a Sănătății în mai 2001.

Avizarea versiunii finale

În urma dezbaterii formei finale a documentului, sub denumirea de Clasificare Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, Sesiunea OMS a avizat noua clasificare prin rezoluția sa WHA54.21 din 22 mai 2001. Redăm în cele ce urmează textul acestei rezoluții:

Cea de-a 54-a Sesiune Mondială a Sănătății,

AVIZEAZĂ ediția a doua a Clasificării Internaționale a Deficientelor, Dizabilităților și Handicapurilor (ICIDH), sub denumirea de Clasificare Internațională a Funcționării, Dizabilității și Sănătății, la care se va face referire în continuare cu forma prescurtată CIF;

CHEAMĂ statele membre să utilizeze CIF în cercetare, supraveghere și raportare, după caz, ținând cont de situațiile specifice din statele membre și, mai ales, având în vedere posibilele revizui viitoare;

SOLICITĂ Directorului General să asigure sprijin pentru statele membre, la cererea acestora, pentru utilizarea CIF.

Anexa 8

Direcții viitoare pentru CIF

Utilizarea CIF va depinde în mare măsură de utilitatea sa practică, de măsura în care ea poate servi ca un instrument de măsurare a performanțelor serviciilor de sănătate prin intermediul unor indicatori bazați pe rezultatele înregistrate la consumatorii acestor servicii, precum și de gradul în care se poate aplica la diferite culturi, astfel încât să se poată realiza comparații la nivel internațional pentru identificarea nevoilor și resurselor pentru planificare și cercetare. CIF nu este în mod direct un instrument politic. Utilizarea sa însă poate contribui în mod pozitiv la stabilirea politicilor, prin furnizarea unor informații care ajută la definirea politicii în domeniul sănătății, la promovarea șanselor egale pentru toată lumea, precum și la susținerea luptei împotriva discriminării pe motive de dizabilitate.

Versiunile CIF

Având în vedere nevoile diferite ale diferitelor tipuri de utilizatori, CIF se va prezenta în numeroase formate și versiuni:

Clasificarea principală

Cele două părți și componentele acestora din cadrul CIF sunt prezentate în două versiuni, pentru a veni întâmpinarea nevoii diferite de detaliere a diferitelor categorii de utilizatori:

Prima versiune este **versiunea completă (detaliată)** - care conține toate nivelurile de clasificare și permite 9999 categorii pe componentă. Totuși, în practică s-a utilizat un număr mult mai mic de categorii. Categoriile din versiunea completă pot fi agregate într-o versiune mai scurtă, atunci când se solicită informații rezumative.

A doua versiune este **versiunea prescurtată (concisă)** - care conține două niveluri de categorii pentru fiecare componentă și domeniu. Se oferă și definiții ale termenilor, precum și termenii incluși și excluși din aceste definiții.

Adaptările specifice

Versiunile pentru utilizare clinică: aceste versiuni vor depinde de utilizarea CIF în diverse arii de aplicare clinică (de exemplu, terapia ocupațională). Ele se vor baza pe volumul principal de codificare și terminologie; totuși, ele vor furniza și detalii suplimentare, cum ar fi ghidul de evaluare sau descrierile clinice. De asemenea, ele pot fi re-aranjate pentru diferite discipline (reabilitare, sănătate mintală etc.).

Versiunile pentru cercetare: în mod asemănător cu versiunile clinice, aceste versiuni vor răspunde la nevoile specifice de cercetare și vor furniza definiții operaționale exacte pentru evaluarea stărilor de sănătate.

Activitatea viitoare

Data fiind multitudinea de utilizări și nevoi privind CIF, este important să remarcăm faptul că OMS și centrele sale de colaborare continuă să lucreze în vederea satisfacerii acestor nevoi.

CIF reprezintă un bun al tuturor utilizatorilor săi. Este singurul instrument de acest fel acceptat la nivel internațional. Scopul său este de a se obține informații mai bune cu privire la fenomenele de dizabilitate și la funcționare, și de a se ajunge la un larg consens internațional. Pentru ca CIF să fie recunoscută de diferite comunități naționale și internaționale, OMS s-a străduit ca această clasificare să fie prietenoasă pentru utilizator și compatibilă cu procesele de standardizare, cum ar fi cele formulate de Organizația Internațională pentru Standardizare (ISO).

Direcțiile posibile de dezvoltare și aplicare a CIF în viitor pot fi rezumate după cum urmează:

- promovarea utilizării CIF la nivel de țară pentru crearea unor baze de date naționale;
- stabilirea unui set și a unui cadru de date internațional pentru a face posibilă realizarea comparațiilor internaționale;
- identificarea unor algoritmi privind eligibilitatea pentru beneficii sociale și pensii;
- studierea dizabilității și funcționării membrilor de familie (de exemplu, un studiu al dizabilității unor terți provocate de problemele de sănătate ale persoanelor importante din familia acestora);
- elaborarea unei componente de Factori Personali;
- elaborarea unor instrumente de evaluare pentru identificare și măsurare;²⁹
- elaborarea unor definiții operaționale exacte pentru categorii în scopul cercetării;
- asigurarea unor aplicații practice prin intermediul computerizării și al formularelor de înregistrare a cazurilor;
- stabilirea unor legături cu conceptele din domeniul calității vieții și măsurarea stării de bine subiective;³⁰
- cercetare cu privire la stabilirea tratamentului sau intervenției corespunzătoare;
- promovarea utilizării în cadrul unor studii științifice, pentru comparația între diferite probleme de sănătate;
- crearea unor centre de instruire și referință CIF în toată lumea;
- continuarea cercetării cu privire la factorii de mediu, pentru a se obține detaliile necesare în descrierea mediului standardizat și a celui curent.

²⁹ Instrumentele de evaluare legate de CIF se află în curs de elaborare de către OMS, în vederea asigurării aplicabilității lor în diferite culturi. Se testează fiabilitatea și valabilitatea acestora.

Instrumentele de evaluare vor avea trei forme: o versiune scurtă pentru filtrarea / identificarea cazurilor; o versiune pentru utilizarea cotidiană de către personalul de îngrijire; și o versiune lungă pentru cercetare. Aceste instrumente se vor putea obține de la OMS.

³⁰ Legăturile cu calitatea vieții: este important să existe o compatibilitate conceptuală între „calitatea vieții” și conceptele din domeniul dizabilității. Calitatea vieții se referă însă la ceea ce „simt” oamenii în legătură cu problemele lor de sănătate sau consecințele acestora; prin urmare este un concept de „stare de bine subiectivă”. Pe de altă parte, conceptele privind boala/dizabilitatea se referă la semnele obiective și exteriorizate ale individului.

Anexa 9

Propuneri de cerințe de date CIF pentru sisteme de informare sau studii privind sănătatea ideală și minimă

Funcții ale organismului și structuri ale corpului	Capitol și cod	Blocul sau categoria de clasificare
Vederea	2 b210 – b220	Vederea și funcțiile aferente
Auzul	2 b230 – b240	Auzul și funcțiile vestibulare
Vorbirea	3 b310 – b340	Vocea și funcțiile vorbirii
Digestia	5 b510 – b535	Funcțiile sistemului digestiv
Excreția	6 b610 – b630	Funcțiile urinare
Fertilitatea	6 b640 – b670	Funcțiile genitale și de reproducere
Activitatea sexuală	6 b640	Sănătatea genitală și a reproducerii
Pielea și deficiențele estetice	8 b810 – b830	Pielea și structurile aferente
Respirația	4 b440 – b460	Funcțiile sistemului respirator
Durerea*	2 b280	Durerea
Afectul*	1 b152 – b180	Funcțiile mintale specifice
Somnul	1 b134	Funcțiile mintale globale
Energia / vitalitatea	1 b130	Funcțiile mintale globale
Cogniția*	1 b140, b144, b164	Atenția, memoria și funcțiile cognitive de nivel superior
Activități și participare		
Comunicarea	3 d310 – d345	Receptarea-producerea de comunicare
Mobilitatea*	4 d450 – d465	Mersul și deplasarea
Dexteritatea	4 d430 – d445	Ducerea, deplasarea și manipularea obiectelor
Auto-îngrijirea*	5 d510 – d570	Auto-îngrijirea
Activitățile obișnuite*	6 și 8	Viața casnică; principalele arii ale vieții
Relațiile interpersonale	7 d730 – d770	Relațiile interpersonale particulare
Funcționarea socială	9 d910 – d930	Viața socială și civică în comunitate

* Elemente care candidează pentru o listă minimală.

Anexa 10

Contribuții și mulțumiri

Elaborarea lucrării CIF nu ar fi fost posibilă fără un sprijin nemăsurat din partea mai multor persoane, din toate colțurile lumii, care au investit mult timp și multă energie și care au organizat resursele în cadrul unei rețele internaționale. Întrucât numărul celor cărora trebuie să le mulțumim este foarte mare, în cele ce urmează sunt menționate centrele, organizațiile și persoanele care au coordonat întocmirea acestei lucrări.

Centrele OMS care au colaborat la elaborarea CIF:

Australia	Australian Institute of Health and Welfare, GPO Box 570, Canberra ACT 2601, Australia. Contact: Ros Madden.
Canada	Canadian Institute for Health Information, 377 Dalhousie Street, Suite 200, Ottawa, Ontario K1N9N8, Canada. Contact: Helen Whittome
Franța	Technique National d' Etudes et de Recherches sur les Handicaps et les Inadaptations (CTNERHI), 236 bis, rue de Tolbiac, 75013 Paris, France. Contact: Marc Maudinet.
Japonia	Japan College of Social Work, 3-1-30 Takeoka, Kiyose-city, Tokyo 204-8555, Japan. Contact: Hisao Sato.
Olanda	National Institute of Public Health and the Environment, Department of Public Health Forecasting, Antonie van Leeuwenhoeklaan 9, P.O. Box 1, 3720 BA Bilthoven, The Netherlands. Contact: Willem M. Hirs, Marijke W. de Kleijn-de Vrankrijker.
Țările nordice	Department of Public Health and Caring Sciences, Uppsala Science Park, SE 75185 Uppsala, Suedia. Contact: BjOrn Smedby.
Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord	National Health System Information Authority, Coding and Classification, Woodgate, Loughborough, Leics LE 1 1 2TG, United Kingdom. Contact: Ann Harding, Jane Millar.
Statele Unite ale Americii	National Center for Health Statistics, Room 1100, 6525 Belcrest Road, Hyattsville MD 20782, USA. Contact: Paul J. Placek.

Echipe de lucru

Echipe de lucru internaționale pentru sănătate mintală și dependență, și aspecte comportamentale, cognitive și de dezvoltare din ICIDH, Președinte: Cille Kennedy, Office of Disability, Aging and Long-Term Care Policy, Office of the Assistant Secretary for Planning and Evaluation, Department of Health and Human Services, 200 Independence Avenue, SW, Room 424E, Washington, DC 20201, USA. Co-președinte: Karen Ritchie.

Echipe de lucru pentru capitolele referitoare la Copii și tineri, Președinte: Rune J. Simeonsson, Professor of Education, Frank Porter Graham Child Development Center, CB #8185, University of North Carolina, Chapel Hill, NC 27599-8185, USA. Co-președinte: Matilde Leonardi.

Echipe de lucru pentru Factorii d mediu, președinte: Rachel Hurst, 11 Belgrave Road, London SW1V 1RB, England. Co-președinte: Janice Miller.

Rețele

Spania - La Red de Habla Hispana en Discapacidades (The Spanish Network). Coordonator: Jose Luis Vázquez-Barquero, Unidad de Investigación en Psiquiatria Clínica y Social Hospital Universitario „Marques de Valdecilla”, Avda. Valdecilla s/n, Santander 39008, Spain.

Consiliul European - Council of Europe Committee of Experts for the Application of ICIDH, Council of Europe, F-67075, Strasbourg, France. Contact: Lauri Sivonen.

Organizații neguvernamentale

American Psychological Association, 750 First Street, N.E., Washington, DC 20002-4242, USA. Contact: Geoffrey M. Reed, Jayne B. Lux.

Disabled Peoples International, 11 Belgrave Road, London SW 1 V 1 RB, England. Contact: Rachel Hurst.

European Disability Forum, Square Ambiorix, 32 Bte 2/A, B-1000, Bruxelles, Belgium. Contact: Frank Mulcahy.

European Regional Council for the World Federation of Mental Health (ERCWFM), Blvd Clovis N.7, 1000 Brussels, Belgium. Contact: John Henderson.

Inclusion International, 13D Chemin de Levant, F-01210 Ferney-Voltaire, France. Contact: Nancy Breitenbach

Rehabilitation International, 25 E. 21st Street, New York, NY 10010, USA. Contact: Judith Hollenweger, Chairman, RI Education Commission, Institute of Special Education, University of Zurich, Hirschengraben 48, 8001 Zurich, Switzerland.

Consultanți

Procesul de revizuire a beneficiat de contribuția inestimabilă a unui număr de consultanți OMS. Numele acestora sunt listate mai jos.

Elizabeth Badley

Jerome E. Bickenbach

Nick Glozier

Judith Hollenweger

Cille Kennedy

Jane Millar

Janice Miller

Jiirgen Rehm

Robin Room

Angela Roberts

Michael F. Schuntermann

Robert Trotter II

David Thompson (consultant editorial)

Traduceri ale CIF în limbile oficiale ale OMS

CIF a făcut obiectul unei revizii multi-lingvistice, având limba engleză ca unică limbă de lucru. Traducerea și analizele lingvistice sunt parte integrată din procesul de revizuire. Următorii colaboratori OMS au coordonat traducerile, analizele lingvistice, reviziile editoriale în limbile oficiale ale OMS. Versiuni traduse în alte limbi, sunt disponibile pe website-ul OMS: <http://www.OMS.int/classification/icf>.

Arabă

Traducere și analiză lingvistică:

Adel Chaker, Ridha Limem, Najeh Daly, Hayet Baachaoui, Amor Haji, Mohamed Daly, Jamil Taktak, Saida Douki.

Revizie editorială de OMS/EMRO:

Kassem Sara, M. Haytham Al Khayat, Abdel Aziz Saleh

Chineză

Traducere și analiză lingvistică:

Qiu Zhuoying (coordonator), Hong Dong, Zhao Shuying, Li Jing, Zhang Aimin, Wu Xianguang, Zhou Xiaonan

Revizie editorială realizată de Centrul de colabore OMS din China și OMS/WPRO:

Dong Jingwu, Zhou Xiaonan and Y.C. Chong

Franceză

Traducere și analiză lingvistică realizată de OMS Geneva:
Pierre Lewalle

Revizie editorială realizată de Centrul de colaborare OMS din France și Canada:
Catherine Barral and Janice Miller

Rusă

Traducere și analiză lingvistică :
G. Shostka (Coordonator), Vladimir Y. Ryasnyansky, Alexander V. Kvashin, Sergey A.
Matveev, Aleksey A. Galianov

Revizie editorială realizată de Centrul de colaborare OMS din Rusia:
Vladimir K. Ovcharov

Spaniolă

Traducere, analiză lingvistică, revizie editorială realizată de Centrul de colaborare OMS din Spania în colaborare cu La Red de Habla Hispana en Discapacidades (The Spanish Network) and OMS/PAHO:

J. L. Vázquez-Barquero (Co-ordinator), Ana Dfez Ruiz, Luis Gaité Pindado, Ana Gómez Silio, Sara Herrera Castanedo, Marta Uriarte Ituino, Elena Vázquez Bourgon Armando Vásquez, Maria del Consuelo Crespo, Ana Maria Fossatti Pons, Benjamin Vicente, Pedro Rioseco, Sergio Aguilar Gaxiola, Carmen Lara Munoz, Maria Elena Medina Mora, Maria Esther Araujo Bazán, Carlos Castillo-Salgado, Roberto Becker, Margaret Hazlewood.

Participanți individuali în procesul de revizie

Africa de Sud

David Boonzaier
Gugulethu Gule
Sebenzile Matsebula
Pam McLaren
Siphokazi Gcaza
Phillip Thompson

Argentina

Liliana Lissi
Martha Adela Mazas
Miguela Pico
Ignacio Saenz

Armenia

Armen Sargsyan

Australia

Gavin Andrews
Robyne Burridge
Ching Choi
Prem K. Chops
Jeremy Couper
Elisabeth Davis
Mares Dyson
Rhonda Galbally
Louise Golley
Tim Griffin
Simon Haskell
Angela Hewson
Tracie Hogan
Richard Madden
Ros Madden
Helen McAuley
Nan Dengkun
Trevor Parmenter
Mark Pattison
Tony M. Pinzone
Kate Senior
Catherine Sykes
John Taplin
John Walsh

Austria

Gerhard S. Barolin
Klemens Fheodoroff
Christians Meyer.
Bornsen

Belgia

FranCoise Jan
Catherine Mollman
J. Stevens
A. Tricot

Brazilia

Cassia Maria Buchalla
E. d'Arrigo Busnello
Ricardo Halpern
Fabio Gomes
Ruy Laurenti

Canada

Hugh Anton
J.Arboleda-Florez
Denise Avard
Elizabeth Badley
Caroline Bergeron
Helene Bergeron
Jerome E. Bickenbach
Andra Blanchés
Maurice Blouin
Mario Bolduc (decedat)
Lucie Brosseau
T.S. Callanan
Lindsay Campbell
Anne Carswell
Jacques Cats
L.S. Cherry
Rend Cloutier
Albert Cook
Jacques Cote
Marcel C&d
Cheryl Colt
Aileen Davis
Henry Eons
Gail Finkel
Christine Fitzgerald
Patrick Fougeyrollas
Adele Furrie
Linda Garcia
Yhetta Gold
Betty Havens
Anne Hdbert
Peter Henderson
Lynn Jongbloed
Faith Kaplan

Ronald Kaplan
Lee Kirby
Catherine Lachance
Jocelyne Lacroix
Renee Langlois
Mary Law
Lucie Lemieux-Brassard
Annette Majnemer
Rose Martini
Raoul Martin-Blouin
Mary Ann McColli
Joan McComas
Barbara McElgunn
Janice Miller
Louise Ogilvie
Luc Noreau
Diane Richler
Laurie Ringaert
Kathia Roy
Patricia Sisco
Denise Smith
Ginette St Michel
Debra Stewart
Luz Elvira Vallejo
Echeverri
Michael Wolfson
Sharon Wood-Dauphinee
Nancy Young
Peter Wass
Colleen Wasters

Chile

Ricardo Araya
Alejandra Faulbaum
Luis Flores
Roxane Moncavo de
Bremont
Pedro Rioseco
Benjamin Vicente
China
Zhang Aimin
Mary Chu Manlai
Hong Dong
Leung Kwokfai
Karen Ngai Ling
Wu Xuanguong
Qiu Zhuoying
Zhao Shuying

Li Jing
Tang Xiaoquan
Li Jianjun
Ding Buotan
Zhou Xiaonan

Columbia

Martha Aristabal Gomez

Coasta de Fildes

B. Claver

Croația

Ana Bobinac-Georgievski

Cuba

Pedro Valdds Sosa
Jesus Saiz Sánchez
Frank Morales Aguilera

Danemarca

Terkel Andersen
Aksel Bertelsen
Tora Haraldsen Dahl
Marianne Engberg
Annette Flensborg
Ane Fink
Per Fink
Lise From
Jette Haugbelle
Stig Langvad
Lars von dee Lieth
Kurt Meller
Claus Vinther Nielsen
Freddy Nielsen
Kamilla Rothe Nissen
Gunnar Schioler
Anne Sloth
Susan Tetler
Selena Forchhammer
Thonings
Eva Wahrens
Brita Ohlenschlager

Ecuador

Maria del Consuelo
Crespo
Walter Torres Izquierdo

Egipt

Mohammed El-Banna

El Salvador

Jorge Alberto Alcarón
Patricia Tovar de Canizalez

Elveția

Andre Assimacopoulos
Christoph Heinz
Judith Hollenweger
Hans Peter Rentsch
Thomas Spuhler
Werner Steiner
John Strome
John Paul Vader
Peter Wehrli
Rudolf Widmer

Emiratele Arabe Unite

Sheika Jamila Bint Al-Qassimi

Etiopia

Rene Rakotobe

Filipine

L. Ladrigo-Ignacio
Patria Medina

Finlanda

Erkki Yrjankeikki
Markku Leskinen
Leena Matikka
Matti Ojala
Heidi Paatero
Seija Tabo
Martti Virtanen

Franța

Charles Aussilloux
Bernard Azema
Jacques Baert
Serge Bakchine
Catherine Banal
Maratine Barres
Jean-Yves Barreyre
Jean-Paul Boissin
FranCois Chapireau
Pascal Charpentier
Alain Colvez

Christian Corbe
Dr. Cyran
Michel Delcey
Annick Deveau
Serge Ebersold
Camille Felder
Claude Finkelstein
Anne-Marie Gallot
Pascale Gilbert
Jacques Houver
Marcel Jaeger
Jacques Jonqueres
Jean-Claude Lafon
Maryvonne Lyazid
Joelle Loste-Berdot
Maryse Marriere
Lucie Matteodo
Marc Maudinet
Jean-Michel Mazeaux
Pierre *Minaire (decedat)*
Lucien Moatti
Bertrand Morineaux
Pierre Mormich
Jean-Michel Orgogozo
Claudine Parayre
Gerard Pavillon
Andre Philip
Nicole Quemada
Jean-Francois Ravaud
Karen Ritchie
Jean-Marie Robine
Isabelle Romieu
Christian Rossignol
Pascale Roussel
Jacques Roustit
Jesus Sanchez
Marie-Jose Schmitt
Jean-Luc Simon
Lauri Sivonen
Henri-Jacques Stiker
Annie Triomphe
Catherine Vaslin
Paul Veit
Dominique Velche
Jean-Pierre Vignat
Vivian Waltz

Germania

Helmi Böse-Younes
Horst Dilling

Thomas Ewert
Kurt Maurer
Jürgen Rehm
H.M. Schian
Michael F. Schuntermann
Ute Siebel
Gerold Stucki

Grecia

Venos Mavreas

India

laved Abidi
Samir Guha- Roy
K.S.Jacob
Sunanda Koli
S. Murthy
D.M. Naidu
Hemraj Pal
K. Sekar
K.S. Shaji
Shobha Srinath
TN. Srinivasan
R. Thara

Indonezia

Augustina Hendriarti

Iran (Republica Isalamică)

Mohamed M.R. Mourad

Iordania

Abdulla S.T.El- Naggar
Ziad Subeih

Israel

Joseph Yahav

Italia

Emilio Alani
Alberto Albanese
Renzo Andrich
A.Andrigo
Andrea Arrigo
Marco Barbolini
Maurizio Bejor
Giulio Borgnolo
Gabriella Borni
Cario Caltagirone
Felicia Carletto

Carla Colombo
Francesca Cretti
Maria Cufersin
Marta Dao
Mario D'Amico
Simony Dells Bianca
Paolo Di Benedetto
Angela Di Lorenzo
Nadia Di Monte
Victoria Dieni
Antonio Federico
Francesco Fera
Cario Francescutti
Francesca Fratello
Franco Galletti
Federica Galls
Rosalia Gasparotto
Maria Teresa Gattesco
Alessandro Giacomazzi
Tullio Giorgini
Elena Girauda
Lucia Granzini
Elena Grosso
V. Groppo
Vincenzo Guidetti
Paolo Guzzon
Leo Giulio long
Vladimir Kosic
Matilde Leopardi
Fulvia Loik
Maria ngela Macan
Alessandra Manassero
Domenico Mapco
Santina Mancuso
Roberto Marcovich
Andrea Martinuzzi
Anna Rosa Melodic
Rosetta Mussari
Cristiana Muzzi
Ugo Nocentini
Emanuela Nogherotto
Roberta Oretti
Lorenzo Panella
Maria Procopio
Leandro Provincials
Alda Pellegrini
Barbara Reggiori
Marina Sala
Giorgio Sandrini
Antonio Schindler

Elena Sinforiani
Stefano Schierano
Roberto Sicureli
Francesco Talarico
Gariella Tavoschi
Cristiana Tiddia
Walter Tomazzoli
Corrado Tosetto
Sergio Ujcich
Maria Rosa Valsecchi
Irene Vernerio

Jamaica

Monica Bartley

Japonia

Tsunehiko Akamatsu
Masataka Arima
Hidenobu Fujisono
Katsunori Fujita
Shinichiro Furuno
Toshiko Futaki
Hajime Hagiwara
M.M.Y. de Klerk
Hideaki Hyoudou
Takashilseda
Atsuko Ito
Shinya Iwasaki
Shizuko Kawabata
Yasu Kiryu
Akira Kodama
Ryousuke Matsui
Ryo Matsutomo
Yasushi Mochizuki
Kazuyo Nakai
Kenji Nakamura
Yoshukuni Nakane
Yukiko Nakanishi
Toshiko Niki
Hidetoshi Nishijima
Shiniti Niwa
Kensaku Ohashi
Mari Oho
Yayoi Okawa
Shuhei Ota
Fumiko Rinko
Junko Sakano
Yoshihiko Sasagawa
Hisao Sato
Yoshiyuki Suzuki

Junko Taguchi
Eiichi Takada
Yuji Takagi
Masako Tateishi
Hikaru Tauchi
Miyako Tazaki
Mutsuo Torai
Satoshi Ueda
Kousuke Yamazaki
Yoshio Yazaki

Kuweit

Adnan At Eidan
Abdul Aziz Khalaf Karam

Letonia

Valda Biedrina
Aldis Dudins
Lolita Cibule
Janis Misins
Jautrite Karashkevica
Mara Ozola
Aivars Vetra

Liban

Elie Karam

Lituania

Albinas Bagdonas

Luxemburg

Charles Pull
M. De Smedt
Yuichiro Haruna

Madagascar

Caromene Ratomahenina
Raymond

Malaiezia

Sandiyao Sebastian

Malta

Joe M. Pace

Maroc

Aziza Bennani

Mexic

Juan Alberto Alcantara
Jorge Caraveo Anduaga
Maria Eugenic Antunez

Fernando R. Jimenez
Albarran
Gloria Martinet Carrera
Maria-Elena Medina
Mora Carmen E.
Lara Munoz

Nicaragua

Elizabeth Aguilar
Angel Bonila Serrano
Ivette Castillo
Hector Coilado
Hernández
Josefa Conrado
Brenda Espinoza
Maria Felix Gontol
Mirian Gutierrez
Rosa Gutierrez
Carton Guzmán
Luis Jara
Ratil Jarquin
Norman Lanzas
Jose R. Leiva
Rafaela Marengo
Maria Alejandra Martinez
Marion Mendez
Mercedes Mendoza
Maria Jose Moreno
Alejandra Narvaez
Amilkar Obando
Duke Maria Olivas
Ross E. Orellana
Yelba Rosa Orozco
Mirsan Ortiz Alvarado
Amanda Pastrana
Marbely Picado
Susana Rappaciolli
Esterlina Reyes
Franklin Rivers
Leda Maria Rodriguez
Humberto Roman
Yemira Sequeira
Ivonne Tijerino
Ena Liz Torrez
Rene Urbina
Luis Velasquez

Nigeria

Sola Akinbiyi
John Morakinyo
A. O. Odejide

Olayinka Omigbodun

Norvegia

Kjetil Bjorlo
Torbjorg Hostad
Kjersti Vik
Nina Vollestad
Margret Grotle Soukup
Sigrid Ostensjo

Olanda

T. van Achterberg
Jaap van den Berg
A. Bloemhof
Y.M. van der Brug
R.D. de Boer
J.T.P. Bonze
J.W. Brandsma
W.H.E. Buntinx
J.P.M. Diederiks
M. J. Driesse
Silvia van Duuren Kristen
C.M.A. Frederiks
J.C. Gerritse
Jose Geurts
G. Gladines
K.A. Gorter
R.J. de Haan
J. Halbertsma
E.J. van der Haring
E.G. Hellema
C.H. Hens-Versteeg
Y. F. Heerkens
Y. Heijnen
W.M. Hirs
H. W. Hoek
D. van Hoeken
N. Hoeymans
C. van Hof
G.R.M. van Hoof
M. Hopman-Rock
A. Kap
E.J. Karel
Zoltan E. Kenessey
M.C.O. Kersten
MW. De Kleijn-de
Vrankrijker
Paseale Straus
M. Koenen
J.W. Koten
D.W. Kraijer

1. Kraakman
 Guuss Lankhorst
 W.A.L van Leeuwen
 P. Looijestein
 H. Meinardi
 W- van Minnen
 A.E. Monteny
 I. Oen
 Wd Ooijendijk
 W.J. den Ouden
 R.J.M. Perenboom
 A. Persoon
 J-J- v.d. Plaats
 M. Poolmans
 F.J. Prinsze
 CD. van Ravensberg
 K. Reynders
 K. Riet-van Hoof
 G. Roodbol
 G.L Schut
 B. Stoelinga
 M.M.L.Swart
 L. Taal
 H. Ten Napel
 B. Treffers
 J. Verhoef
 A. Vermeer
 J.J.G.,M. Verwer
 W. Vink
 M. Welle Donker
 Dirk Wiersma
 J.P. Wilken
 PA. Van Woudenberg
 P.H.M. Wouters
 P. Zanstra

Pakistan

S. Khan
 Malik H. Mubbashar
 Khalid Saeed

Peru

Maria Esther Araujo
 Bazon Carlos Bejar Vargas
 Carmen Cifuentes Granados
 Roxana Cock Iluaman
 Lily Pinguz Vergara
 Adriana Rebaza Flores
 Nelly Roncal Velazco
 Fernando Urcia Fernández
 Rosa Zavallos Piedra

Republica Coreea

Ack-Seop Lee

Regatul Unit al Marii Britanii și Irlandei de Nord

Simone Aspis
 Allan Colver
 Edna Conlan
 John E. Cooper
 A. John Fox
 Nick Glozier
 Ann Harding
 Rachel Hurst
 Rachel Jenkins
 Howard Meltzer
 Jane Millar
 Peter Mittler
 Martin Prince
 Angela Roberts
 G. Stewart
 Wendy Thorne
 Andrew Walker
 Brian Williams

România

Radu Vrasti

Rusia

Vladimir N. Blondin
 Aleksey A. Galianov
 I. Y. Gurovich
 Mikhail V. Korobov
 Alexander V. Kvashin
 Pavel A. Makkaveysky
 Sergey A. Matveev
 N. Mazaeva
 Vladimir K. Ovtcharov
 S.V. Polubinskaya
 Anna G. Ryabokon
 Vladimir Y. Ryasnyansky
 Alexander V. Shabrov
 Georgy D.Shostka
 Sergei Tsirkin
 Yuri M. Xomarov
 Alexander Y. Zcmtchenkov

Slovenia

Andreeja Fatur-Videtec

Spania

Alvaro Bilbao Bilbao
 Encarnacion Blanco Egido
 Rosa Bravo Rodriguez
 Maria Jose Cabo González
 Marta Cano Fernández
 Laura Cardenal Villalba
 Ana Diez Ruiz
 Luis Gaite Pindado
 Maria Garcia Jose
 Ana Gomez Silid
 Andres Herran Gomez
 Sara Herrera Castanedo
 Ismael Lastra Martinez
 Marta Uriarte Ituit'io
 Elena Vázquez Bourgon
 Antonio Ledn Aguado Diaz
 Carmen Albeza Contreras
 Maria Angeles Aldana
 Berberana
 Federico Alonso Trujillo
 Carmen Alvarez Arbesu
 Jesus Artal Simon
 Enrique Baca Baldomero
 Julio Babes Garcia
 Antonio Bueno Alcántara
 Tomás Castillo Arenal
 Valentin Corces Pando
 Maria Teresa Crespo
 Abelleira
 Roberto Cruz Hernández
 Jose Armando De Vierna
 Amigo
 Manuel Desviat Mufoz
 Ana Maria Diaz Garcia
 Maria Jose Eizmendi
 Apellaniz
 Antonio Fernández Moral
 Manuel A. Franco Martin
 Luis Gaite Pinadado
 Maria Mar Garcia Amigo
 Jose Giner-Ubago
 Gregorio Gomez.Jarabo
 Jose Manuel Gorospe
 Arocena
 Juana Maria Hernández
 Rodriguez

Carmen LealCercos
 Marcelino Lopez Alvarez
 Juan Jose Lopez-Ibor
 Ana Maria Lopez Trencó
 Francisco Margallo Polo
 Monks Martin Gil
 Miguel Martin Zurimendi
 Manuel J. Martinet Cardetla
 Juan Carlos Miangolarra
 Page
 Rosa M.Montoliu Valls
 Teresa Orihuela Villameriel
 Sandra Ortega Mera
 Grads Parquina Fernández
 Rafael PeAalver Castellano
 Jesus Pertejo
 Maria Francisca Peydro de
 Moya
 Juan Rafael Prieto Lucena
 Miguel Querejeta Gonzales
 Miquel Roca Bennasar
 Francisco Rodrigues
 Pulido
 Luis Salvador Carulla
 Maria Vicenta Sanchez de
 la Cruz
 Francisco Torres Gonzales
 Maria Triquell Manuel
 Jose Luis Vazques-
 Barquero
 Miguel A. Verdugo Alonso
 Carlos Villaro Diaz-
 Jimenez

Suedia

Lars Berg
 Eva Bjorck-Akesson
 Mats Granlund
 Gunnar Grimby
 Arvid Linden
 Anna Christina Nilson
 (decedat)
 Anila Nilsson
 Louise Nilunger
 Lennart Nordenfelt
 Adolf Ratzka
 GunnarSanner
 Olle Sjogren
 Born Smedby
 Sonja Calais van Stokkom
 Gabor Tiroler

Statele Unite ale Americii

Harvey Abratns
 Myron J. Adams
 Michelle Adler
 Sergio A. Aguilor-Gaxiola
 Barbara Altman
 Alicia Amate
 William Anthony
 Susan Spear Basset
 Frederica Barrows
 Mark Battista
 Robert Battjes
 Barbara Beck
 Karin Behe
 Cynthia D. Belay
 J.G. Benedict
 Stanley Berent
 Linas Bieliauskas
 Karen Blair
 F. Bloch
 Felicia Hill Briggs
 Edward P. Burke
 Larry Burt
 Shane S. Bush
 Glorisa Canino
 Jean Campbell
 Scott Campbell Brown
 John A. Carpenter
 Christine H. Carrington
 Judi Chamberlin
 LeeAnne Carrothers
 Mary Chamie
 Cecelia B. Collier
 William Connors
 John Corrigan
 Dale Cox
 M. Doreen Croser
 Eugene D'Angeio
 Gerben DeJong
 Jeffrey E. Evans
 Timothy G. Evans
 Debbie). Farmer
 Michael Fed
 Manning Feinleib
 Risa Fox
 Carol Frattali
 Bill Frey
 E. Fuller
 Cheryl Gagne
 J. Luis Garcia Segura

David W. Gately
 Carol George
 Olinda Gonzales
 Barbara Gottfried
 Bridget Grant
 Craig Gray
 David Gray
 Marjorie Greenberg
 Arlene Greenspan
 Frederick Guggenheim
 Neil Hadder
 Harlan Hahn
 Robert Haines
 Laura Lee Hall
 Heather Hancock
 Nandini Hawley
 Gregory W. Heath
 Gerry Hendershot
 Sarah Hershfeld
 Sarah Hertfelder
 Alexis Henry
 Howard Hoffman
 Audrey Holland
 Joseph G. Hollowell Jr
 Andrew Imoarato
 John Jacobson
 Judith Jaeger
 Alan Jette
 J. Rock Johnson
 Gisele Kamanou-Goune
 Charles Kaelber
 Cille Kennedy
 Donald G. Kewman
 Michael Kita (*deceased*)
 Edward Knight
 Pataricia Kricos
 Susan Langtnore
 Mitchell LaPlante
 Itzak Levav
 Renee Levinson
 Robert Liherman
 Don Lolar
 Peter Love
 David Lozovsky
 Perianne Lurie
 Jayne B. Lux
 Reid Lyon
 Anis Maitra
 Bob MacBride
 Kim MacDonald-Wilson

Peggy Maher
 Ronald Manderscheid
 Kofi Marfo
 Ana Maria Margueytio
 William C Martin
 John Mather
 Bob MacBride
 Kim MacDonald-Wilson
 Peggy Maher
 Ronald Manderscheid
 Kofi Marfo
 Ana Maria Margueytio
 William C Martin
 John Mather
 Maria Christina Mathiason
 John McGinley
 Theresa McKenna
 Christine McKibbin
 Christophor J. McLaughlin
 Laurie McQueen
 Douglas Moul
 Peter E. Nathan
 Russ Newman
 Els R. Nieuwenhuijsen
 Joan F. van Nostrand
 Jean Novak
 Patricia Owens
 Alcida Perez de Velasquez
 D. Jesse Peters
 David B. Peterson
 Harold Pittcus
 Paul Placek
 Thomas E. Preston
 Maxwell Prince
 Jeffrey Pyne
 Louis Quatrano
 Juan Ramos
 Geoffrey M. Reed
 Anne Riley
 Gilberto Romero
 Patricia Roberts-Rose
 Mark A. Sandbag

Judy Sangl
 Marian Scheinholtz
 Karin Schumacher
 Katherine D. Seelman
 Raymond Seltser
 Rune J. Simeonsson
 Debra Smith
 Gretchen Swanson
 Susan Stark
 Denise G. Tate
 Travis Threats
 Cynthia Trask
 Robert Trotter II
 R. Alexander Vachon
 Maureen Valence
 Paulo del Vecchio
 Lois Verbrugge
 Katherine Verdolini
 Candace Vickers
 Gloriajean Wallace
 Robert Walsh
 Seth A. Warshausky
 Paul Waver
 Patricia Welch
 Gale Whiteneck
 Tyler Whitney
 Brian Williams
 Jan Williams
 Linda Wornall
 J. Scott Yaruss
 Ilene Zeitzer
 Louise Zingesser

Tailanda

Poonpit Amatuakul
 Pattariya Jarutat
 C. Panpreecha
 K. Roongruangmaairat
 Pichai Tangsin

Tunisia

AdelChaker

HayetBaachaoui
 A. Ben Salem
 Najeh Daly
 Saida Douki
 Ridha Limam
 Mhalla Nejja
 Jamil Taktak

Turcia

Ahmet Gi giis
 Elif Iyriboz
 Kultegin Ogel
 Berna Ulug

Ungaria

Lajos Kullmann

Uruguay

Paulo Alterwav
 Marts Barera
 Margot Barrios
 Daniels Bilbao
 Gladys Curbelo
 Ana M. Frappola
 Ana M. Fosatti Pons
 Angelica Etchenique
 Ross Gervasio
 Mariela Irigoín
 Fernando Lavie
 Silvia Nunez
 Rossana Pipplol
 Silvans Toledo

Vietnam

Nguyen Duc Truyen

Zimbabwe

Jennifer Jelsma
 Dorcas Madzivire
 Gillian Marks
 Jennifer Muderredzi
 Usch Ushotanefe

Organizații din Sistemul Națiunilor Unite

International Labour Organization (OIM)
 Susan Parker

United Nations Children's Fund (UNICEF)
 Habibi Gulbadan

United Nations Statistical Division
Margarat Mbogoni
Joann Vanek

United Nations Statistical Institute for Asia and the Pacific
Lau Kak En

United Nations Economic and Social Commission for Asia and Pacific
Bijoy Chaudhari

World Health Organization (Organizația Mondială a Sănătății)

Reprezentanțe regionale:

Africa: C. Mandlhate

America de Sud și de Nord (Pan American Health Organisation): Carlos Castillo-Salgado, Roberto Becker, Margaret Hazlewood, Armando Vázquez

Regiunea Est-Mediteraneană: A. Mohit, Abdel Aziz Saleh, Kassem Sara, M. Haytham Al Khayat

Europa: B. Serdar Savas, Anatoli Nossikov

Asia de Sud - Est: Than Sein, Myint Htwe

Regiunea Pacificului de Vest: R. Nesbit, Y.C. Chong

Sedii:

În procesul de revizuire au participat diversele sedii ale OMS. Persoanele individuale, membre ale OMS care au contribuit la procesul de revizuire sunt prezentate în lista de mai jos, împreună cu departamentele pentru care lucrează.

M. Argandona, formerly of Department of Substance Abuse

Z. Bankowski, Council for International Organizations of Medical Sciences

J.A. Costa e Silva, formerly Division of Mental Health and Prevention of Substance Abuse

S. Clark, Department of Health Information, Management and Dissemination

C. Djeddah, Department of Injuries and Violence Prevention

A. Goerdts, formerly of Department of Health Promotion

M. Goracci, formerly of Department of Injury Prevention and Rehabilitation

M. A. Jansen, formerly of Department of Mental Health and Substance Dependence

A. L'Hours, Global Programme on Evidence for Health Policy

- A. Lopez, Global Programme on Evidence for Health Policy
- J. Matsumoto, Department of External Cooperation and Partnerships
- C. Mathers, Global Programme on Evidence for Health Policy
- C. Murray, Global Programme on Evidence for Health Policy
- H. Nabulsi, formerly of IMPACT
- E. Pupulin, Department of Management of Noncommunicable Diseases
- C. Romer, Department of Injuries and Violence Prevention
- R. Sadana, Global Programme on Evidence for Health Policy
- B. Saraceno, Department of Mental Health and Substance Dependence
- A. Smith, Department of Management of Noncommunicable Diseases
- J. Salomon, Global Programme on Evidence for Health Policy
- M. Subramanian, formerly of World Health Reporting
- M. Thuriaux, formerly of Division of Emerging and other Communicable Diseases
- B. Thylefors, formerly of Department of Disability/Injury Prevention and Rehabilitation
- M. Weber, Department of Child and Adolescent Health and Development
- Sibel Volkan și Grazia Motturi au asigurat sprijin administrativ și de secretariat.
- Can Celik, Pierre Lewalle, Matilde Leonardi, Senda Bennaissa și Luis Prieto s-au ocupat de aspecte specifice legate de revizuire.
- Somnath Chatterji, Shekhar Saxena, Nenad Kostanjsek și Margie Schneider au realizat revizuirea pe baza informațiilor și contribuțiilor primite.
- T. Bedirhan Ustun a organizat și coordonat procesul de revizuire și întreaga derulare a proiectului CIF.

CIF-CT

Index la
introducere și anexe

Notă: Prezentul index reprezintă un instrument general de accesare a categoriilor cuprinse în clasificare și a discuțiilor aspectelor și termenilor cheie din Introducere și Anexe.

- Abilitate adaptată la mediu, 13, 129, 230, 243
- Acces, 14
- Activitate, activități, xv, xxi, 3, 7, 8, 10, 12, 13, 14-8, 129, 229, 249-251, 265
- Activități și Participare, componente, 3, 7-10, 12-14, 20, 23, 129-130
- Activități și Participare, lista utilizărilor, 248-251
- Activități și Participare, opțiuni de structurare, 248-251
- Adolescență, xv-xvi, vii, xii-xiii, 45, 107, 129
- independență în ~, xv
- Adolescenți, vezi adolescență
- Afectare, 3-4, 8, 9-12, 11-13, 15, 16, 17-21, 22, 24, 23, 45, 56, 63-5, 227-9, 240
- gradarea severității, 242
- identificare a ~, 241
- inter-relaționarea dintre ~, 241
- Anormalitate genetică, 12
- Aplicabilitate culturală și ICIDH, 261
- Aplicarea chestionarului CIF, 236
- Aplicații ale sănătății mintale în CIF, 250
- Aplicații clinice ale CIF 5, 280-263
- Arhitectură, 210
- Asigurare a calității, 5
- Aspecte taxonomice și de terminologie, 227
- Atitudini, 15, 18, 189, 207-8, 229-230, 246, 250, 253-4, 256
- Atrofie musculară, 18
- Boală mintală, 18
- Boală, 3, 4, 11-12, 13, 14, 18, 98, 165, 219, 228, 234, 259, 261, 264
- Calificator, viii, xi, xv, xvi-xx, 8, 10, 12-4, 20, 23, 237, 252
- Activități și Participare, 129-30
- factori de mediu, 189-90
- funcții și structuri ale corpului, 45, 240
- măsurare, 242
- opțional pentru activități și participare, 244-5, 249
- structura corpului, 107-8, 242
- Calitatea a vieții, 5, 264
- Capacitate, calificator, „fără sprijin”, 243-4, 250
- Capacitate, calificator, 13-14, 20, 237, 243-5, 249-51
- Capacitate, concept, 10, 230, 243, 249
- Caracteristici socioeconomice, 7
- Categorii din CIF, 20, 227-30, 255
- Cauzalitate, etiologie, 13
- Cercetare și studii legate de populație, 5
- CIB -10, vii, xi, 3, 12, 228, 234
- CIF (Clasificarea Internațională a Funcționării)
- aplicații, 5
- baze de date, 264
- browser, 239
- ca și cadru general, 3, 4, 6, 7, 16, 264
- caracteristici ale, ~ 7-8
- caracteristici structurale ale, 20
- computerizare, 264
- constructe, 3, 8, 18, 17-8
- definiții din ~, 263
- definiții operaționale în, 20, 232, 236, 263
- direcții viitoare ale ~, 263
- formular de înregistrare a cazurilor, 264
- informații minime despre sănătate, 265
- materiale de instruire, 264
- obiectivele ~, 5
- prezentare a ~, 8
- satisfacție sau sentiment de implicare sau satisfacție, codificare, 24
- și comparabilitate de date, 5
- termeni de excludere din ~, 236
- termeni de includere în, 236
- utilizare a ~, 20
- versiune (detaliată) integrală, 9, 11, 20, 263
- versiunea de cercetare a ~, 280
- versiunea scurtă (concisă), 8, 20, 263
- versiuni derivate ale ~, vii
- versiuni pentru utilizare clinică, 263
- CIF-CT (Clasificarea Internațională a Funcționării - Copii și tineri)
- activități, viii, xi
- aspecte legate de copii și tineri în ~, xv
- context, xi
- elaborarea ~, xii
- fundamentare, xi

- istorie, xvii
 pași pentru utilizarea ~, xix
 raționamente filozofice, xiii
 raționamente practice ~, xii
 scopul ~, xii
 teste de teren, viii
 utilizări ale ~, xvii
 variații de vârstă, xi
 Clasificare
 a dimensiunilor dizabilității , xix
 categorii, 230-2
 componentele ~ CIF, 230
 nivel de detaliu, 232
 niveluri, 232
 părți componente ale ~ CIF, 232-5
 scopul ~ CIF 3, 7, 12
 unitate a ~ CIF, 7-8, 10, 20, 232
 universul ~ în CIF, 7
 Clasificare a evenimentelor, 238
 Clasificarea Internațională Standard pentru
 Educație a UNESCO, 220
 Codificare
 convenție, cod "8", 236-7, 241-3
 documentare pentru ~, xxi
 factori de mediu, 189-90
 funcțiile organismului, 107-8, 242
 în CIF, 3, 5, 11, 12, 15, 21-3, 21-2, 23,234-
 47
 în CIF-CT, xix
 opțiuni pentru Activități și Participare, 248-
 51
 relevanță pentru starea de sănătate, 238-9
 scală generală, 20
 structurile corpului, 107-8, 242
 Codificare numerică în CIF, 10, 20, 235
 Codificarea profilului de sănătate a
 individului, 238
 Comparabilitate de date și CIF, 5
 Componente anatomice, 3, 8-11, 107, 228,
 232, 242
 Confidențialitate, *Vezi* Utilizare clinică a
 CIF, ghid etic
 Consecințe ale bolii, 4
 Consecințele bolii, 4
 Constructe / concepte în CIF, 3, 8, 17-8,
 230-32
 Conștientizare, 5
 Context atitudinal, 9, 15, 189, 246
 Convenția Națiunilor Unite cu privire la
 Drepturile Copilului (1989), xi, xiii, xiv,
 188
 Convenția Națiunilor Unite cu privire la
 Drepturile persoanelor cu dizabilități,
 xiii, xiv
 Copii mici, xi
 Copii, vii, viii, xi, xii, xiii, xiv, xv, xvi, xvii,
 xviii, xix, xxi, xxii, xxiii
 Copil, vii-xxii
 pedagogie centrată pe ~, xiv
 în context familial, xv
 funcționare a ~, xv
 performanță a ~, xv
 Copilăria timpurie, xv, xvi
 Copilărie, xi, xii, xiii, xvi,
 ~ medie, xvi
 ~ timpurie, xvi
 De mediu,
 factori, 189-90
 factor, barieră, xx, 237, 252-3, 256
 factor, facilitator, 6, 11, 17, 23, 189-90,
 229, 232, 237, 243, 246-7, 256, 11, 17,
 22, 24, 244, 252, 260, 262-3, 273
 modificare, 5
 Declarația de la Salamanca cu privire la
 dreptul la educație, xiv
 Declarația Universală a Drepturilor Omului
 a Națiunilor Unite (1948), 188
 Definiții
 în CIF, 236
 în clasificări, 232
 Definiții operaționale în CIF, 210, 232, 236,
 263, 264
 Deprinderi de dezvoltare, xv
 Desfigurare, 18
 Diagnostic, 3, 4
 Disabled Peoples' International, 255
 Discriminare socială, 14, 18
 Dispozitive de sprijin sau pentru ajutor
 personal, xvii, 14-15, 23, 129, 170-171,
 243-4
 Dizabilitate, xviii, 3, 4, 7, 8, 10, 11, 17, 18,
 19-21, 241, 243, 246, 272
 ca aspect medical, 19
 ca aspect politic, 19
 experiență trăită a ~, 13, 129, 243
 sisteme de compensație, 5
 Domeniu de dizabilitate, 3, 7, 8, 10, 13,
 15,20, 22, 227
 Drepturile omului, 6,
 Dutch Collaborating Centre for ICIDH, 260

- Etape de dezvoltare, viii
 Evaluare
 clinică ~, 5
 instrumente, generale ~, 15, 19, 20-21,45, 107, 130, 190, 237,
 Evaluare a procesului de revizuire, 259
 Evaluare generală a sănătății populației, 4
 Exemple de cazuri , 18, 252-4
 Experiență de dizabilitate trăită, 3, 129, 243
 Facilitator, de mediu, 6, 11, 17, 22, 23, 189-90, 229, 244, 252, 260, 262, 263, 232, 237, 243, 246-7, 256

 Factori contextuali, 7, 8, 10-1, 15, 16, 243,227, 246, 250, 260
 Factori de determinare a stării de sănătate, 4
 Factori de risc, 4
 Factori personali, 8, 9, 10, 15, 16, 17, 18, 228-29, 230-31, 234, 260, 264
 Familia clasificărilor OMS WHO, 260
 Familia de clasificări internaționale ale OMS, vii, 3, 4
 Folosirea expresiei ‘nespecificate’, în CIF, 236
 Forumul Mondial al Educației pentru toți, xiii
 French Collaborating Centre for ICIDH, 260
 Funcții fiziologice, 3, 9, 10, 45, 228
 Funcții mentale (sau psihologice), 9-11, 45, 228
 Funcții psihice, 9, 10, 11, 45
 Funcțiile creierului, 46-61
 Funcțiile organismului, 3-4, 8-12, 15, 17, 20, 23, 45, 96-9, 227-8, 230-1, 233-5, 237-41,252, 265
 Funcțiile organismului, standard, 45, 240
 Funcționare, xviii, 3, 4, 7, 8, 9-10, 11, 13-14, 15, 18, 17-21, 20, 21, 227, 238-9, 246-50, 253

 Gen, 7, 15, 228
 Geriatrie, 21, 35
 Ghid etic de utilizare a clasificării CIF, 257-8
 Gradarea severității, 242
 Grup de lucru OMS, vii, viii, xvii

 Handicap, 3, 229, 255, 243, 272, 259-60

 ICIDH
 1980, 5, 11, 12, 17
 revizuire, 259-60
 Identificare a ~, 241
 Ideologii, 15
 Igienizare a termenilor, 255
 Implicare într-o situație de viață, 9, 12, 13, 129, 229, 242, 243, 248, 249
 Informații
 matrice de ~, 13, 234-4, 249-50
 sisteme de ~, 5, 265
 Informații legate de morbiditate, 4, 12
 Informații legate de mortalitate, 4
 Instrumente de evaluare și CIF, 236, 263
 Inter-relaționarea dintre ~, 241
 Îmbătrânire, 266
 Îngrijire medicală gestionată / organizată, 6
 Întârziere de dezvoltare, xv

 Lepră, 18
 Limitări de activitate, 3, 9, 12-4, 129, 228, 249, 252-4
 Luare de decizii, 4

 Manual de practică, xxii
 Maturitate
 psihologică, xv
 fizică, xv
 socială, xv
 Medii, xvi
 Mediu
 ~ atitudinal, xvi, 8-9, 13, 15, 19
 ~ curent v, 7, 10, 13, 18, 23, 129, 230, 243,245, 252, 259, 260, 262, 268, 269,271, 264
 ~ real, 13, 243, 245
 ~ social, xv, 14, 18, 255
 ~ standard sau uniform, 3, 11, 15, 20-1, 129, 215, 220, 222, 227-9, 237, 259, 241, 243, 245, 262, 261
 Mediu rural sau urban, 236
 Mediu uniform, 14, 243
 Mediul real / curent, 249, 252-4
 Mod de adaptare, 15
 Model comportamental, 15
 Modelul dizabilității, biopsihosocial, 19 al CIF, 17
 interactiv, 8, 17
 medical, 11, 18-9

- social, 18-9
 Modificare factori de mediu, 5
 Motive de a contacta serviciile de sănătate, 3
 National Center on Birth Defects and Developmental Disabilities of the Centers for Disease Control and Prevention, xvii
 Națiunile Unite, 5, 188, 277
 North American Collaborating Centre for ICIDH, 260
 Obiceiuri, 15
 Organele corpului, 10, 12
 Organizația internațională pentru standardizare (ISO), 109, 264
 Organizații culturale, 8, 262
 Participare, xv, xvi, xxi, 3, 6, 8, 10, 11, 14, 15, 16, 18, 20, 243, 259, 264, 267
 restricție, 229
 standard, 243
 Patologie, 11
 Performanță, calificator, 14, 129, 243-4, 250
 Performanță, construct, 8, 10, 13-5, 17-8, 19, 21, 23, 24, 230, 259-32, 265, 267, 249
 Persoane cu dizabilități, 5, 7
 CIF și ~, 252
 Perspectiva individuală asupra funcționării și dizabilității, 3, 7, 8, 10, 13, 14, 15, 16, 17, 20, 243
 Perspectiva socială asupra dizabilității, 7, 14, 229
 Planificare, 5,
 Posibile utilizări ale listei de Activități și Participare, 248
 Predispoziție genetică, 15, 227
 Prevenire, 6, 12, 219
 Principii taxonomice, 227
 Proces de funcționare, 17
 Propuneri de cerințe de date CIF pentru sisteme de informare sau studii privind sănătatea ideală și minimă, 265
 Puncte de sprijin, dizabilitate 20, 236
 Rasă, 7, 15, 18
 Rănire, 4, 8, 11, 14, 228, 254
 Reforma legislativă și CIF, 5, 6
 Regulile standard pentru egalizarea de șanse pentru persoane cu dizabilități (1993), 5, 188
 Regulile standard pentru egalizarea de șanse, xiv
 Respect, *Vezi* Ghid etic pentru utilizare a CIF
 Retard mintal, 48
 Sarcină, 7, 9, 12, 13, 15, 140-4, 168-9, 242, 266-7, 273
 Sănătate
 asigurare de, 5
 cercetare, 4, 5
 componente ale ~, 4
 determinanți ai ~, 4
 domenii conexe 3, 7, 227-8
 domenii, 3, 7, 22, 241-2, 227-8
 evaluare rezultate, 5, 23, 235
 lucrător în servicii de sănătate, 5
 politici, 5
 promovare, 6
 rezultate, 4, 5
 sistem, 229
 sisteme de informații, 5, 265
 sisteme de sănătate, 5, 6
 stare de ~, 3, 4, 7, 8, 12, 16, 17, 14-8, 189, 217-8, 227 - 9, 238-9, 246, 253
 stare, etiologia de ~, 4, 2
 state, 15, 16, 17, 20, 21, 227, 229, 235
 statistici, 5
 Sănătate mintală, 35, 260, 263, 266, 267, 278, 247, 250
 Sănătatea populației, 4
 Sărăcie, 217-219
 Servicii de reabilitare, xiv, 21, 219, 235, 259, 263
 Sesiunea generală a OMS, 3, 24, 259, 261-262
 Sil de caracter, 5
 Simptoame și semne, 12
 Sistemele organismului, 4, 7, 10, 45, 228, 240
 Social(ă)
 acțiune, 5
 cadru general, 17
 programe de beneficii, 264
 capital, 189, 246
 schimbare, 18-9

- mediu, xv, 9
 politică, 5
 securitate, 5, 6
 statut, 175, 229
 Specific vârstii, xv, 101
 Standarde biomedicale, 12
 Stare biomedicală, 11
 Starea de bine subiectivă și CIF, 264
 Starea de bine, 227-28, 264
 Stigma, 14, 18, 229, 253
 Stil de viață, 15, 18
 Structura clasificării CIF, 231, 232
 Structura corpului, 4, 7, 9-11, 20-21, 23, 35, 68-70, 107, 228-9, 231-2, 234-5, 239-42
 Structurile corpului, standard, 107-8, 242
 Studii de caz, xxii
 Studii de sănătate a populației, 6
 Studii, aplicații ale CIF, 264
 Sugari, xi
- Termeni de excludere din CIF, 236
 Termeni neutri în CIF, 233
 Termeni, în CIF, 3, 6, 7, 9, 12, 20, 189, 227-30, 236, 248-50, 255, 263
 Teste de teren, pe durata revizuirii ICDH-2, 3, 261
- Tineri, vii, viii, xi, xii, xiii, xiv, xv, xvi, xviii, xix, xxi
 Trauma, 8, 18, 228
 Tulburare, 4, 8, 12, 227-8
- UNESCO, xvii
 Universalismul și CIF, 7
 Utilizare clinică a CIF, ghid etic, 257-8
 Utilizare educațională ale CIF, 5
 Utilizare socială a informației din CIF, ghid etic, 257-8
 Utilizarea CIF pentru intervenție adecvată, 264
 Utilizarea expresiei ‘Altele specificate’ în CIF, 236
 Utilizarea serviciilor, 13
- Valori psihologice, 16
 Valori, 207, 249, 250
 Variații culturale și clasificare, 229, 260
 Variații pe durata vieții, 48, 233
 Viață
 arii ale ~, 10, 12, 176-85
 evenimente de ~, 15
 experiențe de ~, 229
 Viață bună, 227

CIF-CT

Index la categoriile
din cadrul
clasificărilor

Notă: Acest index este furnizat ca un instrument general care să permită accesul numai la categoriile clasificării. Prezentul index conține numai cuvinte din clasificarea CIF-CT, cu trimitere la unu sau mai multe coduri. Dacă trimiterea unui termen este către un cod dintr-un nivel superior al calificării, același termen mai poate să apară și în categoriile detaliate care se regăsesc sub respectivul cod de nivel superior. Este important să subliniem că termenii nu se vor utiliza în nici o aplicație de codificare, așa cum par ei în index. Pentru a codifica, trebuie analizată descrierea completă a codului din componentele aplicabile ale clasificării. Pe măsura utilizării clasificării CIT-CT, se poate realiza un index și mai cuprinzător care să includă trimiteri suplimentare, mai extinse și combinate către termenii utilizați în clasificare. În acest scop, OMS va aprecia orice sugestii din partea utilizatorilor cu privire la termeni și expresii care ar putea fi adăugați pentru a spori utilitatea clasificării. Pentru alte aspecte și termeni cheie din Introducerea și Anexele din documentul CIF original, vă rugăm să consultați volumul CIF.

A (se îmbrăca) d5404	A bea b5153, b5152, b5105, b1302, d630, d620, d560, e110
A (se) ascunde d9200, d2103	A cădea b4201
A (se) aduna d6201	A cădea d4403
A (se) asigura e1553, e1503	A călări d4700, d480, d920
A (se) extinde d4452	A călca rufe d6500, d640
A (se) întoarce d4107, d445, d2402	A căuta d9200, d2103
A (se) răsuci d445	A cerceta / căuta d950, e5900
A (se) ridică b4200	A cere informații d3500, d730, d132
A (se) roti d4453	A citi d9202, d166, d140
A achiziționa d860, d730	A coase nasturi d6500
A acționa b1301, b640, b125	A conduce b122, d3500, d571
A adia e2254	A conduce mașina b1301, d480, d475, d470, d465, d240, e4
A ajunge la b6402, d7106, d4105, d445	A consuma b1303
A ajută d2402, e340	A coordona d1551
A ajută e11521, e1552, e1502, e1251, e1201, e1151	A crea (o situație sau un eveniment) d1314
A alăpta d5602, d5601	A crea d465, e465
A alerga d7503, d950	A crede d1630, d2105, d2101
A amesteca d6301, d6300, d560	A crește (un copil) d7600
A angaja d1700	A curăța (de coajă) d6301
A apăsa e5602, e5601, e5600	A da cu mopul d640
A apela la telefon d360	A da d3352, d3101
A aproviziona cu b4103, e5302	A da din cap b7653
A apuca cu mâna d4455, d4452, d1402	A da drumul la d4403, d1310
A aranja d2303	A depozita b1440
A arăta cu degetul d2402	A deriva din e5951
A arunca (un obiect) d4454	A deține control d870
A asigura d2205	A dezbate d355
A asigura d870, d5700	A dezvoltă b122
A atinge / a pipăi b1564, b270, b265, d4452, d1600	A dobândește d1501
A avea grijă de d650	A dormi b7650, b140, b134, b130, b110
A avea grijă de gospodărie d6504	A efectua d1720, d150
A avea nevoie d5702, d5701, d177, d560, d550, d530	A elimina b5107
A bate b460, b410	A evita d4503
	A exercita d4402, d4350

- A exprima d310
 A face baie d6600, d510
 A face duș d510
 A face față d2402, d2401
 A face mișcare d6506
 A face o schiță d3352
 A face ordine / curățenie d640
 A face presupuneri d1631
 A face schimb de b440, d6201, d6200, d6101, d3503, d865, e535, e165
 A face schimb de obiecte d860
 A face sport d2205, d110, e5550, e140
 A face toaleta d6600, d530, d520, d510
 A fi conștient de b1800, b1102, d7204, d5702, d5701, d5700, d331
 A fi deschis (despre o persoană) b1260
 A fi egal cu d740
 A finaliza d3502, d240
 A finanța e5802, e5801
 A fluiera b450, e250
 A forma un număr de telefon d440
 A freca d315
 A furniza b1603, e260, e250, e240
 A găsi / constata d7200, d845, d2304, d175, d172, d930, e1552, e1502, e590
 A găsi e5900, e1552, e1502
 A găzdui e525
 A gestiona / organiza d240, d230
 A gusta / gust b250, d1203
 A hoinări d450
 A ieși e1550, e1500, e1351
 A impune e5855, e5852
 A indica d335
 A iniția d6603, d155
 A instrui d4502, d2306, d470
 A integra b122, b117
 A intra d8303, d8253, d8203, d8153
 A introduce d815
 A inversa b5107, b5106
 A irosi b5250, d530
 A împături d640
 A înainta prin săritură d455
 A înceta d6603
 A încheia (o discuție) d7201, d355, d350
 A îndeplini (o sarcină) d177
 A îndeplini d8301, d8251, d8201, d8151, d2302
 A îndoii d4453
 A îndosaria e1351
 A înota d465
 A întreba d2402
 A înțelege b122, b117, d137
 A lăsa d4403
 A lega d4402
 A limita / limită d240
 A localiza e1552, e1502
 A lua de jos d440
 A mânca d6604
 A mânca la petreceri d550
 A manipula d446, d445, d150
 A mărunți (hrana) b5102
 A mătura d640
 A menține d6603
 A merge cu dispozitive cu roți d455
 A merge la plimbare d450
 A mobilă d610
 A modela / da contur / formă d3551, d3550, d3504, d3503, d3501
 A modifica (haine) d6500
 A observa d845
 A obține b1670
 A organiza e5951
 A păstra d8451
 A peria d4453, d1450
 A permite b1403, b1402, b1401
 A pili (unghiile) d5204, d5203, d5202
 A planifica / plan d230
 A plăti d855
 A pleca d2201
 A pleca d2305
 A prepara d6604, d6302, d815
 A preveni d5702
 A primi d3350, e1251
 A prinde (apuca) d4401
 A prinde b2152
 A privi b2152, d5702
 A promova d815
 A propulsa d4454, d4351
 A pune în ordine b1642, d1501
 A răspunde la d5702
 A reacționa b126, b125
 A recolta d6201
 A recunoaște d1500, d1400
 A regla b1470, b1304, e5
 A repara b830, b820, b810, d6501, e5300
 A respira b4551, b460
 A reveni la / a relua b144, d3501
 A rezista b1304
 A rezolva d172
 A ridica d4454, d440

- A satisface b130
 A scădea b1470, b540
 A schimba e245, e215
 A scrie d170, d155, d145
 A scuipa b510
 A se bucura d950, d940
 A se holba / privi fix b2101
 A se implica în b6401, d1630, d8802, d865, d860, d855, d850, d840, d835, d830, d825, d820, d816, d730, d2300, d950, d930, d920, d910
 A se încrunta d3350
 A se îneca cu ceva b460
 A se întinde b750
 A se întoarce d2302
 A se mișca b5150, b735, b130, d4350, d4300, d470, d446, d445, e1201, e540
 A se odihni b5400, b1343
 A servi e1652, e1651, e1650
 A servi masa d550
 A socoti b1720, d172
 A spăla d4453
 A sta culcat d410
 A sta în genunchi d415, d410
 A stabili b122
 A străpunge b5101
 A studia d830
 A suga b510, d1203
 A susține b1342
 A șterge pe jos d6402
 A șterge praful d6402
 A ști d7502, d355, d350
 A tăia felii d6301
 A tăia în bucăți d4402
 A transmite d335, d170, d145
 A transpira b830, s8200
 A transporta b4302, b4301, d240
 A transpune b1721
 A transpune d1452, d1451
 A tricota d9203
 A trimite e1251
 A turna d560
 A ține evidența timpului d2401
 A umple / a completa d4402
 A urmări cu privirea b215, d110
 A urmări e325
 A usca rufe d640, d5
 A vomita b5350, b5108, b2403
 A vota / vot d950
 A vrea e1552, e1502
 Abdomen b28012, b5351
 Abdominal b5250, b535
 Abordabilitate b125
 Abordare d2502
 Absență d6506
 Absorbție b515
 Abstract b164, d1702, d1632, e465
 Abstracție b164
 Abuz d57022
 Abuzat b130
 Abuziv d950
 Academic d810
 Acasă / casă d6601, d2305, d2302, d2204, d855, d815, d810, d460, e57501, e5802, e5801, e5800, e155, e3
 Acces d8300, d8250, d8200, d8150
 Accesare d2305
 Accesibil e1502, e1501
 Acceptare d7102
 Achinetic b730
 Acizi b5402
 Acomodare b215
 Act sexual b6401, b670
 Activități casnice d650, d640, d630, e5100, e575
 Acționare b1641, d9202, d720, d2503
 Acționat d475, d470, e1200
 Acuitate b210
 Acustic b1560
 Acut e5800, d2402
 Adaptabil b1261
 Adaptabilitate b210, b125
 Adaptare b21020, e215
 Adaptarea d2504, d2306
 Adaptări e1401, e1201
 Adăpost / locuință e525
 Adăpost e5252
 Adăposturi e525
 Adecvabilitate b152
 Adecvat / corect b1471, d1701, d650, d5301, d5300, d2402
 Adoptat d760, e5652
 Adoptiv d7600, e310
 Adoptie d7602
 Adormit b1342
 Adult d8303, d8253, d8203, d7601, e57502, e57500
 Adunare d3501
 Aerobic b455
 Aerofagie b510

- Aeronavă d4751, d470, e255
Afară d6505, d4500, d660, d460, d9,
e1552, e1502, e360, e260, e120
Afazie b167
Afecta, a b152, e465, e160
Afectare d3350
Afectată, despre adaptabilitate la lumină
b210
Afectiv b152
Afonie b310
Agalactoree b660
Agent (de schimb) e1652, e1651, e1650
Ageuzia b250
Agitație b147
Aglomerat d4503
Agresiune d720
A-i face plăcere d920
A-i lipsi b1302
Ajutat e1550, e1500
Ajutor e5552, e5551, e5550
Alactație b660
Alcool d57022
Alegere d177
Alegere e5952
Alegeri e595
Alergare / care aleargă b770, d8500, d2306,
d571, d560, d4
Alergare / Jogging d455
Alergic b435
Alergii b4351
Alertă b1102
Ales e5950
Alfabet d1451, d1400, d130
Algebră d1721
Alimente / hrană b4351, b1302, b525,
b515, b510, d4403, d1203, d860, d2204,
d550, d6, e1651, e110
Alocare b1642
Alodinie b2703
Alopat e1101
Alopecie b850
Alternativ b7651
Altitudine 210
Alunecos d4154
Alveole s43011
Amânat d135
Ambitendență b147
Ambulanță e5452, e5451, e5450
Amenințări b810
Amenințător b755
Amenoree b650
Amestecare b2301
Amestecare d6301, d560
Amețală b240
Amiabil b1261
Amino - b5402
Amnezie b144
Amorțală b2702, b265
Amplasament e5900
Amuzament d920
Anabolism b540
Anal b525
Analgezie b2703, b280
Analizare b1646, d175
Anartria b320
Anduranță b740, b735, b730, b455
Anemie b430
Anestezie b2703, b265
Angajare d910, d660, d650, e5652, e5651,
e5650, e5100, e590, e135
Angajat d7401, d850
Angajat în d850, e590
Angajat în muncă d845
Angajator d7400
Angajatori d845, d740, e330
Animal de casă d4403, d4302
Animale d6404, d4503, d650, d480, d920,
e220
Animale de casă d650, d2204, e350
Anopsie b2101
Anosmie b255
Antebraț s7301
Antichități d9204
Anticipare d5302
Anticorp b435
Antigeni b4351
Antisocial b1267
Anurie b610
Anxietate b152
Anxietatea b1522
Aparatură d6301, d650, d640, d620, e1151,
e1150
Apare b6201
Apariții b6500
Apartament d610
Apartenență etnică e325
Apă b555, b545, b540, d6201, d4554,
d4553, d4305, d4304, d2204, d560,
d510, e5402, e5401, e5400, e1200,
e530, e235, e210

- Apetit b1302
 Aplatizare (afectivă) b152
 Aplecare d4105
 Apnee b440
 Aponevroză s7703
 Apos b525
 Apraxie b176
 Apreciere d710
 Aranjare d4106, d540
 Aranjare d610, d2205, d2203, d2202, d2200, d2105, d2103, d2102, d2101, d2100
 Argument d3551, d3550
 Arhitectură e520, e515
 Aritmetic b1721, d1502, d1500
 Aritmie b4101
 Arme e1553
 Arsuri b840, b280, b270, b220, d6405
 Arte d920
 Artere b420, b415, s4101
 Arterial b4150
 Arterioscleroză b415
 Articular s7703
 Articulare b340, b330, b320, b310
 Articulație b7651, b750, b715, b710, s75021, s75011, s75001, s73011, s73001
 Articulații b28016, b7, s75021, s73021, s7701, s7401, s7201, s7103
 Artistic e1401, e585
 Artrită b710
 Aruncare a gunoiului d6405, d475
 Aruncare d640
 Asigurare e5702, e5701, e5700, e5650
 Asimetric b770
 Asimilare b540, b530, b525, b520, b515
 Asimilat b5452, b5451
 Asistent e340
 Asistente medicale e355
 Asistență e575, e570, e3
 Asistenți e575, e440, e340, e310
 Asociație d950 e5900, e345
 Aspect b860, b850, b750
 Aspecte reale b1640
 Aspirare b510
 Aspirator de praf d640
 Aspirație b5100
 Astigmatism b210
 Astupare (respiratorie) b460
 Așteptări d2504, d2503, d2501
 Atașament b122
 Ataxic b320
 Atenție b172, b167, b156, b147, b144, b140, b134, b114, d3350, d660, d161, d160
 Ateroscleroză b415
 Atetoză b765
 Atetozic b7650
 Atingere a b560
 Atingere b265, d120
 Atmosferic e230, e225
 Atracție d7700
 Atriu s41000
 Ață dentară d5201
 Audio - e1551, e1501, e1250
 Audiologi e355
 Auditiv b230, b156, s2603, d115, e2500, e1251, e1250
 Aural b240
 Autobiografic b1441
 Autobuze e1200
 Autoimunitate b435
 Automat b750, b620
 Automobil d4751
 Automobile d6503
 Autonomie d940
 Autoritar e5855, e5854, e5852, e5851
 Autoritate d740, e5951, e5500, e430, e335, e330
 Autorități e5
 Auxologic b560
 Auz d115, e5500, e1251
 Avansare d845, d820
 Avertizare d315
 Avorturi b660
 Axilar s8402
 Azoospermie b660
 Baie d5101
 Bâlbâială b330
 Balcon d4600
 Balonat b535
 Balustrade e1553, e1503
 Bancă d420
 Bani d6201, d6200, d860, e165
 Bară de deschidere pentru uși e1550, e1500
 Bastoane d6504, e1201
 Bâzâi e250
 Bazal b540, s1103
 Baze d8502, d8501, e5800, e340
 Bărbierit d5202

- Bătănd b4101
 Bătături d5200
 Bătrân d7601, d6605
 Beneficiu e165
 Bețișoare d4402
 Biceps b750
 Bicicletă d475, d435
 Biliar b515
 Binaural / cu ambele urechi b2301
 Binocular b210
 Biologic b810
 Biserică d4152, d930
 Bloc / cub b160, d1314
 Blocaj b415
 Boală b7356, e5800
 Boli d5702
 Bolnav d5702
 Bolnav d6600
 Bone e340
 Bowling d9201
 Bradicardie b410
 Bradilalie b330
 Bradipnee b4400
 Braille d3601, d325, d166, d145, d140, e5600, e1552, e1502, e1451
 Brainstorming d163
 Branhial b440, s43010
 Braț b7611, b7351, b7301, b760, s7300, d3350, d445
 Brațe b7603, d4550, d5401, d5400, d445, d430
 Broca b167
 Bruxism b7652
 Bucătărie e1551
 Bucurie b152
 Bufeuri b6702
 Bugetare d230
 Bunăstare e5702, e5701, e5700
 Bunici d7603, e310
 Bunuri d860, d650, d640, d630, d620, d610, e165, e5
 Bunuri e2201, e350, e165
 Burse seroase s7703
 Buton d440
 Butoniere d6500
 Buză s32041, s32040
 Buze b5100, s3204, d3602, d1200

 Cadre de mers d6504
 Cadru de mers d465

 Calciu b545
 Calcul numeric d1721
 Calculatoare d3601, d3600
 Calculator e5602, e5601, e5600, e5352, e5351, e5350, e1351, e1301, e1300, e1251
 Cald d570
 Calea aerului b4500
 Calitatea de membru e555
 Calități b1640, b250, b310
 Callosum s11070
 Calm b1263
 Calus b810
 Calusuri d5200
 Camera pentru spălat (baie) e1551, e1501
 Cameră d4600, d610, d430, d2105, d2101
 Camere d6102, d4500, d650, d640, d460
 Canal auditiv s2603
 Canal s63033, s2501
 Canal s63051
 Canale b2153, s570
 Canale s2602
 Cană d1312, d430
 Cântece d332
 Canto-ul b340, d930
 Cap b28010, b7653, s8100, s710, d4155, d5401, d5400, d5202, d430, d335
 Capacitate de memorare b144, b122, b117
 Capilare b415, s4103
 Caracter b1471, b1102, d1451, d1450
 Caracter grafic (grafem) d1451
 Caracter plăcut / agreabil b126
 Caractere d1451, d166, d140
 Carbohidrat b540
 Carbohidrați b540
 Carbon b5401
 Cardiac b4102
 Cardiomiopatie b410
 Cardiovascular b4, s4
 Care (se spală) / spălat d6502, d640, d5
 Care (se) integrează b1646
 Care (se) ocupă d880
 Care (se) prepară / pregătește d845, d640, d630, d2305, d2204, d2203, d2202, d2200, d2103, d2102, d2101, d2100
 Care (se) reduce b5151
 Care (se) ridică d430
 Care (se) transferă d4
 Care achiziționează d177
 Care adăpostește e5252, e5251

- Care ajută d6606, d6604, d6603, d6602, d6600, d6507, d6406, d6302
- Care alimentează / hrănește d1313, d650, d560
- Care apar din b670, b630, b535
- Care apare e2150, e230
- Care aparține d6101
- Care aprovizionează cu e5300
- Care apucă cu mâna d1661, d440
- Care arată d8450, d710
- Care are nevoie b5350
- Care aruncă / aruncare d445
- Care ascultă d115
- Care asigură d6605, d650, d570
- Care așteaptă d2401
- Care atârână d6400
- Care au în comun d7602
- Care cade b240, e2253
- Care cântă b340, d9202, d332
- Care caracterizează b125
- Care caută b126, d850, d845, d5702, e590
- Care călătorește d920, d480, d475
- Care coboară / scade d4305
- Care condiționează e2600
- Care conduce b1343, d7700
- Care contactează d845
- Care controlează d4155, d720
- Care conține e2200
- Care conversează d350
- Care coordonează b1641, d5302, d5301, d5300
- Care creează b1640, d7504, d7503, d7502, d7501, d7500, d770, d760, d740, d163, e5200
- Care crește d6505, d3152
- Care dă d7104, d845, d2204
- Care dă instrucțiuni d6201, d6200
- Care decide b164, d2402, d177
- Care definește d137
- Care demonstrează d163
- Care depinde de b1267
- Care determină b2352, b2351, b2350, b2304, b2303, b2302, e5700, e5401
- Care diferă de e2201
- Care diferențiază b21021, d7106
- Care direcționează d161
- Care discriminează b1645, b1561, b1560, b230
- Care discută despre d3503
- Care distrage d160, e260, e250, e240
- Care distribuie e5700
- Care doarme b134
- Care e în pantă d4502
- Care echipează d6102
- Care economisește d860
- Care eliberează d440
- Care elimină / îndepărtează d5200, d540
- Care este auzit e250
- Care este recurent b1302
- Care evaluează b1645, d177, d175
- Care explorează d1203, d1202, d1201, d1200
- Care exprimă d3500, d330
- Care face comerț d865
- Care face distincție b2304, b1565, b1564, b1563, b1562
- Care face schimb d860
- Care face tranziția d8300, d8250, d8200
- Care face vizite d9205
- Care facilitează e1351, e1151
- Care fertilizează d6505
- Care filtrează d160
- Care fixează d650
- Care formulează d163
- Care funcționează e5401
- Care furnizează d7600, d7103, e5600, e5550, e5500, e5250, e580, e575, e570
- Care furnizează e5800, e5700
- Care gândește / gândire b1603, b1602, b1601, b1600, b164, d1
- Care gesticulează b1470
- Care gestionează / organizează d720, d640, d5301, d5300, d2203, d2202, d2200, d2103, d2102, d570, d250, d230
- Care gustă b2, d120
- Care ia o poziție b147
- Care identifică b1646, d175
- Care iese e1550, e1500
- Care imită d331, d130
- Care implementează d177, e5901, e5801, e5651, e5501, e5251, e5151
- Care implică b1470, d865
- Care indică b280, d570, d560, d550, d530
- Care inhalează b440
- Care inițiază b1255, d71040, d3551, d3550, d3504, d3503, d3500, d2502, d2203, d2202, d2200, d210
- Care interacționează d8301, d8251, d8201, d8151, d720, d710
- Care interpretează b156

- Care intră d750, e1550, e1500, e1451
 Care introduce / (se) prezintă d7200, d3501, d3500
 Care invită d2205
 Care izolează b810
 Care împarte b140, d172
 Care împinge d445, d435
 Care încălzește d6300
 Care încearcă b735
 Care încetează b3400, d8303, d8253, d8203, d8153, d3551, d3550, d3504, d3503, d845, d720
 Care înghite b510
 Care înoată d455
 Care înregistrează b144
 Care înțelege / de înțeles b1644, d7102, d3152, d325, d310, d140
 Care învață b144
 Care lăcrimează b5101
 Care lipsește b460, d2306
 Care localizează d8450, e5250
 Care lustruiește d6500, d5204, d5203
 Care manevrează d430-d449, d2
 Care manipulează b510, d1310, d5301, d5300, d163, d155
 Care meditează d163
 Care menține b5501, b5452, b5451, b5450, b5108, b530, b420, d71041, d8301, d8251, d8201, d8151, d7504, d7503, d7502, d7501, d7500, d3551, d3550, d3504, d3503, d865, d845, d770, d760, d740, d720, d650, d161, d570, d410-d429, e5252, e5250, e5200
 Care merge d920
 Care merge pe jos b770, d4, e1201
 Care miroase b255, d120
 Care modulează b3400
 Care monitorizează d845, e5901, e5854, e5851, e5801, e5751, e5701, e5651, e5601, e5551, e5501, e5451, e5401, e5351, e5301, e5251, e5201, e5151, e5101, e1
 Care muncește b1262, d9203, d8500, d6406, d6302, d855, d820, d650, e360, e355
 Care obține d8451, d8302, d8252, d8202, d8152, d6201, d6200, d166, d132
 Care participă d8450, d3504
 Care păstrează b54500, d6404, d845, d2401, d570, d540
 Care permite b1441
 Care permite e540
 Care pierde b2402
 Care plătește d6200
 Care pompează b410
 Care pornește d7200, d355, d350
 Care previne e580, e1
 Care prezintă d6301
 Care primește b1520, d3, e125
 Care privește d2401, d110, d5, e590
 Care procură d620
 Care produce b1470, b1262, b450, b3, d6500, d172, d170, d3, e2200
 Care produce sunete / sună ca d140
 Care progresează d8302, d8252, d8202, d8152
 Care promovează e580
 Care propulsează d4556, d4555, d4554
 Care protejează b810
 Care radiază b2804, b2803
 Care rămâne d415
 Care răspunde la d710, d310, d2501, d2300
 Care reacționează d7104
 Care recită d2401
 Care recunoaște b167, b156, d1660, d140
 Care reglează b5500, b1103, d720, d530
 Care regurgitează b5107
 Care repară b820, d6
 Care repetă d135, d130
 Care ridică d4556, d4400, d430
 Care sare d455
 Care se adună d620
 Care se alătură d8803, d8802, d8801
 Care se așează / localizează b7603
 Care se deschide d560, d550
 Care se extinde d4553
 Care se grăbește b2400
 Care se întinde b7500
 Care se învârtește d455, d410
 Care se joacă d3504, d720, d2105, d2103, d2101, d163, d155, d131, d110, d920
 Care se mișcă b5107, b5106, b5103, b2152, b1470, b1255, d8300, d8250, d8200, d8150, d7201, d6601, d1310, d4, e5402, e5401, e5400, e120
 Care se odihnește b735
 Care se prefăcă că (imaginează că) d1314, d163
 Care se retrage b1255
 Care se ridică d4555

- Care se roagă d930
 Care se rotește b2401
 Care se rotește b7653
 Care se scarpină b860
 Care se succede b176, b147
 Care se supune / ascultă de d7601
 Care se transformă d6301, d6300
 Care selectează d630, d620, d5701, d177
 Care semnalizează e1251
 Care semnează d134
 Care separă b21022
 Care servește d630
 Care sesizează / simte b270, b265, b260, b255, b250, b230, b210, d120
 Care socializează d920
 Care solicită d240
 Care speculează d163
 Care speră d4553
 Care sprijină b755, d4155
 Care spune d330
 Care stabilește d7200, d930
 Care stă d415
 Care stă jos / așezat d4555, d420, d415, d410
 Care stă jos e1501
 Care strigă / țipă b340
 Care studiază d820
 Care substituie d1314
 Care sună b240, e250
 Care supervizează d6201, d6200, d855, d850
 Care susține b3400, b740, b140, d355, d350, d210, d161
 Care știe b163, b114
 Care taie b5101, d6300, d4402, d550
 Care trage d5401, d445
 Care transmite d3352, d3351, d3350, d340
 Care transmite e5350
 Care transportă b515, b450, b415, d4304, d4303, d4302, d4301, d620
 Care trece b5152
 Care umezește d5200
 Care vindecă b820
 Care vocalizează d3501, d331
 Care vomită b510
 Care vorbește 470, d6602, d3501, d330
 Care vorbește d331
 Care votează e595
 Care vrea b2403
 Care zâmbește d3350
 Care-și amintește b144
 Care-și dă seama d315
 Caritate d855
 Cârje e1201
 Carpiene b720
 Casă d7503, d660, d650, d640, d610, d460, e5150
 Case e5250, e1651, e1450
 Cașexie b530
 Catabolism b540
 Catatonie b147
 Categorizare b164
 Categorizat e4
 Cauzat de e2150, e255, e235
 Cauză b130, e230
 Cavitate b5105
 Căi aeriene b4501, b4500, b440
 Căldură b5501, b2700, d630, e2250
 Căldură d710
 Cărți d4402, d166, e1451, e1300
 Cărți de joc d9200, d2103, e1451
 Căruțe d6503
 Căsătorie d7701, d7602, e315, e310
 Căsătorii d9102
 Căsătorit d7701
 Căscat b450
 Celebrări d816
 Celulă b435, e2200
 Celuloză e2200
 Central b210
 Centru d410, e57502
 Centru de greutate (d410
 Cerebel s1104
 Ceremonii d9300, d910
 Cerere b1251
 Cerință d8302, d8252, d8202, d8152
 Cerințe d8301, d8251, d8151, d820, d2400, d230, e5352
 Certificate d830
 Cervical s76000, s12000
 Cetățean d950
 Cetățenie d950, d940, d920, d910
 Cheloid b820
 Chimic b810
 Cicatrizare b820
 Ciclic b555
 Ciclu b6702, b6701, b650, b134
 Cicluri s b6501, e245
 Cifra b21022
 Cifre d1400

- Ciocnire / lovire d131, e250
 Circadian b1340
 Circuit b410
 Circulație b410
 Citit d2104, d2100, d166, d920
 Civil e5500, e545, e530
 Claritate b110
 Claudicație b4150
 Clădiri d460, e515, e260, e255, e155, e150, e120
 Clătinare d4105, b2401
 Clătinat din cap b7653
 Climatic d540
 Climă e225
 Clinici e5802, e5801, e5800
 Clitoris b640
 Clitoris s63030
 Cloroplast e2200
 Coadă de cal s12003
 Coadă de cal s12003
 Coafat d5202
 Coagulare b430
 Coagulare b4303
 Coapsă b28016, b715, b710, s75001, d430
 Coapsă s7500
 Coapse d4101
 Coate b7603
 Coccis s76004
 Coerență b1601
 Cognitiv b176, b172, b167, b164, b163, b160, b147, b144, b117, d815
 Cohleea s2600
 Colectare d9204, d640
 Colegi d7201, e425, e325
 Colegi d8301, d8251, d8201, d8151, d750, e425, e325
 Colegi de joacă d750
 Colegiu d830
 Coloană s7600
 Colorare b850
 Colul uterin s63011
 Coma b110
 Comercial e5650, e5300, e5200, e5152, e5151, e5150, e555
 Comerț d850, d845, d825, e5902, e5901
 Comestibil d630
 Comisioane d2201
 Comparare d6200
 Compensație e5700
 Competență d150, d145, d140, d137, d134, d133
 Competențe d155
 Competitiv d9201, e5902, e5901
 Comportament b1644, d7102, b1471, b1470, d135, d130, d250
 Comportamental b1470, b125
 Comportamente b164, d720, d5602, d5601, d2306, d2303, e465
 Compoziție e2150
 Compoziții d1702, d1701
 Compulsii b160
 Comunal d9103
 Comunicabil d5702
 Comunicare e5100, e560, e535, e125, e115
 Comunicare pe circuit închis e5600
 Comunitate d4601, d855, d815, d810, d750, e325
 Comunități e5302, e595
 Concentrare (a atenției) b140, d160
 Concentrare b140
 Concept b1344, b164, d1501
 Concepte d1720, d1501, d163, d137, d132
 Concepte numerice / de calcul d1720, d1501
 Conceptualizat b1602
 Conceput d4702, d815, d465, e5, e1
 Conducție b167
 Condus d470
 Confiscare de bunuri d950
 Conflict e235
 Conflictual b1646
 Conform cu d7203
 Confort d570
 Confortabil d5700
 Congruență b1520
 Conjugal d770
 Conjunctivă s2200
 Conjuncție d2
 Conservare d6404, e5202, e5201, e5200, e160
 Consistență b525
 Consolidat b1440
 Constipație b525
 Constituenți b4300
 Constituțional b126, e5952, e5951
 Constricție b780, b415
 Construcție e520, e515, e155, e150
 Construire d4500, d1551, d460, d2104, d2102, d2100, e5200, e5152, e5151, e5150, e155, e150

- Consum b5400, e565, e110
 Consumator e5301, e510
 Consumatori e5300
 Conștient b1301
 conștientizare b1644, b1442, b1144, b1143,
 b1142, b1141, b1140, b180, b110
 Conștiinciozitate, b126
 Contact d3500, d710, d5602, d5601, e1251
 Continentă b620, b525
 Contract d8500
 Contractat d8500
 Confracția buzelor b7502
 Confracție b7801, b7651, b5250, b750,
 b740, b730, b410
 Confracții b7502, b7501, b7500, b5352,
 b765, b755
 Control b6202, b5253, b1521, b770, b765,
 b760, b710, b160, b147, b130, d4402,
 d940, d475, d240, e11521, e1351,
 e1151, e5
 Contur b2100
 Convenții d1701, d720, d5404, e5
 Conversație d350-d369
 Conversie b540
 Cooperant b1261, d8803
 Cooperare b2152
 Coordonare b1471, b760, b3100
 Coordonat d446, d445, d440, d435, d550,
 d540, d250, d240, d230, d220, d210
 Copiere d130
 Copii e1150, e310, e165
 Copil b6603, b1403, d6605, d940, d3503,
 d815, d760, d430, d315, e1500, e575,
 e165
 Copil mic b761
 Coprolalia b7652
 Coreatic b7650
 Coree b765
 Coridoare e1552, e1502
 Cornee s2201
 Coroida s2200
 Coronarian b410
 Corporații e5650
 Corpuri e5855, e5854, e5852, e5851,
 e5351, e5101, e210
 Corpus s11070
 Cortical s1100
 Corzi vocale s3400
 Cosmetice d5200
 Cot b710, s73001
 Covorașe (de rugăciune) e1450
 Cozi d1660, d710
 Crampă b5352
 Crampe b535
 Cranian s1106
 Craniu s7100
 Creație d865, e5902, e5901, e5102, e5101,
 e5100
 Credibilitate b126, e4
 Credincios e1450
 Credincioși d4152, d4102
 Credință e325
 Creier b1, s110
 Creion d4400, d1450
 Creștere b860, b850, b117, b5, e2201
 Criminal e5500
 Crispare d3350
 Cristalin b2150, s2204
 Criticism d710
 Criză / lipsă de e5302
 Criză d240
 Crize d240
 Crustă (despre piele) b820
 Cu fața în joc d4550, d4150
 Cu privire la d1312, d1311
 Cu scop b160
 Cu scop b176, d1550, d880, d110-d129
 Cu scopul de b16703, b16702, d4455,
 d4300, d870, d650, d5101, d5100, d145,
 d230, e575
 Cu un scop b765
 Cu vehicule e5200
 Cuburi d2102, d131, e11520
 Cugetare d163
 Culcat pe spate d4150
 Culoare b1561, b210, e240
 Culori b21021
 Cultural d9202, e5552, e5551, e5550, e330,
 e140
 Cultură d6301, d5404, d920, e1152, e460,
 e315, e310, e140
 Cumpărare d865, d610
 Cumpărături d620, d2201, e575
 Cunoștințe b163, d1, e1652, e585, e130
 Cunoștințe d750, e425, e325
 Curajos b1266
 Curat d5101, d5100
 Curățare d5205, d5204, d5203, d530, d510,
 d6, e1150
 Curbe d4551

- Curios b1264
 Curricula e5855, e5854, e5852, e5851
 Curriculum d845, d830, d825, d820
 Cusut d6500
 Cutie d1312, d430
 Cuțit d4402
 Cuvânt b1721
 Cuvinte b3300, d3102, d3101, d1702,
 d1700, d1660, d330, d172, d163, d145,
 d140, d134, d133
 Cvadriiceps b750
 Cvadriiceps b750
 Cvadriplegie b730

 De același fel d7504, e325, e215
 De ajutor d6
 De bază b5400, b163, b147, b117
 De băut / care bea b535, d4301, d630, d5
 De bună voie b5253, b770, b765, b760,
 b710, b215, e340, e5
 De colorat d4402
 De comunicare d660, d3, e5602, e5601
 De consum d5701, d560, d550
 De decor d6102
 De dezvoltare b530, b125
 De gătit d6502, d640, d630, d620
 De închiriat d610
 De mâncare b535, d6600, d6401, d1550,
 d630, d2302, d5
 De manifestare b1522, b670, b640
 De mediu b5501
 De răcit b830
 De schimbare b1643, b140, d410
 De sprijin e5802, e5801, e1
 Decisiv d2402
 Decizie b164, e330
 Decizii d220, d210, d1
 Declarație d940
 Decodificare b1670
 Decriptare b167
 Defecație b535, b525, b520, b515, d530
 Defensiv b755
 Deficiență b545
 Degajare a hranei b5105
 Deget (la mână) b7611, s8300, d520
 Deget de la picior b1470, s8301, d520
 Degete (la mână) s73021, d4455, d4454,
 d4453, d4451, d4450, d1201, d5203,
 d440
 Degete de la picior s75021, d5204, d446

 Degetul mare de la mână d440
 Delir / iluzie b160
 Delirium b110
 Demență b117
 Demografic e325, e215
 Demonstrativ b1260
 Dentar(ă) d5201
 Dentiție s32001, s32000
 Denumiri d870
 Dependent b164, e165
 Depersonalizare b1800
 Deplasare prin alunecare d420
 Depozitare b144, d640, d620
 Deprindere d155, e130
 Deprinderi b122, d1721, d1720, d1702,
 d1700, d1660, d1502, d1501, d1500,
 d1452, d1451, d1450, d1402, d1401,
 d1400, d815, d810, d220, d210, d155,
 d132, e1652, e585
 Derealizare b1800
 Dermatome b280
 Deschidere b126
 Deschis d4501, e520, e515
 Descifrare d1400
 Desen b5100, d660, d335, d130, e1251
 Deshidratare b545
 Designeri / proiectanți e360
 Desprinderea b134
 Destinație d6601
 Destinație e1552, e1502
 Deșeuri b525
 Detectat b1564, b1563
 Detectie b2300
 Deteriorări fizice d571
 Determinare b2352, b172, d940, e5252
 Determinat d4155, e2601, e2600, e2501,
 e2500
 Deținere de d8500
 Dezacord d7103, d335
 Dezastre e5302, e235
 Deznădăjduit b1265
 Dezorientare b114
 Dezvoltare / creștere e3
 Diafragmă b445, s43031
 Dialog d3504, d3503, d3502, d3501, d3500
 Diaree b525
 Diastolic b4201, b4200
 Dietă b5403, b5402, b5401, d570
 Diferențiere b2301, d7106
 Dificultate b122, d2402

- Dilatare b5351
 Dilatație b4152, b4150
 Dinamică b410
 Dinți b5103, b5102, b5101, s3200, d4453, d520
 Dioxid b5401
 Diplopie b210
 Direcție b5107, b5106, b2352, d475
 Direcții b2152, d3352, d820, d730
 Direcționate b7602, b1472, b164, b160
 Disartrie b320
 Dischinezie b765
 Discipline de studiu d820
 Disconfort b6702, b6701, b6700
 Discriminare b230, d950
 Discuție d3504, d3502, d355
 Discuții d3504
 Disdiadocochinezie b760
 Diseminare e5602, e5601
 Disfagie b510
 Disfonie b310
 Disfuncție b7650
 Disfuncții b430
 Dislocare b715
 Dismenoree b670
 Disociativ b144
 Dispareunie b670
 Dispnee b460
 Dispozitiv d4703, d1450
 Dispozitiv de citit Braille d1450
 Dispozitive de ajutor d6504, e1
 Dispozitive e5802, e5801, e1401, e1251, e1250, e1201, e1151
 Dispoziție b126, b125
 Dispoziții b126, b125
 Dispută d175
 Distanțe d4602, d450
 Distinct b1640, b126, b125
 Distonic b765
 Distonii b7356, b7350
 Distorsiune b21023
 Distractibilitate b140
 Distragere d240
 Distrageri e2601, e2600, e2501, e2401
 Distribuție e5902, e5901, e5602, e5601, e565
 Distrugere e235
 Diurn b1340
 Diverse b310, b117, d5401, d5400, d4, e2200, e5
 Diversiune d920
 Dizabilitate e5752, e5751, e5750, e570
 Dizabilități d940
 Dobândire d1502, d1501, d1500, d1452, d1451, d1450, d1402, d1401, d1400, d845,815, 810, d155, d137, d134, d133, d132, d220, d210, d6
 Dolorosa b2703
 Domestic d855, d6
 Domesticit e350, e220
 Dominanță b147
 Dorință b1302
 Dragoste b152
 Drept b21003, b21001, b7352, b7302, b2303, b760, d2402, d950, d940
 Drept d4153
 Drepturi d950, d940, e165
 Durere b840, b780, b670, b650, b630, b535, b460, b167
 Durere de spate b28013
 Dureros b7501, b5352, b2703
 Duș d5101
 Echilibru b5452, b5451
 Echilibru b755, b555, b545, b540, b235
 Echipament d865, d475, d470, d465, d2205, e5802, e5801, e255, e1
 Ecolalie b147
 Economic d870
 Economic e5951, e590, e570, e565, e330, e165
 Economie e5902, e5901
 Ecopraxie b147
 Educație d8, e5100, e1152, e590, e585, e340, e130
 Educațional d8203, d8202, d8201, d8200, d830, d815, e1300
 Efect b1102
 Efecte d177, d175
 Efectiv d145
 Efort b1254, d2503
 Egalizare d940
 Ejaculare b640
 Electricitate e530, e240
 Electrolit b555, b545, b540
 Electroliți b545
 Electromagnetic e240
 Electronic e5352, e5351, e5350, e1551
 Elementar d1550, d1501, d1500, d1452, d1451, d1450, d1402, d1401, d1400

- Elev b2150
 Elevatoare e1501
 Eligibilitate e5855, e5854, e5852, e5851, e5802, e5801, e5752, e5751, e5702, e5701, e5700, e5401, e5352, e5252
 Eliminare b5, d530
 Eliminare b650, b620
 Emaciere b530
 Email d3600
 Embrioni e2200
 Emfizem b440
 Emoție b152
 Emoții d720, d2504, d2503, d2502, d2501, d2500
 Emoțional b1264
 Emoțional b152, b130, b126, b125, d7700, d7600
 Energie b540, d2504, d2303, e5300, e2500, e2400
 Enunț b320
 Enzimă b515
 Ereecție b640
 Ergonomie e5900
 Erucție b510
 Esofag b5107, b5106, b5105, s520
 Esofagian b5105
 Esofagian b5106
 Eșec b410
 Etapă d8300, d8250, d8200
 Etape b640, d820
 Etică d9100
 Etichetă e465
 Eucariote e2200
 Eustachian s2501
 Evaluare d8302, d8252, d8202, d8152
 Evidență scrisă d170
 Evitare d571, d570
 Examen d8302, d8252, d8202
 Examene d240
 Examinare d355
 Examinări d570
 Excitație b6400, b147
 Excretor b620, b610
 Excreție b5452, b5451
 Excursii d816
 Executiv b164, e5951
 Exercițare b455
 Exercițiu b740, b4
 Exersare d135
 Experiență b1522, b1521, b180, b140, b126
 Experiențe b1802, b1250, b163, d250, d110-d129
 Experiențe d750
 Experimentare cu gura d1200
 Expirație b440
 Expresie b167, b126, b125, d310, d2504, d2503, d2502, d2501, d2500, d130
 Expresii d330, d145, d140, d134, d133
 Expresii d3502, d3150
 Expresiv b167
 Expulzare b5254
 Extern b7502, b215, b140, s6303, s3100, s2303, s240
 Exteroceptiv b750
 Extins d760, e415, e340, e315, e310
 Extra-muscular s7703
 Extraversie b126
 Extremitate s8104, s8102, s750, s730
 Extremități d435
 Facial s8401, d3350, d3150, d130
 Facilitate b215, d465, e135
 Familiar d7106, e325
 Familie d2204, d810, d9, d7, e57501, e57500, e415, e410, e340, e335, e315, e310
 Familie socială d760, e310
 Faringe b5105, s330
 Faringian b5105
 Farmacologic b110
 Față s7101, d4150, d1600, d520, d510, e1250
 Fauna e220
 Fază b640
 Faze b6701
 Fără adăpost e5250
 Fără intenție b765
 Fără legătură e345
 Fecal b525
 Fecale b525
 Femeie b660
 Fenomen e250
 Ferestre d6402
 Fericire b152
 Fermă e2201, e1600
 Fertilitate b660
 Ficat s560
 Fier de călcat b545
 Fierbere d6300
 Fierbinte b6702, d5700

- Ființă umană d3100, d1600, d475, d470,
 d115, d950, d940, d530, e5900, e4, e2,
 e1
 Ființe umane d4703, e235
 Filozofii e465
 Filtrare b610
 Finalizare d8252, d8152, d830, d820, d230,
 d220, d210
 Financiar e5650, e165
 Fitness / exerciții fizice d920, d570
 Fixație b2101, b215
 Fizic b1144, b810, b640, b455, b134
 Fizioterapeuți e355
 Flacid (ă) b320
 Flatulență b525
 Flexibilitate b164
 Floră e220
 Fluență b761, b340, b330, d140
 Fluide b650
 Flux de aer b440
 Foame b460
 Foc d315, d571, e5452, e5451, e5450,
 e5152, e5151
 Fonație b310
 Foneme b320
 Fonetic d1660
 Fontanelă s71001
 Formal d9201
 Formare b820, b810, b164, b122
 Formatori e1251
 Formă b2150, b1561, b210
 Forță b5100, b1301, b730, b410, d4454,
 d4350
 Fose nazale s3102
 Fotofobie b21020
 Fotosensibilitate b810
 Fotosintetic e2201, e2200
 Fragmentar b1440
 Fragmentare b1470, e235, e230
 Frate / soră d760
 Frați / surori e310
 Frământare (despre alimente) d6301
 Frățesc d7602
 Fredonare b340
 Frigiditate b640
 Frontal b164, s11000
 Fugă d455
 Fum e2601, e2600
 Fundal e2501
 Furgoane e1201, e1200
 Furie b152
 Furnicătură b2702, b840, b265
 Furnizare de d6606, e5802, e5801, e5751,
 e5550, e5452, e5451, e5402, e5352,
 e5302, e5301, e560, e525
 Furnizare e5855, e5854, e5852, e5851,
 e5302
 Furnizează e3
 Furnizor e57501
 Furnizori d7201, d740, e575, e440, e360,
 e355, e345, e340, e310
 Fuste d540
 Galactoree b660
 Gâlgâit b3401
 Gâlgâit b3401
 Gameți b6600
 Gând b172, b167, b164, b160, b144, b117,
 d1632
 Gânduri d350
 Gângăvit b330
 Ganglioni b435, s4201
 Ganglioni s1103
 Gângurit d331, b340, b310
 Gastro - b5106
 Gastrointestinal b5352, b515
 Gât b28010, s8100, s710
 Gaz b535, e2600
 Gaze b5254, b440
 Găsită d8500
 Gen e325
 Genital b640-b679
 Genunchi b710, s75011
 Genunchi b7603, d4550, d4152, d4102,
 d4101
 Geometrie d1721
 Gest d130
 Gestică b16713, b16703
 Gestionare / organizare b164, e5900
 Gesturi b16713, b16703, d335, d315, d135
 Ghemuit d415, d410
 Ghemuit pe vine d4101
 Gigantism b560
 Gimnastică d9201
 Gingii s3201
 Glanda hipofiză s5800
 Glandă b555, b550, b545, b530, s5803,
 s5802, s5801, s5800, s2300
 Glande b4353, b215, b5, s820, s580, s510
 Glandele penisului s63050

- Glandular b830
 Gleznă b750, b710, s7502
 Glob ocular s220
 Glucoză b5401
 Gluten b5153
 Golire b6200, b630
 Gradare d210
 Grafică d3152, d1330
 Grafice d3152
 Gramatical b1672, d1701
 Gramatică d145
 Gras b1801, b540
 Gravis (miastenia) b740
 Grădinărit d6505
 Grăsimi b540
 Greață b535, b240
 Greu / dificil d240
 Greutate b7603, b540, b530, b520, d4155, d4106
 Grup b7801, b765, d3504, d9202, d9201, d855, d332, d240, d220, d210, e1152, e460, e335
 Grupuri b780, b740, b735, b730, d9101, d9100, d855, d850, e555, e215
 Gură b510, b450, s320, d1200, d560, d550
 Gustativ b250, b156
 Gusturi b1563
 Guvern e5951, e5252
 Guvernamental d950

 Haine d650, d640, d540, d240, e1150
 Halucinație b156
 Hematologic b545, b4
 Hemianopie b210
 Hemipareză b7401, b7352, b7302
 Hemiplegic b770
 Hemiplegie b7401, b7352, b730
 Hemofilie b430
 Hidramnios (despre naștere) b660
 Hidratare d5200
 Hidrografie e210
 Hidronefroză b610
 Hiperaciditate b515
 Hiperadrenalism b555
 Hiperalgezie b280
 Hipercalcemie b545
 Hipocalemie b545
 Hiperestezie b2702
 Hiperestezie b2702, b265
 Hipergonadism b555
 Hipermenoree b6502
 Hipermetropie b210
 Hipermobilitate b710
 Hipermotilitate b515
 Hipernatremie b545
 Hipernazalitate b310
 Hiperparatiroidism b555
 Hiperpatie b2703
 Hiperpituitarism b555
 Hipersensitivitate b21020, b435
 Hipersensitivități b5153, b4351
 Hipersomnie b134
 Hipertensiune b420
 Hipertermie b550
 Hipertiroidism b5400, b555
 Hipertonie b735
 Hiperventilație b440
 Hipoadrenalism b555
 Hipoalgezie b2703
 Hipocalcemie b545
 Hipocalemie b545
 Hipogeuzie b250
 Hipogonadism b555
 Hipomenoree b6502
 Hiponatremie b545
 Hiponazalitate b310
 Hipoparatiroidism b555
 Hipopituitarism b555
 Hiposensibilitate b21020
 Hiposmie b255
 Hipotensiune b420
 Hipotermie b550
 Hipotiroidism b5400, b555
 Hipotonic b610
 Hipotonieb735
 Hobbies / pasiuni d920
 Hormonal b555

 Ideatic b160
 Ideatie b176
 Idei b1672, b164, b160, d1452, d350, d170, d163
 Ideomotor b176
 Idiomatic d310
 Ierburi e1100
 Ieșiri e155, e150
 Igienă d5205, d5201
 Igienizare e530
 Iluminat d5700, e1602, e1601, e240
 Iluzie b156

Imaginar (despre joc) d131	b440, s32041, s8104, s750, d7401,
Imaginar d1630	d4300, b4501, b4500, d5401, d5400,
Imaginare d1314	d435
Imaginativ b1264	Influențat e335
Imagine b180	Influență e330, e4
Imagini d163, e2401	Informație e5602, e5601, e535, e260, e250,
Imagini d3351, d3151, d1400, d166	e240, e125
Imitație d135, d130	Infrastructură e235
Imobil d4503	Ingestie e110, b5
imobiliare e5250	Ingrediente d630
Implant auditiv e1251	Inhibat b1260
Implanturi e1251	Inimă b4, s4100
Implicare d920, d880	Inițiere d9102
Implicare e5252	Insatisfacție b6403
Impotență b640	Insomnie b134
Impozit e570	Instabil b715
Imprevizibil b1253	Instalare a (pubertății) b6503, b5550, b134
Impuls / dorință b1303, b620	Instalare a ciclului menstrual b650
Impuls b130	Instituții e5802, e5801, e5800, e5500, e155,
Impulsuri / dorințe b1304	e150
Impulsuri d720	Instituții e5853, e5850
Imun b435, s420	Instituțional d810
Imunizare b435	Instrucțiuni d3102, d166
Imunizări d570	Instruire / formare d840, d825, e5100, e585
In interior d650, e5400, e260, e155, e150,	Instruire d815
e120, e115	Instrument d9202
Inactiv b1264	Instrumente d2103, d920, e1650
Inacțiune b1252	Instrumente de scris d1450, d550
Inadecvat b5153	Insuficient b4152, b510
Incoerență b160	Insuficiență b610, b410
Incompetență b525	Intangibil e165
Incomplet b630, d1631	Integrat d155, d220
Inconfortabil b2703	Integrativ b167
Incongruent b1646	Integritate b715
Inconștient b1301	Intellectual b160, b147, b144, b126, b125,
Incontinență b620, b525	b117, d7600, e1652
Indicare cu degetul d3350	Intensitate a sunetului b3400, b3303, b230,
Indică d3152	b310
Individ b761, b130, b126, b125, e345,	Intensitate b21020, d1601, e250, e240
e255, e230, e4, e1	Intensitatea sunetului b230, b310
Indivizi b1142, d7106, d770, e2150, e1602,	Intensități b1560
e1151, e460, e345, e340, e335, e330,	Interacțiuni b122, d6603, d5602, d5601,
e325, e320, e315, e310, e5	d2502, d7
Indus (ă) de medicament b1102	Intercorelat d1751
Indus b755, b750, b110	Intercostal s43030
Industrial e5152, e5151, e5150	Interes b640, d7504
Inegal d4502	Interese d7500, d9100, e555, e325
Inexpresiv b1264	Interior d6501
Infecții b435	Intermediar d6201, d6200
Inferior b28015, b4501, b4500, b735, b730,	Intermitent b4150

- Intern b215, b140, s2603
 Internet e5350, e560
 Interpersonal d660, d7, e4
 Interpretare d166
 Interschimb d350
 Interval b650
 Intervenții e5800
 Interviu d8450
 Intestin s540
 Intestinal b515
 Intestine b5254, b515
 Intim d7201, d7200, d770
 Intoleranță b515
 Intonație b330
 Intrare e1550, e1500, e1351
 Intraversie b126
 Intrări e155, e150
 Introspecție b164
 Involutar b7801, b770, b765, b760, b755,
 b750
 Ipoteză d1632
 Iresponsabil b1262
 Iris b2150, s2202
 Iritabil b1263
 Iritație b240, b220
 ISCED e585
 Ischemie b4103
 Iscoditor b1264
 Izolat b7600, b7300, b740, b735

 Îmbătrânire e2150
 Îmbrăcat b176, d6600, d1313, d2200, d5
 Îmbrăcăminte d4403, d5301, d5300, d540,
 d6, e1651
 Îmbrățișare d3350
 Împărțire b1720
 Împrejurime b3100, e2252
 Împrejurimi b114, e2401
 În (curs de) dezvoltare b1641, d175, d155,
 d150, d145, d140, d137, d134, d133,
 e5252
 În comun (comună) b140, e345
 În contradictoriu b1261
 În exterior d650, e5400, e260, e160, e155,
 e150, e120, e115
 În manieră / mod b126, b125, d2304,
 e1552, e1502
 În mod automat b750
 În mod independent d720, d220, d210
 În mod simbolic d1313

 În saramură d6404
 Înapoi d450
 Înălțime d3152, e2252
 Încălțăminte d6500, d640, d540
 Încetare b6702
 Încetare d3502
 Încețosare b1100
 Încheietura mâinii b710, s73011
 Încordare b220
 Încordare b780, b460
 Încredere b126
 Încredere e320
 Încrezător b1266
 Încrucișat d4153, d4103
 Îndeplinire d177, d161, d230, d220, d210
 Îndeplinire d2105, d2101
 Îndoire d4553, d410
 Îndrumare d2300
 Înființarea e5552, e5551
 Îngrijire d6, d5
 Îngrijire d7601, d815, d660, d650, d240,
 d5, e5855, e5854, e5852, e5851, e5802,
 e5801, e5800, e1500, e575, e440, e345,
 e340, e310
 Îngrijire pentru recuperare e575
 Îngrijorat b1263
 Înlocuire e5700
 Înregistrare e5952
 Însărcinat b6601
 Înseriere d1371
 Însoțire b6403
 Înșelător b1267
 Întâlnire d9205, e5200
 Întârziat b660, b640
 Întărire (a pielii) b810
 Întreprinderi / afaceri d8500, d865
 Întreprinderi e1351, e1151
 Întruniri d9205, d9103, e465
 Înțelegere a d1661, d325, d320, d315, d310
 Înțelegerea d166
 Înțepenit / rigid b770
 Învinețire b820

 Joase (despre sunete) b28013, b2400,
 b3101, e2500, e2251, e2250, e2151
 Joc / joacă e1152, e140, e3
 Jocuri d3504, d2103, d155, d920, d880,
 e11520
 Jucărie b1403, d4451, d1313, d1310, d430
 Jucării d1313, d1312, d1311, d9203, d2105,

- d2101, d155, d880, e11521, e11520, e1300
 Judecată b164
 Junghe b280
 Justiție e5502, e5501
- Kilometru d4501, d4500
 Kinestezie b260
- Laba piciorului b28015, b7603, d4556, d4552, d4153, d4103, d435, b730, b710, d510
 Labia s63032, s63031
 Labilitate b152
 Labirint s2601
 Lacrimal b215, s2300
 Lacrimă b2153
 Lactație b660
 Lapoviță e2253
 Lapte b6603, d5602, d5601, e110
 Laringe b310, s340
 Lateral b147
 Lateral d450
 Lateralizare b230
 Laterorotație b7200
 Lătrat e2501
 Leagăne e11520
 Legal d7701
 Legal d7701, d760, d950, e5951, e550
 Legănare b2401
 Legătură b3300, d930
 Lege e5952, e5902, e5901, e550
 Legi e5952, e5502, e5501
 Legislativ e5951
 Legislație e5952, e5902, e5855, e5852, e5802, e5801, e5752, e5702, e5652, e5602, e5552, e5452, e5402, e5352, e5302, e5252, e5202, e5152, e5102, e550
 Legumă d6201
 Lemn d1314, d9203
 Lenjerie intimă d540
 Lent b4400, b4100
 Lentile e1251
 Letargie b1252
 Leziuni fizice b4303, d5702, d571
 Libertăți d950
 Lichid b5107, b5106, d1203, d5602
 Lichide b510, d560, e1100
 Lifturi e1501
- Ligamente s75023, s75013, s75003, s73023, s73013, s73003, s7703, s7602, s7403, s7203, s7105
 Limbaj b230, b340, b330, b320, b310, b1, d815, d170, d166, d134, d133, d3
 Limbaje b16712, b16702
 Limbă b5103, b5100, b1563, s3203
 Limfatic b435, s4201, s4200
 Limfă b4353, b4352
 Limfedem b435
 Limfodenită b435
 Limitat b1254
 Lin b5352, b1564, b3300
 Linie mediană (a corpului) b7611
 Liniște d1661, d1660
 Lipsă de fluentă în vorbire b330
 Lipsă de fluentă în vorbire b3300
 Literă d345, d2104, d2100, d170
 Litere d1450, d1401, d1400, d166, d130
 Litigiu e5500
 Lob parietal s1102
 Lob s11003, s11002, s11001, s11000
 Lobi b164, s1100
 Loc b114, d8450, d6601, d650, d640, d620, d610, d5301, d5300, d2205, d2105, d2101, d4, e3
 Loc de muncă d855, d850, d845, d825, e5900
 Loc de stat jos d4200, d4153, d4151
 Localizare b230
 Localizat b280
 Locație b1141, b850, b230, d3352, d4, e540
 Locații d460, e1552, e1502
 Locomoție e2201, e2200
 Locuință / spațiu de locuit d7503, d650, d610, e155
 Locuințe / spații de locuit d7501, e525
 Locuitori d750
 Locul de muncă e1500
 Locuri d1630, d9205, d460, e1552, e1502
 Logic b160
 Logic b1601
 Lombar s76002
 Lombosacral s12002
 Loțiuni d5200
 Lovire (a unui obiect) d131
 Lovitură cu piciorul b7611, d435
 Lovitură surdă e250
 Lucru manual d9203
 Lume / mondial e5602, e5601, e5600, e465,

- e260, e250, e240
Luminozitate b21022
Lungime de undă e2501
- Magazin d8500, d6200, d4503
Mâini b28014, b16713, b16712, b16703, b16702, b7603, b730, b710, d4550, d4403, d4402, d4401, d4400, d1201, d445, d430, d510
Majora s63031
Malabsorbție b515
Mamă d3503, d331
Mamelon b55501, s6302
Mână b1473, b1471, b1470, b760, s7302, d6400, d3350, d3150, d445, d440
Mâncărime b2404, b840, b220
Mâncărime b280
Mandatar e330
Mânere d445, e1550, e1500
Maniere b340
Manierisme b765
Manifestări b5550
Manipulare b5103, b172
Manipulări b1721
Marcaje e1603, e1552, e1502
Masa de seară d2204
Masă d6301, d6300, e5855, e5854, e5852, e5851
Master d830
Masticare b5102
Masturbare b640
Mașină d4200, d1314, d475, d470
Mașini d131, e11521, e1201, e1200
Mașini de scris d3601
Matematic b172, d172, d150
Măduvă b430, s4204
Măduvă s120
Mănuși d540
Mături d640
Mecanic d1701
Mecanism b130, e5
Media e5350, e560
Medial b7200
Medical d6605, d830, d5702, e580, e355
Medicament / drog b110, d5702
Medicamente / droguri d57022, e110
Medicație d6605, e1101
Medicații d57020, d2305
Medici d9101
Medicinal e1101
- Mediu b2401, b1565, b1142, b180, b134
Medulla s11050
Melodicitate e2501
Melodie b330, d3351, d332
Membrană s2500
Membre b28015, b28014, b735, b730, d1201
Membri ai d660, d7, e5952, e425, e415, e410, e335, e325
Membru al d810
Membru b28015, b28014, b1801, b1474, b735, b730, d4554
Meninge s130
Menopauză b6702, b650
Menoragie b650
Menstrual b6702, b6701, b650, d530
Menstruație b670, b660, b650, b555, d530
Mers b1471, b770, b765, b760
Mers pe vârfuri b1470
Mers târâș b840, d460, d455
Mers târșâit d455
Mesaje b1672, b1671, b1670
Mesaje d325
Mese d6604, d640, d630, d550
Mestecat b510, d1203
Meșteșuguri / lucru manual d8500, d810, d920
Metabolism b5, e2201
Metabolit b430
Metaboliți b4302
Metodă de lucru b1641
Metode d6301, d6300, d1721, d510, e5602, e5601, e5352, e5351, e5350, e130
Metodic b1262
Metrou d470
Mezencefal s1101
Mialgie b280
Miastenie b740
Mic dejun d2302
Migrator d8500
Migrațiune e2150
Mijloace d5102, d455, d360, d355, d350, d315
Mimare (copiere) d130
Mineral b555, b545, b540
Minge d4455, d4454, d435
Minora s63032
Mintal b640, b230, b340, b330, b320, b310, d570, d210
Minte b160, b152

- Miocardită b410
 Miopie b210
 Miotonie b735
 Miros b255, e2601, e2600
 Miros b830, e2601, e2600
 Mirosuri b1562, b255, e2601
 Mirosuri b255
 Mișcare b1472, b1344, b260, b235, b215,
 b176, b7, s7, d1314, d660
 Mișcare b2401, e2254, e255
 Mișcare oculară ne-rapidă b1344
 Mișcare oculară rapidă b1344
 Mișcări b5100, b770, b765, b761, b760,
 b215, b176, b167, b147, d6601, d4554,
 d3350, d3150, d3100, d1551, e255
 Mișcări necontrolate b7610
 Mișcări rapide e255
 Moarte e2150
 Mobilier d6102, d650, d2105, d2101, e1150
 Mobilitate b7, d6504, d4, e5400, e5100,
 e1401, e350, e120, e115
 Modalitate d4503, d465, d560, d550
 Modificat e11521, e1401
 Modulație b3303
 Molari b5102
 Monocular b210
 Monopareză b7401, b7351, b7301
 Monoplegie b7401, b7351, b730
 Monoton b3303
 Moral e465
 Morfem d1451
 Moschee d930
 Moștenire e5202, e5201
 Motivație b130
 Motor b765, b760, b755, b750, b147,
 d4751, d815, e1200
 Motorizat d6503, d475, d470, e1200
 Mucus b450
 Multicelular e2201, e2200
 Multiplicare b1720, d1502
 Multiplu b2802, d1751, d2
 Muncă d7201, d6501, d2304, d2302,
 d2204, d920, d415, d8, e5802, e5801,
 e5800, e590, e135, e3
 Muncă e5652, e5651, e5650, e1652, e1651,
 e1650, e590
 Muncitori d855, d850, d750, e360, e355,
 e345, e335
 Muscular b5352
 Musculoscheletal s770
- Mușcare d1203, b510
 Mușchi b4103, b780, b770, b765, b760,
 b455, b445, b440, b730-b749
 Mușchi b5352, b5250, b445, b410, b3100,
 b260, b215, b7, s75022, s75012,
 s75002, s73022, s73012, s73002, s7702,
 s7601, s7402, s7202, s7104, s4303,
 s2303
 Mutism b730
 Mutual d7500, e5552, e5551, e5550, e320
 Muzical b3400, d3351, d3151, d920, e1401
- Nanism b560
 Narcolepsie b134
 Nas s310, d1202, d520
 Naștere a unui copil b660
 Naștere d7602, e2150, e310
 Natural b1343, b1302, d7600, e5302, e2, e1
 Natură b125, d7702, d7701, d1661, e2601,
 e2600, e2501, e2401
 Naturopatic e1101
 Nazal s3300, s3102, s3101, d5205
 Neatent(ă) b1264
 Necăsătorit d7701
 Necontrolat e2600
 Nedemonstrat d1632
 Nedigerat b525
 Ne-familiar e345
 Negativism b147
 Negociere d6200
 Nehotărât / ezitant b1262
 Nehotărât b1263, b1253
 Neîntrerupt b3300
 Neliniște / agitație b1470
 Neorganizat d9200
 Neplăcut b280
 Nepoate e315
 Neprietenos b1261
 Nerv b2804, b2803
 Nervi s1201, s1106
 Nesigur b1266
 Nesprijinit d4153, d4103
 Nestructurat d9200, e1152
 Neural e1151
 Neuromusculoscheletal b215, b176, b7
 Nevoi b130, d870, d570, e5
 Nistagmus b215
 Nociv b750, b270
 Non-verbal b1471, d335, d315
 Notație d3351

- Notății d3151
 Note b340
 Noutate b126, d2500
 NREM (mișcare oculară ne-rapidă) b1344
 Nuclear d760
 Număr b6201, b4400, b4100, d6301, d6300, d172, e2151, e2150
 Numărătoare d1501, d135
 Numerale d1500
 Numere b1721, b1720, d172, d150, e5855, e5854, e5852, e5851
 Nutrienți b520, b515
 Nutritiv d5701
 Nutriție d660

 Oameni b1403
 Oase b7, s75020, s75010, s75000, s73020, s73010, s73000, s7700, s7400, s7200, s7102, s7101, s7100
 Obezitate b530
 Obiecte b21003, b21002, b21001, b21000, b1640, b1565, b1250, b1143, b163, d1202, d1201, d1200, d9203, d2500, d2102, d134, d133, d131, d880, d6, d4, e1553, e11521, e11520, e510, e165
 Obiecte de valoare e165
 Obișnuit d3502, d3500, e5502, e5501
 Obișnuite d9205, d750, d355, d350
 Oblongata s11050
 Oboseală b455
 Obosit b220, d315
 Obosit b4552
 Obraji b5100
 Observație d8801
 Obsesie b1603
 Obsesii b160
 Obstacole d455, d450
 Obstrucție b610, b515, b440
 Ocazie d6301
 Occipital s11003
 Ochelari e1251
 Ochi b21002, b21000, b2152, d315
 Ochi b21003, b21002, b21001, b21000, b1474, b1471, b1344, b760, b730, b220, b215, s2, d3500, d5602, d5601
 Ocular b1561, s2303
 Oculomotor b176
 Ocupație d850, d845
 Ocupații e5902, e5901
 Ocupațional e5900, e355

 Olfactiv b255, b156
 Oligozoospermie b660
 Oligurie b610
 Omoplat b720
 Operație d150, e5952
 Operații b172, d1720, d150
 Operații de socotit d172
 Opinie b1645, d7103
 Opinii e460, e455, e450, e445, e440, e435, e430, e425, e420, e415, e410
 Oportunități d940
 Optic e1250
 Optim b54501, b5501, b1343
 Optimism b126
 Opțiuni b1645, d177, d175
 Oral b5105, s3301, d330
 Oraș b1141, d7201, d4501, d9103, d460
 Oraș d6601, d4602
 Orbire b210
 Orbită oculară s210
 Orez d6300
 Organe genitale b6703, d520
 Organe genitale externe s6303
 Organism e2201, e2200
 Organizație b1472, b1103, b164, b163, e5101
 Organizații d930, d910
 Organizațional e325, e5
 Orgasm b6700, b640
 Orgasmic b640
 Orientare b156, b147, b144, b114, b110
 Ornamente d640
 Orografie 210
 Orteză d5201
 Orteze d6504
 Ortografie d1701, d145
 Ortopedic e1151
 Ortotiști-proteziști e355
 Os b720, b430, s4204
Oscioarele urechii medii s2502
 Ovare s6300
 Oxigen b5400, b430
 Ozon e2601

 Palate s3202
 Palpitație b460
 Pancreas s550
 Panouri de semnalizare e1602, e1601, e1600
 Pantaloni d540

- Pantă d4154
 Pantof d2104, d2100
 Paradoxal b440
 Parafină e240
 Paralel d8802
 Paralizie b7402, b7356, b730, b515
 Parametri b560
 Paramiotonie b735
 Parapareză b7401, b7353, b7303
 Paraplegic b770
 Paraplegie b7401, b7353, b730
 Parasimpatic s150
 Paratiroidă s5802
 Parcuri d9103, e520, e160
 Parestezie b265
 Parestezie b2702
 Pareză b7402, b7356, b730
 Parietal s11002
 Parkinson b7356
 Parte b2303, b735, b730, d4150, d410
 Partener d7702
 Parteneri d770, e310
 Participanți d2205, e320
 Participare la d8301, d8251, d8151, d1601, d1600, d855, d850, d820, d930
 Pas / treaptă d760, d450
 Pasager d470
 Pasaj b5105, b1802, b310
 Pasaje d330
 Pasaje e1601, e1600
 Pași / trepte d4552, d4551, d2203, d2103
 Pat d4150, d420, d410, d2104, d2100
 Pălărie / obiect de acoperit capul d5401, d5400
 Păpușă d1314, d1313
 Păr b55500, s840, d520, d510
 Părinte d760
 Părintesc d7600
 Părinți d7602, d7601, d810, e310, d240
 Pedale d435
 Pelvian (ă) b28012, s8103, s740, s620
 Pelvis b720
 Penal e5500
 Penis (erecție) b640
 Penis b55502, s6305
 Pensie e5700
 Pensii e5702, e5701
 Perceptiv b230, b210, b167, b160, b156, b144, b140
 Percepție b156
 Pereți d640, e2200
 Periclitare a sănătății d570
 Periculoase d571, e1553
 Periere d5201
 Periferic b210, d1450
 Perii d640
 Perioadă b740, b530, b140, d7200, d4155
 Periodic b134, e5800
 Periodicitate b4401
 Peristaltic b515
 Perseverare b765
 Perseverență b7653, b1601, b147
 Persistent b130
 Persistență b750, b125
 Persoana care îngrijește b1403, d5702, d5602, d5601
 Persoană b4551, b1603, b114
 Persoane b1255, d7106, d1630, d1600, d8802, d740, d350, d137, d134, d133, d132, d110, d940, d250, e5402, e5401, e5400, e5250, e590, e3
 Persoane care îngrijesc d57021, e340
 Persoane necunoscute d355, d350, e445, e345
 Personal b126, b125, b122, e5400, e575, e440, e350, e340, e310, e120, e115, e110
 Personalitate b152, b130, b126, b125
 Picioare b7603, d4556, d4553, d4153, d4152, d4103, d4102, d435
 Picioar b760, s7502, d4553, d4350, d4106, d450, d446
 Picioar b7611, b7351, b7301, b760, s7501
 Pictograme d3152
 Pictură d3352, d650
 Piele b2804, b2803, b2702, b8, s8, d520
 Pielea capului d520
 Piept b28011, b460
 Piept b55501, s6302, d560, e110
 Pierdere de greutate b530
 Pierdere de sarcină b660
 Pierdut b1440, d2401
 Pieton e5200
 Pietriș d4502
 Pigmentație b860, b850, b810
 Piloric b5106
 Pisici e350
 Planificare b164, d6506, d6406, d630, d2205, d530, e5402, e520, e515, e160
 Plâns b340

- Plantare d6505
 Plante d650, e220
 Planuri b164, d230
 Plăcere d920
 Plămâni b440, s4301
 Plecare / părăsire d8303, d8253, d8203, d8153, d2302 d845
 Pleoapă b215, s2301
 Plin de speranță b1265
 Ploaie e2601, e2253
 Podea s620, d4600, d4556, d4555, d4153, d4151, d4101, e1552, e1502
 Pofte b130
 Polimenoree b650
 Politic d325, d950, d940, d920, d910, e595, e4
 Politică e5952, e5201
 Poliție e5452, e5451, e5450
 Poliurie b620
 Poluare e235
 Populație e5300, e220, e215
 Portabil e1550, e1500
 Portabilitate e5802, e5801
 Posesie b110
 Postnatal b7611
 Postural b755, b420
 Postură d4101
 Posturi d3350, d3150
 Potasiu b545
 Poteci 5402, e5401, e5400
 Potențial b280, d175
 Potrivire (de culori) b21021
 Potrivit / adecvat b5153, e590
 Poveste d330, d115
 Poziția culcat d4555, d420, d415, d410
 Poziția în picioare d415, d410, d950
 Poziție b1565, b755, b260, b235, b180, d7402, d7401, d7400, d7203, d5700, d5301, d5300, e2451
 Poziții d7401, d7400, d410, e5950, e435, e430, e335, e330
 Practică e145
 Practici d930, d570 e5302
 Praguri e1550, e1500
 Precipitație e225
 Predictibil b1253, e2255, e245
 Predictibilitate b125
 Preferință b1474, b1473
 Pregătit pentru d815
 Prelungire / extindere b7200
 Prematur b660, b640
 Premenstrual b650
 Preparare b6700, d6301, d6300, d840, d825, d815, e5900
 Preparator b640
 Presiune b420, b415, b410, b270, b240, b220, b160, d2401, e225
 Prestigiu d7402, d7401, d7400
 Presupunere d1631
 Preșcolar d816, d815, e5853, e5850
 Prevenire e5800
 Prezentarea 172
 Prezență b230, b210, d8802
 Prezervative d570
 Priapism b640
 Prieten d3503, d360, d345, d2201
 Prieteni d9205, d7, e57500, e420, e340, e320
 Prietenie d7500
 Prietenii d7200
 Primar b5550, b650, b530, s32000, d820, e5853, e5850, e5800, e340
 Primăvară d560, e2255
 Principiu d172, e5150
 Prindere d445
 Privat d4602, d4601, d870, d470, e340, e155
 Privilegii d820, d950
 Probleme e580
 Procedură d331
 Proceduri d1721, d230
 Proces b5403, b5402, b5401, b1602, b1601, b1600 d8302, d8252, d8202, d8152, d1721, d1720, d1700, d1660
 Proces de socotit b1, d1721, d1720
 Procesare b1442
 Procese b172, b152, e1301
 Procreație b670, b660, b650, b640
 Producție b6603, b5104, b1672, b555, b540, b515, b340, b330, b320, b310, b4, e565, e510
 Produse e5400, e5200, e510, e1
 Profesie d850, d845, d825
 Profesii d750
 Profesional d7201, d7200, d830, d5702, d910, e5900, e5853, e5850
 Profesioniști d57021, d740, e455, e450, e360, e355, e340
 Profesori / academicieni d9101
 Program d825, d820, e5852, e5752

- Program d8303, d8302, d8301, d8253, d8252, d8251, d8250, d8203, d8202, d8201, d8200, d8153, d8152, d8151, d8150
 Programe d840, d830, d920
 Proiect e520, e515, e160, e155, e150
 Promovare d8451, e5800, e590
 Pronunție d140
 Propoziții d3102, d1702, d134, d133
 Proprietate d6100
 Proprietate d865, e545, e165
 Proprietăți b126, b125, d137
 Proprioceptiv (ă) b260
 Prosoape d5302
 Prosop d510
 Prostată d4150, d4100
 Prostată s6306
 Protector b2151, b830, b820, b810
 Protecție b860, b850, b830, b435, e1451, e545, e530, e3
 Proteină b540
 Proteine b540
 Protejare e545
 Protetic e1151
 Proteză d6504, e1251, e1151
 Proteze d5201
 Provocată b2403
 Prozodie b330
 Psihic b126
 Psihologic d240, e5802, e5801, e5800, e350
 Psihomotor b176, b160, b147, b140, b134, b130, b126, b125
 Psihosocial b122
 Ptoză b215
 Pubertate b5550
 Pubertate b5550
 Pubian b55500, s8403
 Public d4602, d4601, d3151, d9205, d9103, d870, d470, d2304, e340, e150, e5
 Pulmonar b440, b415, b410
 Punct d2402
 Puncte de acces e1550, e1500
 Punctuație d1701
 Punere în ordine b176
 Puntea cerebeloasă s11051
 Pupilar b215, b2150
 Pupitre e1351
 Pupitru d4452, d4153
 Putere b770, b760, b740, b735, b730, d7400, d930, e5951, e2200, e1550, e1500, e330
 Radiație b810, e240
 Rampe e1602, e1550, e1500
 Ramuri e5951
 Rate b5105, b540, b440, b410, b3302, e1151
 Raționare b163
 Răgușeală b310
 Răspuns / reacție b4202, b1470, b435, d1550, d331, d2304, d250, e2201
 Răspunsuri / reacții b435, b125, d7106
 Răsucit de mâini b1470
 Reabilitare e580
 Reacție b755
 Reacții b755, b435
 Real e4
 Realizare b640, e1401, e340
 Reaminti b144
 Re-angajare în muncă e5900
 Rece / frig b5501, b2700, d630, d5700, d2200, e2250
 Receptiv b167
 Receptivitate b1102
 Reciproc b122
 Recitare d135
 Reconcentrare b1401
 Recreațional d6504, d920, e5552, e5551, e5200, e140
 Recreere d480, d920, d910, e5550, e1152, e325, e140
 Rect b5250
 Recunoaștere b114
 Recurent b5106
 Redactare d170
 Reducere b440
 Referitoare la b6501, b239, b210, d7600, d1313, d1312, d1311, d740, d730, e555
 Reflex b755, b750, b620, b215
 Reflexii de lumină b21023
 Reflux b5106
 Refrigerare d6404
 Regiune b28012, b2804, s8103, s8101, s8100, s740, s720, s710, e5855, e5854, e5852, e5851
 Reglare b1103, b555, b550, b545, b540, b152, e5952, e5351, e1501
 Reglementări e5
 Regulat d6605, e2255, e255, e245

- Reguli d1551, d9200, d720, d2103, d940, e465
 Regurgitare b510
 Rehidratare b5450
 Relație b1144, b126, b125, d8500, d7702, d7701, d7700, d7603, d7602, d7200, e345, e310
 Relație b1565, b114, e2451
 Relații b122, d6603, d7, e5552, e5551, e4, e3
 Relații d7402, d7401, d7400, d660, e5900
 Relaxare b7651, b6403, b1343, d920
 Relief e210
 Religie d950, d930, d920, d910, e145
 Religios d9102, d855, d325, d930, e5552, e5551, e5550, e5502, e5501, e1451, e335, e330, e325, e4
 REM (mișcare oculară rapidă) b1344
 Remunerativ d855, d850, d660, d650, d920, d910, e5902, e5901
 Remunerație d855
 Renal b610
 Repede b4400, b4100
 Repere b560
 Repertoriu b7611, b7610
 Repetitiv b7652, b3301
 Repetiție b3300
 Repetiție d135
 Reportaje e5602, e5601, e5600
 Reprezentare b1801, b163, e5500
 Reprezentări d3152
 Respect d710
 Respingere / care respinge b5153
 Respirator b3100
 Respirație b4, s430
 Respirație b4402, b4401, b450, b445, d3100, e1151
 Respirație scurtă b460
 Respirație șuierătoare b460
 Respirații b4400
 Responsabilități d820, d240, e330
 Responsivitate / reacție b125
 Restricționat b1260, d4600, e2201
 Resurse d870, e5900
 Retardare b1470, b117
 Retenție b620, b545
 Retină s2203
 Retractare b7200
 Retragere b1255
 Retragere b750
 Retras (despre persoane) b1266
 Retrograd b650
 Reversibilitate d1371
 Rezervații naturale e5202, e5201, e160
 Rezidență d4601, d4600, d750
 Rezidențial e5802, e5801, e5800, e5300, e5152, e5151, e5150
 Rezistent / care rezistă la b1250
 Rezistență b735
 Rezoluție b6700, b640
 Rezolvare b1646, b1643, d220, d210
 Rezolvare d175
 Rigiditate b780
 Rimă d135
 Rinichi s6100
 Riscuri d5702, d571
 Ritm b1340, b440, b410, b340, b330
 Ritualuri e465
 Rituri d9102
 Robinet d560
 Rol d7203, d950
 Roluri e330
 Romantic d7201, d7200, d770
 Rucsac d4703
 Rudă b1565, b260, d7402, d7401, d7400, d6605
 Rude d9205, d7
 Rudenie d760
 Rumegare b5107
 Ruminație b1603
 Rupere d550
 Rutină d230
 Sacadat b2152
 Sacral s76003
 Safe d570
 Sala de baie d6402
 Salivar s510
 Salivare b510
 Salivă b5104
 Salturi d455
 Salutări d3500
 Sânge b5152, b4
 Sângerare b650
 Sarcină b660
 Sarcină ectopică b660
 Sarcini b163, e1351
 Sarcini d8301, d8251, d8201, d8151, d2400, d950, d230
 Satisfacție b6403, d7101

- Saturație d5602, d5601
 Sănătate d6506, d815, d660, d5
 Sănătos e580
 Săpun d5101, d5100
 Sărituri b2152
 Scaun b525
 Scaun cu rotile d4200, d465
 Scaun d4350, d420, d410
 Scaune cu rotile d6504, e1201
 Scădere b172, d150
 Scădere b540, b515
 Scăpări de hrană și salivă b510
 Scări d4551, e2401
 Scăzut b1344, b515, b420
 schimbare b1643, d4
 Schimbări b5501, b4202, b1102, b555,
 b134, d4403, d3100, d1601, d2304, e2
 Schițe grafice d3152
 Sclera s2200
 Scop / obiectiv b1472, b164, b160, d8803,
 d163
 Scop b122, d7503, d8803, d166, d930
 Scotom b210
 Scriere d6602, d2104, d2100, d170, d155,
 d145, d3, e1552, e1502
 Scriptură d325
 Scris de mână e1251
 Scrot b55502, s6304
 Scufundare d4553
 Sculă / instrument d4401, d1551
 Scule / instrumente d6504, d6502, d6501,
 d620, d155, e1350, e1150
 Scurgeri (de gaze) e2600
 Scurt b144, d8500, d7200, d4602, d450,
 e5800
 Scutere d6504, e1201
 Se mișcă b2152
 Sebacee s8201
 Secreție b830
 Secundar (e) b5550, b650, b530, d820,
 e5853, e5850
 Securitate / siguranță d571, e5900, e5401,
 e5302, e5301, e5152, e5151, e1553,
 e1503
 Secvențe de anunțuri / avertizări sonore
 e1501
 Selectiv b144, b134
 Semantic b1672, b1441
 Semicircular s2602
 Semn b167, d3501, d355, d340, d320
 Semnale e1553, e1503
 Semnat b1671, d350
 Semne b167, d7104, d1330, d150
 Sens b1672, b1670, b122, d3352, d3351,
 d3152, d3151, d3150, d1702, d1700,
 d1661, d1402, d340, d330, d320, d145,
 d930, e145
 Sensibil b270
 Sensibilitate b2703, b2702, b2701, b2700,
 b2102
 Sensibilitate b4351, b4350
 Sentiment b1801, b630, b535, b280, b265,
 b152, d5700, d120
 Sentimente b1522, b460, b220, d710, d134,
 d133
 Senzație b840, b780, b670, b650, b535,
 b460
 Senzații b2703, b840, b780, b670, b650,
 b640, b630, b620, b535, b525, b515,
 b510, b280, b260, b240, b220, b450-
 b469
 Senzorial b167, b156, d110-d129
 Separare b2301
 Separat d230
 Separator intranazal s3205
 Septa s7703
 Septum s3101
 Servicii d860, d815, d650, d640, d630,
 d620, d610, e1652, e1651, e1650, e340,
 e325, e5
 Serviciu d7201, d910, d840, d740
 Servit b2804, b2803, d550
 Sever(e) e230
 Sex d570
 Sexual b555, b6, d770, d5702
 Sfărâmare b5102
 Sfidător b1261
 Sfincter b525
 Sfoară d4450
 Siguranță d870, e5902, e5901, e5401, e575,
 e570, e565
 Simbol d1451, d1450
 Simbolic b1672, d3351, d131, e145
 Simboluri b172, b167, d1500, d170, d166,
 d145, d140, d135, d134, d133, d3
 Simpatetic s140
 Simpatie d7100
 Simplu b760, b172, d3101, d1720, d1550,
 d860, d630, d250, d240, d230, d220,
 d210, d175, d150, d131

- Simț b235, d115, d110
 Simțuri b2, d120
 Sinagogă d930
 Sindicat e5950
 Sindicate e5902, e5901
 Sine b1266, b180, b122, b114, d870, d850, d660, d940, d930, d5, e575
 Sine b2401, b1800, b1644, b1565, d7204, d7200, d4451, d4450, d3500, d630, d465, d455, d450, d420, d410, d2200, d880, d5
 Singur b21003, b21001, d9201, d855, d850, d163, d940
 Sintaxă d1332
 Sinteză b2301
 Sistem b1441, b3100, b540-b569, b510-b539, b4, s630, s610, s430, s420, s410, s1, e5952, e5855, e5852, e5802, e5801, e565, e360, e355, e1
 Sistematic d2401
 Sistematizare b1641
 Sisteme d3351, e465
 Sistolic b4201, b4200
 Situație b1520
 Situații b126, e325
 Slăbiciune b730
 Soccer (fotbal american) d9201
 Sociabil b1260
 Social b122
 Societate d5404, e460, e330, e5
 Societăți economice e5650
 Socotit d172
 Sodiu b545
 Software e1351, e1300, e1251
 Sol / teren b21022, b2301, d4556, d4554, d4553, d4552, d4305, d450, e1200
 Solide b510
 Solitar d8800, d2102
 Soluție b1646, d175
 Soluții d175
 Soluționare e5500
 Solvenți e1553
 Somatizare b1602
 Sortare d2102
 Soț / soție d7702, d7701
 Soț d770
 Soți / soții e310
 Soție d770
 Spasm b780, b535, b440
 Spasmodic b5352
 Spastic b770, b320
 Spasticitate b735
 Spate b28013, b5102, s8105, d4107, d4105, d480, d430, e2450
 Spații d9103, e5200
 Spațiu b114, d2203, d2202, d2200, d720, d465, d210, d6, e520, e515, e160
 Spațiu de joacă e11521
 Spectru b1522
 Spinal s120
 Spirit e1450
 Spiritual d930
 Spiritualitate d930, d920, d910, e145
 Spitale e5802, e5801, e5800
 Splină b430, s4203
 Spontan b7653, b761, b660, d9200
 Spontaneitate b1470
 Sport e1152, e140
 Sporturi d2205, d920, e1401
 Sprânceană s2302
 Sprijin b2402
 Sprijin d4554, e590, e580, e575, e570, e165
 Stabil b1253, b1103
 Stabilitate b715, b710, b126
 Stagiul de intern d840
 Stamina b1300, b455
 Stângăcie b760, b147
 Stare de alertă b110
 Stare de bine e5800
 Stare de fugă b1101
 Stare e5752, e5751, e5750, e570
 Stat b1342, b1340, b110, d1632, e5
 State b110
 Statestezie b260
 Staționar e1550, e1500
 Stenoză b5106
 Stereotipic b3301
 Stereotipii b765
 Stereotipuri b147
 Sterilitate b660
 Sticlă d4301, d4300
 Sticle d560, d550
 Stil de viață e580
 Stimă d7500, d710
 Stimul b270, b140
 Stimulare e1151
 Stimulent b1301
 Stimuli b1402, b755, b750, b270, b265, b210, b156, d160, d120, d115, d110, e2201

- Stomac b28012, b5107, b5106, b5105,
 b535, b515, s530, d4107
 Stomac umflat b535
 Stop d4455
 Stradă d9103, d465, d460, d455, e1602,
 e1601
 Strategii b1643, d1721, d1720, d1702,
 d1700, d1660
 Strănut b450
 Stres b620, b3301, d2
 Stridență (despre voce) b3101, e2501
 Structural b715, d1660
 Structuri b730, b220, b215, e5951, e5950
 Student d8301, d8251, d8201, d8151, d835
 Studenți d820, d750, e335
 Stupoare / stupor b110
 Subcomponente b1471
 Subfertilitate b660
 Sub-greutate b530
 Subiectiv b1802
 Subordonat e435, e335
 Subordonați d740
 Substanță b43500, e110
 Substanțe b435, b130, d5101, d5100, e110
 Substitut e345, e330
 Subțiere b810
 Subțire b1801
 Suburban e520, e160
 Subvenții e5855, e5854, e5852, e5851
 Succesiune b1642, b1471, d2306, d2304,
 d2105, d2101, d1551, d540, d332, d220,
 d135
 Succesiuni b1472
 Succesiv d2203, d2202, d2201, d2200
 Suficiență d870
 Suflare b450
 Sugar d470
 Sunet b3100, b230, d1401, d331, d130,
 e1250, e250
 Sunete b1560, b230, b3, d331, d145, e2500
 Supărare b152
 Superior b28014, b4501, b4500, b440,
 s32040, s8102, s730, d5401, d5400
 Supervizori e330
 Suplimente e1100
 Suportiv b760
 Suporturi d2305
 Suprafață d4305, d465, d450, d420, e5351,
 e5350
 Suprafețe b265, d4551, d4154, d640, d450,
 e1552, e1502
 Supra-greutate b530
 Suprarenale s5803
 Surdă (despre durere) b280
 Sursă b230, e2400
 Surse d870, e5951
 Surzenie b230
 Susceptibilitate b4552
 Suturi s71000
 Șah d1551, d9200
 Șchiopătat b770
 Școală d8253, d6601, d4303, d3504,
 d2304, d2302, d2201, d2105, d2101,
 d835, d830, d820, d815, d415, e5855,
 e5854, e5853, e5852, e5851, e5850,
 e5802, e5801, e5800, e3
 Școlarizare d810
 Școli d830, e5855, e5854, e5852, e5851,
 e1500
 Șomaj e5752, e5751, e5750, e570
 Șomer / fără loc de muncă e590
 Șuierat b2400
 Tactil b156
 Tahicardie b410
 Tahilalie b330
 Tahipnee b4400
 Tânăr d7601
 Tare (ca sunet) e2500
 Tarsiene b720
 Tastatură d1450
 Taxi d470
 Taxonomic b126, b125, d8251, d8151,
 d820, d740, e360, e345, e330
 Teamă b152
 Tehnologie d2305, e5802, e5801, e5400,
 e5100
 Tehnologii e160, e125, e120, e115
 Telecomunicații d360, e5351
 Telefon d360, e5352, e5351, e5350, e1250
 Teletext e5350
 Teletip e5350
 Televiziune e1250, e560
 Telex d3600
 Temperament b152, b130, b126, b125
 Temperatură b5400, b550, b270, b265,
 e1501, e225
 Temple e1451
 Templu d930

- Temporal s11001, e245
 Tendoane s75023, s75013, s75003, s73023,
 s73013, s73003, s7703, s7602, s7403,
 s7203, s7105
 Tensiune b1470, b735, b650, b152
 Terapeuți e355
 Termoregulator b555, b550, b540
 Test d1632
 Teste b55502, s6304
 Tetrapareză b7402, b7354, b7304
 Tetraplegie b7402, b7354, b7304
 Text d166
 Texte d1402
 Textură b1564, b265, d5200
 Texturi d120
 Ticuri b765
 Timbre e250
 Timid b1260
 Timid b1266
 Timp b6501, b1470, b1344, b1340, b740,
 b180, b164, b140, b114, d7200, d4155,
 d4154, d4153, d4152, d4150, d2205,
 d2203, d2202, d2200, d855, d850, d240,
 d230, d210, d161, e245
 Timp liber d480, d920, d910, e5552, e5551,
 e5550
 Timpan s2500
 Timus s4202
 Tip d815
 Tipar / model b770, b765, b760, d2504,
 d2503, d2502, e2501, e215
 Tipare / modele b770, b3303, b3301, b125,
 d3100
 Tipuri d163, e5700, e5401
 Tiroidă s5801
 Toaletă d4200
 Toalete d6402, d4101
 Toamnă e2255
 Toleranță b5501, b740, b515, b4, d710
 Tone b770, b740, b735, b730, e250
 Tonuri b1560, d332
 Toracic b445, s76001, s12001, s4302
 Torticolis b7350
 Toxic e2601, e235
 Tract intestinal b5352, b515
 Trafic d4503, d3151, d571, d240
 Trahee s4300
 Trai b520, d6102, d4600, d750, d640, d620,
 e215, e115
 Transă b110
 Transfer e1201
 Transmisie e1250, e535
 Transmitere b1603
 Transpirație b830
 Transport b430, d4752, d470
 Transport b4352, b515, d2304, e5400,
 e575, e340
 Transportare b430, b164, d5602, d5601,
 d550, d540, d530, d8, d7, d6, d4, d3, d2
 Transportare b4501, d2205, d920, d4,
 e5200, e5100, e540, e530, e350, e120,
 e115
 Tranzacție d865, d860
 Tranzacții d8
 Tranziție b1341
 Tranziții d2304
 Trasee e155, e150
 Tratare e580
 Treaz b110
 Trecut d9204
 Tremor b765, b7651
 Tremurături b7651
 Trepidații b270, d335, e255
 Trezie b1341, b1103, b1101
 Trezire d2302
 Tricicletă d4750
 Triciclete e1200
 Trist b1263
 Trist b1265
 Trist b1265
 Tristețe b152
 Tromboembolism b415
 Trompe uterine s63012
 Trompe uterine s63012
 Trunchi cerebral s1105
 Trunchi d4105
 Tulburare e255
 Tulburări b7650
 Tulburări e235
 Tunel b210
 Turn d2104, d2100
 Tuse b450
 Tutori d760, e330
 Țesuturi reticulare s7703
 Țintă b2152
 Țipăt e250
 Țiuit (în ureche) b240
 Ucenicie d840

- Ucenicii e5853, e5850
 Udare d650
 Ulcere b810
 Ulcerul de decubit b810
 Umanitate d940
 Umăr b28016, b715, b710, s8101, s720
 Umiditate e2601, e2600, e225
 Umiditate e2253, e2251
 UNESCO e585
 Ungere b640
 Unghii b8, s830, d5100, d520
 Unghii d5203
 Unghii de la degetele de la picior d5204
 Unic d166, e145
 Unit d940, e5950
 Unitate e2151
 Unități 1351, e1151
 Universal d940
 Universalitate e5802, e5801
 Universități d830
 Ură b152
 Ureche b240, b235, s2
 Urechi b240
 Uretere b6101, s6101
 Ureteric b610
 Uretră s6103
 Urgență b620
 Urgență e5452, e5451, e5450, e5300,
 e1553, e1503
 Urgențe d2401
 Urinar b670, b610-b639, s610
 Urinare b6, d530
 Urinat des și puțin b620
 Urină b630, b620, b610
 Urmări d5401, d5400, d430
 Urmărire e555
 Ustensile / instrumente d4453, d1550,
 d640, d620, e1150
 Ușă d4401, d445, e2401, e1550, e1500
 Uși e1550, e1500, e1351
 Uter s6301
 Utilități d620, e5652, e5651, e5650, e545,
 e530
 Utilizare b5452, b5451
 Utilizare greșită d571

 Vagin s6303
 Vaginal b640, s63033
 Vaginismus b640
 Val d1550, e2501
 Valve b415, b410
 Vânt e225
 Variație b3400, e2255, e2150
 Varicos b415
 Varietate e5802, e5801, e5800, e5352,
 e5351, e5350
 Vârstă d7504, b7610, b4201, b4200, d475,
 e5752, e5751, e5750, e1450, e1200,
 e1152, e1150, e570, e325
 Vas de sânge b420, b415, b410
 Vascular b4352
 Vase de bucătărie d6401, d6301
 Vase de sânge b4, s4200
 Vasomotor b415
 Văz b2, d110, b156
 Văzut b2101
 Vecinătate / cartier d6601, d4602
 Vecini d750, e425, e325
 Vedere b1565
 Vegetativ b110
 Vehicul d4502, d475, d470, d240
 Vehicule d4700, d4503, d650, d475, e5401,
 e1201, e1200,
 Vene b415, s4102
 Venit e570
 Venos b4152
 Ventricul s41001
 Ventricular b410
 Verandă d4600
 Verbal d3503, d720
 Veri d760
 Vertebral b710, s7600
 Vertij b240
 Vesel b1265
 Vestibular b260, b156, b230-b249, s2601
 Vezica biliară s570
 Vezica urinară e1151
 Vezică b630, b620, b610, s570, s6102,
 e1151
 Viață b7610, b122, b117, e5152, e5151,
 e345, e340, e335, e325, e4
 Vibrație b270, e255
 Vigoare b1300
 Violent e230
 Virtute d940
 Visare b1344
 Vitae d845
 Vitamină e1100
 Viteză b5105, b2352, b1600, b1470, b330
 Vitros s2205

Vizibil e240	Vorbit / rostit b2304, b167, d1452, d355, d350, d330, d310
Vizită d7201	Vreme d3503, e230, e225
Viziune e1251	Web e5602, e5601, e5600
Vizual b2152, b210, b156, d110, e2401	Xeroftalmie b215
Vizual b7602, d110	Zăpadă d4502, e2253
Vizuospațial b156	Zbor b160
Voalate b21023	Zgomote d160, e2501
Vocal b3400, b765, s3400, d3503	Zi d815, d2200, d230, e57501, e335, e245, e235
Vocalizare b340	Ziare d166, e560
Vocalizări b3401, b3400	Zinc b545
Vocațional d840, d825, e5900, e585	Zona dorsală b28013, b735, b730, s8105, s760
Voce b167, d3100, d1600, d115, e1351, e1251, e1151	Zvârcolire b7610
Volitiv b1603	
Volum b4402, b4103, e250	
Voluntar d855	
Vorbire b230, b176, b167, b3, s3, d950, d331, e355	

